

СТУДЕНЧЕСКАЯ БИБЛИОТЕКА

ДРЕВНЕГРЕЧЕСКИЙ ЯЗЫК

сборник упражнений
и текстов

ACADEMA

ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
САНКТ-ПЕТЕРБУРГСКОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА

ВЫСШЕЕ ОБРАЗОВАНИЕ

ДРЕВНЕГРЕЧЕСКИЙ ЯЗЫК

СБОРНИК УПРАЖНЕНИЙ И ТЕКСТОВ

*Для студентов гуманитарных факультетов
высших учебных заведений*

2-е издание, исправленное и дополненное

Москва

2003

С.-Петербург

УДК 807.5(075.8)
ББК 81.2 Гре-2я73
Д73

Серия «Студенческая библиотека»

Научный редактор

кандидат филологических наук, доцент СПбГУ Л. Б. Поплавская

Рецензенты:

доктор филологических наук, профессор СПбГУ Н. А. Чистякова;

старший преподаватель СПбГУ М. В. Рогинская;

кандидат искусствоведения, старший преподаватель СПбГУ Н. А. Алмазова

Древнегреческий язык: Сборник упражнений и текстов: Учеб. пособие для студ. гуманит. фак. высш. учеб. заведений / Сост. Т. Б. Путилова, И. Г. Неустроева. — 2-е изд., испр. и доп. — СПб.: Филологический факультет СПбГУ; М.: Издательский центр «Академия», 2003. — 128 с.

ISBN 5-8465-0158-3 (Филол. фак. СПбГУ)

ISBN 5-7695-1535-X (Изд. центр «Академия»)

Настоящий сборник содержит упражнения по основным темам морфологии и синтаксиса древнегреческого языка, выбранные тексты отдельных авторов (хрестоматию), краткий грамматический справочник и словари к упражнениям.

Может быть рекомендован в качестве учебного пособия при преподавании древнегреческого языка на гуманитарных факультетах.

УДК 807.5(075.8)

ББК 81.2 Гре-2я73

Учебное издание

Древнегреческий язык: Сборник упражнений и текстов

Учебное пособие

Составители Путилова Татьяна Борисовна, Неустроева Ирина Геннадьевна

Оригинал-макет подготовлен в издательстве Филологического факультета СПбГУ

Ответственный за выпуск О. С. Капполь. Редактор Е. А. Савина

Художественное оформление: С. В. Лебединский

Технический редактор Г. А. Курбанова. Корректор О. В. Осипова

Изд. № А-471-II/1. Подписано в печать 09.07.2003. Формат 60×90/16. Гарнитура «Таймс».
Бумага тип. № 2. Печать офсетная. Усл. печ. л. 8,0. Тираж 20 000 экз. (1-й завод 1—3000 экз.)
Заказ № 12234.

Лицензия ИД № 02025 от 13.06.2000. Издательский центр «Академия».

Санитарно-эпидемиологическое заключение № 77.99.02.953.Д.003903.06.03 от 05.06.2003.
117342, Москва, ул. Бутлерова, 17-Б, к. 223. Тел./факс: (095)330-1092, 334-8337.

Лицензия ЛП № 000156 от 27.04.1999.

Филологический факультет Санкт-Петербургского государственного университета.
199034, СПб., Университетская наб., д. 11. Тел/факс: (812)355-0341, 324-0743.

Отпечатано на Саратовском полиграфическом комбинате.
410004, г. Саратов, ул. Чернышевского, 59.

© Составление. Путилова Т. Б., Неустроева И. Г., 2003

© Филологический факультет СПбГУ, 2003

© Издательский центр «Академия», 2003

© Оформление. Лебединский С. В., 2003

ISBN 5-8465-0158-3

ISBN 5-7695-1535-X

Предисловие

Настоящее пособие предназначено для студентов различных специальностей, изучающих древнегреческий язык; оно может использоваться и студентами отделения классической филологии с привлечением дополнительного материала. Пособие не является учебником, а предполагает систематическое изложение грамматического материала преподавателем в аудитории. Упражнения каждого параграфа посвящены грамматической теме, вынесенной в его заглавие. В каждом параграфе (кроме первого) содержатся упражнение на перевод с греческого на русский (часть А) и с русского на греческий (часть В).

В состав большинства параграфов входят учебные адаптированные тексты на исторические и мифологические сюжеты. Лексика упражнений и этих текстов включена в греческо-русский словарь пособия. Таблицы, данные в Справочных грамматических материалах, охватывают далеко не весь объем греческой грамматики и носят чисто вспомогательный характер. Для изучения грамматики древнегреческого языка можно рекомендовать следующие книги: Соболевский С. И. Древнегреческий язык. — М., 1948; СПб., 2000; Козаржевский А. Ч. Учебник древнегреческого языка. — М., 1975, а также изд. второе, исправленное и переработанное; Греко-латинский кабинет Ю. А. Шичалина. М., 1993 и другие учебники, в том числе гимназические.

Греческо-русский словарь в Сборнике не охватывает лексику Хрестоматии. При чтении отрывков из подлинных текстов греческих авторов предполагается использование учащимися Греческо-русского словаря А. Д. Вейсмана (СПб., 1889 или репринтное издание — М., 1991) или Древнегреческо-русского словаря И. Х. Дворецкого (М., 1958), которые в настоящее время являются наиболее доступными.

При работе над данным Сборником составители использовали следующие пособия: Думчюс Й. Древнегреческий язык. — Вильнюс, 1989 (*Dumčius Jonas. Graicų kalba. — Vilnius, 1989*) — значительная часть греческих упражнений и принцип расположения

материалы; Кэги А. Сборник упражнений к греческой этимологии, приспособленный к употреблению в русских гимназиях И. Страхонин. — М., 1901; Соболевский С. И. Древнегреческий язык. — СПб., 2000.

Тексты в Хрестоматии расположены в хронологическом порядке и приведены по следующим изданиям:

Homeri Ilias / Ed. G. Dindorf, editio stereotypa. — Lipsiae, 1910.

Corpus Fabularum Aesopiarum / Ed. A. Hausrath, editio stereotypa. — Lipsiae, 1957.

Theognis / Ed. D. Young. — Lipsiae, 1961.

Xenophontis Memorabilia. Nova editio stereotypa. T. II. — Lipsiae, 1839.

The Greek New Testament / Ed. by K. Aland, M. Black, C. M. Martini, B. M. Metzger, A. Wikgren. 3-rd (corrected) ed. — Stuttgart, 1983.

Составители пособия выражают благодарность рецензентам первого издания проф. Н. А. Чистяковой и ст. преп. М. В. Рогинской и редактору доц. Л. Б. Поплавской за ценные замечания. Особую благодарность следует высказать рецензенту второго издания канд. иск. Н. А. Алмазовой за беспрецедентно внимательное прочтение, давшее неоценимые результаты.

Список сокращений

в косв. — в косвенных (падежах)
перен. — в переносном смысле
вопросит. мест. — вопросительное
местоимение
дор. — дорийское
зд. — здесь
ион. — ионийское
лат. — латинское
об. — обычно
относит. мест. — относительное
местоимение
предл. — предлог
эп. — эпическое
abs. — (*genetivus*) *absolutus*
acc. — *accusativus*
act. — *activum*
adv. — *adverbium*
aor. — *aoristus*
c. — *cum*
c. part. — *cum participio*
coniunct. — *coniunctivus*
dat. — *dativus*
fem. (f) — *femininum*

fut. — *futurum*
gen. — *genetivus*
imperf. — *imperfectum*
impers. — (*verbum*)
impersonale
indic. — *indicativus*
inf. — *infinitivus*
instr. — (*datus*)
instrumenti
masc. (m) — *masculinum*
med. — *medium*
neutr. (n) — *neutrum*
optat. — *optativus*
part. — *participium*
pass. — *passivum*
perf. — *perfectum*
pers. — (*gen.*) *personae*
pl. — *pluralis*
praep. — *praepositio*
praes. — *praesens*
sc. — *scilicet*
sing. (s.) — *singularis*
v. — *vide*

Aelian. — *Aelianus*
Aesch. — *Aeschylus*
Aristoph. — *Aristophanes*
cap. — *capitulum*
Dem. — *Demosthenes*
Eur. — *Euripides*
fragm. — *fragmentum*
Heracleit. — *Heracleitus*
lib. — *liber*

Lys. — *Lysias*
Men. — *Menander*
Minn. — *Mimnermus*
Plat. — *Plato*
Plut. — *Plutarchus*
Sol. — *Solo*
Soph. — *Sophocles*
Thuc. — *Thucydides*
Xen. — *Xenophon*

УПРАЖНЕНИЯ

1. Чтение и постановка ударения

А. 'Ελλάς, "Ελληνες, 'Αθήναι, Αἴγυπτος, 'Ρώμη, Δελφοί, Θῆβαι, Κόρινθος, Σπάρτη, Λακεδαίμων, 'Αχαιοί, Βοιωτία, 'Ωκεανός, Εύρωπη.

Λόγος, γένος, ζώον, μέτρον, σχολή, φύση, λύρα, θεός, νύμφη, δῆμος, ρήτωρ, δράμα, ρύθμος, ύμνος, ψυχή, ἴαμβος, φάλαγξ, ἄγγελος, τύραννος, ιστορία, ποιητής, θέατρον, εἰδωλον, ζέφυρος, τραγῳδία, κωμῳδία, εὐαγγέλιον, ψευδώνυμος, κροκόδειλος, παιδαγωγός, 'Ελληνική γλώττα.

'Ακαδημία, Παρθενών, Προπύλαια, Λαβύρινθος, 'Ωιδεῖον, Μουσεῖον.

Ζεύς, "Ηρα, Ποσειδῶν, 'Απόλλων, "Αρτεμις, "Αρης, 'Αφροδίτη, 'Ερμῆς, 'Αθηνᾶ, Δημήτηρ, "Ηφαιστος, 'Εστία, "Αιδης, "Ερως, Διόνυσος, Οὐρανός, Κλειώ, Εύτερπη, Τερψιχόρα.

Θησεύς, 'Αχιλλεύς, 'Οδυσσεύς, Κύκλωψ, Οιδίπους, Σφίγξ, 'Ηρακλῆς, Χάρων, Στύξ.

"Ομηρος, Θουκυδίδης, Αἰσχύλος, Σοφοκλῆς, Εὐριπίδης, Θέογνις, Δημοσθένης, Αἴσωπος, Ξενοφῶν, Πραξιτέλης.

В. Поставьте ударение во втором слове каждой пары:

ἀνθρωπος — ἀνθρωπον

νῆσος — νησω

πιστεύω — πιστευε

Ἄρτεμις — Ἄρτεμιδος

βαίνω — βαινε

δῶρον — δωρων

εὐδαίμων — εὐδαίμονων

τραῦμα — τραυματος

Έλληνες — 'Ελληνων

φιλόσοφος — φιλοσοφοις

σῶμα — σωμαта

ἄγων — ἀγωνος

θάλαττα — θαλαττης

Φοίνιξ — Φοινικες

ρήτωρ — ρητор

φιλούντων — φιλουнтец.

2. I спряжение. Praesens indicativi activi. Imperativus praesentis activi

Α. 1. Βασιλεύει. 2. Πιστεύετε. 3. "Εχει. 4. Γιγνώσκεις. 5. Φθείρουσιν. 6. Λέγετε. 7. Φέρομεν. 8. Μανθάνει. 9. Ού γιγνώσκομεν.

10. Θαυμάζετε. 11. Ού θαυμάζετε. 12. Μή θαυμάζετε. 13. Εὖ γράφουσιν. 14. Πολλάκις γραφέτω. 15. Μή φεῦγε. 16. Μή φευγόντων. 17. Ούκ ἐθέλει μανθάνειν. 18. "Ανθρωπός εἰμι, ἄνθρωπος εῖ, ἄνθρωπός ἐστιν. 19. 'Αθῆναι πόλις εἰσίν.

В. 1. Понимаю. 2. Веришь. 3. Он ведет. 4. Вы пишете. 5. Не верь! 6. Он сообщает. 7. Принесите жертву! 8. Они несут. 9. Мы не говорим. 10. Вы не верите. 11. Не верьте! 12. Они часто удивляются. 13. Пусть они удивляются. 14. Он возвещает. 15. Пусть он возвещает. 16. Вы узнаёте. 17. Они охотятся. 18. Вы губите. 19. Он судит.

3. II склонение существительных

А. 1. Τοὺς νόμους ὁ δῆμος εἰς λίθους γράφει. 2. Οἱ Ἀθηναῖοι τοῖς θεοῖς ταύρους καὶ ἵππους θύουσιν. 3. Τὸν φίλον γίγνωσκε ἔξ ἔργων. 4. "Αρτεμις ἡ θεὸς τὰ θηρία θηρεύει. 5. Οἱ ἄγροι δένδρα καὶ καρποὺς φέρουσιν. 6. 'Εκ τῆς ἀμπέλου οἶνον ἔχομεν. 7. Τὰ δένδρα ἔχει φύλλα καὶ φέρει καρπούς. 8. Οἱ φίλοι ἄγγελόντων τοῖς ἑταίροις τοὺς τοῦ δῆμου λόγους. 9. Μή θαύμαζε τὸν τοῦ Κροίσου πλοῦτον. 10. Οἱ ἔμποροι φερόντων τοὺς τῆς ὁδοῦ κινδύνους. 11. Τὸν ἥλιον καὶ τὰ ἄστρα λέγοντιν ὁφθαλμούς τοῦ οὐρανοῦ. 12. Φέρετε τοῖς φίλοις τὰς τοῦ ἀδελφοῦ βίβλους.

В. 1. Жизнь всегда приносит людям труды и опасности. 2. Дарий царствует и над египтянами (*gen.*). 3. Не верьте словам Филиппа, о афиняне. 4. Союзники везут (несут) оружие врагов на судах. 5. Врачи узнают признаки болезней.

4. I склонение существительных

А. 1. Οἱ νόμοι τοῖς ἀνθρώποις δίκην καὶ ἀδικίαν δρίζουσιν. 2. Οἱ Πέρσαι θύουσι σελήνη καὶ ἥλιον. 3. 'Ησυχίαν ἀγομεν ἐν ταῖς συμφοραῖς. 4. 'Η γλῶττα πολλάκις ἐστὶν αἰτία ἔχθρας. 5. 'Αρχὴ φιλίας μὲν ἔπαινος, ἔχθρας δὲ ψόγος. 6. 'Ω νεανία, μὴ πίστευε τοῖς ψεύσταις. 7. 'Η φιλία ἄγκυρά ἐστιν ἐν τῇ ἀτυχίᾳ. 8. 'Η δέσποινα πέμπει τὴν θεράπαιναν εἰς τὴν ἀγοράν. 9. 'Η ἐπιστήμη πηγή ἐστι τῆς σοφίας, ἀλλ' οὐ τῆς ἀρετῆς. 10. 'Εν Σπάρτη βοῇ καὶ οὐ ψήφῳ κρίνει ὁ δῆμος ἐν ταῖς ἐκκλησίαις. 11. 'Εν τῇ τῶν πολιτῶν εὐσεβείᾳ καὶ ἐν τῇ τῶν στρατιωτῶν ἀνδρείᾳ καὶ ἐν τῇ τῶν δικαιοσύνῃ ἡ τῆς πολιτείας ρώμη ἐστίν. 12. Οἱ τῶν πολεμίων στρατηγοὶ ἔξαγουσι τὴν στρατιὰν ἐκ τοῦ στρατοπέδου εἰς τὸ πεδίον. 13. 'Η Λεωνίδου καὶ τῶν ὀπλιτῶν ἐν ταῖς Θερμοπύλαις τελευτὴ τοῖς μὲν Σπαρτιάταις τιμὴν καὶ δόξαν φέρει, τοῖς δὲ Πέρσαις αἰσχύνην.

В. 1. Победа при Платеях приносит спокойствие и свободу стране. 2. Доверяйте, воины, искусству моряков. 3. Граждане слушают на площади слова вестника. 4. Полководцы ведут войско из Фив в Афины. 5. Горожане и чужеземцы в афинском театре (= театре Афин) смотрят трагедии Еврипида.

5. Прилагательные I-II склонения. Притяжательные местоимения

A. 1. Τὰ δίκαια ἔργα εἰς ἀρετὴν ἄγει. 2. Αἱ τοῦ ἡμετέρου στρατηγοῦ νῖκαι ἐνδοξοὶ εἰσὶν. 3. Ὁ ἐμὸς φίλος θαυμάζει τὰ τῶν συμμάχων δῶρα. 4. Ἡ ἡμετέρα χώρα τῷ κακῷ τυράννῳ δουλεύει. 5. Ὁ πόλεμος τοῖς ἀνθρώποις χαλεποὺς πόνους καὶ δεινοὺς κινδύνους φέρει. 6. Τὴν ἀθάνατον θεὸν οὕτε τὰ τόξα φονεύει, οὕτε αἱ νόσοι φθείρουσιν. 7. Ἐν μὲν τῇ ἀγορᾷ καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ οἱ δίκαιοι ἀνθρώποι λέγουσιν, ἐν δὲ στρατιᾷ σιγῆν ἔχουσιν. 8. Χαλεπὰ τὰ κολά. 9. Ὁ ἀνθρώπινος βίος ὅμοιός ἐστιν τοταμῷ. 10. Αἴτια τῆς αἰσχρᾶς τῶν πολεμίων ἥττης ἐστὶν ἡ τῶν συμμάχων προδοσία καὶ φυγὴ καὶ ἡ τοῦ στρατηγοῦ δειλία. 11. Ἐγὼ Αἰσχύλον νομίζω πρῶτον ἐν ποιηταῖς. 12. Λύπης ἰατρός ἐστιν ὁ χρηστὸς φίλος.

13. Πόλλ᾽ ἐστιν ἀνθρώποισιν¹, ὃ ξένοι, κακά. (*Eur.*)

14. Νόμιζ' ἀδελφοὺς τοὺς ἀληθινοὺς φίλους. (*Men.*)

15. Ἰδίας νόμιζε τῶν φίλων τὰς συμφοράς. (*Men.*)

B. 1. Начало трудно, конец легок. 2. Благородные деяния граждан достойны славы. 3. Немногое греческих гоплитов (= немногие греческие гоплиты) охраняют мосты через реку. 4. Вы боитесь пустынных дорог чужой страны. 5. Свободные граждане предпочитают славную смерть бесчестной жизни.

6. Praesens medii et passivi: indicativus, imperativus. Verba deponentia

A. 1. Ταῖς Μούσαις ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων θυσίαι θύονται. 2. Μετὰ τὴν μάχην τρόπαια ἰδρύεται. 3. Πείθεσθε, ὃ ἔταιροι, ταῖς σοφαῖς βουλαῖς. 4. Μὴ ἐθίζουν ψεύδεσθαι. 5. Πόθεν, ὃ φίλε, φαίνῃ; 6. Τοῖς πλοίοις ἐν τῇ θαλάττῃ δεινοὶ κίνδυνοι γίγνονται. 7. Οἱ Ἀχαιοὶ περὶ τοῦ εἰδώλου τοῦ τῆς καλῆς Ἐλένης ἐν τῇ Τροίᾳ μάχονται. 8. Ἡ Αἴγυπτος δῶρον τοῦ Νείλου ποταμοῦ λέγεται. 9. Πολλοὶ πολῖται μετὰ τὸν θάνατον λιθίνων στηλῶν ἀξιοὶ νομίζονται. 10. Πολλάκις τὰ φυτὰ ὑπὸ τῶν θηρίων δια-

φθείρεται. 11. Οἱ Ἀθηναῖοι ἄρχουσι πολλῶν καὶ καλῶν χωρῶν, ἀλλ᾽ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν νόμων ἄρχονται. 12. Ἡ ἡμετέρα στρατιὰ ἐκ τῆς τῶν πολεμίων χώρας ἄγεται πολλοὺς δούλους καὶ πολλὰς παρθένους. 13. Ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ κελευόμεθα πορεύεσθαι εἰς τὴν Κόρινθον. 14. Φυλάττου, ὃ φίλε, τοὺς δεινοὺς κινδύνους· ἐν γὰρ τῇ ὄλῃ ἄγρια θηρία ἐστίν. 15. Μετὰ τὴν μάχην πορεύομεθα σὺν τοῖς συμμάχοις οἴκαδε. 16. Μετὰ τὴν ἥτταν οἴκαδε πορεύεσθαι αἰσχύνη ἐστίν. 17. Ἡ τοῦ Ὄμηρου βίβλος Ἰλιὰς ὀνομάζεται, ὅτι περὶ Ἰλίου ἐστίν.

B. 1. Боги везде почитаются людьми. 2. Наёмники не повинуются словам полководца и отправляются с (ἐν) оружием в лагерь. 3. Союзники следуют за полководцем (*dat.*) неприятелей. 4. Виноград и вино называются дарами Диониса. 5. Войска союзников отправляются на остров, а неприятели бегут с острова на суда. 6. Дурные [люди] не повинуются ни законам, ни добрым словам.

7. Accusativus cum infinitivo

A. 1. Τοὺς τοξότας μάλιστα ἔνονται γιγνώσκομεν. 2. Νομίζομεν τοὺς Πέρσας τῆς ἡπείρου, ἀλλ᾽ οὐ τῶν νήσων καὶ τῆς θαλάττης δεσπότας εἶναι. 3. Δῆλον ἐστι τοὺς προδότας ὑπὸ στρατιωτῶν ἔχθαιρεσθαι. 4. Μανθάνομεν τὴν τοῦ Ξέρξου στρατείαν τοῖς μὲν Ἀθηναίοις δόξαν φέρειν, τοῖς δὲ Πέρσαις ἀτυχίαν καὶ αἰσχύνην. 5. Λέγομεν τοὺς μαθητὰς ὑπὸ τῶν διδασκάλων παιδεύεσθαι. 6. Ἅξιόν ἐστι τοὺς φρονίμους ἀνθρώπους ὑπὲρ τῆς ἀληθινῆς ἐλευθερίας τοῖς πολεμίοις μάχεσθαι. 7. Λέγουσι τοὺς Ἐλληνικοὺς θεοὺς ἀλυπον καὶ ἡσυχον βίον ἄγειν. 8. Τοὺς χρηστοὺς ποιητὰς εὐεργέτας τῶν ἀνθρώπων εἶναι νομίζομεν. 9. Νομίζω τοὺς ἀνθρώπους οὐκ ἐν τῷ οἴκῳ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν πενίαν ἔχειν, ἀλλ᾽ ἐν ταῖς ψυχαῖς. 10. Τοὺς χρηστοὺς τῶν ἀνθρώπων εὖ πράττειν ἐστὶ δίκαιον. 11. Κλέαρχος τοὺς ὄπλιτας κελεύει ἐν τῷ πεδίῳ μένειν. 12. Οἱ ὄρκοι κωλύουσι ἡμᾶς¹ πολεμίους εἶναι ἀλλήλοις. 13. Κλεομένης ὁ Λακεδαιμόνιος τὸν μὲν Ὄμηρον Λακεδαιμονίων εἶναι ποιητὴν ἔφη, τὸν δὲ Ἅστιοδον τῶν δούλων τὸν μὲν γὰρ ώς χρὴ πολεμεῖν, τὸν δὲ ώς χρὴ γεωργεῖν διδάσκειν.

B. 1. Знай, что у моего брата много книг (= многие книги). 2. Не подобает, чтобы злодеяния (= злые дела) совершились на дорогах. 3. Граждане, знайте, что наши воины храбры. 4. Ясно, что согласие граждан является украшением государства. 5. Должно, чтобы страной управляли достойные люди (*перевести в действительном и страдательном залоге*).

¹ ἀνθρώποισιν = ἀνθρώποις

¹ acc. от ἡμεῖς

8. Imperfectum activi et medii-passivi

A. 1. Οι παλαιοὶ πολλοῖς θεοῖς ηὔχοντο. 2. Οι πολέμιοι ἔβαλλον λίθοις καὶ ἀκοντίοις. 3. Οι Ἀθηναῖοι πολλὰς ἀποικίας ὥκιζον. 4. Οι Ἀκραγανῖνοι ὑποις μνημεῖα ἔδρυον. 5. Οι γεωργοὶ παρεῖχον τῇ στρατιᾷ καρποὺς ἐκ τῶν ἀγρῶν. 6. Ἐν τῇ ἐν Θερμοπύλαις μάχῃ Ἐφιάλτης τοῦ Λεωνίδου καὶ τῶν Σπαρτιατῶν προδότης ἦν. 7. Καὶ ἐν τῇ ἡπείρῳ καὶ ἐν ταῖς νήσοις τοῖς Ἀθηναίοις σύμμαχοι ἤσαν. 8. Ἀνδρείως καὶ δικαίως Θησεὺς ἔβασίλευε τῆς τῶν Ἀθηναίων πολιτείας. 9. Οἱ δειλοὶ τύραννοι συνεβούλεύοντο οὐ τοῖς ἐλευθέροις πολίταις, ἀλλὰ τοῖς ἀλλοτρίοις ζένοις. 10. Ἀριστείδης ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων Δίκαιος ὠνομάζετο· διέφερε γὰρ δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη καὶ εὐσεβείᾳ. 11. Οἱ μὲν στρατιῶται ὥχοντο, Κλέαρχος δὲ περιέμενε· ἦ δὲ στρατιὰ ἐπορίζετο σῖτον καὶ ποτόν. 12. Ἐφυλάττοντο δὲ οἱ στρατιῶται ὥσπερ πολεμίους ἀλλήλους, καὶ εὐθὺς τοῦτο ὑποψίαν παρεῖχεν ἐνίοτε δὲ καὶ πληγὰς ἐνέτεινον ἀλλήλοις· ὥστε καὶ τοῦτο ἔχθραν παρεῖχε. 13. Ἐπεί ποτε ἐν Τροίᾳ πόλεμος ἦν, ἦ τε Τρωϊκὴ στρατιὰ καὶ ἡ Ἑλληνικὴ δέκα ἐνιαυτοὺς ἀνδρείως ἐμάχοντο. Ἐν τῷ πολέμῳ Τροία διεφθείρετο. 14. Τὰ τῶν Σπαρτιατῶν εὖ ἔχει· τὴν γὰρ ἥτταν ἔξεφευγον καὶ τὴν νίκην ἐφέροντο. 15. Οἱ Στωϊκοὶ τὴν μὲν φιλοσοφίαν ἤκαζον τῇ ιατρικῇ, τοὺς δὲ φιλοσόφους τοῖς τῆς ψυχῆς ιατροῖς.

B. 1. Египтяне считали солнце и луну богами. 2. Мосты были охраняены сатрапами Дария. 3. Вы не сражались, но бежали на суда союзников. 4. Тиссаферн подозревал, что Кир готовит поход против брата. 5. Сократ беседовал со многими людьми и расспрашивал о многом (*acc. без предлога*).

9. Pronomina: αὐτός, ἄλλος, ἐκεῖνος, ὅδε, ὅς

A. 1. Οὐκ ἔβούλοντο αὐτοὶ οἱ θεοὶ τὸν Ξέρξην τῆς τε Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης ἄρχειν. 2. Δῆλόν ἐστι καὶ τοῖς ἀδελφοῖς οὐ τοὺς αὐτοὺς τρόπους εἶναι. 3. Ἀρταξέρξης μετεπέμπετο τοὺς στρατηγοὺς καὶ συνεβούλεύετο αὐτοῖς. 4. Τῶν μὲν στρατηγῶν ἄλλοι ἄλλας γνώμας ἀποφαίνονται, ὁ δὲ Ξενοφῶν σώζει ἐκείνην τὴν στρατιάν. 5. Οἱ στρατιῶται αὐτοὶ οὐκ ἥθελον λείπειν τὸ πεδίον, διότι οἱ στρατηγοὶ ἡνάγκαζον αὐτοὺς μάχεσθαι ἐκείνοις τοῖς πολεμίοις. 6. Μετὰ τὸν τὸν δεσπότου θάνατον ἄλλος τύραννος ἐγίγνετο καὶ ἦγε αὐθίς πολλοὺς πολίτας εἰς τὸ δεσμωτήριον. 7. Οἱ Ἀθηναῖοι ἤχθαιρον τοὺς Πέρσας, διότι ἀνάριθμα κακὰ ἐπραττον αὐτοῖς καὶ τὰς οἰκίας αὐτῶν ἔκαιον καὶ τὰ δένδρα ἔξεκοπτον. 8. Ἀναγκαῖον ἐστιν ἐκείνους τοὺς βαρβάρους

ὑπὸ τῶν πονηρῶν δεσποτῶν ἄρχεσθαι. 9. Μετὰ τὸν θάνατον τὸν τῶν ἀδελφῶν Ἀντιγόνη ἔβούλετο θάπτειν αὐτούς. 10. Πορευόμεθα τὴν αὐτὴν ὁδόν, ἢν πρόσθεν οἱ σύμμαχοι. 11. Ὁδε ὁ στρατηγός, ὃ οἱ στρατιῶται οὐκ ἐπείθοντο, ἐδόκρυεν. 12. Ὁδε ὁ δικαστής, οὗ τὸν νιὸν ἐπαίδευν, ἄξιός ἐστι ἐπαίνου καὶ αὐτὸς καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ. 13. Πολλοὶ ἀνθρώποι, οὓς φίλους ἀλλήλοις νομίζομεν, ἀπιστοί εἰσι καὶ φυλάττονται ἀλλήλους. 14. Σωκράτης ἐπιμέλεσθαι θεοὺς ἐνόμιζεν ἀνθρώπων οὐχ ὃν τρόπον οἱ πολλοὶ νομίζουσι.

B. 1. Справедливый судья об одном и том же судит одинаково. 2. Боги назначают одним людям одни бедствия, другим — другие. 3. Мы не верим тем, которые принимают подарки. 4. Более (=больше) всего имеют силу слова тех, у кого за словами следуют дела. 4. Необходимо, чтобы эти люди отправлялись на тот остров.

10. Слитные существительные I-II склонения. II аттическое склонение. Adiectiva verbalia. Pronomen: οὗτος

A. 1. Οὐ πρό γε τῆς ἀληθείας τιμητέος ἀνήρ. (*Plat.*) 2. Ἐψηφίζοντο πολεμητέα εἶναι. 3. Ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ὁ Ἐρμῆς τοῖς Ἀθηναίοις ἵλεω ἤσαν. 4. Ἀργυρᾶ ὅπλα ἐν τῷ τῆς Ἀθηνᾶς νεῷ ἦν, οἵς ἡ θεὰ ἔχαιρεν. 5. Λέγουσι τὰς τῶν νεκρῶν ψυχὰς ὑφ' Ἐρμοῦ εἰς Ἄιδου πέμπεσθαι. 6. Ἐσκεπτόμεθα εἴτε διδακτὸν εἴτε οὐ διδακτὸν ἡ ἀρετή. 7. Ταῦτα τὰ πλοῖα τοῦ Μίνω τοῦ τῆς Κρήτης δυνάστου εἰσίν. 8. Ἐν τῇ τῶν Σκυθῶν χώρᾳ οὕτε νεῷ ἤσαν, οὕτε βωμοί. 9. Οἱ μὲν Ἀχιλλεὺς τοῖς Ἀχαιοῖς ἐπρώτευε, ὁ δὲ Ἐκτωρ τῷ Τρωϊκῷ λεώφ. 10. Οὗτοι οἱ νεανίαι παιδευτοί εἰσιν, ἐκεῖνοι δὲ ἀπαίδευτοι. 11. Ὁδε ὁ φιλόσοφος, οὐ αἱ βίβλοι ἔνδοξοί εἰσιν, τῆς ἀληθείας ἀπλοῦν λόγον εἶναι λέγει. 12. Οἱ Ἀχαιοί, οἱ ἐν Τροίᾳ ἐμάχοντο, οὐ σιδηρᾶ, ἀλλὰ χαλκᾶ ὅπλα εἶχον. 13. Ἡδε ἡ χώρα, δι' ἧς ἡ στρατιὰ πορεύεσθαι ἐκελεύετο, ἐρήμη καὶ ἄβατος ἐστιν. 14. Οἱ ποταμὸς ταύτῃ τῇ στρατιᾷ διαβατός ἐστι. — Διαβατόν ἐστι τοῦτον τὸν ποταμόν. 15. Τοὺς φίλους εὐεργετέον, τὴν πόλιν ὀφελητέον, τὴν Ἑλλάδα¹ πειρατέον εὖ ποιεῖν, τὴν γῆν θεραπευτέον, τὰς πολεμικὰς τέχνας μαθητέον. (*Xen.*) 16. Ἐνίοτε οἱ θηνητοὶ ἀνθρώποι τοῖς ἀθανάτοις θεοῖς ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ ἴμάτια δῶρα ἔφερον, διότι οἱ θεοὶ αὐτοῖς εῦνοι ἤσαν. 17. Οἱ ἀνθρώποι ἐθαύμαζον ἐκείνον τὸν πλοῦν, ὃν οἱ Ἀργοναῦται ἔπλεον εἰς τὸν Εὔξεινον Πόντον.

18. Τῷ γὰρ θεῷ τάναντί² οὐ μαντευτέον. (*Eur.*)

¹ acc. *om* "Ἑλλάς

² τάναντί — τὰ ἐναντία

В. 1. Афиняне почитали больше всего Афину. 2. Юноши приносили вино в золотых и серебряных кубках. 3. Гермесу воздвигались на перекрестках алтари. 4. Необходимо, чтобы боги были милостивы к людям. 5. Ясно, что это оружие — железное.

11. *Futurum activi et medii.*

Participia praesentis medii et passivi; futuri medii

A. 1. Ἕκον πολλοὶ νεανίαι ἀκουσόμενοι τῶνδε τῶν λόγων.
2. Τάδε τὰ ἔργα οἱ δοῦλοι ἐπράττον κελευόμενοι ὑπὸ τοῦ κυρίου.
3. Οἱ στρατιῶται ὀπλίζονται ἀντιταξόμενοι τοῖς Πέρσαις.
4. Ραδίως τοὺς βουλομένους πείσεις, ὥστε αὐτοὺς πείσεσθαι. 5. Οἱ ναῦται ἐπιμέλονται, ὅπως σῶα ἔσται τὰ πλοῖα. 6. Παροιμία: «Μωρὸς ρίψει λίθον εἰς θάλατταν, καὶ δέκα σοφοὶ οὐκ ἀνέλξουσιν αὐτόν». 7. Κύρος ἀεὶ τῷ Ἀρταξέρξῃ ἔφερε τοὺς γιγνομένους δασμοὺς καὶ ἔλεγε, ὅτι πιστός ἔστιν αὐτῷ καὶ οὕποτε ἐπιβουλεύσει αὐτῷ. 8. Συμβουλεύσομαι τῷ ἐμῷ ἀδελφῷ περὶ τῆς πορείας, ἦν παρασκευάζει εἰς ἐκείνην τὴν χώραν. 9. Οἱ φύλακες ἐλπίζουσι πρῶτοι κατασκέψεσθαι τοὺς πολεμίους πορευομένους πρὸς τὴν στρατιάν. 10. Ὁ Κύρος βουλεύεται, ὅπως μήποτε ἔτι ἔσται ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ, ἀλλὰ βασιλεύσει ἀντ' ἐκείνου.

11. Ἡξει Δωριακὸς πόλεμος καὶ λοιμὸς ἄμ' αὐτῷ. (*Thuc.*)
12. Εἰ μὴ καθέξεις γλῶσσαν¹, ἔσται σοὶ κακά. (*Eur.*)
13. Οὐδέν σε² κρύψω· δεῖ γάρ ἐς Τροίαν σε πλεῖν,
πρὸς τοὺς Ἀχαιοὺς καὶ τὸν Ἀτρειδῶν στόλον. (*Soph.*)

B. 1. Я буду повиноваться твоему совету. 2. Об этом мы после побеседуем. 3. Смерть избавит человека от всевозможных несчастий. 4. Храбрость воинов спасет граждан. 5. Вы поведете войска союзников через вашу страну?

12. III склонение, основы на плавные. *Futurum activi et medii* слитных глаголов

A. 1. Οἱ ναῦται ἔθυον τοῖς Διοσκούροις τοῖς λεγομένοις σωτῆρσιν ἐν τῷ πλῷ. 2. Τὸν Νάξιον οἶνον δικαίως τῷ νέκταρι τῷ θεῶν ποτῷ ἥκαζον. 3. Ἡ θάλαττα ὑπὸ τῶν ποιητῶν ἀλς ὠνομάζετο. 4. Οὐ παυσόμεθα μαχόμενοι, μέχρι οὗ τοῦτο τὸ στρατόπεδον αἴρησομεν. 5. Ἄξιοι γίγνεσθε τῆς ἐλευθερίας τῆς τῶν

¹ = γλῶτταν

² acc. om σύ

νύμετέρων προπατόρων. 6. Παντοῖοι θῆρες τούτοις τοῖς νεανίαις θηρευτέοι εἰσίν. 7. Λέγουσι τὰς τῶν οἰκίας ὑπὲρ τοῦ ἀέρος ἐν τῷ αἰθέρι εἶναι. 8. Ἐν τῷ ἐν Δελφοῖς ἱερῷ χρυσοῖ καὶ ἀργυροῖ κρατῆρες ἥσαν. 9. Οὐδέποτε ξένον ἀτιμήσομεν, ἀλλὰ τιμήσομεν καὶ ὠφελήσομεν. 10. Ἐσθλοῦν ρήτορός ἔστιν οὐ τὰς ἥδονάς τοῖς ἀκουσομένοις παρέχειν, ἀλλὰ τὰ ωφέλιμα πείθειν. 11. Οἱ παλαιοὶ ἐνόμιζον τὰς τῶν μακάρων νήσους, ἐν αἷς αἱ τῶν νεκρῶν ψυχαὶ διῆγον, περὶ τὸν Ὦκεανὸν εἶναι. 12. Ἔργων πονηρῶν χεῖρ' ἐλευθέραν ἔχε. (*Men.*)

B. 1. Благородный человек не станет ненавидеть благородного. 2. Полководец накажет изменников по закону. 3. Гектора народ почитал как бога. 4. Дело судьи — защищать правду, а дело оратора — говорить правду. 5. Не [одной] только нашей храбростью были пропоняемы враги, но боги были спасителями нашей свободы.

13. III склонение, основы на -п: существительные и прилагательные. Вопросительное местоимение тίς

A. 1. Ἀσμενοὶ ἔψόμεθα τοῖς ἡγεμόσιν, οὓς αὐτοὶ ἄρχειν ἐκελεύομεν. 2. Ἐπεὶ ὁ χειμῶν τοῖς Ἑλλησι ψυχρὸς ἐγίγνετο, τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς ἑορτὰς ἐν τοῖς τοῦ ἔαρος μησὶν ἥγον. 3. Χειμῶνος καὶ ἔαρος μακροὺς χιτῶνας ἔφερον, ὥστε μήτε τὴν χιόνα, μήτε τὸν ψυχρὸν ἄέρα αὐτοὺς βλάπτειν. 4. Τίσι δαίμοσι τῷχοντο οἱ Ἑλληνες; — Οἱ Ἑλληνες ἔθυον τοῖς τῆς χθονὸς δαίμοσιν. 5. Οἱ μὲν σώφρονες εὐδαίμονες ἔσονται, οἱ δὲ ἄφρονες πενίαν καὶ ἀτυχίαν κτήσονται. 6. Κύρος τοῖς ἑταίροις χῆνας ἡμιβράτους ἐπεμπεῖ ἐβούλετο γάρ αὐτοὺς γεύεσθαι τούτων τῶν χηνῶν, οὓς αὐτὸς ἀσμενος ἤσθιε. 7. Κικέρων ὁ ἔνδοξος τῶν Ῥωμαίων ρήτωρ ἔλεγε τοὺς μὴ ἐπιστήμονας τῶν ἴστοριῶν τοῖς παιδίοις ὅμοιοις εἶναι. 8. Τίνες θεοὶ ἐν τῇ θαλάττῃ τοῖς ναύταις σωτῆρες ἐγίγνοντο; — Οἱ Διόσκουροι ἥσαν σωτῆρες ἐν τῷ πλῷ. 9. Μετὰ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Πάνα ἐθεράπευον ὡς εὐεργέτην καὶ σωτῆρα. 10. Πολλὴ χιῶν ἐκείνον τὸν ναύαρχον ἐκάλυψε τὰ πλοῖα εἰς τοῦτον τὸν λιμένα εἰσάγειν. 11. Τὸν κλέπτην δεῖ καὶ μνήμονα εἶναι. (*Παροιμία*)

B. 1. Гомер называет Агамемнона пастырем народов (λαός). 2. Во время бурь (= в бурях) гавани предоставляют судам безопасность. 3. После битвы при Саламине афиняне становятся вождями греков. 4. За счастливой жизнью следует прекрасная смерть. 5. Древние приносили в жертву Посейдону, богу моря, черных быков и черных коз.

14. Личные и возвратные местоимения

A. 1. Σύμπραττε σαυτῷ, καὶ συμπράξει σοι θεός. 2. Ἀλλοις ἄλλα φίλα ἔστιν· ἡμᾶς μὲν τὰ ἡμέτερα εὐφραίνει, ὑμᾶς δὲ τὰ ὑμέτερα. 3. Οἱ ἐν Δελφοῖς θεὸς συνεβούλευεν ἀνθρώποις γιγνώσκειν σφᾶς αὐτούς. 4. Ἐν ἐμαυτῷ περιφέρω τὴν οὐσίαν. (*Bias*) — Οἱ φιλόσοφοι ἔλεγε τὸν σοφὸν ἐν ἑαυτῷ φέρειν τὴν οὐσίαν. 5. Δίκαιον ἔστι λέγειν τὴν ἀρετὴν ἑαυτῇ πολλοῦ ἄξιον μισθὸν εἶναι. 6. Εἰνίοτε ἡ ἀγαθὴ τύχη μᾶλλον ἡμῶν ἐπιμέλεται, ἢ ἡμεῖς ἡμῶν αὐτῶν. 7. Νῦν, ὡς σὺ αἰσθάνῃ, ἡμῖν οὐδέν εἶστιν ἀγαθὸν ἄλλο εἰ μὴ ὅπλα καὶ ἀρετή. 8. Οὗτοι οἱ φιλόσοφοι οὕτε ἑαυτοῖς, οὕτε ἀλλήλοις ὁμολογήσουσιν. 9. Ἀνθρώπων ἔκαστος δύο πήρας φέρει, τὴν μὲν ἐμπροσθεν, τὴν δὲ ὅπισθεν· γέμει δὲ ἔκατέρα κακῶν, ἀλλ᾽ ἡ μὲν ἐμπροσθεν ἀλλοτρίων γέμει, ἡ δὲ ὅπισθεν τῶν κακῶν ἔκείνου, διὸ αὐτὴν φέρει. Καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἀνθρώποι τὰ μὲν ἑαυτῶν κακὰ οὐ βλέπουσι, τὰ δὲ ἀλλότρια πάνυ ἀκριβῶς.

10. Πολλοὶ κακῶς πράσσουσιν¹, οὐ σὺ δὴ μόνος. (*Eur.*)
11. Φίλων ἔπαινον μᾶλλον ἡ σαυτοῦ λέγε. (*Men.*)

B. 1. Не слишком доверяйте самим себе. 2. Многие люди ни себе, ни другим не позволяют (παρέχω) удовольствий. 3. Моя жизнь мне так же дорога, как тебе твоя. 4. Я люблю тебя больше самого себя. 5. Я верю тебе, а ты веришь мне.

15. Aoristus I activi et mediī

A. 1. Μὴ ψεῦσαι· τῷ γὰρ ψευσαμένῳ οὐκέτι πιστεύσομεν. 2. Κροῖσος Σόλωνα τὸν Ἀθηναῖον καλῶς ἐδέξατο. 3. Καὶ Τισσαφέρνης τοὺς μὲν κατέσφαξεν, τοὺς δὲ ἐψυγάδευσεν. 4. Θαυμάζω, τίσι λόγοις ὁ τοῦ φιλοσόφου κατήγορος ἐνίκησεν ἐν τῷ δικαστηρίῳ. 5. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐνίοτε ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ δὶς καὶ τρὶς ἐνίκησαν τοὺς πολεμίους καὶ ἐδίωξαν αὐτοὺς μέχρι τοῦ στρατοπέδου αὐτῶν. 6. Λεωνίδας καὶ οἱ ἑαυτοῦ στρατιῶται ἐν ταῖς Θερμοπύλαις λουσάμενοι καὶ στεφανωσάμενοι ἤρξαντο τῆς μάχης. 7. Κῦρος ὁ ἀρχαῖος τοὺς Πέρσας ἥλευθέρωσε καὶ τοὺς Μῆδους κατεστρέψατο, καὶ τῆς λοιπῆς Ἀσίας ἐκράτησε. Κῦρος δὲ ὁ νεώτερος πρὸς τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφὸν ἐστρατεύσατο. 8. Κῦρος, ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ καὶ βουλόμενος αὐτὸν τῆς ἀρχῆς ἀποστερῆσαι, συνέλεξε πολλὴν στρατιὰν τῶν τε βαρβάρων καὶ τῶν Ἑλλήνων, οἵς ἐπίστευε μᾶλλον ἡ τοῖς Πέρσαις.

¹ = πράττουσιν

B. 1. Свобода сделала греков храбрыми. 2. Клеарх собрал большое войско для Кира Младшего. 3. Афиняне одни выступили против варваров при Марафоне. 4. После битвы воины с большими почестями похоронили мертвых. 5. Леонид и триста спартанцев приобрели себе бессмертную славу своей (*gen.*) смертью при Фермопилах.

‘Ο περὶ τοῦ ὄνου σκιᾶς λόγος

Δημοσθένης ὁ ρήτωρ λέγειν ποτὲ κωλυόμενος ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἔφη βούλεσθαι αὐτοῖς ὀλίγα διηγήσασθαι. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἐσιώπησαν ὡς ἀκουσόμενοι, καὶ ὁ ρήτωρ ἔλεξε τάδε· Νεανίας ἐμισθώσατό τινι ὄνον ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Μέγαρα πορευούμενος. Ἐπεὶ δὲ ἐγίγνετο μέσον ἡμέρας καὶ ὁ ἥλιος σφόδρα ἔφλεγε, ἐκάτερος αὐτῶν ἐβούλευτο ὑποδύεσθαι ὑπὸ τὴν τοῦ ὄνου σκιάν. Εἶργον δὲ ἀλλήλους ὁ μὲν δεσπότης λέγει· «Ἐμίσθωσά σοι τὸν ὄνον μόνον, ἀλλ᾽ οὐ τὴν ὄνου σκιάν. Διὰ τοῦτο οὐκ ἔάσω σοι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ ὑποδύεσθαι». Οἱ δὲ νεανίας ἀποκρίνεται· «Ἡ σκιὰ ἔπειται τῷ κυρίῳ ἑαυτῆς. Ἐγὼ ἐμισθωσάμην τὸν ὄνον καὶ διὰ τοῦτο ἔχω ἔξουσίαν καὶ τῇ σκιᾷ τοῦ ὄνου χρῆσθαι». Καὶ ταῦτα διηγησάμενος Δημοσθένης ἐσιώπησκεν. Ἐπεὶ δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ἐδέοντο τελευτὴν ποιήσασθαι τοῦ λόγου, «εἴτα περὶ μὲν ὄνου σκιᾶς, — ἔφη, — βούλεσθε ἀκούειν, περὶ δὲ τῶν σπουδαίων οὐ βούλεσθε».

16. III склонение, основы на смычные

A. 1. Κακοῦ κόρακος κακὸν φόν. 2. Ἐπεὶ Ὁδυσσεὺς εἰς τὴν Κυκλώπων νῆσον ἥκον, πολλαῖς αἰξὶν καὶ θαυμασίαις ὅρνισιν ἀπήντησε. 3. Ω φίλοι, φυλάξασθε τοὺς κόλακας μᾶλλον, ἢ τοὺς φανερῶς ἐχθροὺς ὑμῖν. 4. Λυκούργος τοὺς Σπαρτιάτας ἐκώλυσε χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ νομίσματα κτήσασθαι καὶ ἔχειν. 5. Οἱ ἀνθρώποι μᾶλλον πιστεύουσι τοῖς ἑαυτῶν ὄφθαλμοῖς ἢ τοῖς ὁσίν. 6. Ἐπὶ μὲν τοῦ δεξιοῦ κέρατος οἱ σύμμαχοι ἀνδρείως ἐμάχοντο, ἐπὶ δὲ τοῦ εὐωνύμου δειλῶς. 7. Οἱ ἀνθρώπινος βίος μεστός ἐστι φροντίδων ἀπὸ νεότητος μέχρι θανάτου. 8. Οἱ νομάδες τῆς Λιβύης τὸν χρόνον οὐ ταῖς ἡμέραις, ἀλλὰ ταῖς νυξὶν ὁρίζουσιν. 9. Ἐπεὶ ἡ θάλαττα, ἦν σφοδροὶ ἄνεμοι ἐνίκησαν, τὴν γέφυραν, ἦν οἱ Ξέρξου στρατιῶται ἐποίησαν, διέλυσεν, ὁ δυνάστης ἐκέλευσε ταύτην τὴν θάλατταν μάστιξιν κολάσαι. 10. Οἱ Ἀθηναῖοι ὥστο τοὺς μὲν γύπας πρὸ τῆς μάχης παραγιγνομένους ἤτταν σημαίνειν, τὰς δὲ γλαυκὰς νίκην· οἱ γὰρ γύπες τοὺς νεκροὺς ἥσθιον, αἱ δὲ γλαυκες τῆς Ἀθηνᾶς ιεραὶ ἥσαν. 11. Τὸ ἐπίσημον ἀργύριον τὸ τῶν Ἀθηναίων τὴν τῆς γλαυκὸς εἰκόνα ἔφερεν. Καὶ ἡ παροιμία ἦν

γλαῦκ' Ἀθήναζε. Αὕτη ἡ παροιμία σημαίνει, ὅτι ἄφρονός ἐστι γλαῦκας εἰς Ἀθήνας φέρειν, ὅτι αἱ Ἀθῆναι ἔγεμον τῶν γλαυκῶν.

12. Γύναι, γυναιξὶ κόσμον ἡ σιγὴ φέρει. (*Soph.*)

В. 1. Дикие козы служили (= были) пищей эфиопам. 2. Скифы приносили в жертву Артемиде чужеземцев. 3. Гоплиты имеют панцири, щиты, поножи и шлемы. 4. Треножники и чаши посыпались в Дельфы как священные приношения. 5. Большие (= многие) знания не всегда делают людей хорошими.

17. Coniunctivus praesentis et aoristi.

Употребление конъюнктива в независимых предложениях

A. 1. Φεύγωμεν ἀεὶ τὴν ἀδικίαν. 2. Εὐχώμεθα δυνατά. 3. Πότερον μένωμεν ἢ πορευώμεθα; 4. Μὴ πιστεύσῃς τοῖς κόλαξιν. 5. Τῇ νῦν εἰρήνῃ μὴ πιστεύσωμεν οὐ γάρ ἀσφαλής ἐστιν. 6. Μή με ἀποκρύψῃ τὴν σαντοῦ σοφίαν. 7. Καί μοι μὴ θορυβήσῃ μηδείς, πρὶν ἀκούσαι. (*Dem.*) 8. Ὡ Αθηγαῖοι, μὴ ἀκούσητε τούτων τῶν ῥητόρων μηδὲ ψηφίσησθε ἀφρόνως. 9. Μὴ φεύγωμεν, ω̄ ἄνδρες, ἀλλὰ γενναίως μαχώμεθα ὑπὲρ παίδων καὶ γυναικῶν. 10. Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν ἐνίκησε Πῶρον τὸν τῶν Ἰνδῶν δυνάστην. Ἐπεὶ δ' αὐτὸν ἥρωτησεν «Πῶς ὄμιλήσω σοι!», ὁ Πῶρος ἔλεξεν: «Βασιλικῶς».

11. Πρός νυν θεῶν, ω̄ ξεῖνε, μή μ' ἀτιμάσῃς. (*Soph.*)

12. Παῦσαί νυν ἡδη μηδ' ἐρωτήσῃς πέρα. (*Eur.*)

13. Ἡ λέγωμεν οὖν ἀδελφῇ ταῦτ' ἐμῇ; — μὴ πρὸς θεῶν. (*Eur.*)

14. Καί τις τόδ' εἶπεν. Ὡ νεανία, τί σοι
θεῷ κατευξώμεσθα¹; τίνος ἥκεις χάριν; (*Eur.*)

B. 1. Душа пусть господствует над телом, а тело служит душе. 2. Пусть никто не смущается несчастьями. 3. Давайте поможем этим (два варианта местоимения) чужеземцам. 4. Пусть полководцы принесут жертву Пану ради победы. 5. Да не убоятся моряки опасностей дороги в Колхиду.

Περὶ Ἱάσονος (Pars I)

Τὸν Πελίαν τὸν τῆς Ἰωλκοῦ τῆς ἐν Θετταλίᾳ τύραννον Ἀπόλλων ἐκέλευσε χρησμῷ τινὶ φυλάττεσθαι νεανίαν μονοσάνδαλον. Ἐπεὶ δὲ Πελίας ἔθυε τῷ Ποσειδῶνι, ἥκεν Ἱάσων τὸν Αἴσονος¹

¹ = κατευξώμεθα

τὸν Πελίου ἀδελφοῦ μονοσάνδαλος. Ἐν ποταμῷ γάρ τινι τὸ ἔτερον σάνδαλον ἀπέβαλλεν. Πελίας οὖν ἔβλεψε τὸν μονοσάνδαλον καὶ ἐταράττετο καὶ ἐκέλευσε λέγειν τὸν Ἱάσονα, τίνος ζημίας ἄξιον νομίζει ἐκεῖνον, ὃς ἐπιβουλεύει τῷ δυνάστῃ. Ἱάσων δ' ἔλεξεν, ὅτι χρὴ τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον ἐκ τῆς Κολχίδος φέρειν τὸ χρυσόμαλλον δέρμα. Πελίας δ' ἔλεξεν Ἱάσονι: «Νομίζεις χρῆναι² τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον φέρειν τὸ χρυσόμαλλον δέρμα. Σὺ δ' αὐτὸς ἐμοὶ ἐπιβουλεύεις. Ὅδευσον οὖν εἰς Κολχίδα καὶ φέρε τὸ δέρμα». Ἱάσων τὸ πρᾶγμα δεινὸν μὲν ἐνόμιζεν, ἀδύνατον δ' οὐ. Συμβουλευσάμενος οὖν Ἀργῷ τῷ ἐνδόξῳ τέκτονι ἐκέλευσεν αὐτὸν ποιῆσαι μακρὸν πλοῖον. Ἐπειτα δὲ κήρυκας ἐπεμψεν ἀνὰ ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ἵνα κελεύσωσι τοὺς ἐσθλοὺς νεανίας μετέχειν τούτου τοῦ πλοιοῦ. Καὶ δὴ συνελέγοντο ἄσμενοι πολλοὶ νεανίας εἰς Ἰωλκόν. Τῷ δὲ πλοίῳ ἀπ' Ἀργου τὸν τέκτονος ὄνομα ἦν Ἀργώ, τοῖς δὲ ναύταις — Ἀργοναῦται.

18. Modus futuralis

A. 1. Ἄξω τοὺς συμμάχους, ὅποι ἀν βούλησθε. 2. Μὴ δικάσῃς, πρὶν ἀν ἀκούσῃς ἀμφοτέρων. 3. Ὁστις ἀν εὐ ποιήσῃ τοὺς κακούς, βλάψει τοὺς ἀγαθούς. 4. Ὁπόταν ὄργιζησθε, μαίνεσθε. 5. Ἐπειδὰν σὺ βούλῃ διαλέγεσθαι, τότε σοι διαλέξομαι. 6. Ὁπόταν προστίκη πράττειν, φείδου τῶν λόγων. 7. Ἐπειδὰν διαπράξωμαι, ἀδέομαι, ἀπάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα. 8. Ὁπόταν οἱ ποιμένες καθεύδωνται, ἥδονται οἱ λύκοι. 9. Ἐὰν μὴ τῇ τύχῃ πιστεύσῃς, ἀλλὰ τῇ σεαυτοῦ ἀρετῇ, καλῶς βιοτεύσεις. 10. Οἱ ἀν τῶν τιμῶν μετέχειν βούλωνται, τούτους καὶ κινδύνους χρὴ ὑπομένειν. 11. Μὴ ἀναμένωμεν, ἔως ἀν οἱ πολέμοιο ἥξωσιν εἰς τὴν ἡμετέραν χώραν, ἀλλὰ πορευώμεθα εἰς τὴν χώραν αὐτῶν. 12. Ἐὰν νῦν τὰ ἡμέτερα φυλάττωμεν καὶ σώζωμεν ἐν τῷ πολέμῳ, ἐν πολλῇ εἰρήνῃ βιοτεύσομεν. 13. Ἐπεὶ ὑμεῖς ἐμοὶ οὐ θέλετε πείθεσθαι, ἐγὼ σὺν ὑμῖν ἔψομαι καὶ ὅ τι ἀν δέῃ, πείσομαι. 14. Τοὺς ὄντας ἄνδρας ἀγαθούς, τοὺς καθ' ἑαυτῶν ἐπαίνους ἐὰν λέγωσιν, οὐ φέρομεν. 15. Ο οὖν Κῦρος πολλοῦ μὲν ἄξιος [ἐστι] φῶ ἀν φίλος ἦ, χαλεπὸς δ' ἔχθρὸς φῶ ἀν πολέμιος ἦ. 16. Οἱ Ἑλληνες εἰς Τροίαν πορευεσθεντοι ἐν τῷ τῆς Αὐλίδος λιμένι ἀνέμενον, ἔστ' ἀν οἱ θεοὶ καλοὺς ἀνέμους πέμψωσιν. 17. Δημῶνας ὁ φιλόσοφος, ἐπεὶ ἥρωτησε τις αὐτόν, ποῖα νομίζει τὰ ἐν Ἀιδου εἶναι, «Οταν, — ἔφη, — αὐτὸς θεάσωμαι, ἐκεῖθεν σοι μηνύσω».

B. 1. Не делай никого (τις) себе другом, прежде чем испытываешь его. 2. Мы замолчим, когда будут говорить старцы, ибо юношам

¹ Ηάσων τὸν Αἴσονος — Ясон, [сын] Эсона, обычная формула

² inf. om χρή

подобает молчание. 3. Боги не пошлют ветер, если Агамемнон не принесет в жертву Ифигению. 4. Медея сказала, что воины будут сражаться друг с другом всякий раз, как Ясон будет бросать в них камни. 5. Мы отправимся в Афины слушать (*part. fut. med.*) слова Платона, когда дела в нашей земле будут в хорошем положении.

Περὶ Ἰάσονος (Pars II)

Ιάσων οὖν ἔπλει εἰς τὴν Κολχίδα, ἵνα τὸ χρυσόμαλλον δέρμα λαμβάνῃ, δὲ ἐφύλαττε δεινὸς δράκων. Ἐπεὶ δὲ ἦκεν εἰς τὸν τῆς Κολχίδος λιμένα, τοὺς μὲν ἄλλους νεανίας ἐν τῷ λιμένι καταλείπει, αὐτὸς δὲ ἔρχεται πρὸς Αἴγην. Ὄτε δὲ ὁ δυνάστης ἥρωτησε, τίς ἔστιν καὶ τίνος ἔνεκα ἤκει, Ιάσων τὰ παρὰ Πελίου ἀγγέλει. Οἱ δὲ Αἴγητος ἐβούλεύσατο ἐκεῖνον διαφθείρειν καὶ ἐλεξεν αὐτῷ τάδε· «Ἄνδρειώ μόνον νεανίᾳ προσήκει λαμβάνειν τοῦτο τὸ δέρμα. Χρή σε οὖν εἰς πεῖραν τῆς σῆς ἀνδρείας τοὺς χαλκόποδας καὶ πυρίπνους ταύρους ὑπὸ ζυγὸν ἄγειν καὶ τοῦ δράκοντος ὀδόντας σπείρειν». Ἐπεὶ Ιάσων ἐν πολλῇ ἀπορίᾳ ἦν, Μῆδεια ἡ Αἴγητον παῖς αὐτῷ φάρμακόν τι ἐκόμισε καὶ ἐκέλευσε τούτῳ τῷ φαρμάκῳ τὸ σῶμα ἔαυτοῦ χρῖσαι· δος γὰρ ἀν τούτῳ τῷ φαρμάκῳ χρίστηται, οὕτε πῦρ, οὕτε σίδηρος αὐτὸν βλάψει. Χρισάμενος οὖν τὸ ἔαυτοῦ σῶμα Ιάσων τοὺς πυρίπνους ταύρους ὑπὸ ζυγὸν ἦγε καὶ τὸν δράκοντα, δος τὸ δέρμα ἐφύλαττεν, ἐφόνευσεν.

19. III склонение, основы на -nt. Participium praesentis, futuri et aoristi activi

A. 1. Μὴ πᾶσι πίστευε. 2. Ἐξ ὀνύχων λέοντα (γιγνώσκομεν). 3. Καὶ ἀπόντας τοὺς φίλους εὑρίσκει. 4. Τοῖς ἀεὶ ἀληθεύσασι πάντες πιστεύσουσιν. 5. Πολλοὺς κακῶς πράξαντας ὥρθωσεν ἡ τύχη. 6. Πολλοὶ οἵκοι μέν εἰσι λέοντες, ἐν μάχῃ δὲ ἀλώπεκες. 7. Λέγουσιν Ἀτλαντα φέρειν τοῖς ὕμνοις τὸν οὐρανόν. 8. Καὶ γέρουσι καὶ νεανίαις ὁ θάνατος φοβερός ἔστιν. 9. Οἱ ἄρχοντες τοῦ δήμου ἄρχουσιν, τῶν δὲ ἄρχοντων οἱ νόμοι. 10. Ἡρακλῆς ὀλίγων ἡμερῶν παῖς ὃν δύο δράκοντας ἐφόνευσεν. 11. Οὐ χρὴ ἀποβλέπειν εἰς τοὺς λέγοντας, ἀλλ’ εἰς τὰ λεγόμενα. 12. Ξενοφῶν τοὺς λοχαγοὺς ἐπεμπει διαβιβάσοντας τοὺς ὄπλίτας. 13. Μὴ θαυμάζετε, ὅτι χαλεπῶς φέρω τοῖς παροῦσι πράγμασι. 14. Ἀλκιβιάδης καὶ Ἀθῆναις τῇ πατρίδι καὶ πάσῃ τῇ Ἑλλάδι αἰσχύνην ἔφερεν. 15. Εκόντες τοῖς νόμοις πείθεσθε, τοῖς γὰρ ἄκουσιν ἀνάγκη ἐπιβάλλεται. 16. Οἱ στρατιῶται στρατεύσονται ἐκλύσοντες τοὺς συμμάχους τοῦ κινδύνου. 17. Οἱ Φίλιπποι ἐπολέμησε τοῖς Ἀθη-

ναίοις ἀπὸ τῶν συμμάχων αὐτῶν, ἄγων καὶ φέρων τοὺς πλέοντας τὴν θάλατταν. 18. Ἀγαθὸν στράτευμα μὴ ἔχον ἐπιστήμονα καὶ σώφρονα στρατηγὸν ὅμιον ἔστι καλῷ πλοιῷ ἄφρονα ἔχοντι κυβερνήτην.

19. Φεύγ' ἥδονὴν φέρουσαν ὑστέραν βλάβην. (*Men.*)
20. Ἀπαντα τίκτει χθὼν πάλιν τε λαμβάνει. (*Eur.*)
21. Πῶς οὖν μάχωμαι θνητὸς ὃν θείᾳ τύχῃ; (*Soph.*)
22. Πολλοὶ κακῶς πράττουσι, οὐκ ὄντες κακοί. (*Men.*)
23. Κούφως φέρειν χρὴ θνητὸν ὄντα συμφοράς. (*Eur.*)
24. Ἐγὼ δὲ σὺν φεύγουσι συμφεύγω τέκνοις
Καὶ σὺν κακῷς πράσσουσι συμπράξω κακῶς. (*Eur.*)
25. Πῶς οὖν δίκαιον τοὺς νόμους ὑμᾶς βροτοῖς
γράψαντας, αὐτοὺς¹ ἀνομίαν ὄφλισκάνειν; (*Eur.*)

B. 1. Африка — отчество львов, а Индия — слонов. 2. Начало всякого дела трудно. 3. Подобает, чтобы старцы говорили в собраниях. 4. Всем нравиться невозможно. 5. Кир осадил Милет, чтобы вернуть (*part. fut.*) изгнанников (*part. prae. om φεύγω*) на родину (= отчество).

Περὶ Ἰάσονος (Pars III)

Ἐπεὶ Ιάσων τοὺς τοῦ δράκοντος ὀδόντας ἔσπειρεν, εὐθὺς ἐκ τῆς γῆς ἀναρίθμητοι ὄπλιται ἀνεφύοντο καὶ ἐμάχοντο Ἰάσονι, δὸν τὰ ὄπλα αὐτῶν οὐκ ἔβλαψεν. Ἐνταῦθα ἡ Μῆδεια ἔλεξε τάδε· «Ρίψον λίθον τινὰ εἰς τούτους τοὺς ὄπλίτας». Ἐὰν γὰρ λίθους αὐτοῖς ἐμβάλληται, ἔρις αὐτοῖς γενήσεται καὶ μαχόμενοι ἀλλήλοις οὐδέν σε βλάψουσιν». Ιάσων πειθόμενος Μῆδείᾳ λίθους ἐνέβαλλεν αὐτοῖς. Ἐπειτα Ιάσων τε καὶ Μῆδεια κομίζουσιν εἰς τὸ πλοῖον τὸ χρυσόμαλλον δέρμα καὶ πλέουσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Μετὰ πλοῦν πολλῶν μηνῶν οἱ Ἀργοναῦται εἰς Ιωλκὸν ἤκονται.

20. Genetivus absolutus. Accusativus cum participio

A. 1. Ἐμὲ ἀληθεύοντα εὐρήσεις. 2. Πυνθανομένου τοῦ Οἰδίποδος Τειρεσίας σιγὴν εἶχεν. 3. Παρουσῶν τῶν Ἐρινύων Ὁρέστης φόβῳ ἐπιέζετο. 4. Σωκράτης ἀπέφαινε ἔαυτὸν τοῖς συνοῦσι καλὸν κάγαθὸν ὄντα. 5. Ὅμων ἐμοὶ οὐ θελόντων πείθεσθαι ἐγὼ ὑμῖν ἔψομαι. 6. Καίπερ πάντων ἀντιλεγόντων ὅμως τοῦτον τὸν ἄνθρωπον ἐπανέσω. 7. Τῶν πολεμίων κωλυόντων ἡ εἰσοδος τῇ

¹ sc. τοὺς θεούς

ήμετέρα στρατιᾶ ἀδύνατος ἦν. 8. Τοῦ μὲν ἀλεκτρυόνος ἄδοντος πολλάκις ἡκούσαμεν, τῆς δ' ἀρδόνος ἀδιούσης οὐδέποτε. 9. Πλησιάζοντας τοὺς θεοὺς τοῖς ἀνθρώποις οἱόν τε τοῖς ποιηταῖς ποιῆσαι. 10. Εὑρίσκω πολλῶν ἡμερῶν ἐσομένην ὁδόν, ἐν τῇ οὐδὲν εὑρήσομεν τῶν ἐπιτηδείων. 11. Οὕτε μικρὸν οὐτε μέγα οὐδὲν τῶν δεόντων πραττόντων ὑμῶν κακῶς ἔχει τὰ πράγματα. 12. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐλύπησαν ἀκούσαντες τὸν Ἀλέξανδρον νικήσαντα τοὺς Θηβαίους. 13. Κῦρος ἔλεγε εἰς Πισίδας τὸν στόλον εἶναι ὡς πράγματα παρεχόντων τῶν Πισιδῶν τῇ ἔαυτοῦ χώρᾳ. 14. Πλουσίων ὄντων τῶν Ἀθηναίων πολλοὶ ξένοι Ἀθήναζε ἐπορεύοντο. 15. Ἀβροκόμας ἐπεὶ ἥκουσε Κῦρον ἐν Κιλικίᾳ ὄντα, ἀναστρέψας ἐκ Φοινίκης ἀπῆλαυνεν. 16. Μετὰ ταῦτα ἥδη ἡλίου δύνοντος συγκαλέσας στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς ὁ Κλέαρχος ἔλεξε τάδε. 17. Ἀλέξανδρος τῶν ἑταίρων πειθόντων νυκτὸς ἐπιφέρεσθαι τοῖς πολεμίοις «Οὐ κλέπτω —, ἔφη, — τὴν νίκην». 18. Λύσανδρος ὁ Λακεδαιμόνιος ἐρωτήσαντος Πέρσου τινός, ποίαν μάλιστα εὐδαιμονίζει πολιτείαν, ἔλεξεν «Τὴν τοῖς ἀνδρείοις καὶ δειλοῖς τὰ προσήκοντα ἀπονέμουσαν».

19. Οἴνου δὲ μηκέτ' ὄντος οὐκ ἔστιν Κύπρις οὐδ' ἄλλο τερπνὸν οὐδὲν ἀνθρώποις ἔτι. (Eur.)

В. 1. В то время как полководцы совещались, воины преследовали убегающих врагов. 2. Когда греки победили, персы отплыли домой. 3. Когда Клеарх приносил жертву, пришел вестник. 4. С помощью Медеи (*gen. abs.*) Ясон убил дракона. 5. Мы слышали, что Кир выступил в поход против своего брата.

21. III склонение, основы на -r с количественным чередованием. Nominativus cum infinitivo. Nominativus cum participio

А. 1. Πόνος λέγεται πάσης δόξης πατήρ εἶναι. 2. Μενεκράτης ἔφασκεν εἶναι Ζεὺς θεός. 3. Ἡ ἀρχὴ λέγεται ἡμισυ εἶναι παντός. 4. Κλέαρχος φιλοπόλεμος καὶ φιλοκίνδυνος ἐλέγετο εἶναι. 5. Ἀνδρὸς χαρακτῆρ ἐκ λόγων γιγνώσκεται. 6. Ἡ ψυχὴ ἀθάνατος φαίνεται οὖσα. 7. Τῶν ἀνδρῶν ἐν πεδίῳ μαχομένων αἱ μητέρες ηὔχοντο τῇ Ἀθηνᾷ. 8. Οἱ ποιητοὶ ὥσπερ πατέρες τῆς σοφίας εἰσὶ καὶ ἡγεμόνες. 9. Φρόνιμοι ἄνδρες οὐποτε ταῖς τῆς γαστρὸς ἡδοναῖς δουλεύσουσιν. 10. Ἀνάγκην οὐδὲ θεός εἶναι λέγεται δυνάτος βιάζεσθαι. 11. «Ομηρος τὸν Δία πατέρα «ἀνδρῶν τε θεῶν τε» ὄνομάζει. 12. Ἐνταῦθα Ξέρξης λέγεται οἰκοδομῆσαι ταῦτα τε τὰ βασίλεια καὶ τὴν ἀκρόπολιν. 13. Μετὰ τὸν τῆς μητρὸς φόνον Ὁρέστης ὁ Ἀγαμέμνονος οὐίος ἐκ τῆς πατρίδος ἐφευγεν. 14. Χάρις εἰς ἀεὶ τοῖς πατράσι τῆς πατρίδος οὐδημα καὶ ἐπαίδευσεν ὡς ἴδιον οὐίον. Μετὰ πολλοὺς ἐνιαυτοὺς Οἰδίπους νεανίας ὑπὸ πάντων ἐθαυμάζετο, διέφερε γὰρ πάντων τῇ σώματος ρώμῃ. Καὶ οἱ πολῖται αὐτῷ εῦνοι ἦσαν.

καὶ σαυτῷ κακόνους εἶναι. 16. Ἐδόκει¹ ὁ Κῦρος προθύμως τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπὶ τὰς Ἀθήνας συμπολεμῆσαι. 17. Κλέαρχος γὰρ πρόσθεν ἐπιβουλεύων φανερὸς ἦν Τισσαφέρνει τε καὶ Ὁρόντα καὶ πᾶσιν τῇ οὐδὲν τοῖς σὺν τούτοις. 18. Μένων στέργων φανερὸς μὲν ἦν οὐδένα, ὅτῳ δὲ φαῖτ² φίλος εἶναι, τούτῳ ἐνδηλος ἐγίγνετο ἐπιβουλεύων. 19. Λέγουσι τὴν ἐν τῇ Ἀττικῇ γεωργίαν δῶρον εἶναι Δήμητρος, τῆς τῶν καρπῶν μητρός. 20. Νιόβη, ἢ πολλοὺς οὐίοντας καὶ πολλὰς θυγατέρας εἶχεν, ὧνειδιζε τῇ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος μητρί. Διὰ τοῦτο ἡ θεός ἐβούλευσατο τοῖς Νιόβης παισὶν θάνατον· ὁ μὲν Ἀπόλλων ἀπέκτεινε τοὺς οὐίοντας, ἡ δὲ Ἀρτεμις τὰς θυγατέρας. Τότε ἡ Νιόβη ἐκ Θηβῶν πρὸς Τάνταλον τὸν πατέρα ὥχετο καὶ οὐκ ἐπαύσατο δακρύσασα, πρὶν ὁ τῶν θεῶν πατήρ αὐτὴν εἰς πέτραν μετεμόρφωσεν. 21. Νομίζω γὰρ οὐμᾶς ἐμοὶ εἶναι καὶ πατρίδα καὶ φίλους καὶ συμμάχους, καὶ σὺν οὐδὲν ἀν οἷμαι εἶναι τίμιος ὅπου ἀν ὁ, οὐδῶν δὲ ἔρημος ὁν οὐκ ἀν ίκανός οἶμαι εἶναι οὐτ' ἀν φίλον ὀφελῆσαι οὐτ' ἀν ἔχθρὸν ἀλέξασθαι.

22. Ἄλλ' εἰσὶ μητρὶ παῖδες ἄγκυραι βίου. (Soph.)

23. Γύμναζε παῖδας· ἄνδρας οὐ γὰρ γυμνάσεις. (Men.)

24. Πατρὸς δ' ἀνάγκη παισὶ πείθεσθαι λόγῳ. (Eur.)

В. 1. Говорили, что Гомер слеп. 2. Сын часто похож на мать, а dochь — на отца. 3. Говорят, что благочестие — мать добродетелей. (*act. et pass.*) 4. Казалось, что этот муж бежит из сражения (= битвы). 5. Говорят, что Антигона следовала за отцом.

Περὶ Οἰδίποδος (Pars I)

Λαῖψ τῷ τῶν Θηβαίων δυνάστη Ἀπόλλων ἐμαντεύσατο, ὅτι τὸ ἐξ Ἰοκάστης τῆς γυναικὸς τέκνον τὸν μὲν πατέρα φονεύσει, τὴν δὲ μητέρα ἀξεται γυναικα. Ὁλίγοις δ' ἐνιαυτοῖς ὑστερον Ἰοκάστη τίκτει υἱὸν τῷ Λαῖψ. Μνημονεύων οὖν τοῦ χρησμοῦ ὃ δυνάστης ποιμένα τινὰ ἐκέλευσε τὸν παῖδα εἰς Κιθαιρώνα κομίσαι καὶ ἐκεῖ φονεύσαι. Ο δὲ ποιμὴν τὸν τέκνον ἐκόμισε μέν, ἐφόνευσε δ' οὐ, ἀλλὰ φεισάμενος αὐτὸν κατέλειπεν ἐν τῇ ὄλη. Ἐνταῦθα οἱ ποιμένες Πολύβου τοῦ Κορινθίων δυνάστου εὐρίσκουσι τὸ παιδίον καὶ φέρουσι τῇ Πολύβου γυναικί. Πόλυβος οὖν μὴ ἔχων ιδίους παῖδας ἥδετο ἐπὶ τῷ καλῷ παιδὶ ὀνόμασεν δ' αὐτὸν Οἰδίπουν διὰ τὸ τῶν ποδῶν οἰδημα καὶ ἐπαίδευσεν ὡς ἴδιον οὐίον. Μετὰ πολλοὺς ἐνιαυτοὺς Οἰδίπους νεανίας ὑπὸ πάντων ἐθαυμάζετο, διέφερε γὰρ πάντων τῇ σώματος ρώμῃ. Καὶ οἱ πολῖται αὐτῷ εῦνοι ἦσαν.

¹ imperf. om δοκέω

² opt. om φημί

22. Optativus praesentis et futuri. Optativus obliquus

A. 1. Οἱ ἄγγελοι ἔλεγον, ὡς (= ὅτι) αἱ πύλαι φυλάττοιντο.
2. Ἀποτρέποιτε, ὁ θεοί, τοῦτον τὸν κίνδυνον τῆς ἡμετέρας πατρίδος. 3. Ἀγαμέμνων ἥρωτησε τὸν μάντιν, διὰ τί οἱ ἄνεμοι οὐ πνέοιεν. 4. Μήποτε μέλλοιτε τὰ ἀγαθὰ πράττειν καὶ τὰ κακὰ κωλύειν. 5. Κῦρος ἔλεγεν, ὅτι ἡ ὁδὸς ἔσοιτο πρὸς βασιλέα¹ μέγαν εἰς Βαβυλῶνα. 6. Εἴθε τοῖς ἀθανάτοις ἀρέσκοι ἢ λέγω. Εἰ γάρ μου ἀκούοιεν οἱ θεοί. 7. Ὁ Κλέαρχος ἔβουλεντο, Πρόξενον καλέσας, εἰ πέμποιέν τινας ἢ πάντες ἔρχοιντο ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. 8. Μετὰ ἐκείνην τὴν μάχην οἱ Ἑλληνες ἐθαύμαζον, ὅτι Κῦρος οὐδαμοῦ φαίνοιτο οὐδ' ἄλλος ὑπὲρ αὐτοῦ πέμποιτο ἄγγελος. 9. Κροῖσος ἥρωτησε τὸν Ἀπόλλωνα, εἰ στρατεύοιτο πρὸς Κῦρον. Ὁ δ' Ἀπόλλων ἀπεκρίνετο, ὅτι Κροῖσος ἴσχυρὰν ἀρχὴν καταλύσοι, εἰ τὸν Ἀλυν ποταμὸν διαβαίνοι. 10. Ἀγησίλας συνεβούλευε τῷ Ξενοφῶντι τοὺς παῖδας ἐν Σπάρτῃ τρέφειν λέγων, ὅτι οἱ Σπαρτιάται παιδεύσοιεν αὐτοὺς ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι. 11. Στρατόνικος ὁ κιθαριστής, ἐπειδὴ εἶχεν ἐν τῷ διδασκαλείῳ ἐννέα μὲν εἰκόνας τῶν Μουσῶν, μίαν² δ' Ἀπόλλωνος, μαθητὰς δὲ δύο, πυνθανομένου τινός, πόσους ἔχοι μαθητάς, ἀπεκρίνετο. «Σὺν τοῖς θεοῖς δῶδεκα».

12. Μόνον θεοὶ σώζοιεν ἔκ τε τῆσδε γῆς
ἡμᾶς ὅποι τ' ἐνθένδε βουλοίμεσθα³ πλεῖν. (*Soph.*)

B. 1. О если бы всегда верили богам! 2. Избегайте, граждане, дороги в Фивы, ибо Сфинкс губит всех проходящих. 3. Ваш вестник возвестил нашему полководцу, что враги устроят засаду войску. 4. Эдип спросил Аполлона, кто его (Эдипа) отец. 5. Полководцы совещались, начинать ли битву.

Περὶ Οἰδίποδος (Pars II)

Ἐν τῇ Κορίνθῳ Οἰδίπους ὠνειδίζετο ὑπὸ φθονερῶν ἀνθρώπων, λεγόντων, ὡς οὐκ εἴη Πολύβου παῖς. Οἰδίπους πρῶτον μὲν ἀνέκρινε τὸν Πόλυβον. Ἐπεὶ δὲ Πόλυβος ἀπεκρίνετο ἀμφιβόλως, Οἰδίπους ἔρχεται πρὸς τὸν ἐν Δελφοῖς θεὸν ὡς μαντευσόμενος. Ὁ δὲ θεὸς ἔλεξεν, ὅτι Οἰδίπους τὸν ἑαυτοῦ πατέρα φονεύσοι καὶ τὴν μητέρα ἄξοιτο γυναικα, καὶ τέκνα ἐξ αὐτῆς

φύσοι. Ὁ οὖν Οἰδίπους νομίζων τὸν Πόλυβον ἑαυτοῦ πατέρα εἶναι οὐκ ἀνεχώρησεν εἰς Κόρινθον καὶ ἐπορεύετο εἰς τὴν Φωκίδα. Ἐνταῦθα ἐν τριπλῇ τινι ὁδῷ συνετύγχανε Λαῖψ· ἐπορεύετο γάρ Λαῖος σὺν κήρυκι ἐφ' ἀμάξης εἰς Δελφοὺς ὡς μαντευσόμενος. Ὁ οὖν κήρυξ ἐκέλευσε τὸν Οἰδίποδα εἴκειν τῷ Λαῖψ τῆς ὁδοῦ. Ἐπεὶ δ' Οἰδίπους οὐκ ἐπείθετο, ὁ κήρυξ ἔπαισεν αὐτὸν σκήπτρῳ. Ὁ δ' Οἰδίπους ὄργιζόμενος τὸν τε κήρυκα ἐφόνευσε καὶ τὸν Λαῖον, οὐ γιγνώσκων, ὅτι τὸν ἑαυτοῦ πατέρα ἀποκτείνοι.

23. Optativus aoristi. Modus potentialis

A. 1. Τί οὐκ ἀν ἐργάσαιντο αἱ χεῖρες; 2. Τοῖς ψεύσταις οὐκ ἀν πιστεύσαιμεν, οὐδ' εἴ τι ἀληθεύοιεν. 3. Ἡ πολιτεία εὖ ἀν πράττοι, εἰ οἱ πολῖται παύσαιντο τῆς ἔριδος. 4. Σὺν ἄφροσιν οὐκ ἀν ἀσφαλῶς βουλευνσάιμεθα. 5. Τίσιν ἀν τις βούλοιτο μᾶλλον φίλος εἶναι, ἢ τοῖς ἀγαθοῖς; 6. Οὕποτ' ἀν παυσούμεθα ἐλπίζοντες καὶ δειμαίνοντες. 7. Πῶς ἀν μεθύων ἀνήρ χρηστόν τι βουλεύοιτο; 8. Ὁ μάντις ἔλεγεν, ὅτι Ἀγαμέμνων εἰς τοὺς θεοὺς θύρισειν. 9. Τίς οὐκ ἀν ἀγάσαιτο τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τὴν ἀρετὴν; 10. Ὅστις τῶν ὅρκων παρημέλησε, τοῦτον ἐγὼ οὕποτ' ἀν εὐδαιμονίσαιμι. 11. Τισσαφέροντος διέβαλλε τὸν Κῦρον πρὸς Ἀρταξέρξην τὸν ἀδελφόν, ὡς ἐπιβουλεύσειε αὐτῷ. 12. Ὁπότε οἱ τότε βασιλεύοντες εἰς τοὺς τοῦ Εὐαγόρου τρόπους ἀποβλέψειαν, σφόδρα ἐπίστευον. 13. Ὅσων δὲ καὶ οἵων ἀν ἐλπίδων ἐμαυτὸν στερήσαιμι, εἴ σέ τι κακὸν ἐπιχειρήσαιμι ποιεῖν¹, ταῦτα λέξω. 14. Αἰγυπτίους ποίοις στρατιώταις συμμάχοις χρησάμενοι μᾶλλον ἀν κολάσαισθε τῶν νῦν σὺν ἐμοὶ ὄντων; 15. Ἐνταῦθα Κύρως βασίλεια ἦν καὶ παράδεισος μέγας ἀγρίων θηρίων πλήρης, ἀ-ἐκεῖνος ἔθήρευεν ἀπὸ ἵππου, ὅπότε γυμνάσαι βούλοιτο ἑαυτόν τε καὶ τοὺς ἵππους.

16. Ἄρ' ἀν τί μοι φράσειας ὧν ἐγὼ θέλω; (*Eur.*)
17. Τούτων τίς ἀν λέξειε γενναίους λόγους μᾶλλον, τίς ἀν δράσειεν ἀνθρώπων ἔτι; (*Eur.*)
18. Σφαγῆς τε γάρ σῆς χεῖρ' ἀπαλλάξαιμεν ἀν σώσαιμί τ' οἴκους. (*Eur.*)

B. 1. Кто же будет верить тебе, говорящей такое? 2. Кто будет работать, пожалуй, никогда не будет беден. 3. Этот чужеземец, пожалуй, избавит нас от Сфинкса. 4. Отвечай мне, что заставило его убить друга. 5. Было предсказание, что Эрехтей победит врагов, если принесет в жертву dochь.

¹ inf. *praes.* om ποιέω

Περὶ Οἰδίποδος (Pars III)

Μετὰ τὸν Λαῖον θάνατον Ἡρα ὥργιζομένη τῇ τῶν Θηβαίων πολιτείᾳ ἐπεμψε τὴν Σφίγγα, σῶμα μὲν ἔχουσαν λέοντος, κεφαλὴν δὲ γυναικός, πτέρυγας δὲ ὄρνιθος. Ἡ δὲ ἐπὶ ἀποτόμῳ πέτρᾳ πρὸ τῶν πυλῶν διατρίβουσα τὸν Θηβαίους τῷ αἰνίγματι ἐπίεζεν· πᾶσι γὰρ παρερχομένοις αἰνίγμα προέτεινε καὶ τοὺς μὴ λύοντας εἰς τὸ βάραθρον καταβαλλομένη διέφθειρεν. Ἡν δὲ τὸ αἰνίγμα· «Τί ζῶν τετράπουν γίγνεται καὶ δίπουν καὶ τρίπουν;» Πολλῶν Θηβαίων ὑπὸ τῆς Σφιγγὸς διαφθειρομένων οἱ Θηβαῖοι ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα ἐκήρυξαν, ὅτι ὁ τῆς Σφιγγὸς αἰνίγμα λύσων βασιλεύσει τῶν Θηβῶν καὶ τὴν βασίλειαν ἀξεται γυναῖκα. Ἀκούσας ταῦτα Οἰδίπους πρὸς τὴν τῆς Σφιγγὸς πέτραν ἐσπευσεν καὶ ἔλυσε τὸ αἰνίγμα λέγων ἄνθρωπον εἶναι· βρέφος γὰρ ὃν τετράπους ἐστί, ἀνὴρ δ' ὃν δίπους, γέρων δὲ ὃν βακτηρίαν προσλαμβάνων τρίπους γίγνεται. Οἰδίποδος τὸ αἰνίγμα λύσαντος ἡ Σφίγξ δι’ αἰσχύνην κατέβαλλεν ἑαυτὴν ἀπὸ τῆς πέτρας καὶ ἐτελεύτησε, οἱ δὲ Θηβαῖοι τὸν Οἰδίπουν ώς σωτῆρα θαυμάζοντες δυνάστην ἀνακηρύττουσιν. Ὁ δὲ παραλαμβάνει τὴν βασιλείαν καὶ τὴν Ἰοκάστην ἀγεται γυναῖκα.

24. Consecutio modorum. Придаточные предложения цели. Придаточные предложения, зависящие от глаголов боязни

Α. 1. Κατακαίωμεν τὰ πλοῖα, ἵνα μὴ Κύρος διαβαίνῃ τὸν ποταμόν. 2. Οἱ ποιμένες τὰ πρόβατα φυλάττουσιν, μὴ ὁ λύκος αὐτὰ κατεσθίῃ. 3. Παρεκάλεσα νῦμας ὅπως ὅ τι δίκαιον ἐστι, τοῦτο πράξω περὶ Ὀρόντα. 4. Ἔδεισαν οἱ Ἑλληνες, μὴ προσάγοιεν πρὸς τὸ κέρας καὶ αὐτοὺς κατακόψειαν. 5. Οἱ Ἀρεοπαγῖται ἐν νυκτὶ ἐδίκαζον, ὅπως μὴ εἰς τοὺς λέγοντας βλέποιεν, ἀλλ’ εἰς τὰ λεγόμενα. 6. Ἐπεὶ τις ἐθαύμασεν, ὅτι οὕτως ὀλίγον οἶνον οἱ Σπαρτιάται ἔπινον, Λεωτυχίδης ὁ δυνάστης «Ολίγον, — ἔφη, — πίνομεν, ἵνα μὴ ἄλλοι ὑπέρ ήμῶν βουλεύσωνται, ἀλλ’ ἵνα ἡμεῖς ὑπὲρ ἄλλων». 7. Μέμνων ὁ Δαρείου στρατηγὸς στρατιώτην τινά, ὃς ποτε Ἀλέξανδρον κακῶς ἐλεγε, τῇ λόγχῃ ἐπαισε καὶ· «Μισθὸν λαμβάνεις, — ἔφη, — ἵνα μάχῃ Ἀλεξάνδρῳ, οὐχ ἵνα κακῶς λέγης αὐτόν». 8. Ξέρξης ἀπελαύνων ἐκ τῆς Ἑλλάδος μετεπέμπετο πλοῖον τῶν Φοινίκων, ἵνα κομίσαιεν αὐτὸν εἰς τὴν Ἀσίαν. Ἐπεὶ δεινὸς χειμὼν ἐν τῇ θαλάττῃ ἐφόβησε Ξέρξην καὶ τοὺς ἀμφ’ αὐτόν, ὁ δυνάστης ἤρωτησε τὸν κυβερνήτην τοῦ πλοίου, τίνι τρόπῳ ἀν ἑαυτὸν διασώσειε. Ὁ δὲ κυβερνήτης ἀπεκρίνετο· «Ω

δέσποτα, οὐκ ἀν σε διασώσαιμι, εἰ μὴ κελεύσεις τοὺς πολλοὺς ἐπιβάτας ἐκβαίνειν τοῦ πλοίου». Εὐθὺς οἱ Πέρσαι ἐξεπήδησαν εἰς τὴν θάλατταν, ἵνα τὸν κύριον σώσειαν. Ἐπεὶ δὲ Ξέρξης σώος εἰς τὴν Ἀσίαν ἤκεν, ἐποίησε τοιόνδε· τῷ μὲν κυβερνήτῃ ἐδωρήσατο χρυσοῦν στέφανον, ὅτι ἔσωσε τὴν τοῦ κυρίου ψυχήν, τοῦ δ’ αὐτοῦ κυβερνήτου κατεδίκασε θάνατον, ὅτι πολλοὺς Πέρσας ἀπέκτεινε.

9. "Αγαγε τὸ μῖσος, ώς κατ' ὅμματ' αὐτίκα παρόντι θνήσκῃ πλησία τῷ νυμφίῳ. (*Soph.*)

Β. 1. Греки отправились к Трое, чтобы вернуть Елену. 2. Соблюдайте тишину, чтобы все воины (у) слышали (*praes. et aor.*) слова полководца. 3. Моряки хотели убить Ариона, чтобы похитить его богатство. 4. Есть (была) опасность, что корабли не отплывут. 5. Есть (была) опасность, что враги сожгут корабли.

25. III склонение, основы на -s

Α. 1. Ἀνταλκίδας τείχη ἐλεγεν εἶναι τῆς Σπάρτης τοὺς νέους, δρια δὲ τὰ δόρατα. 2. Τὸ μὲν σῶμα τῷ ξίφει τιτρώσκοις ἀν, τὴν δὲ ψυχὴν τοῖς ψεύδεσιν. 3. Τὰ ἀληθῆ λέγοντες οὐκ ἀν εὐφραίνομεν τοὺς ἀνθρώπους. 4. Ἀλκιβιάδης ἔνδοξος ἦν κάλλει τοῦ σώματος καὶ πλήθει τῶν χρημάτων καὶ πανουργίᾳ τῆς ψυχῆς. 5. Οἱ Ἀθηναῖοι Περικλέα κεραυνὸν φέρειν ἐλεγον ἐν τῇ γλώττῃ. 6. Εύτυχονδις γήρως ἄξιοι εἰσὶ οἱ τοὺς γέροντας θεραπεύοντες. 7. Ἀνάχαρσις τῷ γένει Σκύθης ἦν, ἀλλ’ οὐ τοῖς ἥθεσι. 8. Θεμιστοκλέους πείσαντος οἱ Ἀθηναῖοι κατεσκεύασαν πολλὰς τριάρεις ἐκείνοις τοῖς χρήμασιν, ἢ ἔφερεν αὐτοῖς τὰ ἐν Λαυρείῳ μέταλλα. 9. Δημοσθένης νεανίας ὃν ἀσθενὲς μὲν εἶχε τὸ σῶμα καὶ ἀσθενῆ φωνήν, ἐγγυνάζετο δὲ οὕτως ἀκριβῶς, ὥστε καὶ οἱ δυσμενεῖς ὀμολόγησαν αὐτὸν ἐσθθόδην ῥήτορα εἶναι. 10. Αἱ τοῦ Πλάτωνος βίβλοι πλήρεις εἰσὶ χρηστῶν Σωκράτους ἐπῶν. Πολλοὶ τῷ Σωκράτει δυσμενεῖς ἴσαν καὶ ἐμέμφοντο αὐτῷ λέγοντες, ώς Σωκράτης καινοὺς θεοὺς εἰσφέροι καὶ τοὺς νέους διαφθείροι. Σωκράτης δ’ οὐδὲν ἀσεβές οὔτ’ ἐποίησεν, οὔτ’ ἐλεξεν. Ἐδίδασκε γὰρ τοὺς νέους ἐγκρατεῖς εἶναι καὶ τάληθη λέγειν.

11. 'Αλλ' εὐ φέρειν χρὴ συμφορὰς τὸν εὐγενῆ. (*Eur.*)
12. Πρὸς τὴν ἀνάγκην πάντα τάλλον ἐστ' ἀσθενῆ. (*Eur.*)
13. Κακῆς ἀπ' ἀρχῆς γίγνεται τέλος κακόν. (*Eur.*)

Β. 1. Нравы народов различны, как и языки. 2. Накажи, о Аполлон, своими стрелами изменников! 3. Гера была враждебна Гераклу. 4. Под предводительством Перикла и Софокла (*gen. abs.*) афиняне выступили некогда в поход против Самоса. 5. Боги милостивы к благочестивым, но страшны для нечестивцев.

Περὶ Οἰδίποδος (Pars IV)

Καὶ Οἰδίπους ἦρξε τῶν Θηβῶν. Πολλοῖς δ' ἔτεσιν ὕστερον δεινὸς λοιμὸς ἔξαιφνης γιγνόμενος τὰς Θήβας ἐπίεσεν. Πολλῶν πολιτῶν ἀποθνησκόντων ὁ δυνάστης Τειρεσίαν μετεπέμψατο, ἵνα λέγοι τὴν τῆς νόσου αἴτιαν· ὁ γὰρ Τειρεσίας ἐξ ὄρνιθων ἐμαντεύσατο. Τὸ μὲν πρῶτον ὁ Τειρεσίας οὐκ ἥθελε λέγειν τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ἀναγκαζόμενος καὶ ὀνειδιζόμενος ὑπ' Οἰδίποδος ἔλεξεν, ὅτι Οἰδίπους αὐτὸς αἴτιος εἴη τῆς νόσου, διότι τὸν πατέρα φονεύσειν καὶ τὴν μητέρα ἔχοι γυναῖκα. Οἰόμενος ταῦτα τὸν Τειρεσίαν ὄργῃ λέξαι καὶ ψεύσασθαι Οἰδίπους ἀνέκρινε τὰ πάντα καὶ τέλος ἐδήλωσεν αὐτὸς τὴν ἑαυτοῦ ἀδικίαν. Ἐνταῦθα ἡ μὲν Ἰοκάστη ἀκούσασα τὰ περὶ τὸν Οἰδίπουν ἐκοῦσα ἀποθνήσκει ἀπαγχομένη. Οἰδίπους δὲ ἐκκόπτεται τοὺς ἑαυτοῦ ὄφθαλμοὺς καὶ φεύγει ἐκ τῆς πατρίδος, ὅψε γιγνώσκων, ὅτι οὐ κενὸς ἦν ὁ τοῦ θεοῦ χρησμός. Τέλος δὲ ἥκει εἰς Ἀθήνας καὶ ἐπὶ Κολωνῷ ἀποθνήσκει.

26. III склонение, основы на -i, -y

A. 1. Σπεῦδε βραδέως. 2. Δύναμις πολλάκις ὕβριν ἔφυσεν.
3. Οἱ Σύριοι πολλοὶς ἰχθύς ἐνόμιζον θεούς. 4. Ἡ θάλαττα παντοῖα γένη τῶν ἰχθύων τρέφει. 5. Ἔνιοι ἔλεγον, ὅτι ἡ τῶν ἐθνῶν φύσις ὄμοιά εἴη τῇ τῆς χώρας φύσει. 6. Δημοσθένης ὁ ῥήτωρ ἔλεγε πόλεως εἶναι ψυχὴν τοὺς νόμους. 7. Οἱ μάντεις ἔλεγον, ὅτι πονηραῖς πράξεσιν ἔποιτο θεία ζημία. 8. Ξενοφῶν ὁ Ἀθηναῖος συνέγραψε τὴν τῶν μυρίων ἀνάβασιν. 9. Ἡ τῶν ἀνθρώπων ψυχὴ καὶ ἐν ἀτυχίαις μεστή ἐστιν τῶν ἡδειῶν ἐλπίδων. 10. Ἰσχύι τῶν στρατιῶν οἱ τύραννοι κατέχουσι τοὺς πολίτας. 11. Ταῦτα γὰρ ἔδοξε τῇ φύσει, πάντως ἀποθνήσκειν ἀπαντας. 12. Ἀριστοτέλης τῆς παιδείας ἔφη τὰς μὲν ρίζας εἶναι πικράς, γλυκεῖς δὲ τοὺς καρπούς. 13. Τοῦ Ξέρξου ἐν Σάρδεσιν τὴν στρατιὰν συλλέγοντος οἱ Ἀθηναῖοι ἔπειψαν ἀγγέλους εἰς πάσας τῆς Ἑλλάδος πόλεις. 14. Ἀπόλλωνος κελεύσαντος τοὺς Ἀθηναίους ξυλίνοις τείχεσι τὴν πόλιν σώζειν, ἔνιοι ἐνόμισαν τὸν θεὸν τὴν ἀκρόπολιν λέγειν, ἢ ξυλίνῳ τείχει περιείχετο, Θεμιστοκλῆς δὲ ὁ Μεγακλέους ἔλεγε τὰς τριήρεις, αἵ ξύλιναι ἦσαν. Τῆς Θεμιστοκλέους γνώμης νικησάσης, οἱ Ἀθηναῖοι κατεσκεύασαν πολλὰ πλοῖα, δι' ὧν τὴν τε πόλιν ἔσωσαν καὶ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα.

15. Τὸ τοῦ ποδὸς μὲν βραδύ, τὸ δὲ τοῦ νοῦ ταχύ. (Eur.)

B. 1. Без доверия нет истинной дружбы. 2. Следует, чтобы юноши избегали вражды и гордости. 3. Говорят, что полезное про-

тивоположно приятному. 4. Пусть слуги приносят чаши сладкого вина. 5. По приказанию спартанцев (*gen. abs.*) афиняне срыли стены города («город» — *дать два варианта.*)

Περὶ Περιάνδρου καὶ Θρασυβούλου

Περιάνδρος ὁ τῆς Κορίνθου τύραννος πρῶτον μὲν πρᾶος ἦν. Ἐπεὶ δ' ὁμίλησε δι' ἀγγέλων Θρασυβούλῳ τῷ τῆς Μιλήτου τυράννῳ, τραχὺς ἐγίγνετο. Πέμψας γὰρ κήρυκα παρὰ Θρασύβουλον ἐπυνθάνετο, φτινὶ ἀν τρόπῳ τὰ πράγματα ἀσφαλῶς ἔχοι καὶ τὴν πόλιν ἐπιτροπεύοι. Θρασύβουλος δὲ τὸν παρὰ τοῦ Περιάνδρου ἥκοντα ἔξηγεν ἔξω τοῦ ἄστεως καὶ εἰσέβαινεν εἰς τὸ λήιον καὶ ἐρχόμενος ἀνὰ πᾶν τὸ λήιον, ὃπου βλέψειν τινα ἄσταχν ύπερέχοντα, ἐκόλουνε καὶ ἔρριπτε, ἔως τὸ λήιον διέφθειρε. Μετὰ ταῦτα ἀνεχώρησεν εἰς τὸ ἄστυ καὶ οὐδὲν ἔπος λέξας ἀπέπεμψε τὸν κήρυκα οἴκαδε. Ἐπεὶ ὁ κήρυξ ἦκεν, Περιάνδρος ἐπυνθάνετο, τί συμβούλευσειν. 'Ο κήρυξ ἀπεκρίνετο θαυμάζειν, παρ' οἷον ἄνδρα πέμψειν αὐτὸν ὡς μωρόν τε καὶ τὰ ἑαυτοῦ διαφθείροντα. 'Ακούσας ταῦτα Περιάνδρος δικαίως ὤπετο τὸν Θρασύβουλον συμβούλευσαι ἔκαστον ύπερέχοντα πολίτην φονεύειν. Καὶ διὰ τοῦτο ἐγίγνετο τραχύς.

27. III склонение, основы на -eu, -au, -o

A. 1. Παροιμία ἦν· βοῦς ἐπὶ γλώττῃ. 2. Τοὺς ἥρωας ἐνόμιζον οἱ Ἑλληνες θεῶν παῖδας εἶναι. 3. Λυσίας ὁ ῥήτωρ ἐπὶ πειθοῖ καὶ χάριτι θαυμάζεται. 4. Οἱ παλαιοὶ ἀοιδοὶ ἥρχοντο τῶν ἐπῶν λέγοντες. Ἐκ Διὸς ἀρχώμεθα. 5. Παρῆν δὲ καὶ Χειρίσοφος Λακεδαιμόνιος ἐπὶ τῶν νεῶν. 6. Ταύτης ἔνεκα τῆς παρόδου Κῦρος τὰς ναῦς μετεπέμψατο. 7. Ταῖς ναυσὶν οἱ Ἀθηναῖοι ἐπρώτευον τῆς Ἑλλάδος καὶ σωτῆρες ἦσαν τῶν ἀλλων Ἑλλήνων. 8. Τοὺς παρὰ τοῦ Περσῶν βασιλέως πρέσβεις ἥκοντας ἀπόντος Φιλίππου ὁ Ἀλέξανδρος ἔξενιζε. 9. Τὰ μεγάλα τείχη τῶν Ἀθηναίων (τὰ ὀνομαζόμενα μακρὰ τείχη) τὰ ἐκ τοῦ ἄστεως εἰς τὸν Πειραιᾶ ἔργον ἦν Θεμιστοκλέους. 10. Οἱ συγγραφεῖς λέγουσιν, ὅτι ἐν τῇ Αἰγύπτῳ τάξεις τῶν πολιτῶν ἔξησαν, τῶν τε βασιλέων καὶ τῶν ἱερέων καὶ τῶν στρατιώτων καὶ τῶν νομέων καὶ τῶν γεωργῶν καὶ τῶν τεχνιτῶν. 11. Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς τῶν Μακεδόνων τὸν Ἀχιλλέως τάφον στεφανώσας ἔλεξε τάδε· «Ὦ Ἀχιλλεῦ, εὐδαιμονίζω σε, ὅτι Ὁμηρον ἔχεις κήρυκα καὶ ἐρμηνέα τῆς ἀνδρείας». 12. Πρόξενος οὗτος αἰδὼς τοῖς στρατιώταις ἐαυτοῦ οὔτε φόβον ίκανὸς ἦν ἐμποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ ἥσχύνετο μᾶλλον τοὺς στρατιώτας ἢ οἱ ἀρχόμενοι ἐκεῖνον. 13. Ὁ τοῦ Ἀπόλλωνος Ἱερεὺς τάδε ἀπαγορεύει· «Μηδεὶς εἰσκομισάτω εἰς τὸ ιερὸν μήτε ἵππους,

μήτε βοῦς, μήτε ἡμιόνους, μήτε ἄλλο θηρίον. Ἐάν τις παρὰ τὸν ἱερέως νόμον πράξῃ, διαλυσάσθω δραχμὴν ὑπὲρ ἐκάστου ἵππου ἢ βοὸς ἢ ἡμιόνου. Τὸ δ' ὅνομα αὐτοῦ τῷ ἄρχοντι βασιλεῖ μηνύεσθω».

Ίφιγένεια ἢ ἐν Αὐλίδι

Ἐπεὶ Πάρις, ὁ τοῦ Πριάμου υἱός, τὴν Ἐλένην τὴν Μενελάου γυναῖκα ἥρπασεν, πάντες οἱ τῶν Ἑλλήνων βασιλεῖς Ἀγαμέμνονος κελεύσαντος ἐπὶ Τροίαν στρατεύσασθαι ἐβουλεύσαντο, ὡς κατάξοντες τὴν τῶν Σπαρτιατῶν βασίλειαν. Συλλεγομένου δὲ ἐν Αὐλίδι τῆς Βοιωτίας παντὸς τοῦ τῶν Ἑλλήνων ναυτικοῦ Ἀγαμέμνων ἐν θήρᾳ ἔλαφον ἀπέκτεινεν ιερὰν τῆς Ἀρτέμιδος καὶ οὗτως τὴν θεὰν ὡργισεν. Πέμψασα οὖν ἐναντίους ἀνέμους τὸν τῶν Ἑλλήνων πλοῦν ἐκώλουσεν ἡ Ἀρτεμις· τοῖς δὲ ἡγεμόσιν ἐν ἀπορίᾳ οὗσι Κάλχας ὁ μάντις ἐμαντεύσατο, ὅτι ἡ νηνεμία οὐ παύσεται, εἰ μὴ ὁ στρατηγὸς Ἰφιγένειαν τὴν θυγατέρα θύσει. Τότε δ' Ἀγαμέμνων ἡναγκάζετο τὴν παῖδα ἐκ Μυκηνῶν εἰς Αὐλίδα μεταπέμψασθαι. Λεξάντων δὲ τῶν πρέσβεων, ὅτι Ἀχιλλεὺς ὁ τοῦ Πηλέως, ὁ τῶν Μυρμιδόνων βασιλεὺς, αὐτὴν πρὸς γάμον ἄξει, ἐκοῦσα σὺν τοῖς κήρυξιν εἰς τὸ στρατόπεδον ἤκεν. Ἐνταῦθα δὲ οἱ βασιλεῖς τὴν ἀτυχῆ παρθένον πρὸς τὸν βωμὸν ἄγουσι, καὶ μελλόντων ἥδη τῶν ἱερέων, κατὰ τὸν τοῦ μάντεως λόγον, τὴν παῖδα θύσαι, αὐτίκα ἡ θεὰ ἀντὶ μὲν Ἰφιγένειας ἔλαφον πρὸς τὸν βωμὸν ἄγει, τὴν δὲ παρθένον ἐν νεφέλῃ εἰς τὴν Ταυρικὴν χερρόνησον ἀπάγει πρὸς Θόαντα, τὸν τῶν Ταύρων βασιλέα. Μετὰ ταῦτα, ἐπεὶ οἱ Ἑλληνες χαίροντες τὴν ἔλαφον ἔθυσαν, Ἀρτεμις καλὰ πνεύματα ἐπεμψε, καὶ καλῶ πλῶ ἐν ὀλίγαις ἡμέραις εἰς Τροίαν ἥκον. Ή δὲ Ἰφιγένεια ἐν Ταύροις ἔμενεν, ίέρεια οὖσα τῆς Ἀρτέμιδος, μέχρι πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον Ὁρέστης τὴν ἀδελφὴν εἰς τὴν πατρίδα κατῆγεν.

Β. 1. Пока Одиссей спал, его товарищи убили быков Гелиоса. 2. Хирон, как говорят, воспитал Геракла и Ахилла. 3. В древние времена цари были одновременно и жрецами. 4. Эринии преследовали Ореста, убийцу матери, по всем странам. 5. Гомер называет корабли конями моря (ἢ ἄλς).

28. Aoristus II activi et medi

Α. 1. Ξέρξης τοσαῦτα ἔθνη εἰς τὴν Ἑλλάδα ἤγαγεν, ὥστε τὰ ὕδατα ἐπέλιπε πινόμενα. 2. Οἱ Ἑλληνες εἰσηγήγοντο θεοὺς ἐξ ἀλλοτρίων ἔθνων. 3. Ποῖ νῦν φύγωμεν, ποῖ τραπώμεθα, ὡς φίλοι;

4. Εἴθε σὺ φίλος ἡμῖν γένοιο. 5. Δέδοικα,¹ μὴ καὶ τοῖς παισὶ τὸν πόλεμον ὑπολίπωμεν. 6. Δωριεὺς στρατευόμενος πρὸς τοὺς Συβαρίτας ἔπεσεν. 7. Ὁ Καῖσαρ ῥᾳδίως νικήσας τοὺς πολεμίους εἶπεν· «Ὕπαλθον, εἶδον, ἐνίκησα». 8. Τοῦ Φιλίππου ἀποθανόντος Ἀλέξανδρος κατὰ τοὺς πατρίους νόμους παρέλαβε τὴν βασιλείαν. 9. Αἰσχρὸν ἦν Σπαρτιάτη τὴν τάξιν ἀπολιπεῖν καὶ ἐκ μάχης φυγεῖν. 10. Τῶν Περσῶν ἐγγὺς προσελθόντων Θεμιστοκλῆς ἔπεισε τοὺς Ἀθηναίους ἀπολιπόντας τὸ ἀστυν καταφυγεῖν εἰς τὰς ναῦς, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἀγαγέσθαι εἰς τὰς νῆσους. 11. Στρατόνικος ὁ κιθαρῳδὸς ἐν Τειχιούσσῃ ὡς εἶδε πάντας τοὺς τάφους ξενικοὺς ὄντας· «Ἀπέλθωμεν», ἔφη, — ὡς παῖς ἐνταῦθα γὰρ οἱ ξένοι φαίνονται ἀποθνήσκειν, τῶν δ' ἀστῶν οὐδείς». 12. Σεμίραμις ἡ Ἀσσυρία ὑπὸ πάντων ἐθαυμάζετο ἐπὶ τῷ κάλλει. Ο οὖν Ἀσσυρίων βασιλεὺς ἀκούων ταῦτα μετεπέμψατο αὐτήν. Ἀφικομένη δὲ βασιλέα οὗτως ἔλαβεν, ὥστε ὑπεδέξατο αὐτῇ δωρήσασθαι, ἄττα ἀν αἰτήσῃ. Ή δὲ ἡ τήσατο τὴν βασιλικὴν στολὴν λαβεῖν καὶ πέντε ἡμέρας τῆς Ἀσίας ἄρξαι, οὐδὲ ἡτύχησεν. Ἐπεὶ δὲ βασιλεὺς ἐκάθισεν αὐτὴν ἐπὶ τὸν θρόνον καὶ ἡ Σεμίραμις εἶδε τὰ πάντα διὰ χειρὸς ἔχουσαν, ἐπέταξε τοῖς δορυφόροις αὐτὸν τὸν βασιλέα φονεῦσαι, καὶ οὕτω τὴν τῶν Ἀσσυρίων ἀρχὴν ἔσχεν.

13. Μή μοι γένοιτο ἀ βούλομαι, ἀλλ' ἀ συμφέρει. (*Men.*)
14. Μάθοι γὰρ ἀν τις καπό² τῶν ἐχθρῶν σοφόν. (*Aristoph.*)
15. Ἡν ἐγγὺς ἔλθη θάνατος, οὐδεὶς βούλεται θανεῖν. (*Eur.*)
16. Σὺ μὲν γὰρ εἴλου ζῆν, ἐγὼ δὲ κατθανεῖν³. (*Soph.*)

Β. 1. Алкмена родила Геракла. 2. Болезней ты мог бы избежать, но смерти избежать невозможно. 3. При Херонее греки всегда потеряли свою свободу. 4. Подождите, пока мы вернемся. 5. После смерти Филиппа (*gen. abs.*) власть получил Александр.

Περὶ Δευκαλίωνος καὶ Πύρρας

Τοῦ Προμηθέως παῖς Δευκαλίων ἐγένετο. Οὗτος βασιλεύων τῶν περὶ Φθίαν τόπων ἤγαγετο Πύρραν τὴν Ἐπιμηθέως καὶ Πανδώρας, ἣν ἔπλασαν θεοὶ πρώτην γυναῖκα. Ἐπεὶ δ' ἀφανίσαι Ζεὺς τὸ χαλκοῦν γένος ἡθέλησε, συμβούλευσάσθαι Προμηθέως Δευκαλίων λάρνακα κατεσκευάσατο καὶ τὰ ἐπιτήδεια εἰσβαλὼν εἰς ταῦτην μετὰ Πύρρας εἰσῆλθεν. Ζεὺς δὲ πολὺν ὑετὸν ἀπ' οὐρανοῦ κατέχεε καὶ τὴν Ἑλλάδα κατέκλυσεν καὶ διέφθειρε

¹ ν. δείδω

² = καὶ ἀπό

³ = καταθανεῖν (усыпительное к θανεῖν)

τοὺς ἀνθρώπους πλὴν ὄλίγων, οἵ συνέφυγον εἰς τὰ ὑψηλὰ ὅρη. Δευκαλίων δ' ἐν τῇ λάρνακι διὰ τῆς θαλάττης φερόμενος ἐφ' ἡμέρας ἐννέα καὶ νύκτας ἵσας τῷ Παρνασσῷ προσίσχει κάκεῖ τῶν ὅμβρων παῦλαν λαβόντων ἔξελθὼν ἐκ τῆς λάρνακος θύει Διὶ Φυξίῳ εὐχόμενος ἀνθρώπους γενέσθαι. Ζεὺς δ' ἤκουσε Δευκαλίωνος καὶ πέμψας Ἐρμῆν ἐκέλευσε αἴρειν αὐτὸν λίθους καὶ βάλλειν ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς. Καὶ οὓς μὲν ἔβαλε Δευκαλίων, ἄνδρες ἐγένοντο, οὓς δὲ Πύρρα, γυναῖκες.

29. Степени сравнения прилагательных и наречий

A. 1. Ἰσχυρὸς μὲν λύκος, ἰσχυρότερος δὲ λύκου λέων, ἰσχυρότατος δ' ἐλέφας. 2. Ταχεῖς μὲν οἱ πόδες, θάττων δὲ ὁ ἄνεμος, τάχιστος δὲ νοῦς. 3. Σοφὸς μὲν ἦν Σοφοκλῆς, σοφώτερος δ' Εὐριπίδης, πάντων δὲ σοφώτατος Σωκράτης. 4. Τοῖς “Ἐλλησιν ἔχθιστος πάντων Φίλιππος ἐγένετο. 5. Βαρεῖαι νόσοι ταῖς ἐρρωμενεστάταις φύσεσι ἐπικινδυνότατοί εἰσιν. 6. Τὰ ἀλλότρια ἀμαρτήματα ρᾶσιν ἐν ὀφθαλμοῖς ἔχομεν ἢ τὰ ἴδια. 7. Εὔνοοιστατοι καὶ πιστότατοι τοῖς Ἀθηναίοις ἥσαν οἱ Πλαταιεῖς, οὓς διὰ τοῦτο οἱ Θηβαῖοι μάλιστα ἤχθαιρον. 8. Ταῦροι μὲν Σκυθικὸν γένος τοῖς βασιλεῦσι τοὺς εὐνοουστάτους φίλους συνθάπτουσιν, οἱ δὲ Ἰνδοὶ τὰς φιλτάτας γυναῖκας. 9. Σωκράτης ἔλεγε· «Νομίζω τὸν ἄδικον πάντως μὲν ἀθλιὸν εἶναι, ἀθλιώτερον δέ, εἰ μὴ κολάζεται». 10. Ἡ τῶν Ἀθηναίων πόλις τοῖς ἐκ τῶν ἄλλων πόλεων φεύγουσιν ἥδιστας διατριβὰς καὶ ἀσφαλεστάτην καταφυγὴν παρεῖχεν. 11. Ἀφροδίτη ἦν πασῶν τῶν θεῶν καλλίστη, καὶ ὁ Ἀλέξανδρος αὐτὴν καλλίω τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τῆς Ἡρας ἔκρινε. 12. “Ο τι περὶ ἀνῆληντος παραβάρων παραλάβωσι, κάλλιον τοῦτο ἀπεργάζονται. 13. Ὡιόμην τὴν ἐμαυτοῦ γυναῖκα πασῶν σωφρονεστάτην εἶναι τῶν ἐν τῇ πόλει. 14. Παρὰ δὲ βασιλέως πολλοὶ πρὸς Κύρον ἀπῆλθον, ἐπειδὴ πολέμιοι ἀλλήλοις ἐγένοντο, νομίζοντες παρὰ Κύρῳ ὅντες ἀγαθοὶ ἀξιωτέρας ἄν τιμῆς τυγχάνειν ἢ παρὰ βασιλεῖ. 15. Αἴας μέλλων κατασφάξειν ἑαυτὸν ἔλαβεν εἰς χεῖρας τὸ ἑαυτοῦ τέκνον καὶ ἔλεξε τάδε·

“Ω πᾶν, γένοιο πατρὸς εὐτυχέστερος,

τὰ δ' ἄλλ' ὅμοιος, καὶ γένοι' ἀν οὐ κακός. (Soph.)

16. Οὐκ ἔστι μητρὸς οὐδὲν ἥδιον τέκνοις. (Eur.)

17. Ἐσθλῶν κακίους ἐνίοτ' εὐτυχέστεροι. (Eur.)

18. Ἐφυσας αὐτόν· ὥστε μηδὲ δρῶντά σε

τὰ τῶν κακίστων δυσσεβέστατ', ὡ πάτερ,

θέμις σέ γ' εἶναι κεῖνον ἀντιδρᾶν κακῶς. (Soph.)

¹ усилительная частица

B. 1. Сократ был самый мудрый и справедливый из всех афинян. 2. Город афинян был великолепнее и знаменитее остальных городов Греции. 3. Из всех греков спартанцы сражались храбрее всех. 4. Все считают, что младшая дочь царя красивее (= прекраснее) старшей. 5. Они спаслись с помощью (*dat. instr.*) более быстрых кораблей, чем наши.

Περὶ Κροίσου καὶ Σόλωνος (Pars I)

Ἐπειδὴ Κροῖσος πάντα τὰ ἔθνη τὰ ἐντὸς “Αλυος ποταμοῦ κατεστρέψατο, ἥκον εἰς Σάρδεις ἄλλοι τε τῆς Ἑλλάδος σοφοὶ ἄνδρες καὶ δὴ καὶ Σόλων, ἀνὴρ Ἀθηναῖος. ‘Ο Κροῖσος τὸν Σόλωνα εὐμενέστατα ἐδέξατο καὶ λαμπρῶς ἔξενισε. Μετὰ ταῦτα ἡμέρᾳ τρίτῃ ἡ τετάρτη κελεύσαντος Κροίσου οἱ θεράποντες περιήγοντο Σόλωνα κατὰ τοὺς θησαυρούς, ἵνα θεάσαιτο πάντα μεγάλα ὄντα καὶ ὄλβια. Θεασάμενον δ' αὐτὸν πάντα ἡρώησε Κροῖσος τάδε· «΄Ω ξένε Ἀθηναῖε, ἡκούσαμέν σε πάντων τῶν Ἑλλήνων διαφέροντα σοφίᾳ καὶ πορευόμενον διὰ πολλῶν χωρῶν τε καὶ πόλεων, ἵνα γιγνώσκῃς τοὺς τῶν ἀνθρώπων τρόπους. Νῦν οὖν εἰπέ μοι, ὄντινα πάντων τῶν ἀνθρώπων εἶδες ὄλβιώτατον;» ‘Ο μὲν νομίζων αὐτὸς εἶναι ὄλβιώτατος ταῦτα ἡρώησε, Σόλων δὲ λέγει· «΄Ω βασιλεῦ, Τέλλον Ἀθηναῖον». — «Τί δὴ κρίνεις Τέλλον ὄλβιώτατον?» ‘Ο δ' εἶπεν· «Τέλλω πρῶτον μὲν ἥσαν παῖδες καλοὶ κἀγαθοί, καὶ τέκνα τῶν παίδων καὶ πάντες εὐδαίμονες. »Ἐπειτα δὲ μετὰ βίον εὐτυχῆ καὶ ὁ θάνατος λαμπρότατος ἦν· μαχομένων γάρ τῶν Ἀθηναίων πρὸς τοὺς γείτονας στρατευσάμενος καὶ νικήσας τοὺς πολεμίους εὐκλεέστατα ἐτελεύτησεν. Τελευτήσαντα δ' αὐτὸν Ἀθηναῖοι δημοσίᾳ ἔθαψαν καὶ ἐτίμησαν μεγάλως».

30. Супплетивные степени сравнения

A. 1. Μείζους παῖδες, μείζους μέριμναι. 2. Ὁ ἐλέφας μέγιστον τῶν ζῴων (ἐστί). 3. Οἱ Ἀθηναῖοι οὐκ ἐλάττους ἥσαν μυρίων ὄπλιτῶν. 4. Ἀλέξανδρος ἔτι παῖς ὧν κράτιστος ἐνομίζετο. 5. Πολλῶν χρημάτων κρείττων ὁ παρὰ τοῦ πλήθους ἔπαινος. 6. Οὐχ ἥττον φροντίζω τῆς ὑμετέρας δόξης ἢ τῶν ἐμῶν κινδύνων. 7. Ο σώφρων ρήτωρ τοῖς πολίταις οὐ τὰ ἥδιστα, ἀλλὰ τὰ βέλτιστα συμβουλεύσειν ἔν. 8. Οι πλεῖστοι καὶ ἄριστοι τῶν Λυκούργου νόμων ἐκ τῆς νήσου Κρήτης ἥσαν. 9. Συμβουλεύσω ὑμῖν, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἃ μοι δοκεῖ ἄριστα εἶναι ἀπάσῃ τῇ πόλει. 10. Οι Πέρσαι περὶ μὲν πολλοῦ ἐποιήσαντο τὸ ἱππεύειν,

περὶ δὲ πλείονος (πλέονος) τὸ τοξεύειν, τὸ δ' ἀληθεύειν περὶ πλείστου. 11. Ἐλάττῳ κακὰ πάσχουσιν οἱ ἄνθρωποι πολλάκις ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἡ ὑπὸ τῶν φίλων. 12. Τισσαφέρνης δὲ κατανοήσας ταῦτα¹, καὶ μείζονα ἡγησάμενος εἶναι ἡ ὡς ἐπὶ Πισίδας τὴν παρασκευήν, πορεύεται ὡς βασιλέα ἥ ἐδύνατο τάχιστα. 13. Ὡς ἄνδρες Ἐλληνες, οὐκ ἀνθρώπων ἀπορῶν² συμμάχους ὑμᾶς ἄγω, ἀλλὰ νομίζων ἀμείνονας καὶ κρείττονς πολλῶν βαρβάρων ὑμᾶς εἶναι, διὰ τοῦτο προσέλαβον. 14. Νυνὶ δὴ καιρὸς ἥκει τις οὗτος αὐτόματος τῇ πόλει, ὃς οὐδενός ἐστιν ἐλάττων τῶν πρότερων ἐκείνων. 15. Ἀν ταῦτα ποιήσητε, οὐ τὸν εἰπόντα μόνον παραχρῆμ' ἐπαινέσετε, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς ὕστερον, βέλτιον τῶν ὅλων πραγμάτων ὑμῖν ἔχοντων. 16. Πολὺ γὰρ πλείους ἀφορμᾶς εἰς τὸ τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν ἔχειν ὄρῳ³ ὑμῖν ἐνούσας ἦ κείνῳ⁴.

17. Ταῦτα διδάξαι θυμὸς Ἀθηναίους με κελεύει,
ώς κακὰ πλεῖστα πόλει Δυσνομία παρέχει. (*Sol.*)
18. Οὕτοι θράσος τόδ' ἐστὶν οὐδ' εὐτολμία,
φίλους κακῶς δράσαντ' ἐναντίον βλέπειν,
ἀλλ' ἡ μεγίστη τῶν ἐν ἀνθρώποις νόσων
πασῶν, ἀναίδει'. (*Eur.*)
19. Ἐμοὶ δ' ἀκούειν ἔσθ' ὑπὸ σκότου τάδε,
τὴν παῖδα ταύτην οἵ δόδυρεται πόλις,
πασῶν γυναικῶν ὡς ἀναξιωτάτη
κάκιστ' ἀπ' ἔργων εὐκλεεστάτων φθίνει. (*Soph.*)

В. 1. Не самый сильный, но самый лучший должен царствовать. 2. Ничто не приносит больших зол, чем война. 3. Легче сражаться с меньшим числом (использовать олигос) врагов. 4. Боги заботятся о вас лучше, чем вы о самих себе. 5. Солон говорил, что афинянин Телл умер наилучшим образом.

31. Слитные глаголы на -άω: *praesens et imperfectum*

А. 1. Τίμα τὸν σεαυτοῦ πατέρα καὶ τὴν μητέρα. 2. Μὴ πρᾶττε ταῦτα, ἀ ἀλλοις πράττουσιν ἐπιτιμῶῃς. 3. Τὰ τῶν ἡττωμένων χρήματα τῶν νικῶντων ἐστίν. 4. Οἱ μὲν ξένοι ἐν ὁδοῖς, οἱ δ' ἀπαίδευτοι ἐν τοῖς πράγμασι πλανῶνται. 5. Εἴθε ἀεὶ τὸ μὲν δίκαιον νικῷ, τὸ δὲ ὄδικον ἡττῷτο. 6. Ἐὰν μὲν τὸν σοφὸν ἐρωτᾶς,

¹ Приготовления Кира Младшего к походу якобы на племя писидов.

² v. ἀπορέω

³ вижу

⁴ = ἐκείνῳ (Φιλίππω)

πολλὰ μανθάνεις, ἐὰν δὲ ἄφρονα, ἀπατᾶς σεαυτόν. 7. Οὗτος ὁ ἄνθρωπος πειρώμενος πλείω ἀγαθὰ κτᾶσθαι ἀπέβαλε καὶ ἀείχεν. 8. Ἀνθρωπὸν πάντα τολμᾶν καὶ πάντων πειρᾶσθαι ἀναγκάζει πενία. 9. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐτίμων Σόλωνα τὸν νομοθέτην, ἐπειράτῳ γὰρ τοῖς νόμοις τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων εἰς τὴν ἐλευθερίαν ἄγειν. 10. Οἱ τῶν ἀρίστων Περσῶν παῖδες ἐπὶ ταῖς βασιλέως θύραις παιδευόμενοι ἤκουον καὶ ἐθεῶντο καὶ τοὺς τιμωμένους ὑπὸ βασιλέως καὶ τοὺς ἀτιμαζομένους. 11. Οἱ σοφισταὶ ἡττώντο Σωκράτη, ὅτι τῶν μὲν ἄλλων καταγελώῃ, πάντας ἐρωτῶν καὶ ἐλέγχων, αὐτὸς δὲ οὐδενὶ οὐδενὸς λόγον ὑπέχοι. 12. Νικωμένου τοῦ τῶν Περσῶν ναυτικοῦ ὁ Ξέρξης ὄρων τὴν ἡτταν πολλάκις ἀνεπήδα ἐκ τῆς ἔδρας. 13. Ἐπεὶ τις Θεμιστοκλέα ἡττώτησε, πότερον μᾶλλον ἢν Ἀχιλλεὺς ἢ Ὁμηρος βούλοιτο εἶναι, ἀπεκρίνετο ὡδε: «Σὺ αὐτὸς μᾶλλον ἢν ἐθέλοις ὁ νικῶν ἐν Ολυμπίᾳ ἢ ὁ κηρυττῶν τοὺς νικῶντας εἶναι;» 14. Ἐπεὶ τὸν Διογένη ἡττώτα τις, ποίᾳ ὥρᾳ προσήκει ἀριστᾶν, ἀπεκρίνετο: «Ο μὲν πλοιόσιος ἀριστᾶ, ὅταν θέλῃ, ὁ δὲ πενέστερος, ὅταν ἔχῃ». Ο αὐτὸς Διογένης ὄρων ποτε παῖδα ταῖς χερσὶ πίνοντα τὸ ὄδωρ, ἀπέρριψε τὸ ἔκπωμα εἰπών: «Παῖς με νικᾷ εὐτελείᾳ».

15. Πένητας οὐδεὶς βούλεται κτᾶσθαι φίλους. (*Eur.*)
16. Μόνος θεῶν γὰρ θάνατος οὐ δώρων ἐρᾷ. (*Aristoph.*)
17. Οὐκ ἐστὶ τοῖς μὴ δρῶσι σύμμαχος τύχη. (*Soph.*)
18. Γελᾶ δ' ὁ μῶρος, κἄν τι μὴ γελοῖον ἢ. (*Men.*)

В. 1. Все хорошее люди приобретают трудами. 2. Одиссей десять лет блуждал по морю вследствие гнева Посейдона. 3. Зачем ты молчал, когда мой отец спрашивал тебя? 4. Не будем обманывать самих себя. 5. О если бы юноши почитали тех, кто их воспитывает (*part.*)!

Περὶ Κροίσου καὶ Σόλωνος (Pars II)

‘Ως δὲ Σόλων περὶ τοῦ Τέλλου ἔξηγήσατο πάντα, ὁ Κροίσος ἐρωτᾷ, τίς δὲ δεύτερος ἀντὶ ὀλβιώτατος μετ' ἐκείνον εἴη, ἐλπίζων δεύτερος γε μετὰ τὸν Τέλλον εἶναι. ‘Ο δ' εἰπεν· «Κλέοβις καὶ Βίτων. Τούτοις γὰρ Ἀργείοις οὖσι βίος ὑπῆρχεν ίκανὸς καὶ πρὸς τούτῳ ρώμη σώματος θαυμαστὴ καὶ καλὸς θάνατος. Οὕσης γὰρ ἐορτῆς τῇ “Ηρα τοῖς Ἀργείοις, ἐπεὶ νόμος ἦν τοὺς νιεῖς τὴν μητέρα ἐφ' ἀμάξης κομίσαι εἰς τὸ ιερόν, ὡς οἱ βόες ἐκ τοῦ ἀγροῦ οὐ παρεγένοντο ἐν καιρῷ, οἱ νεανίαι αὐτοὶ τὴν ἐαυτῶν μητέρα καὶ τὴν ἀμάξαν ἥγον εἰς τὸ ιερόν, ἀπέχον τετταράκοντα σταδίους τῆς πόλεως. Ταῦτα δ' αὐτοῖς ποιήσασι καὶ ὑπὸ πάντων θαυμαζομένοις καὶ ἡ τελευτὴ τοῦ βίου καλλίστη ἦν. Οἱ μὲν γὰρ Ἀργεῖοι ἐμακάριζον τῶν νεανιῶν τὴν ρώμην, αἱ δὲ Ἀργεῖαι τὴν

μητέρα, οίων τέκνων ἔτυχεν. ‘Η μήτηρ ἡδομένη τῷ τε ἔργῳ καὶ τῇ φήμῃ ἐν τῷ ἵερῷ ηὔξατο τῇ θεῷ τοῖς υἱέσι παρέχειν, ὁ τι ἀνθρώπῳ εἴη κάλλιστον. ‘Ως δὲ μετὰ ταύτην τὴν εὐχὴν ἔθυσαν, οἱ νεανίαι ἐκάθευδον ἐν αὐτῷ τῷ ἵερῷ καὶ ἐτελεύτησαν. Οἱ δὲ Ἀργεῖοι εἰκόνας αὐτῶν ποιησάμενοι ἐν Δελφοῖς ἴδρυσαντο, ως ἀνδρῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν.

32. Слитные глаголы на -έω: praesens et imperfectum

A. 1. Πάντα ρέι. (*Heracleit.*) 2. Μηδεὶς φοβείσθω θάνατον, ἀπόλυσιν πόνων. (*Plut.*) 3. Φιλοῦντες μὲν φιλούμεθα, μισοῦντες δὲ μισούμεθα. 4. Τὰς πόλεις δεῖ κοσμεῖν οὐ τοῖς ἀναθήμασιν, ἀλλὰ ταῖς τῶν ἐνοικούντων ἀρεταῖς. 5. Οἱ Σπαρτιάται φοβούμενοι, μὴ οἱ πολῖται ὑπὸ τῶν ξένων διαφθείροιντο, ξενιλασίας ἐποιοῦντο. 6. Γένοιτο γάρ ἄν τι καινότερον ἢ Μακεδῶν ἀνήρ Ἀθηναίους καταπολεμῶν καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων διοικῶν; 7. Σωκράτης ἀδικεῖ ζητῶν τά τε ὑπὸ γῆς καὶ οὐράνια καὶ τὸν ἥττω λόγον κρείττω ποιῶν καὶ ἄλλους τὰ αὐτὰ ταῦτα διδάσκων. 8. Οἱ μὲν τῶν ἀδελφῶν ἀμελοῦντες, ἄλλους δὲ φίλους ζητοῦντες, παραπλήσιοί εἰσι τοῖς τῆς μὲν ἰδίᾳς γῆς ἀμελοῦσι, τὴν δὲ ἀλλοτρίαν γεωργοῦντιν. 9. Τάνταλος ἢν Διὸς νιός, πλούτῳ δὲ καὶ δόξῃ διέφερε, κατώκει δὲ τῆς Ἀσίας περὶ τὴν καλουμένην Παφλαγονίαν. Καὶ ὑπὸ τῶν θεῶν οὕτως ἐφιλεῖτο, ὥστε αὐτὸν καὶ ἐπὶ τὰ δεῖπνα ἐκάλουν. “Υστερον δὲ ἐπὶ τῇ εὐτυχίᾳ μέγα φρονῶν τὰ παρὰ τοῖς ἀθανάτοις ἀπόρρητα ἔξήγγελλεν. Διὰ τοῦτο καὶ βιοτεύων ἐκολάζετο, καὶ τελευτήσας αἰώνιον τιμωρίαν ἔχει. 10. Ἐπεὶ Θησεὺς ὁ τοῦ Αἰγέως νιός ἔπλει εἰς τὴν Κρήτην, ὃς τὸν Μινώταυρον φονεύσων, ὕρμησε τὸ πλοῖον μέλασιν ἴστιοις. Ἐδεῖτο δὲ οὖν Αἰγεὺς τοῦ Θησέως ἀποπλέοντος λευκὰ ιστία αἴρειν, εἰ καταπλέοι οἴκαδε τοῦ ταύρου κρατήσας. Φονεύσας οὖν τὸν ταύρον Θησεὺς καταπλέων ἐπελάθετο λευκὰ ιστία αἴρειν. Ὁρῶν μέλανα ιστία ὁ Αἰγεὺς φέτο τὸν νιὸν ἀποθανεῖν καὶ λυπούμενος ἔρριψεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλατταν. Διὰ τοῦτο αὕτη ἡ θάλαττα Αἰγέως θάλαττα ὄνομάζεται. 11. Διονύσιος ὁ τύραννος χρήματα εἰσπράττων τοὺς Συρακοσίους, εἶτα βλέπων αὐτοὺς ὁδυρομένους καὶ δεομένους καὶ λέγοντας, ὅτι οὐκ ἔχουσιν, ἐκέλευσεν ἔτερα εἰσπράττειν καὶ δὶς καὶ τρὶς τοῦτο ἐποίησεν. Ἐπεὶ δὲ ἡκουσεν αὐτοὺς σκώπτειν ἐν τῇ ἀγορᾷ περιπατοῦντας, ἐκέλευσε παύσασθαι: «Νῦν γάρ οὐδὲν ἔχουσιν», ἔφη, «ὅτι καταφρονοῦσιν ἐμοῦ».

12. Τῶν εὐτυχούντων πάντες εἰσὶ συγγενεῖς. (*Men.*)
13. Μὴ σπεῦδε πλουτεῖν, μὴ ταχὺς πένης γένη. (*Men.*)
14. Μὴ φθόνει τοῖς εὐτυχοῦσιν, μὴ δοκῆς εἶναι κακός. (*Chares*)

B. 1. Поступающий несправедливо несчастнее подвергающееся несправедливости. 2. При Платеях Павсаний предводительствовал спартанцами, а Аристид — афинянами. 3. Кир был больше любим своей матерью, чем братом. 4. Давайте не будем завидовать друг другу. 5. Весной земля украшается разными цветами.

Περὶ Κροίσου καὶ Σόλωνος (Pars III)

Σόλων μὲν Κλέοβιν καὶ Βίτωνα δευτέρους μετὰ Τέλλον ὀλβιωτάτους ὠνόμασεν, ὁ δὲ Κροῖσος ὄργιζόμενος εἶπεν: «Οὐ ξένες Ἀθηναῖε, τὴν ἡμετέραν εὐδαιμονίαν οὕτω παρ’ οὐδὲν ποιῆ, ὥστε οὐδ’ ἴδιωτῶν ἀνδρῶν ήμᾶς ἀξίους ποιεῖς» Σόλων δ’ ἔλεξε τάδε: «Οὐκ ἄπειρον ὄντα τοῦ τῶν θεῶν φθόνου καὶ τῶν τοῦ βίου ταραχῶν ἐρωτᾶς με περὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων. Ἐν γὰρ τῷ μακρῷ τοῦ βίου χρόνῳ πολλὰ πέμπουσιν οἱ θεοί, ὅποια οὐδεὶς ἀν προγιγνώσκοι. Ἐτέρα γὰρ ἡμέρα τῇ ἔτερᾳ ἡμέρᾳ οὐδὲν ὅμοιον προσάγει πρᾶγμα. Οὕτως οὖν, ὃ Κροῖσε, ἀνθρωπος πάντως ἀν εἴη συμφορά. Ἐμοὶ δὲ σὺ ἐν τῷ νῦν χρόνῳ καὶ μέγα πλούσιος φαίνῃ εἶναι καὶ βασιλεὺς πολλῶν ἀνθρώπων. Ἐκεῖνο δέ, ὁ ἐρωτᾶς με, οὐπω σε ἐγὼ λέγω, πρὶν ἀν καλῶς σε τελευτήσαντα ἀκούσω. Οὐ γὰρ ὁ μάλα πλούσιος ὄλβιωτερός ἐστι τοῦ ἐφ’ ἡμέραν ἔχοντος, εἰ μὴ καλῶς τελευτήσει τὸν βίον. Πολλοὶ γὰρ πλούσιώτατοι ἀνθρωποι ἀνόλβιοι εἰσι, πολλοὶ δὲ μετρίαν ἔχοντες οὐσίαν εὐτυχοῦσι. Εἰ γάρ τις ὑγιής ἐστι καὶ ἀπηρος καὶ ἀπαθής κακῶν καὶ εὔπαις καὶ πρὸς τούτοις ἔτι τὸν βίον τελευτᾶ ἄριστα, οὗτος ἀν εἴη ἐκεῖνος, οὖν σὺ ζητεῖς, ὄλβιος ὄνομάζεσθαι ἀξιος. Πρὶν δὲ ἀν τελευτήσῃ, οὐπω ὄλβιος ὄνομαστέος ἐστίν, ἀλλ’ εὐτυχής. “Οστις ἀν πλεῖστα τῶν ὀγαθῶν ἔχῃ καὶ ἔπειτα τὸν βίον εὑ τελευτήσῃ, οὗτος παρ’ ἐμοὶ ὄλβιος ὄνομαζέσθω. Χρὴ ἴδειν παντὸς χρήματος τὴν τελευτήν. Πολλοὺς γὰρ εὐτυχίαν ὄλιγον χρόνον πορίσας ὁ θεὸς ἔπειτα ἀτυχεστάτους ἐποίησεν». Ταῦτα λέξαντα τὸν Σόλωνα ὁ Κροῖσος οὐδενὸς λόγου ἐποιήσατο καὶ ἀπέπεμψεν ὡς μάλα ἀμαθῆ ὄντα.

33. Слитные глаголы на -όω: praesens et imperfectum

A. 1. Ἡ Ἀττικὴ ὑπὸ τῶν Πελοποννησίων πολλάκις ἐδηοῦτο. 2. Ὁς ἀν ἀνθρωπὸν φονεύσῃ, θανάτῳ ζημιούσθω. 3. Οἱ Ἑλληνες ἐστεφανοῦντο μέλλοντες θύειν. 4. Ὁς τὴν Γοργὴν θεῷτο, ἐτυφλοῦτο. 5. Ὡν τὰς δόξας ζηλοῖς, τὰς πράξεις μιμοῦ. 6. Μὴ

ύποχώρει τοῖς πάθεσιν, ἀλλ' ἐναντίου. 7. Ὁ χρόνος πάντα τὰ ἄδηλα δῆλοι. 8. Μή δήλου μηδὲ οἰκειοτάτω ἢ ἀν βούλῃ κρύπτεσθαι. 9. Ἡ ὄργὴ τοὺς ἀνθρώπους μᾶλλον ἢ δουλοίη τῶν τυράννων. 10. Ἰκανοί εἰσιν οἱ ἔφοροι ζημιοῦν τοὺς βασιλέας ἀδικοῦντας. 11. Αἴσωπος ἐρωτώμενος, τί δρᾶ Ζεύς, «Τὰ μὲν ὑψηλά», ἔφη, — ταπεινοῖ, τὰ δὲ ταπεινὰ ὑψοῖ». 12. Οἱ Στωϊκοὶ ἔλεγον τοὺς ἀνθρώπους δεῖν ὁμοιογουμένους τῇ φύσει ζῆν. 13. Ὁδυσσεὺς κατασκευασάμενος ξύλον τυφλοῖ τὸν Κύκλωπα καὶ οὕτως ἐλευθεροῦνται αὐτός τε καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ. 14. Δημοσθένης λέγει δεῖν τοὺς εὐπόρους εἰς τὸν πόλεμον χρήματα δαπανᾶν, ἵνα μικρὰ ἀναλίσκοντες τὰ λοιπὰ καρπώνται ἀδεῶς. 15. Μετὰ τὴν Τισταφέρνους προδοσίαν ὁ Ξενοφῶν ἔλεξε τάδε: «Πολλοὶ καὶ καλαί εἰσιν ήμιν ἐλπίδες σωτηρίας· ήμεῖς γάρ ἐμπεδοῦμεν τοὺς τῶν θεῶν ὄρκους, οἱ δὲ πολέμιοι ἐπιώρκησάν τε καὶ ἔλυσαν τὰς σπονδάς· οὕτως εἰκός ἐστι τοῖς μὲν πολεμίοις ἐναντιοῦσθαι τοὺς θεούς, ήμιν δὲ βοηθεῖν, οἱ καὶ μεγάλους μικροὺς ἢν ποιοῦν, καὶ τοὺς μικρούς, καὶ ἐὰν ἐν κινδύνοις ὑπάρχωσιν ὅντες, ῥᾳδίως ἢν σώζοιεν».

16. Τύχη γὰρ ὄρθοι καὶ τύχη καταρρέπει τὸν εὐτυχοῦντα τὸν τε δυστυχοῦντ' ἀεί. (*Soph.*)

В. 1. Поэты сравнивали род людей с листьями деревьев. 2. В Спарте наказывали имевшего золото и серебро. 3. Если гордыне приникаются, то этим обнаруживается справедливость богов. 4. Золотом лучше всего можно покорить ум людей. 5. Поступающего несправедливо должно наказывать по закону (*возможны разные варианты перевода!*).

Περὶ Ποσειδῶνος καὶ Ἀθηνᾶς ἀγῶνος

“Ηκει πρῶτος Ποσειδῶν εἰς τὴν Ἀττικὴν γῆν καὶ παίσας τῇ χρυσῇ τριαίνῃ κατὰ τὴν τῆς Ἀκροπόλεως πέτραν ἐδήλωσε κρήνην. Μετὰ δὲ τὸν Ποσειδῶνα ἦλθεν Ἀθηνᾶ, ἡ Ἐρμοῦ ἀδελφή, καὶ ἐφύτευσεν ἐλαίαν. Γενομένης δὲ ἕριδος ἀμφοῖν περὶ τῆς γῆς διαλύσας Ἀθηνᾶν καὶ Ποσειδῶνα Ζεὺς κριτὰς ἐποίησεν τοὺς ἄλλους θεοὺς τοὺς ἐν τῷ Ὁλύμπῳ. Οἱ δ' Ὁλύμπιοι εὗνοι ὅντες Ἀθηνᾶ ἐπεδίκασαν τὴν Ἀττικὴν αὐτῇ, ὅτι πρώτη ἐλαίαν ἐφύτευσεν. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι χαριζόμενοι τῇ θεᾷ ἴδρυσαν τὸν Παρθενῶνα. Ἐν τούτῳ τῷ ἱερῷ ἦν ἀγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντιν. Ἄλλη δ' Ἀθηνᾶ χαλκῆ ἦν μεταξὺ τοῦ Παρθενῶνος καὶ τῶν Προπυλαίων. Ταύτης τῆς Ἀθηνᾶς ἡ λόγχη χρυσῆ ἦν καὶ τοῖς ἀπὸ Σουνίου πλέουσι σύνοπτος ἦν.

34. Futurum et aoristus passivi

A. 1. Ἡρακλέα λέγουσι ύπὸ Διὸς γεννηθῆναι. 2. Πάντα τὰ ἀμαρτήματα ἐκκαλυφθήσεται. 3. Ὁρέστης τὴν μητέρα φονεύσας ύπ' Ἐρινύων ἐδιώχθη. 4. Ὁ Ἀλέξανδρος τὴν Ἐλένην ὄπρασθῆναι λέγεται. 5. Ἐὰν ἡ ὁμόνοια διαλυθῇ, διαλυθήσεται ἡ τῆς πόλεως δύναμις. 6. ‘Υπ’ Αἴαντος μανέντος πρόβατα κατακοπῆναι λέγεται. 7. Παυσανίας τῇ τῶν Λακεδαιμονίων πολιτείᾳ ἐπιβουλεύσας τοῖς ἐφόροις ἐμηνύθη. 8. Χρησμός τις Φιλίππω συμβουλεύσαι λέγεται· ἀργυραῖς λόγχαις πειράθητι μάχεσθαι καὶ πάντων κρατήσεις. 9. Οὐκ ἐάν τις πολλὰ λέγῃ, θαυμασθήσεται, ἀλλ' ἐάν χρήσιμα τῇ πόλει. 10. Ὁ θεὸς τοῖς Θηβαίοις ἐμαντεύσατο, ὅτι οὐκ ἀπαλλαγήσοιντο τῆς Σφιγγός, πρὶν ἢν τις λύσῃ τὸ αἰνιγμα. 11. Οἱ Ἀθηναῖοι ύπὸ τῶν Περσῶν οὐ κατεστράφησαν, ύπὸ δὲ τῶν Μακεδόνων τῆς ἐλευθερίας ἀπεστερήθησαν. 12. Ἔνιοι φιλόσοφοι ἐνόμιζον τὴν ψυχὴν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ σώματος ἀπαλλαγεῖσαν ζῆν. 13. Ὁ φρόνιμος τοῖς μὲν ἀγαθοῖς ἡδέως πείσεται, ύπὸ δὲ τῶν πονηρῶν οὐδέποτε πεισθήσεται. 14. Οἱ ἐν Μαραθῶνι κατακοπέντες αὐτὸῦ ύπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐτάφησαν, τὰ δ' ὄνόματα αὐτῶν ἐν δέκα στήλαις ἀνεγράφη. 15. Οἱ Ἑλληνες οἱ ύπὸ Κύρου εἰς τὴν Ἀσίαν ἀναχθέντες ύπὸ Ξενοφῶντος εἰς τὴν θάλατταν κατήχθησαν. 16. Τὰ τῶν θεῶν ἀγάλματα ἐκκομισθέντα ἐκ τῆς πολιορκηθείστης πόλεως ύπὸ τῶν Τρώων εἰς Ἰταλίαν ἤχθη. 17. Ὁ Αἰσχύλος ἐγραψε τὰς Δαναοῦ θυγατέρας ύπὸ τῶν Αἰγύπτων υἱῶν πιεσθείσας ἐν Ἀργεί ζενικῶς δεχθῆναι. 18. Καταστραφείσης τῆς Καρχηδόνος οἱ Ῥωμαῖοι κύριοι ἦσαν τῆς θαλάττης.

19. Ὡ Ζεῦ, τί δράσω; δεύτερον ληφθῶ κακός;
κρύπτων θ' ὃ μὴ δεῖ, καὶ λέγων αἰσχιστ' ἐπῶν; (*Soph.*)

20. Ἀγάμεμνον, οὐ μὴ ναῦς ἀφορμίσῃ χθονός,
πρὶν ἢν κόρην σὴν Ἰφιγένειαν Ἀρτεμίς
λάβῃ σφαγεῖσαν. (*Eur.*)

В. 1. Агамемнон был принужден другими царями принести в жертву свою дочь. 2. О если бы городские ворота (= ворота города) были хорошо охраняены! 3. После того, как было уничтожено господство лидян, Кир двинулся против вавилонян. 4. Ни временем, ни удачей не будет скрыто позорное дело. 5. Говорят, что прах (= кости) Фемистокла был тайно доставлен из Азии в Афины.

Περὶ Ξέρξου

Ξέρξης μεγάλη δυνάμει ἐκ Σάρδεων ὄρμηθεὶς διὰ τῆς Ἀσίας καὶ Εὐρώπης ἐπορεύθη ὡς δουλωσόμενος τὴν Ἐλλάδα. Ἐπεὶ δὲ ἐγγὺς ἦν τῆς ἐν Θερμοπύλαις εἰσόδου, οἱ ἐκεῖ Ἑλληνες ἐβού-

λεύοντο περὶ ἀπαλλαγῆς. Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι Πελοποννήσιοι ἔβούλοντο ἀναχωρήσαντες εἰς Πελοπόννησον τὸν Ἰσθμὸν φυλάττειν, Λεωνίδας δέ, Φωκέων καὶ Λοκρῶν θυμωθέντων ταύτῃ γνώμῃ, ἔβουλεύσατο αὐτοῦ μένειν. Καὶ ἐνταῦθα ὑπὸ τῶν πολεμίων κυκλωθεὶς ἀπέθανεν ἀνδρειότατα μοιχόμενος. "Υστερὸν δὲ Ξέρξης πειραθεὶς ἐν Σαλαμῖνι ναυτικοῦ τῶν Ἑλλήνων ἡττήθη καὶ φοβηθεὶς ὡς τάχιστα ἀπεχώρησεν εἰς τὴν Ἀσίαν.

35. Perfectum et plusquamperfectum activi

A. 1. Τέρας ἐστίν, εἴ τις ηὐτύχηκε διὰ βίου. 2. Μὴ πείθεσθε, ὁ Ἀθηναῖοι, τοῖς πεπιστευκόσι Φιλίππῳ. 3. Οἱ Ἀθηναῖοι πολλοὺς καὶ καλοὺς νόμους ἐγεγράφεσαν. 4. Ὡ στρατιῶται, διὰ τί τοὺς πολεμίους οὐ δεδιώχατε; 5. Εὐθύδημος πολλὰ σοφῶν ἀνδρῶν γράμματα συνήχει. 6. Οἱ τῶν θεῶν μὴ πεφροντικότες ἀτυχήσουσι. 7. Τὰ ἄστρα οὐδεὶς πω τῶν ἀνθρώπων ἥριθμηκε οὐδ' ἀριθμήσει. 8. Μηδέποτε ἀνακεχωρηκέναι τῷ στρατιώτῃ μεγάλην φέρει δόξαν. 9. Ἡ Πυθία ἄριστα τοῖς πρέσβεσι συμβεβούλευκέναι φαίνεται. 10. Ἁκεν ἄγγελος λέγων, ὅτι λελοιπὼς εἴη Συέννεσις τὰ ἄκρα. 11. Φωκίων γέρων ὃν ἔλεγεν «Πολλὰ συμβεβούλευκα τοῖς Ἀθηναῖοις καλὰ καὶ συμφέροντα, ἀλλ' οὐκ ἐπείσθησαν τοῖς ἔμοις λόγοις». 12. "Οιοντο οἱ ἡμέτεροι πατέρες Κόνωνα τὴν Λακεδαιμονίων ἀρχὴν καταλύσαντα οὐ μικρὰν τυραννίδα πεπαυκέναι. 13. Οἱ στρατηγοὶ ἐτετάχεσαν τὰς τάξεις, ἀλλ' οἱ πολέμιοι οὐκ ἔξηχεσαν τὴν στρατιὰν ἐκ τοῦ στρατοπέδου. 14. Ο κῆρυξ ἦκεν ἀγγέλλων, ὡς οἱ πολέμιοι κεκωλυκότες εἶεν τὴν ἡμετέραν στρατιὰν τῆς εἰσόδου. 15. Πολλοὶ συγγραφεῖς τὰς Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος πράξεις ἀναγεγράφασιν. 16. Ἐπαμεινόνδας ἐν Λεύκτροις νενικηκώς ὑπό τε τῶν Θηβαίων καὶ πάσης σχεδὸν Ἑλλάδος μάλιστα ἐτιμήθη. 17. Λυσίμαχος διὰ δίψαν τῶν πολεμίων ἥττηθεὶς ὡς ἔπιεν: «Ω θεοί, ἔφη, ως μικρᾶς ἥδονῆς ἔνεκα δοῦλον ἔμαυτὸν ἐκ βασιλέως πεποίηκα». 18. Απολελοίπασιν ἡμᾶς Ξενίας καὶ Πασίων. 'Αλλ' εὖ γε μέντοι ἐπιστάσθων¹, ὅτι οὕτε ἀποδεδράκασιν οἶδα γάρ, ὅπῃ οἴχονται· οὕτε ἀποπεφεύγασιν· ἔχω γάρ τριήρεις, ὅστε ἐλεῖν τὸ ἐκείνων πλοῖον.

B. 1. Кто спас (со)гражданина от смерти, достоин величайших почетств (возможны два варианта). 2. Дурные общества часто портили добрые нравы. 3. Воры укради у нас деньги. 4. Моряки (заранее) хорошо оснастили свой корабль и не боялись бурь. 5. Греки говорят, что Гомер воспитал Грецию.

¹ ν. ἐπίσταμαι

Περὶ Πολυκράτους (Pars I)

Πολυκράτης ὁ Αἰάκους τὸ μὲν πρῶτον μετὰ τῶν ἑαυτοῦ ἀδελφῶν τῆς Σάμου ἥρχεν, ὕστερον δὲ τὸν μὲν πρεσβύτερον φονεύσας, τὸν δὲ νεώτερον φυγαδεύσας πάσης τῆς νήσου ἐκράτησεν. "Εχων δ' αὐτὴν πρὸς Ἀμασιν τὸν τῆς Αἰγύπτου βασιλέα ξενίαν ἐποιήσατο. 'Ἐν χρόνῳ δὲ ὀλίγῳ τὰ τοῦ Πολυκράτους πράγματα ηὐξάνετο καὶ ἦκεν λόγος περὶ αὐτοῦ εἰς τὴν τε Ἱωνίαν καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα· ὅτε γὰρ στρατεύσαιτο, πάντα αὐτῷ ἀπέβαινεν εὐτυχῶς. Καὶ πολλῶν μὲν νήσων ἐκεκρατήκει, πολλῶν δὲ καὶ τῆς ἡπείρου ἄστεων. Μεγάλως δὲ εὐτυχηκώς "Ἀμασιν οὐκ ἐλάνθανε, ὃς γράψας ἐπιστολὴν εἰς Σάμον ἐπεμψε τάδε λέγονταν· «'Ἀμασις Πολυκράτει ὥδε λέγει· 'Ηδὺ μὲν ἀκοῦσαι ἄνδρα φίλον καὶ ξένον εὑν πράττειν· ἐμοὶ δὲ αἱ σαι μεγάλαι εὐτυχίαι οὐκ ἀρέσκουσι λογισαμένῳ, ὅτι οἱ θεοὶ εἰσι φθονεροί. Οὐ γὰρ ἔστιν, ως ἀκούω καὶ βλέπω, οὐδεὶς ἀνθρώπων, ὃς εὐτυχήσας τὰ πάντα οὐ κακῶς ἐτελεύτησεν. Πείσθητι οὖν ἐμοὶ καὶ ποίησον τάδε· φρόνησον, ὃ τι σοι τῶν κτημάτων πλείστου ἀξιόν ἔστι καὶ οὐ στερηθεὶς μάλιστ' ἀν λυπηθείης, τοῦτο, μὴ φθονήσωσι μηδὲ ὄργισθῶσι σοι οἱ θεοί, ἀπόρριψον· μηκέτι εἰς ἀνθρώπους ἥκέτω». 'Ἐνθυμηθεὶς Πολυκράτης ταῦτα ἐνόμισε τιμιάτατον εἶναι κτῆμα σφραγίδα, ἦν ἔφερε, χρυσόδετον, σμαράγδου λίθου οὖσαν. Καὶ πεντηκόντορον πληρώσας ἀνδρῶν ἀπήχθη εἰς τὴν θάλατταν. 'Ως δὲ μακρὰν¹ ἀπὸ τῆς νήσου ἀπεκεχωρήκει, πάντων βλεπόντων τὴν σφραγίδα ἀπορρίψας εἰς τὸ βάθος οἴκαδε ἐπανῆλθεν.

36. Perfectum et plusquamperfectum medii et passivi

A. 1. Ἀνερρίφθω ὁ κύβος. 2. Ὡ δέσποτα, μέμνησο τῶν Ἀθηναίων. 3. Πεφύλαξο πρᾶξαι τὰ ἀποκεκτηρυγμένα. 4. Οἱ τοῦ Δράκοντος νόμοι αἵματι γεγράφθαι ἐλέγοντο. 5. Μὴ πιστεύσητε τοῖς ἐψευσμένοις. 6. Ἐὰν πλοῦτον κτήσεσθε, οὕπω πάντων τῶν κακῶν ἀπήλλαχθε. 7. Ἀμφίπολις ἡ ἐπὶ Στρυμόνι ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἔκτιστο καὶ ὥκιστο. 8. Πλεῖστον χρόνον ἐν ἐλευθερίᾳ ὁ τῶν Ἀθηναίων δῆμος τέθραπται. 9. Ἐστεφανωμένοι οἱ Ἑλληνες κατεκλίνοντο δειπνήσοντες. 10. Πολλοὶ ἄλλους ἀπατήσοντες αὐτοὶ ἡπάτηνται. 11. Πάντα τὰ κεκρυμμένα ἐκκαλυφθήσεται. 12. Ὅποι Κροίσου μεμισθωμένοι ἦσαν Θράκες πολλοί. 13. Οἱ Σπαρτιάται

¹ μακράν – подразумевается δόδον

ἐν τοῖς ὅπλοις εὖ γεγυμνασμένοι ἥσαν. 14. Ἡ τῶν Συρακοσίων πόλις λιμέσιν ἐκεκόσμητο μεγίστοις. 15. Πολλοὶ βουλαῖς, ἀλλ' οὐ τῇ τῶν πολεμίων ἀρετῇ νενίκηνται. 16. Βουλεύουν μὲν βραδέως, διάπραττε δὲ ταχέως τὰ βεβουλευμένα. 17. Ὑπὸ τῆς Ἀκροπόλει Πανὸς ἦν ιερόν· ἵδρυτο δὲ μετὰ τὰ Μηδικά. 18. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐνόμισαν ἄπαντα ὑπὸ Ἀλκιβιάδου ἐπὶ τυραννίδα πεπρᾶχθαι. 19. Λυκοῦργος τὴν Σπάρτην μὴ τείχεσιν, ἀλλὰ τῇ τῶν πολιτῶν ἀνδρείᾳ τετειχίσθαι ἔβούλετο. 20. Ἐν Μαραθῶνι οἱ Ἀθηναῖοι ὑπὸ πάντων πλὴν Πλαταιέων καταλειψμένοι ἥσαν. 21. Κροῖσος, ἐπεὶ οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ Ἐλληνες κατεστραμμένοι ἥσαν, ἔβούλετο ναῦς ποιησάμενος ἐπιχειρῆσαι τοῖς νησιώταις. 22. Τὸ σῶμά τινες λέγουσι σῆμα εἶναι τῆς ψυχῆς ὡς τεθαμμένης ἐν αὐτῷ· τέθαπται γάρ, ὡς Πυθαγόρας λέγει, ἡ ψυχὴ ἐν τῷ σώματι. 23. «Τί οὖν, — ἔφη ὁ Κύρος, — ἀδικηθεὶς ὑπ’ ἐμοῦ, νῦν ἐπιβουλεύων μοι φανερὸς γέγονας;» εἰπόντος δὲ τοῦ Ὁρόντα, ὅτι οὐδὲν ἀδικηθεὶς, ἡρώτησεν ὁ Κύρος αὐτὸν· «Ομολογεῖς οὖν περὶ ἐμὲ ἄδικος γεγενῆσθαι;» — «Ἡ γὰρ ἀνάγκη.»

24. Καὶ τίς βίος μοι σοῦ λελειμμένη φίλος; (*Soph.*)

25. «Ω τλῆμον, οἷον ἔργον εἴργασαι; τίνα

νοῦν ἔσχες; ἐν τῷ συμφορᾶς διεφθάρης; (*Soph.*)

В. 1. Еврипид похоронен в Македонии. 2. Греками оставлены нам памятники, которые достойны величайшего удивления. 3. В Эгейском море разбросано много островов. 4. Быть хорошо воспитанным есть наилучшее богатство. 5. Греки услышали, что варвары [уже] стали лагерем на противоположном берегу реки (*возможны два варианта*).

Περὶ Θεμιστοκλέους

Θεμιστοκλῆς φεύγων ἐκ τῆς Ἑλλάδος βασιλεῖ ἐπεμψεν ἐπιστολήν, ἐν ᾧ ἐγέγραπτο τάδε· Θεμιστοκλῆς ἦκω παρά σε, δις πλεῖστα βέβλαφα τὸν ὑμέτερον οἶκον, ἔως ὃ σὸς πατήρ ἐπολέμει τῇ Ἑλλάδι, πολὺ δ' ἔτι πλείω ἀγαθὰ πέπραχα αὐτόν, ἐπεὶ ἡνάγκαστο ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἀναχωρεῖν. «Ἐγραψα γὰρ ἐπιστολήν, ἢ ἐμήνυσα αὐτῷ τοὺς Ἐλληνας ἐθέλειν λῦσαι τὰς ἐν τῷ Ἑλλησπόντῳ γεφύρας. Καὶ νῦν ἦκω πεφυγαδευμένος ὑπὸ τῶν Ἐλλήνων διὰ τὴν σὴν φιλίαν. Ἐὰν δὲ δέξῃ με ἐν τῇ σῇ ἀρχῇ, μεγάλα ἀγαθά σοι δράσω. Βούλομαι δὲ μετ' ἐνιαυτὸν αὐτός σοι περὶ ὧν ἦκω δηλῶσαι. Βασιλεὺς δέ, ὡς λέγεται, ἐθαύμασέ τε τὴν διάνοιαν αὐτοῦ καὶ ἐκέλευσε ποιεῖν οὕτως.

¹ = τίνι;

37. Глаголы с основами на плавные и -п: futurum et aoristus activi et medii. Futurum Atticum

1. "Ηκω νίκην ἀγγελῶν. 2. Τὸ μὲν σῶμα ἀποκτενεῖτε, τὴν δὲ ψυχὴν οὐ. 3. Εἰ μὴ φυλάξεις τὰ μικρά, ἀποβαλεῖς τὰ μείζονα. 4. Η τύχη διένειμεν ἄλλοις ἄλλα δῶρα. 5. Νικίας πάντα τὸν χρόνον οὐδὲν ἔσφηλε τὴν πόλιν. 6. Τίς οὐκ ἀν οἰκτίρειν ἐσθόλων ἄνδρα ἀτυχοῦντα; 7. Κρείττον ἐστι μικρὰ εὖ, ἡ μεγάλα κακῶς περάναι. 8. Αὐτοὶ πολέμου οὐκ ἀρξόμεθα, ἀρξαμένους δ' ἀμυνούμεθα. 9. Σόλων ἔλεγεν οὐδένα μακαριεῖν, πρὶν ἀν τελευτήσῃ τὸν βίον. 10. Χαλεπόν ἐστι διακρίναι τὸν κόλακα καὶ τὸν ἀληθῆ φίλον. 11. Τίς οὐκ ἀν αἰσχυνθείη βλάπτειν τὸν εὐεργέτην; 12. Ἀθηνᾶ περιέστειλεν Ἡρακλέα πέπλῳ, δὲν αὐτῇ ὑφῆνατο. 13. Ἀρταξέρξης πείθεται τισσαφέρνει καὶ λαμβάνει Κύρον ὡς ἀποκτενῶν. 14. Ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἔλεγον· «὾τω δοκεῖ ταῦτα, ψηφιεῖται», ἡ «὾τω δοκεῖ ταῦτα, ἀνατεινάτω τὴν χεῖρα». 15. Χάριν κομιεῖσθε καὶ ἔπαινον, εἰ τοῖς ἀνθρώποις μὴ μόνον λόγοις, ἀλλὰ καὶ ἔργοις ἀποφανεῖσθε εὔνοιαν. 16. Ἐάν τοῖς νόμοις, τοῖς ὑπὸ τῶν νομοθετῶν γραφεῖσι, μὴ πεισθῆτε, τὴν πατρίδα διαφθερεῖτε. 17. Οἱ Ἀθηναῖοι ἔλεγον, ὅτι Θησεὺς ἐκ τῆς Τροιζῆνος εἰς Ἀθήνας φέρουσαν ὄδὸν καθήρει ληστῶν καὶ κακούργων. 18. Ἀλέξανδρος ἀποθνήσκων οὐκ ἀπεφήνατο, τίνι καταλείποι τὴν ἀρχήν. 19. Ἐπαγγελλόμεθα δὲ Ἀριάιω, ἐὰν ἐνθάδε ἔλθῃ, εἰς τὸν θρόνον τὸν βασίλειον καθιεῖν αὐτόν. 20. Εἴπετε οὖν περὶ τούτου πότερα μενεῖτε καὶ σπονδαί εἰσιν ἡ ὡς πολέμου δόντος παρ' ὑμῶν ἀπαγγείλω. 21. Γοργὼ ἡ Κλεομένους τῶν Σπαρτιατῶν βασιλέως θυγάτηρ, ἐπεὶ ὁ Ἀρισταγόρας ἐπειράτο τὸν πατέρα αὐτῆς διαφθεῖραι, κλεινὸν ἀπόφθεγμα εἴπεν· «Ω πάτερ, διαφθερεῖ σε ὁ ξένος, ἐὰν μὴ ὡς τάχιστα ἐκ τῆς χώρας αὐτὸν ἀποστείλῃς».

22. Δοῦλον γὰρ ἐσθόλὸν τούνομ' οὐ διαφθερεῖ.

Πολλοὶ δ' ἀμείνους εἰσὶ τῶν ἐλευθέρων. (*Eur.*)

23. «Ως, ἦν θάνης σύ, ποῖς δόδ' ἐκφεύγει μόρον, σοῦ δ' οὐ θελούσης κατθανεῖν¹, τόνδε κτενῶ. (*Eur.*)

В. 1. Спрашивай, а я буду отвечать. 2. Мы противостояли врагам, чтобы защищаться (*part. fut.*). 3. Исполнить лучше, чем пообещать. 4. Греки никогда не начинали жертвоприношений (= приносить жертву — *part.*), не совершив очищения (= очистив себя). 5. Этеокл и Полиник убили друг друга, споря за власть.

¹ См. сноска на с. 29.

Περὶ Πολυκράτους (Pars II)

Ἐπεὶ ὁ Πολυκράτης ἀπέρριψε τὴν σφραγίδα εἰς τὴν θάλατταν, πέμπτη ἡ ἔκτη ἡμέρᾳ ἦκεν εἰς τὰ βασίλεια ἀνὴρ ἀλιεὺς καὶ ἐδωρήσατο Πολυκράτει μέγιστον καὶ κάλλιστον ἵχθυν. Ὁ δὲ τύραννος ἡδόμενος ἐδέξατο τὸ δῶρον καὶ ἐκέλευσε τὸν θεράποντα ἐπὶ δεῖπνον τὸν ἀλιέα εἰσάγειν. Ἔως ὁ ἀλιεὺς μετὰ τοῦ βασιλέως ἐδείπνει, οἱ θεράποντες δείραντες καὶ τεμόντες τὸν ἵχθυν ἐν τῇ γαστρὶ ηὗρον τὴν Πολυκράτους σφραγίδα καὶ ἥνεγκον τῷ βασιλεῖ. Ὁ δὲ θαυμάσας ἔγραψε τὸ γεγονός καὶ ἀπέστειλε τῷ Ἀμάσιδι. Ὁ δὲ Ἀμασίς δεξάμενος τὴν Πολυκράτους ἐπιστολὴν ἔκρινεν, ὅτι ἀδύνατον εἴη τὸν Πολυκράτη σώζειν ἕκ τινος μελλούσης συμφορᾶς, ὃς εὐτυχῶν τὰ πάντα καὶ ἀπεριφώς εἴη εὐρίσκοι. Πέμπει οὖν αὐτῷ κήρυκα, ἵνα ἀγγέλειεν Πολυκράτει, ὅτι Ἀμασίς διαλύεται τὴν ξενίαν ἐφοβεῖτο γάρ, μὴ λυπηθείη περὶ Πολυκράτους ὡς ἔνον, ἐπεὰν συμφορὰ αὐτῷ γένηται. Οὐ πολλοῖς δ' ἔτεσιν ὑστερον αἱ μεγάλαι Πολυκράτους εὐτυχίαι ἐτελεύτησαν, ὡς Ἀμασίς ἐμαντεύσατο.

38. Числительные количественные и порядковые

A. 1. Μία χελιδών ἔαρ οὐ ποιεῖ. 2. Ὁρφεὺς ἦν νίδις Καλλιόπης, μιᾶς τῶν ἐννέα Μουσῶν. 3. Ἄμφοι ἀκούσατε, ὁ δικασταί, πρὶν ἀν δικάζητε. 4. Ἔνιοι τὴν Σαπφώ δεκάτην Μοῦσαν ἐκάλουν. 5. Δι’ Ἐλένην χίλιαι νῆες ἐκπληρώθησαν ἐξ ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος. 6. Αἱ μὲν ἐν Βοιωτίᾳ Θῆβαις ἐπτὰ πύλας, αἱ δ’ ἐν Αἴγυπτῳ ἐκατὸν ἔχειν ἐλέγοντο. 7. Κατὰ Ἐρατοσθένη τῆς γῆς ὁ ἥλιος ἀπέχει σταδίων ὀκτὼ καὶ ἐβδομήκοντα μυριάδας. 8. Οἱ Περσῶν παῖδες ἀπὸ πέντε ἑτῶν μέχρι τεττάρων καὶ εἴκοσι τρία μόνα ἐπαιδεύοντο, τοξεύειν καὶ ἀκοντίζειν καὶ ἀληθεύειν. 9. Τρεῖς ἡμέρας πορευθέντες ἦκον οἱ Ἑλληνες ἐπὶ τὸ Μηδίας λεγόμενον τεῖχος ἦν δὲ φυκοδομημένον πλίνθοις ὄπταις, εὑρος μὲν εἴκοσι ποδῶν, ὕψος δὲ ἐκατόν, μῆκος δ’ ἐλέγετο εἶναι εἴκοσι παρασαγγῶν. 10. Περικλῆς ἀπέθανεν τρίτῳ ἔτει τῆς ἐβδόμης καὶ ὄγδοηκοστῆς Ὁλυμπιάδος, Σωκράτης δὲ δευτέρῳ ἔτει τῆς ἐνηντοκοστῆς Ὁλυμπιάδος, Ἀλέξανδρος δὲ τετάρτῃ καὶ δεκάτῃ καὶ ἐκατοστῇ Ὁλυμπιάδι. 11. Οἱ ποὺς ἐκατοστὸν μέρος τοῦ πλέθρου, τὸ δὲ πλέθρον ἐκτὸν μέρος τοῦ σταδίου, τὸ δὲ σταδίον τριακοστὸν μέρος τοῦ παρασάγγου, ὃ δὲ παρασάγγης πέμπτον μέρος τοῦ σταθμοῦ ἔστιν. 12. Ἡ μνᾶ ἔστιν ἐξηκοστὸν μέρος τοῦ ταλάντου, ἡ δὲ δραχμὴ ἐκατοστὸν μέρος τῆς μνᾶς, ὃ δὲ ὄβολος ἐκτὸν μέρος τῆς δραχμῆς. 13. Τῷ ἀδελφῷ συγγίγνωσκε οὐ ἐ-

τάκις, ἀλλὰ ἐβδομηκοντάκις ἐπτάκις. 14. Ἡ ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχία ἦν πρώτῳ ἔτει τῆς ἐβδομηκοστῆς πέμπτης Ὁλυμπιάδος. 15. Πέμπτῳ μὲν καὶ δεκάτῳ ἔτει μετ’ Εὐβοίας ἄλωσιν, μετὰ δὲ τὴν ἐν Ποτειδαίᾳ μάχην μηνὶ ἔκτῳ ἄνδρες Θηβαῖοι ὀλίγῳ πλείους τριακοσίων εἰσῆλθον εἰς Πλαταιάς τῆς Βοιωτίας.

16. Ἄλλω γάρ ἢ μοι χρή με τῆσδε ἄρχειν χθονός;
— Πόλις γάρ οὐκ ἔσθ’, ἥτις ἀνδρὸς ἔσθ’ ἐνός. (*Soph.*)

B. 1. Пирр провел в Италии два года и четыре месяца. 2. Мы имеем два уха, но один рот, чтобы больше слушать, а меньше говорить. 3. Одиссей и Диомед в одну ночь убили тринацать фракийцев. 4. Древние совершили (= приносили) возлияния [по] умершим на третий, девятый и тринацатый день после смерти. 5. Персидский царь опасался (боялся) воинов Кира, хотя их было (part.) десять тысяч.

Περὶ πυραμίδων

Χέοψ ὁ τῶν Αἰγυπτίων βασιλεὺς μὲν ἔτη πεντήκοντα, κατεσκεύασε δὲ τὴν μεγίστην τῶν τριῶν πυραμίδων, τῶν ἐν τοῖς ἐπτά ἐπιφανεστάτοις ἔργοις ἀριθμούμενων. Εἰργάζοντο κατὰ δέκα μυριάδας ἀνθρώπων ἀεὶ, χρόνος δ’ ἐγένετο τριβομένων τῷ λεωδέκοις ἔτη μὲν τῆς ὁδοῦ καθ’ ἦν εἶλκον τοὺς λίθους· ταύτης τῆς ὁδοῦ μῆκός ἔστι πέντε στάδιοι, εὑρος δὲ δέκα ὄργυιαί, ὕψος δέ, ἦν ύψηλοτάτη ἔστι, ὀκτὼ ὄργυιαί. Τῆς δὲ πυραμίδος πανταχῇ μέτωπον ἔκαστόν ἔστιν ὀκτὼ πλέθρα, καὶ ὕψος ἵσον. Σεσήμανται δὲ διὰ γραμμάτων ἐν τῇ πυραμίδι, ὅσα εἰς τε συρμαίην καὶ κρόμμυα καὶ σκόροδα ἀνήλικον τοῖς ἐργαζομένοις. Πυνθανομένου ‘Ηροδότου τοῦ συγγραφέως ὁ ἐρμηνεὺς ἐπιλεγόμενος τὰ γράμματα εἶπεν, ὅτι εἰς ταῦτα πάντα ἀνηλάθη ἐξακόσια καὶ χίλια τάλαντα ἀργυρίου. Εἰ ταῦτα ἔστιν ἀληθῆ, ὅσα ἐδεδαπάνητο εἴς τε σίδηρον, φερεῖται σκόροδος καὶ σιτία καὶ ἐσθῆτα τοῖς ἐργαζομένοις.

Περὶ Ἡρακλέους καὶ λέοντος

Μαντευομένου τοῦ Ἡρακλέους ἐν Δελφοῖς ἡ Πυθία εἶπεν, ὅτι δεῖ αὐτὸν κατοικεῖν ἐν Τίρυνθῃ Εὐρυσθεῖ λατρεύοντα ἔτη δώδεκα· τότε τελευτησάντων τῶν ἀθλῶν ἀθάνατον αὐτὸν ἔσεσθαι. Τοῦτο ἀκούσας ὁ Ἡρακλῆς εἰς Τίρυνθα ἤλθεν καὶ τὰ προστατόμενα ὑπὸ Εὐρυσθέως ἐτέλει. Πρῶτον μὲν οὖν ἐπέταξεν αὐτῷ τὴν τοῦ Νεμείου λέοντος δορὰν κομίζειν. Τοῦτο δὲ τὸ θηρίον ἄτρωτον ἦν, ἐκ Τυφῶνος γεγενημένον. Πορευόμενος οὖν ἐπὶ τὸν λέοντα ἤλθεν εἰς Κλεωνὰς καὶ ἐξενίσθη παρὰ ἀνδρὶ χερνήτῃ Μολόρχῳ καὶ θύειν μέλλοντι ιερεῖον εἰς ἡμέραν, ἔφη, τηρεῖν

τριακοστήν καὶ ἀν μὲν ἀπὸ τῆς θήρας σῶος ἐπανέλθη, Διὶ Σωτῆρι θύειν, ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, τότε ως ἥρωι ἐναγίζειν. Εἰς δὲ τὴν Νεμέαν ἀφικόμενος καὶ τὸν λέοντα εὑρὼν ἔτοξεν τὸ πρῶτον· ως δὲ ἔμαθεν ἄτρωτον ὅντα, ἀνατεινάμενος τὸ ρόπαλον ἐδίωκεν. Φυγόντος δὲ εἰς τὸ ἀμφίστομον σπήλαιον αὐτὸν τὴν ἑτέραν εἰσοδον ἐνωκοδόμησε, διὰ δὲ τῆς ἑτέρας ἐπεισῆλθε τῷ θηρίῳ καὶ περιβαλὼν τὴν χεῖρα τῷ τραχῆλῳ κατέσχεν ἄγχων, ἔως ἐπινιεῖν. Καὶ ἀράμενος ἐπὶ τῶν ὕμιν ἐκόμιζεν εἰς Κλεωνάς. Καταλαβὼν δὲ Μόλορχον ἐν τῇ τελευταίᾳ τῶν ἡμερῶν ως νεκρῷ μέλλοντι τὸ ιερεῖον ἐναγίζειν, θύσας Διὶ Σωτῆρι ἦγεν εἰς Μυκήνας τὸν λέοντα.

39. Корневой атематический аорист. Особенности в образовании форм глаголов

- A. 1. Δἰς εἰς τὸν αὐτὸν ποταμὸν οὐκ ἀν ἐμβαίης. (*Herac-leit.*) 2. Ἡρακλῆς λέγεται καταβῆναι εἰς Ἀιδουν. 3. Ἡ Ἀφροδίτη ἐκ τοῦ τῆς θαλάττης ἀφροῦ φῦναι ἐλέγετο. 4. Κλεινὸν τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ἀπόφθεγμα· «Γνῶθι σεαυτόν». 5. Τὴν τύχην, εἴ τι παρὰ δόξαν συμβῇ, αἰτιώμεθα. 6. Οἱ Ἑλληνες διαβάντες τὸν ποταμὸν ἐμάχοντο τοῖς πολεμίοις καὶ ἐτρέψαντο αὐτοὺς εἰς φυγήν. 7. Ἀρτάβαζος ἐν Πλαταιαῖς γνούς, ὅπως τὸ πρᾶγμα ἀποβῆσεται, ἀπέδρα ἐκ τῆς μάχης ἔχων τέτταρας μυριάδας Περσῶν. 8. Οἱ αἰχμάλωτοι γνόντες, διτὶ ἀδύνατοι ἥσαν ἀποδρᾶνται ἡμέρας, ἔμειναν μέχρι ἐσπέρας. 9. Δράκων ὁ τῶν Ἀθηναίων νομοθέτης τῶν κλοπῆς ἀλόντων (ἐαλωκότων) θάνατον κατέγνω. 10. Τοῦ ἡλίου δύντος καὶ πολλῶν τριηρῶν καταδυσῶν οἱ Ἑλληνες ἐπαύσαντο μαχόμενοι. 11. Τῷ Λαϊῳ ἐμαντεύσατο ὁ ἐν Δελφοῖς θεός· «Εἰ παῖδα φύσεις, ὁ φὺς ἀποκτενεῖ σε καὶ πᾶς ὁ οἰκός σου δι’ αἴματος βήσεται». 12. Ἀλκιβιάδης φοβούμενος, μὴ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἀλλῷ, φυγὼν πρὸς τοὺς Πέρσας ἐφονεύθη. 13. Ἡν τις ἀποδρᾷ σε τῶν δούλων καὶ λάβης αὐτὸν, τί αὐτῷ χρήσει; 14. Οἱ ρήτορες ἔλεγον τοῖς Ἀθηναίοις· «Τοὺς μὲν ἄλλους σεσώκατε, τὰ δ’ ὑμέτερ’ ἀποβεβλήκατε». 15. Τὸ σημεῖον τῶν Περσικῶν βασιλέων ἦν ἀετὸς χρυσοῦς, ἐπὶ δόρατος μακροῦ ἀνατεταμένος. 16. Ὁρέστης τὴν μητέρα ἀπεκτονῶς ὑπὸ τῶν ἐξ Ἀρείου πάγου ἐκρίθη. 17. Ἀναμείνατε, ἔως ἀν σπείσωμεν. 18. Ξενοφῶντος παῖδες ἐν Σπάρτῃ τεθραμμένοι ἥσαν. 19. Τῶν πολεμίων εἰς φυγὴν τετραμμένων τρόπαιον ἴδρυμεν. 20. Τὸ καταστραφῆναι παντὶ ἔθνει δεινόν ἐστι.
21. Φίλων γάρ οὐδὲν ἴδιον, οἵτινες φίλοι
οὐθῶς πεφύκαστον, ἀλλὰ κοινὰ χρήματα. (*Eur.*)
22. Οὕτοι συνέχθειν ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν. (*Soph.*)

23. "Υβρις κακὸν μέγιστον ἀνθρώποις ἔφυ. (*Men.*)
24. Κροῖσος "Αλυν διαβάς μεγάλην ἀρχὴν καταλύσει. (*Plat.*)¹
- B. 1. Давайте вернемся домой. 2. О если бы мы познали самих себя! 3. Пройдя вглубь страны (= поднявшись), греки с большими трудами вернулись к морю (= спустились). 4. Демосфен, бежав из тюрьмы, был в изгнании до смерти Александра. 5. Критяне говорят, что Зевс родился и похоронен на их острове.

Περὶ Βελλεροφόντου

Βελλεροφόντης ὁ Γλαύκου τοῦ Σισύφου υἱὸς ἀπεκτονῶς ἄκων τὸν ἀδελφὸν πρὸς Προίτον τὸν Τίρυνθος βασιλέα φυγὼν ἐκάθαρθη. "Υστερὸν δὲ διεβλήθη ὑπ' Ἀντείας τῆς τοῦ Προίτου γυναικός, διτὶ τολμήσειν ἀν αὐτὴν διαφθεῖραι. Προίτος δὲ πεποιθὼς τῇ γυναικὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὴν Λυκίαν κελεύσας πρὸς Ἰοβάτην τὸν τῆς γυναικὸς πατέρα ἐπιστολὴν κομίσαι, ἐν ᾧ ἐγέγραπτο Βελλεροφόντην ἀποκτεῖναι. Ἰοβάτης οὖν ἐπέστειλεν αὐτῷ Χίμαιραν ἀποκτεῖναι, οἰόμενος αὐτὸν ὑπὸ τοῦ θηρὸς τούτου διαφθαρήσεσθαι· μία γὰρ οὖσα τριῶν θηρίων εἶχεν μορφὴν τε καὶ δύναμιν. Ἀναβὰς οὖν ὁ Βελλεροφόντης ἐφ’ ἵππον πτηνὸν τὸν Πήγασον καλούμενον καὶ ταχέως ἀρθεὶς εἰς ὕψος ἀπὸ τούτου κατετόξευσε τὴν Χίμαιραν. Μετὰ δὲ τὸν ἀγῶνα τοῦτον ως κατῆλθε σωθεῖς, ὁ Ἰοβάτης ἐπέταξεν αὐτῷ μάχεσθαι ταῖς Ἀμαζόσιν· αἱ δ’ ἐνοίκουν τοὺς τόπους τοὺς πρὸς βορρᾶν κεκλιμένους. 'Ως δὲ καὶ ταύτας εἰς φυγὴν ἐτρέψατο, ὁ Ἰοβάτης τοὺς ἀνδρειοτάτους τῶν Λυκίων συναγείρας ἐκέλευσεν ἀποκτεῖναι τὸν Βελλεροφόντην. 'Αλλὰ καὶ οὗτοι οἱ κεκριμένοι ἐξετάθησαν πάντες ὑπὸ Βελλεροφόντου. 'Ενταῦθα δὴ ἐκπλαγεὶς τῇ τοῦ ἀνδρὸς δυνάμει ὁ Ἰοβάτης ἐσπείσατο τῷ Βελλεροφόντῃ. 'Ηξίωσε δ’ αὐτὸν παρ’ ἐαυτῷ μένειν καὶ τὴν θυγατέρα ἀγαγέσθαι γυναῖκα.

40. II спряжение, глаголы δίδωμι, τίθημι, ἰημι, ἴστημι: praesens et imperfectum activi

- A. 1. Ο ταχέως διδοὺς δὶς δίδωσιν. 2. Δοκεῖς οὐ συνιέναι ἀλέγω. 3. Μείζω ἀν τιθείης συμφοράν, εἰ φέρεις αὐτὴν χαλεπῶς. 4. Οἱ Ἀθηναῖοι τῷ Ολύμπια νικήσαντι πεντακοσίας δραχμὰς ἐδίδοσαν. 5. Τῶν ἀγαθῶν οὐδὲν ἀνευ πόνου διδόασιν οἱ θεοὶ τοῖς ἀνθρώποις. 6. Μήτ' αὐτὸς ἀδίκει, μήτ' ἄλλῳ ἐφίει ἀδικεῖν.

¹ Пророчество, данное Дельфийским оракулом Крезу, в стихотворной форме приводится у Платона.

7. "Οστις ἀν τοὺς τῆς πόλεως νόμους παραβῇ, δίκην διδότω. 8. "Αφρονές εἰσιν οἱ μεθιέντες τάσφαλῆ δι' ἐλπίδα τῶν σφαλερῶν. 9. Μαχάων τὸ τοῦ Μενελάου τραύμα ιάσατο φάρμακα ἐπιτιθείς. 10. Κύρος ὁ ἀρχαῖος τοὺς Ἰωνας ἀφιστάναι Κροίσου μάτην ἐπειράτο. 11. Οἱ παλαιοὶ ὅβολὸν τοῖς τεθνεῶσιν εἰς τὸ στόμα κατετίθεσαν, ἵνα διδόσιν Χάρωνι. 12. Καλὰ παραδείγματα προτιθῶμεν τοῖς νέοις, ἵνα φιλοτιμίαν ἐντιθῶμεν αὐτοῖς καὶ ἀρετὴν. 13. Ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς εἰώθει λέγειν ὡσπερ τὰ τόξα, οὗτῳ χρῆναι καὶ τὰς ψυχάς τότε μὲν τείνειν, τότε δ' ἀνιέναι. 14. "Οστις ἀν ταχέως συνιῇ, βραδέως δὲ κρίνῃ, οὗτος δικαίως ἀν ἄριστος κριτῆς νομίζοιτο. 15. Οἱ μὲν ἀπαίδευτοι παῖδες τὰ γράμματα, οἱ δὲ ἀπαίδευτοι ἄνδρες τὰ πράγματα οὐ συνιάσιν. 16. Πόλις οὐκ ἀν εὖ πολιτευθείη, ἔὰν οἱ ἀδικοῦντες τὴν αὐτὴν δίκην μὴ διδῶσιν. 17. Γοργὼ ἡ Λεωνίδου γυνὴ τῷ νιῷ εἰς μάχην ἐρχομένῳ διδοῦσα τὴν ἀσπίδα εἶπεν· «Ἡ ταύτην η̄ ἐπὶ ταύτης». 18. Εάν οἱ παῖδες τὴν Ἑλληνικὴν γλῶτταν ἰκανῶς συνιάσι, οἱ διδάσκαλοι προτιθέασιν αὐτοῖς τὰ τοῦ Ὄμηρου ἔπη. 19. Οἱ ἔφοροι ἐκέλευσαν Κλεόμβροτον στρατεύειν ἐπὶ τοὺς Θηβαίους, εἰ μὴ ἀφίοιεν (= ἀφιεῖν) τὰς Βοιωτίας πόλεις αὐτονόμους. 20. Αἱ πόλεις μεγάλως τιμῶσι τὸν ἀποκτείναντα τὸν τύραννον καὶ εἰκόνας ἐν τοῖς ιεροῖς ἴστασιν τῶν τι τοιοῦτον ποιησάντων. 21. Πυνθανομένου τινός, διὰ τί οἱ Σπαρτιάται τοῖς θεοῖς οὐκ ἀνατιθέασι τὰ ἀπὸ τῶν πολεμίων σκῦλα, Κλεομένης ὁ βασιλεὺς ἀπεκρίνατο· "Οτι ταῦτα ἀπὸ δειλῶν ἔστι, καὶ οὐτε τοὺς νέους ὅραν αὐτὰ καλόν ἔστι, οὐτε τοῖς θεοῖς ἀνατιθέναι". (Plut.)

22. "Ἐργα δὲ Κυπρογενοῦς νῦν μοι φίλα καὶ Διονύσου καὶ Μουσέων¹, ἀ τίθησ' ἄνδρασιν εὐφροσύνας. (Sol.)

В. 1. Законодатели издают законы, чтобы несправедливость и беззаконие не губили государство. 2. Каждый должен понимать то, что говорят законы. 3. Кербер всех умерших впускал в царство Аида, но никого не выпускал. 4. Греки и римляне, победив врагов, ставили трофеи. 5. Следует ставить перед лагерем и дневные, и ночные караулы.

Περὶ Ἡρακλέους καὶ ὕδρας

Δεύτερον ἀθλὸν ἐπέταξεν Ἡρακλεῖ Εὔρυσθεὺς τὴν Λερναίαν ὕδραν φονεῦσαι. Αὕτη δ' ἐν τῷ τῆς Λέρνης ἔλει ἐκτραφεῖσα ἔξεβαινεν εἰς τὸ πεδίον καὶ βοσκήματα διέφθειρεν. Εἶχε δὲ ὕδρα ὑπερμέγεθες σῶμα, κεφαλὰς δ' ἐννέα· τὰς μὲν ὀκτὼ θνητάς, τὴν δὲ μίαν ἀθάνατον. Παραγενόμενος ἐφ' ἄρματος ἡνιοχοῦντος Ἰο-

λάου Ἡρακλῆς ηὗρε τὴν ὕδραν ἐν τινι λόφῳ παρὰ τὰς πηγὰς τῆς Ἀμυμώνης, ὅπου ὁ φωλεός αὐτῆς ὑπῆρχεν καὶ βάλλων βέλεσι πεπυρωμένοις ἡνάγκασεν ἔξελθεῖν, ἐκβαίνουσαν δ' αὐτὴν κρατήσας κατεῖχεν. Ἡ δὲ θατέρω τῶν ποδῶν ἐνείχετο περιπλακεῖσα. Τῷ ροπάλῳ δὲ τὰς κεφαλὰς κόπτων οὐδὲν ἥνυσεν· μιᾶς γὰρ κοπτομένης κεφαλῆς ἀνεψύνοντο δύο. Ἐπεβοήθει δὲ τῇ ὕδρᾳ καρκίνος ὑπερμεγέθης, δάκνων τὸν πόδα. Διὸ τοῦτον ἀποκτείνας ἐπεκαλεῖτο καὶ αὐτὸς βοηθὸν τὸν Ἰόλαον, δος μέρος τι τῆς ἐγγὺς ὕλης πυρώσας τοῖς δαλοῖς ἐπικαίων τὰς ἀνατολὰς τῶν κεφαλῶν ἐκώλυεν ἀναφύεσθαι. Καὶ τοῦτον τὸν τρόπον τῶν ἀναφυομένων κεφαλῶν περιγενόμενος τὴν ἀθάνατον ἀποκόψας κατάρυξε καὶ βαρεῖαν ἐπέβαλε πέτραν παρὰ τὴν ὄδον τὴν φέρουσαν διὰ Λέρνης εἰς Ἐλαιοῦντα· τὸ δὲ σῶμα τῆς ὕδρας ἀνασχίσας τῇ χολῇ τοὺς οἰστοὺς ἔβαψεν.

41. II спряжение, глаголы δίδωμι, τίθημι, ἵημι, ἵστημι: praesens et imperfectum medii-passivi

A. 1. Μὴ λάμβανε τὰ δῶρα ὑπὸ πολεμίων διδόμενα. 2. Ἐφόδιον εἰς τὸ γῆρας ἀεὶ κατατίθεσο. 3. Μὴ ψεύδου, ἐάν τινι συντιθῇ. 4. Ἀγῶνες τίθενται ρώμης καὶ σοφίας καὶ πλούτου. (Lys.) 5. Ἐν τοῖς κοινοῖς κινδύνοις οὐ φθονοῦσι τοῖς δόξῃς ἐφιεμένοις. 6. Ἐν ταῖς τῶν Αθηναίων ἐκκλησίαις ἐδίδοτο λέγειν τῷ βουλομένῳ. 7. Οἱ κύνες οἱ χαλεποὶ ἡμέρας μὲν δέονται, νυκτὸς δ' ἀφίενται. 8. Ἡ στρατιὰ νικήσασα τοὺς πολεμίους τρόπαιον ἴστατο. 9. Οἱ ὑμέτεροι πρόγονοι οὐ προίεντο τοὺς καταφεύγοντας ἐφ' ἑαυτούς. 10. Ὑπανίσταντο τοῖς βασιλεῦσι πάντες οἱ Σπαρτιάται πλὴν τῶν ἐφόρων. 11. Ὁπόταν τις ὑπὸ Σκύλλης παριήται, ἀρπασθήσεται ὑπὸ Χαρύβδεως. 12. Τοιοῦτος ἐστιν, οἵοις μάλιστα ἐπιτίθενται οἱ βουλόμενοι ἀδικεῖν. 13. Ἄν ὑπὸ τύχης ἡμῖν διδῶται, ταῦτα ράδιοις ὑπὸ αὐτῆς καὶ ἀφαιροῦτο. 14. Νῦν μὲν ὡρὴ ἡμῖν ἐπιτίθενται οἱ πολέμιοι, φοβοῦμαι δέ, μὴ ἐν βραχεῖ ἐπιτίθωνται. 15. Ομηρος πεποίηκε τὴν Αθηνᾶν ἐν πᾶσι τοῖς πόνοις Ὁδυσσεῖ παρισταμένην. 16. Ἐν τοῖς Μηδικοῖς οἱ Αθηναῖοι ἐκόντες τοῖς μὲν Λακεδαιμονίοις τὴν κατὰ γῆν ἡγεμονίαν ἀφίεσαν, αὐτοὶ δὲ τῆς θαλαττοκρατίας ἐφίεντο. 17. Οἱ μὲν Αθηναῖοι τοῖς παισὶ δούλους ἐφίστασαν παιδαγωγούς, παρὰ δὲ τοῖς Σπαρτιάταις ἄνδρες ἐλεύθεροι ἐφίσταντο. 18. Λάκων τις χωλὸς στρατευόμενος καὶ καταγελώμενος εἶπεν· «Οὐ φευγόντων δεῖ, ἀλλ' ἴσταμένων». 19. Τίθεται τὸν νόμους ἐκάστη ἡ ἀρχὴ πρὸς τὸ αὐτῆς συμφέρον, — δημοκρατία μὲν δημοκρατικούς, τυραννίς δὲ τυραννικούς, καὶ αἱ ἄλλαι οὕτω. (Plat.) 20. Οἱ τῶν Ελλήνων θεοὶ ἐλέγοντο οὐτε σῖτον ἐσθίειν, οὐτε οἶνον πίνειν, ἀλλὰ τὴν ἀμφορίσιαν παρατίθεσθαι καὶ τὸ νέκταρ· εὐμενῶς δὲ διατίθεσθαι

¹ ἐω: читается в один слог

τῷ ἐκ τῶν θυσιῶν καπνῷ καὶ ἥδεσθαι τοῖς ἀνατιθεμένοις ἀναθήμασιν.

21. Πρὸς τὴν ἀνάγκην οὐδ' "Αρης ἀνθίσταται (*Soph.*)

В. 1. Враги нападают (нападали) на наше войско. 2. Слава обыкновенно следует за теми, кто к ней не стремится. 3. Когда Фаэтон выпустил вожжи из рук, кони помчались и уже не слушались его голоса. 4. Юноши в Спарте поднимались [с места], когда старик хотел сесть. 5. По окончании Пелопоннесской войны в большей части греческих городов устанавливались олигархии.

42. II спряжение, глаголы δίδωμι, τίθημι, ἴημι, ἰστημι: aoristus activi et medii

А. 1. Οἱ πολέμιοι ὑφεῖσαν ἥδη τὴν χώραν ἡμετέραν εἶναι. 2. Δός μοι, ποῦ στῶ, καὶ κινῶ τὴν γῆν. (*Archimedes*) 3. Ἡ Ἀττικὴ πρώτη γῇ τὴν ἐλαίαν ἀνεῖναι λέγεται. 4. Οἱ Λακεδαιμόνιοι τὴν πολιτείαν κατεστήσαντο ὅμοιαν στρατοπέδῳ. 5. Οἱ προδότης οὐκ αἰδεῖται βραχέος κέρδους ἔνεκα πατρίδα, γονέας, παῖδας πρέσθαι. 6. Πεισίστρατος καὶ Ἰππίας φόρους μὲν ἐπιθεῖναι τοῖς Ἀθηναίοις λέγονται, τοὺς δὲ νόμους, οὓς Σόλων ἔθηκεν, οὐ μετέθησαν. 7. Πολλοὶ ἔλεγον, ὅτι οὐκ ἄξιον εἴη βασιλεῖ ἀφεῖναι τοὺς ἐφ' ἕαυτὸν στρατευσαμένους. 8. Βοηθήσατε ὡς τάχιστα, ἵνα μὴ ἄνδρας φίλους καὶ συγγενεῖς τοῖς ἔχθιστοις προῆσθε. 9. Πιττακὸς ὁ τῶν Μυτιληναίων τύραννος ἀδικηθεὶς ὑπὸ τινος καὶ δυνατὸς ὃν αὐτὸν κολάσαι ἀφῆκε λέγων τὴν συγγνώμην τιμωρίας κρείττω εἶναι. 10. Πλάτων ὁ φιλόσοφος συνεβούλευε τοῖς μεθύουσι παραστῆναι τῷ κατόπτρῳ· εἶτα γὰρ ἀποστήσεσθαι αὐτοὺς τοῦ πίνειν. 11. Ἐπεὶ οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Σπαρτιάται διήστησαν, Φίλιππος ὁρδίως τὰς Ἑλληνικὰς πόλεις κατεστρέψατο. 12. Ἐπεὶ ὁ Ἀλέξανδρος τῷ Διογένει παρέστη, ἐκείνος εἶπεν αὐτῷ· «Μικρὸν ἀπὸ τοῦ ἡλίου μετάστηθι». [13.] Ἐν τοῖς Θερμοπύλαις τῶν μὲν Λακεδαιμόνιων οὐδεὶς παρέδωκεν ἕαυτὸν τοῖς πολεμίοις, ἀλλὰ πάντες τοῦ Ἐφιάλτου προδόντος ἐτελεύτησαν μαχόμενοι ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, οἱ δὲ Θηβαῖοι τῶν πολεμίων προσερχομένων εὐθὺς παρέδοσαν ἕαυτοὺς λέγοντες, ὅτι ἄκοντες πολεμούσι τοῖς Πέρσαις. 14. Ξενοφῶντι θύοντι ἥκε τις ἐκ Μαντινείας ἄγγελος λέγων τὸν υἱὸν αὐτοῦ τελευτῆσαι ἐν τῇ μάχῃ· καὶ ἐκεῖνος ἀπέθετο μὲν τὸν στέφανον, θύων δ' οὐκ ἐπαύσατο. Ἐπεὶ δ' ὁ ἄγγελος προσέθηκε κάκεῖνο, ὅτι κάλλιστα ἀγωνισάμενος ἐτελεύτησεν ὁ υἱός, πάλιν Ξενοφῶν ἐπέθετο τὸν στέφανον.

15. Ἡ δοῦσα πάντα καὶ κομίζεται φύσις. (*Men.*)

16. "Ολβὸν μοι πρὸς θεῶν¹ μακάρων δότε καὶ πρὸς ἀπάντων ἀνθρώπων αἰεὶ² δόξαν ἔχειν ἀγαθήν. (*Sol.*)
17. Οἵμοι, καθ' Ἑλλάδ' ὡς κακῶς νομίζεται· ὅταν τροπαῖα πολεμίων στήσῃ στρατός, οὐ τῶν πονούντων τούργον ἡγοῦνται τόδε, ἀλλ' ὁ στρατηγὸς τὴν δόκησιν ἄρνυται. (*Eur.*)

В. 1. Греки сражались с варварами при Артемисии, чтобы не пропустить их в Грецию. 2. Искррат продал одну речь за двадцать талантов. 3. Не ставьте вора сторожем дома. 5. Спартанцы установили у себя государственное устройство, подобное военному лагерю.

Περὶ Διονύσου γενέσεως

Ἡ Ἀθηνᾶ τῷ Κάδμῳ τὴν βασιλείαν κατεσκεύασε, Ζεὺς δὲ ἔδωκεν αὐτῷ γυναῖκα Ἀρμονίαν, Ἀφροδίτης καὶ Ἀρεως θυγατέρα. Ἐδωκε δ' αὐτῇ Κάδμος πέπλον καὶ ὅρμον, δὲν ὑφ' Ἡφαίστου λέγουσι δοθῆναι Κάδμῳ. Γίγνονται δὲ Κάδμῳ θυγατέρες μὲν Αύτονόη, Ἰνώ, Σεμέλη, Ἀγαυή, παῖς δὲ Πολύδωρος. Σεμέλης δὲ Ζεὺς ἐρασθεὶς Ἡρας κρύφα συνευνάζεται. Ἡ δὲ Σεμέλη ἔξαπατηθεῖσα ὑφ' Ἡρας κατανεύσαντος αὐτῇ Διὸς πᾶν τὸ αἰτηθὲν ποιήσειν αἰτεῖται τοιοῦτον αὐτὸν ἐλθεῖν, οὗτος ἥλθε μνηστευόμενος Ἡραν. Ζεὺς δὲ μὴ δυνάμενος ἀνανεῦσαι παραγίγνεται εἰς τὸν θάλαμον αὐτῆς ἐφ' ἄρματος ἀστραπαῖς καὶ βρονταῖς ὅμοιν καὶ κεραυνὸν ἵησιν. Σεμέλης δὲ διὰ τὸν φόβον ἐκλιπούσης ἔξαμηνιαῖνον τὸ βρέφος ἔξελκυσθὲν τοῦ πυρὸς ἀρπάσας ἐνέρραψεν τῷ μηρῷ. Ἀποθανούσης δὲ Σεμέλης κατὰ χρόνον τὸν καθήκοντα Ζεὺς λύσας τὰ ράμματα γεννᾷ Διόνυσον καὶ δίδωσιν αὐτὸν Ἐρμῆ, δις κομίζει αὐτὸν πρὸς νύμφας ἐν Νύσῃ τῆς Ἀσίας κατοικούσας, ἵνα τρέφοιεν τὸ βρέφος.

43. II спряжение, глаголы δίδωμι, τίθημι, ἴημι, ἰστημι: futurum activi, aoristus et futurum passivi, perfectum et plusquamperfectum activi et medii-passivi. Perfectum τέθνηκα

А. 1. Τὸν ἀδικοῦντα παρὰ τοὺς δικαστὰς ἄγειν δεῖ δίκην δώσοντα. 2. Τυρταῖος ὁ ποιητὴς ὑπ' Ἀθηναίων ἐδόθη ἡγεμὼν τοῖς Σπαρτιάταις. 3. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐν Ἀκροπόλει πολλοὺς ἀνδριάντας ἐνετεθῆκεσαν. 4. Ἐν Σπάρτῃ τοῖς δειλοῖς χαλεπάταται τιμωρίαι

¹ θεῶν: читается в один слог

² αἰεὶ = ἄει

έπεκείντο. 5. Πάρεσμεν ώς συγκεῖται. 6. Τοὺς τεθνεῶτας οὐδὲ τῶν ἔχθρῶν οὐδεὶς ἔτι μισεῖ. 7. Πολλῶν προτεθέντων χαλεπόν ἐστιν οἱρεῖθαι τὸ ἄριστον. 8. Οἱ νόμοι σοι ἐφείκασι τῆς ἡμετέρας πολιτείας μετέχειν. 9. Ἡν ἀναγκασθῆς κινδυνεύειν, αἰροῦ τεθνᾶνται καλῶς μᾶλλον, ἢ ζῆν αἰσχρῶς. 10. Πυθαγόρας ἔλεγε δύο ταῦτα ἐκ τῶν θεῶν τοῖς ἀνθρώποις δεδόσθαι κάλλιστα, τό τε ἀληθεύειν καὶ τὸ εὐεργετεῖν. 11. Τοῦ Ἀχιλλέως ἀποθανόντος Θέτις ἐκήρυξε τὰ δόπλα αὐτοῦ δοθῆσεσθαι τῷ ἄριστῳ τῶν Ἀχαιῶν. 12. Πειρώμεθα τὴν πατρίδα τὴν ὑπὸ τῶν πατέρων τοῖς ἐκγόνοις παραδεδομένην ἐρρωμενεστέραν παραδοῦναι. 13. Ἰνα πολλὰ φαίνοιτο τοῖς Ἑλλησι δεινὰ εἰς τὴν πορείαν, βασιλεὺς πολὺ ὕδωρ ἐπὶ τὸ πεδίον ἀφείκει. 14. Τισσαφέρνης τῷ Ἀγεσιλάῳ ἐπηγγείλατο τὰς Ἑλληνικὰς πόλεις τὰς ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἀφεθῆσεσθαι, εἰ πρὸς αὐτὸν σπονδὰς σπείσαιτο. 15. Τῶν Ἀθηναίων ἐν τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ ἡττηθέντων οἱ Λακεδαιμόνιοι τῆς Ἑλλάδος προειστήκεσαν. 16. Μετὰ τὴν μάχην ἀφείθη μὲν κατὰ πόλεις τὸ ἄλλο στράτευμα, ἀπέπλευσε δὲ καὶ ὁ Ἀγησίλαος ἐπ' οἴκου. 17. Φίλιππος ἐρωτηθείς, οὗστινας μάλιστα ἀν φιλοίη καὶ οὗστινας μάλιστα ἀν μισοίῃ: «Τοὺς μὲν μέλλοντας προδώσειν μάλιστα φιλῶ, — ἔφη, — τοὺς δ' ἥδη προδεδωκότας μάλιστα μισῶ». 18. Τοῖς ἐν ταῖς Θερμοπύλαις τετελευτηκόσιν καὶ αὐτοῦ τεθαμένοις Σπαρτιάταις ἐπιγέγραπται γράμματα λέγοντα: 'Ω ξεῖν', ἀγγέλλειν Λακεδαιμονίοις, ὅτι τῇδε κείμεθα τοῖς κείνων ῥήμασι πειθόμενοι.

19. Μὴ φεῦγ' ἐταῖρον ἐν κακοῖσι κείμενον. (*Men.*)
20. Δέδοικα γάρ μὴ τὸν καθεστῶτας νόμους ἄριστον ἢ σώζοντα τὸν βίον τελεῖν. (*Soph.*)
21. Τίς δὲ βίος, τί δὲ τερπνὸν ἄτερ¹ χρυσένης² Ἀφροδίτης; τεθναίην, ὅτε μοι μηκέτι ταῦτα μέλοι. (*Mimn.*)

B. 1. Крезом поставлено в Дельфах много прекрасных даров. 2. Пленные были отпущены нашим полководцем. 3. Эаку за его благочестие были отданы ключи от царства Аида. 4. Мы окружены множеством опасностей. 5. Тиссаферн подозревал, что жители Милета (те, кто в Милете) перейдут на сторону Кира (= отпадут к Киру).

Περὶ Σόλωνος

Οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Σόλωνα ἐν τοῖς ἐνδοξοτάτοις νομοθέταις ἐτίθεσαν. Αὐτὸν γάρ οἱ Ἀθηναῖοι περὶ τῆς πολιτείας στασιάζοντες εἶλοντο ἄρχοντα, ἵνα τὰ τῆς πόλεως εὖ διαθείη. Καὶ

¹ ἄτερ - эп. без

² έη: читается в один слог

ὑπέσχοντο πεισθήσεσθαι οἵ νόμοις θήσει. Κύριος δὲ γενόμενος τῶν πραγμάτων ὁ Σόλων τὸν τε δῆμον τῶν χρεῶν ἡλευθέρωσε καὶ νόμους ἔθηκε πολλούς: τοῖς δὲ Δράκοντος θεσμοῖς ἐπαύσαντο χρώμενοι οἱ Ἀθηναῖοι. Ἡν δ' ὅρκος τῶν ἐννέα ἀρχόντων: «Ἀναθήσομεν ἀνδρίαντα χρυσοῦν, ἐάν τινα παραβῶμεν τῶν νόμων». Θεὶς δὲ τοὺς νόμους Σόλων ἀπεδήμησεν εἰπών, ὡς οὐχ ἥξοι δέκα ἔτῶν οὐδέτεροι γάρ ἐπήνουν οὓς ἐτεθήκει νόμους, οὐθ' οἱ γνώριμοι, οὐθ' ὁ δῆμος, ἀλλ' ἀμφότεροι ἐβούλοντο τὸν Σόλωνα μετοιθεῖναι τοὺς νόμους. Τοῦ δὲ νομοθέτου ἀποδημήσαντος καὶ τῶν Ἀθηναίων ὑποσχομένων πεισθήσεσθαι τοῖς νόμοις ἡ πολιτεία ἐσώθη.

44. Глаголы о́δа, δέδοικα, κάθημαι

A. 1. Οὐδένα οἶδα μισοῦντα τοὺς ἐπαινοῦντας. 2. Καίπερ πολλὰ εἰδότες οὐκ ἴστε τοῦτο. 3. Ἐὰν ταῦτα μὴ εἰδῆς, ἵσθι ἄφρων ὥν. 4. Ὅμιν χάριν εἰσεται Κύρος καὶ ἀποδώσει. 5. Καθήμεθα, οὐδὲν ποιοῦντες. 6. Οἱ Ἑλληνες οὐκ ἥδεσαν Κύρον τεθνηκότα. 7. Σωκράτης ηὔχετο θεοῖς ἀπλῶς τὰ ἀγαθὰ διδόναι· τούτους γάρ κάλλιστα εἰδέναι, ὅποια ἀγαθά ἐστιν. 8. Μέγιστον τῶν ἐν Ὁλυμπίᾳ ἀναθημάτων ὁ τοῦ Φειδίου Ζεὺς ἦν, ὃς ἐκάθητο ἐπὶ θρόνου. 9. Ὄπως εἰδῆτε, εἰς οἷον ἔρχεσθε ἀγῶνα, ὑμᾶς εἰδῶς διδάξω. 10. Φιλόσιοφός τις ποτε ἐπαινούμενος ὑπὸ πονηρῶν εἶπε δεδιέναι, μὴ τι κακὸν εἴη εἰργασμένος. 11. Δημοσθένης πρὸς κλῶπα τινα λέγοντα: «Οὐκ ἥδη, ὅτι σὸν ἐστιν», «Οτι δὲ σὸν οὐκ ἐστιν, ἥδησθα», ἔφη. 12. Δεῖ οὐμάς, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐξ ἀρχῆς τῶν πραγμάτων ἀπάντων ἀκούσαι, ἵνα εἰδῆτε, φέτος οὐμῆν ἡ δημοκρατία κατελύθῃ. 13. Ἀρίστιππος ἐρωτηθείς ὑπὸ Διονυσίου τοῦ τυράννου, διὰ τί οἱ μὲν φιλόσιοφοι ἐπὶ τὰς τῶν πλουσίων θύρας ἔρχονται, οἱ δὲ πλούσιοι ἐπὶ τὰς τῶν φιλοσόφων οὐκέτι, ἔφη: «Οτι οἱ μὲν ἵσασιν, ὧν δέονται, οἱ δ' οὐκ ἵσασιν». 14. Μεταπεμπομένου τοῦ Κύρου οὐκ ἐθέλω ἐλθεῖν, τὸ μὲν μέγιστον αἰσχυνόμενος ὅτι σύνοιδα ἐμαυτῷ πάντα ἐψευσμένος αὐτόν, ἔπειτα καὶ δεδιώς μὴ λαβόν με δίκην ἐπιθῆ ών γομίζει οὐπ' ἐμοῦ ἥδικησθαι. 15. Πολλοὶ ἐδέδισαν, μὴ οὐ Κύρος ἀποδοίη, οὅσα ἔξηγγείλατο. Ἀκούσας ταῦτα ἔλεξεν ὁ Κύρος: «Οὐ τοῦτο δέδοικα, μὴ οὐκ ἔχω, δ τι δῶ ἐκάστῳ τῶν φίλων, ἀλλὰ δέδοικα, μὴ οὐκ ἔχω ικανοὺς φίλους, οἵς δῶ». 16. Ἀναξαγόρας ὁ Κλαζομένιος περὶ φύσεως τοῖς γνωρίμοις διαλεγόμενος, ἀπαγγείλαντός τινος τὴν τοῦ οὐίου τελευτήν, μικρὸν ἐπισχῶν πρὸς τοὺς παρόντας εἶπε: «Ἡδειν θνητὸν γεννήσας».

17. 'Ο χρήσιμ' εἰδῶς, οὐχ ὁ πολλ' εἰδῶς σοφός. (*Aesch.*)

18. Τὸν ἄνδρα τὸν σὸν ἵσθι, τὸν δ' ἐμὸν λέγω πατέρα, κατακτείνασα τῇδ' ἐν ἡμέρᾳ. (*Soph.*)

В. 1. Не хвали никого, пока не узнаешь его хорошо. 2. Эдип, встретившись со своим отцом, убил его, не зная, что это его отец. 3. Ища убийцу (*part.*) Лайя, Эдип не знал, что это он сам. 4. Многие убеждены в том, что они знают. 5. Воины боятся, как бы ты не забыл о своих обещаниях (*part.*).

Περὶ Δάμωνος καὶ Φιντίου

Διονυσίῳ τυράννῳ Φιντίας τις ἐπιβεβουλευκώς παρεδόθη τῷ δικαστῇ. Μέλλων οὖν τὴν δίκην δώσειν Φιντίας πρὸς τὸν τύραννον εἶπεν· «Δός μοι χρόνον τινά, ὅπως τὰ ἴδια διοικῶ. Δώσω δ’ ἐγγυητὴν τοῦ θανάτου τῶν φίλων τινά». Διονύσιος οὐκ ἐπίστευε Φιντία νομίζων οὐδένα τοιούτον ἔσεσθαι, ὥστε παραδοῦναι ἑαυτὸν ἐγγυητὴν τοῦ θανάτου, ἀλλ’ ὅμως εἴασεν ἐγγυητὴν διδόναι. ‘Ο δὲ Φιντίας ἐπεκαλέσατο Δάμωνα τὸν φίλον. ‘Ο δὲ γνοὺς τὸ πρᾶγμα εὐθὺς ἑαυτὸν ἐγγυητὴν τῷ τυράννῳ παρέδωκεν. Φιντίας δ’ οἴκαδε ἀπέβη, ὡς διοικήσων τὰ ἴδια. Πολλοὶ μὲν ἐπήνουν τὴν τοῦ Δάμωνος πίστιν, πολλοὶ δ’ ὑπώπτευον Φιντίαν προδεδωκέναι αὐτόν. Πρὸς δὲ τὴν τεταγμένην ὄραν ἄπας ὁ δῆμος συντρέχει προσδοκῶν, εἰ φυλάξει τὴν πίστιν ὁ Φιντίας. “Οντος δ’ οὖν ἥδη περὶ δυσμάς τοῦ ἡλίου ἥκει Φιντίας τοῦ Δάμωνος ἥδη ἀπαγομένου πρὸς τὸν θάνατον. Θαυμάζων δὲ τὴν τοιαύτην πίστιν ἀπέλυσεν ὁ Διονύσιος τῆς τιμωρίας τὸν Φιντίαν καὶ ἤτησε τοὺς ἄνδρας ἑαυτῷ ταύτης τῆς φιλίας μεταδοῦναι.

45. II спряжение, глаголы, спрягаемые по образцу йстети. Глаголы на -νуми, -νнуми

А. 1. Κακῶς ἐποίεις τὴν ἐμὴν χώραν, δι τι ἐδύνω. 2. Νεώς ἐν Ρώμῃ δείκνυται, ἐν φαίνεις τῶν Τρωϊκῶν θεῶν κείνται. 3. Οἱ Ἑλληνες τὸν οἶνον ἐκεράννυσαν τῷ ὑδατι· ἄκρατος μὲν γὰρ ὁξὺς ἐφαίνετο εἶναι, κερασθεῖς δὲ ἥδυς. 4. Ἀλέξανδρος, παρακαλούμενος ὑπὸ τῶν φίλων συνάγειν χρήματα, εἶπεν· «Οὐδὲν ὄντης συνέπειται τῆς Κροῖσον». 5. Τῇ αὐτῇ νυκτί, ἥπερ ἐγένετο Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδών, Ἡρόστρατός τις τὸν νεῶν τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος ἐνέπρησεν. 6. Ἐνταῦθα λέγεται Ἀπόλλων ἐκδεῖραι Μαρσύαν νικήσας ἐρίζοντά οἱ περὶ σοφίας, καὶ τὸ δέρμα κρεμάσαι ἐν τῷ ἄντρῳ. 7. Τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἐν Ἰλίῳ θύοντι ἔφη ἱερεὺς δεῖξειν τὴν Πάριδος λύραν. «Τὴν Ἀχιλλέως, — ἔφη Ἀλέξανδρος, — δεῖξον, καὶ πρό γε τῆς λύρας τὸ δόρυ». 8. Οἱ Ἑλληνες εἰώθεσαν τὰς ἐπιστολὰς οὕτω τελευτᾶν· «Εἰ ἕρρωσαι, καλῶς ἂν ἔχοι ἔρρωμεθα καὶ ἡμεῖς», ἢ ἐνὶ ρήματι «Ἐρρωσο». 9. Πανταχοῦ ἐν Ἑλλάδι νόμος ἔκειτο τοὺς πολίτας ὅμνυναι ὅμο-

νοήσειν, καὶ πανταχοῦ ὅμνυνσαν τὸν ὄρκον τοῦτον. 10. Κάτων ἐνόμιζε τὴν τῶν Ρωμαίων δύναμιν ἀπολεῖσθαι, εἰ οἱ νεανίαι ἐμπλήσθειεν Ἑλληνικῶν γραμμάτων. 11. “Οτε οἱ Ἑλληνες ἐν Μυκάλῃ ἔμελλον συμμείξειν τοῖς Πέρσαις, ἐξαίφνης ἥγγειλέ τις, ὅτι τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐν Πλαταιαῖς Μαρδόνιος ἀπόλωλε, ἡ δὲ τῶν βαρβάρων στρατιὰ διεσκέδασται· καὶ ἔτι μᾶλλον ἐπερρώσθησαν. 12. Ἰάσονι οὐκ εἰδότι, ὅπως ζεύξη τοὺς χαλκόποδας ταύρους, Μήδεια παρέστη, ἵνα βοηθήσειεν. 13. Ἐκείτο μὲν Δαμοκλῆς ἐπὶ χρυσῆς κλίνης ἐστρωμένος καλλίστην ἐσθῆτα καὶ κάλλιστοι παῖδες παρετίθεσαν αὐτῷ ἄφθονα σῖτα καὶ ἐκεράννυσαν ἥδιστον οἶνον. Ἐπειδὴ δὲ Διονύσιος ὁ τύραννος ἐκέλευσεν ὑπὲρ τῆς Δαμοκλέους κεφαλῆς ξίφος κρεμάσαι ἐκ τριχός, ὁ Δαμοκλῆς φοβηθεὶς ἀπεῖπε¹ τὸ τυραννεύειν. 14. Ἀρίστιππος ὁ φιλόσοφος συνιστάντος τινός αὐτῷ τὸν υἱὸν ἥτησε πεντακοσίας δραχμάς· τοῦ δ’ εἰπόντος· «Τοσούτου ἀν δυναίμην ἀνδράποδον πρίασθαι», ὁ Ἀρίστιππος «Πρίω, — ἔφη, — καὶ ἔχεις δύο». 15. Μετὰ τὴν Τισσαφέρνους προδοσίαν Ξενοφῶν τῶν στρατηγῶν ὅσοι σῶοι ἦσαν συλλέξας ἥγόρευε τάδε· «Ταῦτα δὴ πάντες ἐπιστάμεθα, ὅτι βασιλεὺς καὶ Τισσαφέρνης οὓς μὲν ἐδυνήθησαν συνέλαβον ἡμῶν, τοῖς δ’ ἄλλοις ἐπιβούλευούσιν, ὅπως, ἐὰν δύνωνται, διαφθείρωσιν ἀλλ’ εὐ ἐπίστασθε, ὅτι τὸ στράτευμα μέγα δύνησαι δυνήσεσθε, εἰ ἐπιμέλεσθε, ὅπως ἀντὶ τῶν τελευτησάντων ὡς τάχιστα στρατηγοὶ αὐθις κατασταθῶσι».

16. ‘Ημετέρα δὲ πόλις κατὰ μὲν Διὸς οὔποτ’ ὀλεῖται αἷσαν καὶ μακάρων θεῶν² φρένας ἀθανάτων. (*Sol.*)
17. ‘Απόλωλα τλήμων, προδέδομαι. τί μ’, ὁ ξένε, δέδρακας; ἀπόδος ως τάχος³ τὰ τόξα μοι. (*Soph.*)
18. “Ολοίτο, νόστου μήποτ’ ἐς πάτραν⁴ τυχών. (*Eur.*)

В. 1. Критяне показывали пещеру, в которой Зевс был вскормлен козой. 2. Ничто дурное легко не погибает. 3. Колхи умерших не хоронили, а вешали на деревьях. 4. На реке Тигр был наведен мост из тридцати семи судов. 5. Могилу Ахилла, которую показывали Александру, еще и теперь показывают.

Περὶ Ἐρμοῦ τοῦ τῆς λύρας εύρετοῦ

Μαῖα Διὶ συνελθοῦσα ἐν ἀντρῳ τῆς Κυλλήνης ‘Ἐρμῆν τίκτει. Οὗτος ἐν πρώτοις σπαργάνοις κειμενος ἐκδὺς εἰς Πιερίαν παραγίγνεται καὶ κλέπτει βοῦς, ἀς ἐνεμεν ‘Απόλλων. “Ινα δὲ μὴ φω-

¹ V. ἀπαγορεύω

² θεῶν: читается в один слог

³ ως τάχος — как можно скорее

⁴ πάτρα = патри^с

ραθείη ύπο τῶν ἵχνῶν, ύποδήματα τοῖς ποσὶ περιέθηκε καὶ κομίσας εἰς Πύλον τὰς μὲν λοιπὰς εἰς σπήλαιον ἀπέκρυψε, δύο δὲ καταθύσας τὰς μὲν βύρσας πέτραις καθήλωσε, τῶν δὲ κρεῶν τὰ μὲν κατηνάλωσεν ἐψήσας, τὰ δὲ κατέκαυσεν. Καὶ ταχέως εἰς Κυλλήνην φέγετο. Καὶ εὐρίσκει πρὸ τοῦ ἄντρου χελώνην. Ταύτην ἐκκαθήρας εἰς τὸ κύτος χορδὰς ἐντείνας ἐξ ὧν ἔθυσε βοῶν καὶ λύραν ηὗρε καὶ πλῆκτρον. 'Απόλλων δὲ τὰς βοῦς ζητῶν εἰς Πύλον ἤλθεν καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἀνέκρινεν. Οἱ δὲ ἰδεῖν μὲν παῖδα ἐλαύνοντα ἔφασαν,¹ οὐκ ἔχειν δ' εἰπεῖν, ποῦ ποτε ἥλαυνεν, διὰ τὸ μὴ εὑρεῖν ἵχνος δύνασθαι. Μαθὼν δὲ ἐκ τῆς μαντικῆς τὸν κεκλοφότα, πρὸς Μαῖαν εἰς Κυλλήνην παρεγένετο καὶ τὸν 'Ερμῆν ἡτιάτο. 'Η δὲ ἐπέδειξεν αὐτὸν ἐν τοῖς σπαργάνοις. 'Απόλλων δ' αὐτὸν πρὸς Δία κομίσας τὰς βοῦς ἀπήτει. Διὸς δὲ κελεύοντος ἀποδοῦναι ἥρνεῖτο. Μὴ πείθων δὲ ἄγει 'Ερμῆς τὸν 'Απόλλωνα εἰς Πύλον καὶ τὰς βοῦς ἀποδίδωσιν. 'Ακούσας δὲ τῆς λύρας ὁ 'Απόλλων ἀντιδίδωσι τὰς βοῦς. 'Ερμῆς δὲ ταύτας νέμων σύριγγα πάλιν πηξάμενος ἐσύριζεν. 'Απόλλων δὲ καὶ ταύτην βουλόμενος λαβεῖν τὴν χρυσῆν ράβδον ἐδίδουν. 'Ο δὲ 'Ερμῆς καὶ ταύτην λαβεῖν ἀντὶ τῆς σύριγγος ἤθελε καὶ τὴν μαντικὴν ἐπελθεῖν καὶ δοὺς διδάσκεται τὴν διὰ ψήφων μαντικήν. Ζεὺς δ' αὐτὸν κήρυκα ἔαυτοῦ καὶ θεῶν ύποχθονίων τίθησιν.

46. II спряжение, глаголы φημί, εἶμι

A. 1. Ουνίος φησι σοφώτερος εἶναι τοῦ πατρός. 2. Πότερον ἀπει, ἡ μενεῖς; — "Απειμι, ἐάν μοι ἔξῃ. 3. 'Αλλ' ἵωμεν ὥρα γάρ ηδη ἀπιέναι οἴκαδε. 4. Τῆς Μιλήτου ἀλούσης, ἔλεος εἰσήσει τοὺς 'Αθηναίους γνόντας τὴν λαμπροτάτην πόλιν τοῖς πολεμίοις προεῖσθαι. 5. 'Αγανακτήσοντες οἱ "Ελληνες εἰώθεσαν εἰπεῖν· "Απιθι εἰς κόρακας". 6. Διογένης λύχνον ἄψας μεσημβρίας περιήει λέγων· "Ανθρωπον ζητῶ". 7. Πονηροῦ τίνος ἀνθρώπουν ἐπιγράψαντος ἐπὶ τῆς θύρας· «Μηδὲν εἰσίτω κακόν», Διογένης «Ο οὖν κύριος, — ἔφη, — ποῦ ἂν εἰσίοι;» 8. Τῇ ἐπιούσῃ νυκτὶ πίπτει χιῶν πλείστη, ὥστε ἀπέκρυψεν τὰ ὅπλα καὶ τοὺς ἀνθρώπους κατακειμένους. 9. Οἱ αὐτόμολοι ἔφασαν τὴν τῶν πολεμίων στρατιὰν διαβῆναι τὸν ποταμόν. 10. Οἱ 'Αθηναῖοι αὐτόχθονες ἔφασαν εἶναι, καὶ τὴν ἑαυτῶν πόλιν πρότερον οἰκισθῆναι τῶν ἄλλων. 11. Διογένης ἐπανήει ἐκ Λακεδαιμονίου εἰς 'Αθήνας. Πρὸς οὖν τὸν ἐρωτήσαντα «Ποῖ καὶ πόθεν;» — «Παρ' ἀνδρῶν, — ἔφη, — πρὸς γυναῖκας». 12. Οἱ στρατιῶται οὐκ ἔφασαν ιέναι τοῦ πρόσωπού τενον γάρ ηδη ἐπὶ βασιλέα ιέναι· μισθωθῆναι δὲ οὐκ ἐπὶ τούτῳ ἔφασαν. 13. Βουλοίμην δ' ἀν ἄκοντος ἀπιών Κύρου λαθεῖν

¹ *imperf. om* φημί

αὐτὸν ἀπελθών· ὃ οὐ δυνατόν ἐστιν. 14. 'Ο τῶν Περσῶν βασιλεὺς ἔτολμα ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς γράφειν, ὅτι δεσπότης ἐστὶν ἀπάντων ἀνθρώπων ἀφ' ἡλίου ἀνιόντος μέχρι δυομένου. 15. 'Επανήει ποτὲ ἐκ διδασκαλείου παῖς ἔτι ὧν Θεμιστοκλῆς. Εἶτα προσιόντος Πειστράτου ὃ παιδαγωγὸς ἔφη τῷ Θεμιστοκλεῖ μικρὸν ἐκχωρῆσαι τῆς ὄδοις καὶ παρεῖναι τὸν τύραννον. 'Ο δέ· «Αὕτη ἡ ὄδος, — ἔφη, — αὐτῷ οὐχ ἱκανή;» (*Aelian.*)

16. "Ιτε δεῦρο, δεῦρ", ὃ γειτονες. (*Aristoph.*)
17. Οὐκ ἀρ' ἔς "Αργος ράδιος ἄπει πάλιν. (*Eur.*)
18. 'Ο γὰρ στρατηγὸς εὐτυχῆς τὰ πρόσθεν ὧν εῖσιν, σάφ' οἶδα, καὶ μάλ' οὐ σμικρὸν φρονῶν, ἐς τὰς 'Αθήνας. (*Eur.*)

B. 1. Они говорят, что не будут сражаться. 2. Предсказатели говорили, что следует принести жертву Зевсу. 3. Я уйду домой. 4. Многие еще сегодня уйдут (туда), куда нам всем скоро будет необходимо уйти. 5. В то время, как Одиссей возвращался домой, сын расспрашивал о нем в Пелопоннесе.

47. Dualis. Futurum perfecti (exactum)

A. 1. Οὐ ράδιόν ἐστι δυοῖν δεσπόταιν δουλεύειν. 2. Τιμιωτάτῳ ἐν τῷ τῶν 'Αχαιῶν στρατεύματι τῷ 'Ατρείδᾳ ἥστην. 3. Τῷ ἀδελφῷ ἐφάτην πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν λέξειν. 4. Οἱ ὑπὲρ τῆς πατρίδος τετελευτηκότες ἀεὶ τετιμήσονται. 5. 'Εὰν ἡτησώμεθα, οὐδεὶς σύμμαχος ἡμῖν λελείψεται. 6. 'Επίταξον καὶ αὐτίκα πεπράξεται. 7. 'Επειδὰν τελευτήσωμεν, οἱ λόγοι οἱ περὶ ἡμῶν σεσιγήσονται. 8. "Ἡ τὴν πόλιν διαρπάσης, καὶ αἱ τέχναι σοι διεφθαρμέναι ἔσονται. 9. Δαρεῖος αἰσθόμενος τὴν τελευτὴν τοῦ βίου ἐβούλετο τῷ παῖδε ἀμφοτέρῳ παρεῖναι. 10. Καὶ οὐκέτι τρία ἡ τέτταρα στάδια διειχέτην τῷ φάλαγγε ἀπ' ἀλλήλων, ἡνίκα τῷ στρατηγῷ παρηγγειλάτην μάχεσθαι τοῖς πολεμίοις. 11. Οἰδίποδος ἐκ Θηβῶν οἰχομένου τῷ παῖδε δεσπόται γενόμενοι ἐπελαβέτην ἀλλήλοις καὶ μαχομένω ἀπεκτεινάτην ἀλλήλους. 12. Οὐδὲν παρ' ἀνθρώποις οὔτε ἔστηκεν, οὔτε ἔστηξε, ἀλλὰ πάντα κινεῖται καὶ μεθίσταται. 13. Φίλιππος ὁ Μακεδών λέγεται γενόμενός ποτε κριτὴς δυοῖν πονηροῖν ἀνδροῖν κελεύσαι τὸν μὲν φεύγειν ἐκ τῆς Μακεδονίας, τὸν δὲ διώκειν. 14. Χειρίσοφος μὲν ἡγεῖτο Λακεδαιμόνιος ὧν, τῶν δὲ κεράτων ἐκατέρων δύο τῷ πρεσβυτάτῳ στρατηγῷ ἐπεμελέσθην, Ξενοφῶν δὲ καὶ Τιμασίων ὡπισθοφυλακείτην. 15. Φινεὺς ὁ μάντις τῷ ὄφθαλμῷ πεπηρωμένος ἦν, ὥσπερ καὶ Τειρεσίας ὁ Θηβαῖος. 16. Εἴ τινα ἀλλήλοις μάχην συνάψετε, νομίζετε ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ ἐμέ τε κατακεκόψεσθαι καὶ ὑμᾶς οὐ πολὺ ἐμοῦ ὕστερον. 17. 'Η θύρα ἡ ἐμὴ ἀνέῳκτο μὲν καὶ πρόσθεν εἰσιέναι τῷ δεομένῳ τι ἐμοῦ, ἀνεῳξεται δὲ καὶ νῦν.

18. Τὸ παῖδε φημὶ τώδε τὴν μὲν ἀρτίως
ἀνουν πεφάνθαι, τὴν δ' ἀφ' οὐ τὰ πρῶτ' ἔψυ. (*Soph.*)
19. Πότερον ἀδελφῷ μητρός ἐστον ἐκ μιᾶς;
— φιλότητί γ', ἐσμὲν δ' οὐ κασιγνήτῳ γένει. (*Eur.*)
20. Οὐδὲ γάρ καλὸν
δυοῖν γυναικοῖν ἄνδρ' ἔν' ἡνίας ἔχειν,
ἀλλ' εἰς μίαν βλέποντες εὐναίαν Κύπριν,
στέργοντιν, ὅστις μὴ κακῶς οἴκειν θέλοι. (*Eur.*)

B. 1. Сыновья Ксенофона (двою) были воспитаны в Спарте.
 2. Два свидетеля обнаруживают всю правду. 3. Ахилл и Патрокл
 были друзьями с детства, ибо они были вместе воспитаны в доме
 Пелея. 4. Когда вы придетете, город будет уже взят. 5. Если мы будем
 это знать (οἶδα), то будем знать (γιγνώσκω) то, что должно (part.)

48. Условные предложения

A. 1. Ἔὰν σοφὸς γένη, πάντες σοι φίλοι ἔσονται. 2. Σωκράτης
 οὐκ ἔπινεν εἰ μὴ διψώῃ. 3. Σέ ἔχρην ἡμῖν συγχωρεῖν· νῦν δέ,
 ἐπειδὴ οὐκ ἐθέλεις, εἶμι. 4. Εἰ ἐπίοιεν οἱ Ἀθηναῖοι, ὑπεχώρουν
 οἱ Συρακούσιοι. 5. Ἔγωγε εἰσῆλθον ἄν, εἰ μὴ ἐώρων πολλῶν
 εἰσιόντων ἵχνη, ἔξιόντος δ' οὐδενός. 6. Εενοφῶν τοῖς ὄπλίταις
 ἔλεξε· «Εἰ ἡπιστάμεθα σαφῶς, ὅτι ἥξει Χειρίσοφος ἄγων πλοῖα
 ἴκανά, οὐδὲν ἀν ἔδει ὧν μέλλω λέγειν». 7. Ἐπιλίποι ἀν ἡμᾶς ὁ
 πᾶς χρόνος, εἰ πάσας τὰς ἔκείνουν πράξεις καταριθμησαίμεθα.
 8. Φανερὸς δ' ἦν ὁ Κύρος καὶ εἴ τις τι ἀγαθὸν ἢ κακὸν ποιή-
 σειεν αὐτόν, νικᾶν πειρώμενος. 9. Οὐδέ τοι πάντες ἔλθοιεν Πέρ-
 σαι, πλήθει γε οὐχ ὑπερβαλοίμεθ' ἀν τοὺς πολεμίους. 10. Πῶς
 οὖν ἀν ὁ τοιοῦτος ἀνήρ διαφθείροι τοὺς νέους, εἰ μὴ ἄρα ἡ τῆς
 ἀρετῆς ἐπιμέλεια διαφθορά ἐστιν. 11. Τὸν οἶνον εἴ τις πίνη πρὸς
 ὑπερβολήν, αἰσχρὰ πάσχει καὶ γελοῖον θέαμα τοῖς ἄλλοις πα-
 ρέχει. 12. Οἱ πῦρ καίοντες οὐ προσίεσαν πρὸς τὸ πῦρ τοὺς
 ὄψιζοντας, εἰ μὴ παραδοίεν αὐτοῖς πυροὺς ἢ ἄλλο εἴ τι ἔχοιεν
 βρωτόν. 13. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὰ ὄπλα εἴ τις φέροι διαβαίνων τὸν
 ποταμόν, γυμνοὶ ἐγίγνοντο πρὸς τὰ τοξεύματα. 14. Οὐδέ γ' εἰ
 πάλιν πρὸς τοὺς Θηβαίους πολεμήσαιμεν δι' Ὁρωπὸν ἢ τι τῶν
 ἰδίων, οὐδὲν ἀν ἡμᾶς παθεῖν ἥγονται. 15. Ήμεῖς οἰόμεθα, εἰ μὲν
 δέοι βασιλεῖ φίλους εἶναι, πλείονος ἀν ἄξιοι εἶναι φίλοι ἔχοντες
 τὰ ὄπλα ἢ παραδόντες ἄλλῳ, εἰ δὲ δέοι πολεμεῖν, ἀμεινον ἀν
 πολεμεῖν ἔχοντες τὰ ὄπλα ἢ ἄλλῳ παραδόντες. 16. Ἔὰν μὲν οὖν
 νικῶσι, τί δεῖ λύειν αὐτοὺς τὴν γέφυραν; οὐδὲ γάρ ἀν πολλαὶ
 γέφυραι ὀσιν, ἔχοιμεν ἀν, ὅποι φύγοντες ἡμεῖς σωθῶμεν. Ἔὰν δ'
 ἡμεῖς νικῶμεν, λελυμένης τῆς γεφύρας οὐχ ἔξουσιν ἔκεινοι, ὅποι
 φύγωσιν.

17. Εἰ δ' ἀπῆν δορὸς¹
 τοῖς Σπαρτιάταις δόξα καὶ μάχης ἀγών,
 τάλλος ὄντες ἵστε μηδενὸς βελτίονες. (*Eur.*)
18. Εἰ μὲν γάρ ἐς γυναῖκα σωφρονεστέραν
 ξίφος μεθεῖμεν, δυσκλεής ἀν ἦν φόνος. (*Eur.*)
19. Εἰ γάρ σὺ μὲν παῖς ἥσθ', ἐγὼ δὲ σὸς πατέρ,
 ἔκτεινα τοί σ' ἀν κού φυγαῖς ἐξημίον,
 εἴπερ γυναικὸς ἥξιονς ἐμῆς θιγεῖν. (*Eur.*)
20. Ἐπει, σάφ' ἶσθι, Ζῆνα μὴ φοβουμένη
 οὐκ ἀν ποτ' ἥλθον εἰς τόδ' αἰσχύνης ἐγὼ
 ὥστ' ἄνδρα πάντων φίλτατον βροτῶν ἐμοὶ¹
 θανεῖν ἐᾶσαι. (*Eur.*)
21. Εἴπερ ἶσην ρώμην γνώμη, Δημόσθενες, εἶχες,
 οὕποτ' ἀν 'Ελλήνων ἥρξεν "Αρης Μακεδών. (*Plut.*)

B. 1. Еврипиду [принадлежит]: «Если боги делают что-либо
 постыдное, то они не боги». 2. Если будешь хорошо искать, найдешь.
 3. Если может быть необходимым поступать несправедливо
 или подвергаться несправедливости, то я, пожалуй, предпочту под-
 вергнуться несправедливости. 4. Враги обратились бы в бегство,
 если бы союзники пришли вовремя. 5. Агамемнон не владел бы
 островами, если бы не имел флота.

¹ = δόρατος

ХРЕСТОМАТИЯ

Homeri Ilias, A, 1–100

Μῆνιν ἄειδε, θεά, Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος
οὐλομένην, ἦ μυρί' Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκεν,
πολλὰς δ' ἵφιμους ψυχὰς Ἄιδι προΐαψεν
ἡρώων, αὐτοὺς δὲ ἐλώρια τεῦχε κύνεσσιν
5 οἰωνοῖσι τε δαῖτα, Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή,
ἐξ οὐ δὴ τὰ πρῶτα διαστήτην ἐρίσαντε
Ἄτρεϊδης τε ἄναξ ἀνδρῶν καὶ δῖος Ἀχιλλεύς.
Τίς δ' ἄρ' σφωε θεῶν ἔριδι ξυνέηκε μάχεσθαι;
10 Λητοῦντος καὶ Διὸς υἱός, ὁ γὰρ βασιλῆϊ χολωθεὶς
νοῦσον ἀνὰ στρατὸν ὥρσε κακήν, δλέκοντο δὲ λαοί,
οὔνεκα τὸν Χρύσην ἡτίμασεν ἀρητῆρα
Ἄτρεϊδης. ὁ γὰρ ἥλθε θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν
λινσόμενός τε θύγατρα φέρων τ' ἀπερείσι' ἀποινα,
15 στέμματ' ἔχων ἐν χερσὶν ἑκηβόλουν Ἀπόλλωνος
χρυσέω ἀνὰ σκήπτρῳ καὶ ἐλίσσετο πάντας Ἀχαιούς,
Ἄτρεϊδα δὲ μάλιστα δύω, κοσμήτορε λαῶν.
«Ἄτρεϊδαι τε καὶ ἄλλοι ἐնκνήμιδες Ἀχαιοί,
20 ύμιν μὲν θεοὶ δοῖεν Ὁλύμπια δώματ' ἔχοντες
ἐκπέρσαι Πριάμοιο πόλιν, ἐν δ' οἴκαδ' ἰκέσθαι·
παῖδα δ' ἐμοὶ λῦσαί τε φίλην τά τ' ἀποινα δέχεσθαι
άζόμενοι Διὸς νίδιον ἑκηβόλον Ἀπόλλωνα».
“Ἐνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἐπευφήμησαν Ἀχαιοὶ
αἰδεῖσθαι θ' ἱερῆια καὶ ἀγλαὰ δέχθαι ἀποινα·
25 ἄλλοι οὐκ Ἀτρεΐδῃ Ἀγαμέμνονι ἥνδανε θυμῷ,
ἄλλὰ κακῶς ἀφίει, κρατερὸν δ' ἐπὶ μῦθον ἐτελλεν·
«μή σε, γέρον, κοίλησιν ἐγὼ παρὰ νηυσὶ κιχείω
ἢ νῦν δηθύνοντ' ἢ ὕστερον αὗτις ιόντα,
μή νύ τοι οὐ χραίσμῃ σκῆπτρον καὶ στέμμα θεοῖο.
30 τὴν δ' ἐγὼ οὐ λύσω· πρίν μιν καὶ γῆρας ἔπεισιν
ἥμετέρῳ ἐνὶ οἴκῳ ἐν “Ἀργεῖ, τηλόθι πάτρης,
ιστὸν ἐποιχομένην καὶ ἐμὸν λέχος ἀντιόωσαν.

ἀλλ' ἵθι, μή μ' ἐρέθιζε, σαώτερος ὥσκ κε νέηαι». “Ως ἔφατ”, ἔδδεισεν δ' ὁ γέρων καὶ ἐπείθετο μύθῳ,
βῇ δ' ἀκέων παρὰ θῖνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης.

35 πολλὰ δ' ἔπειτ' ἀπάνευθε κιῶν ἡρᾶθ' ὁ γεραιός
‘Απόλλωνι ἄνακτι, τὸν ἡύκομος τέκε Λητώ
«κλύθι μεν, ἀργυρότοξ», δις Χρύσην ἀμφιβέβηκας
Κίλλαν τε ζαθέην Τενέδοιο τε ἴφι ἀνάσσεις,
Σμινθεῦ, εἰ ποτέ τοι χαρίεντ' ἐπὶ νηὸν ἔρεψα,

40 ἢ εἰ δή ποτέ τοι κατὰ πίονα μηρί' ἔκηα
ταύρων ἥδ' αἰγῶν, τόδε μοι κρήνον ἐέλδωρ·
τίσειαν Δαναοὶ ἐμὰ δάκρυα σοῖσι βέλεσσιν».
“Ως ἔφατ” εὐχόμενος, τοῦ δ' ἔκλυε Φοῖβος Ἀπόλλων,
βῇ δὲ κατ' Οὐλύμπιο καρήνων χωόμενος κῆρο,
45 τόξ' ὕμοισιν ἔχων ἀμφηρεφέα τε φαρέτρην.
ἔκλαγξαν δ' ἄρ' διῆστοι ἐπ' ὕμων χωομένοιο,
αὐτοῦ κινηθέντος· ὁ δ' ἥιε νυκτὶ ἐοικώς.
ἔζετ' ἔπειτ' ἀπάνευθε νεῶν, μετὰ δ' ἵὸν ἔηκεν·
δεινὴ δὲ κλαγγὴ γένετ' ἀργυρέοιο βιοῖο.
50 οὐρῆας μὲν πρῶτον ἐπώχετο καὶ κύνας ἀργούς,
αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτοῖσι βέλος ἐχεπευκὲς ἐφιεὶς
βάλλ'. αἰεὶ δὲ πυραὶ νεκύων καίοντο θαμειάι.
‘Εννήμαρ μὲν ἀνὰ στρατὸν ὠχετο κῆλα θεοῖο,
τῇ δεκάτῃ δ' ἀγορήνδε καλέσσατο λαὸν Ἀχιλλεύς·
55 τῷ γὰρ ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεά, λευκώλενος “Ηρη·
κήδετο γὰρ Δαναῶν, ὅτι ὁρα θνήσκοντας ὄρατο.
οἱ δ' ἐπεὶ οὖν ἥγερθεν ὁμηγερέες τε γένοντο,
τοῖσι δ' ἀνιστάμενος μετέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
«Ἄτρεΐδη, νῦν ἄμμε πάλιν πλαγχθέντας δίω
60 ἀψ ἀπονοστήσειν, εἴ κεν θάνατόν γε φύγοιμεν,
εἰ δὴ ὁμοῦ πόλεμός τε δαμῷ καὶ λοιμῷς Ἀχαιούς.
ἀλλ' ἄγε δὴ τινα μάντιν ἐρέομεν ἢ ἱερῆια
ἢ καὶ ὄνειροπόλον, καὶ γάρ τ' ὅναρ ἐκ Διός ἐστιν,
65 ὃς κ' εἴποι, ὅτι τόσσον ἐχώσατο Φοῖβος Ἀπόλλων,
εἰ τ' ἄρ' ὅ γ' εὐχωλῆς ἐπιμέμφεται εἴ θ' ἐκατόμβης
αἱ κέν πως ἀρνῶν κνίσης αἰγῶν τε τελείων
βούλεται ἀντιάσας ήμιν ἀπὸ λοιγὸν ἀμῦναι».
“Η τοι δ' γ' ὡς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἔζετο, τοῖσι δ' ἀνέστη
Κάλχας Θεστορίδης, οἰωνοπόλων δχ' ἄριστος,
70 δις ἥδη τά τ' ἐόντα τά τ' ἐσσόμενα πρό τ' ἐόντα,
καὶ νήεσσ' ἥγησατ' Ἀχαιῶν Ἰλιον εἴσω
ἥν διὰ μαντοσύνην, τήν οἱ πόρε Φοῖβος Ἀπόλλων·
δι σφιν ἐν φρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν
«ὦ Ἀχιλλεῦ, κέλεαί με, διύφιλε, μυθῆσασθαι
75 μῆνιν Ἀπόλλωνος, ἐκατηβελέταιο ἄνακτος·
τοιγάρ ἐγὼν ἐρέω, σὺ δὲ σύνθεο καὶ μοι ὅμοσσον

ἡ μέν μοι πρόφρων ἔπεσιν καὶ χερσὶν ἀρήξειν.
ἢ γὰρ δύομαι ἄνδρα χολώσεμεν, δς μέγα πάντων
'Αργείων κρατέει καὶ οἱ πείθονται 'Αχαιοί.
80 κρείσσων γὰρ βασιλεύς, ὅτε χώσεται ἄνδρὶ χέρῃ·
εἴ περ γάρ τε χόλον γε καὶ αὐτῆμαρ καταπέψῃ,
ἄλλα τε καὶ μετόπισθεν ἔχει κότον, ὅφρα τελέσσῃ,
ἐν στήθεσσιν ἐοῖσι. σὺ δὲ φράσαι, εἴ με σαώσεις».

Τὸν δ' ἀπομειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς 'Αχιλλεύς·
85 «θαρσήσας μάλα εἰπὲ θεοπρόπιον, ὅτι οἶσθα·
οὐ μὰ γὰρ 'Απόλλωνα διίφιλον, ὃ τε σύ, Κάλχαν,
εὐχόμενος Δαναοῖσι θεοπροπίας ἀναφαίνεις,
οὗ τις ἐμεῦ ζῶντος καὶ επὶ χθονὶ δερκομένοιο
90 σοὶ κοίλης παρὰ νησὶ βαρείας χεῖρας ἐποίσει
συμπάντων Δαναῶν, οὐδ' ἦν 'Αγαμέμνονα εἴπης,
ὅς νῦν πολλὸν ἄριστος 'Αχαιῶν εὔχεται εἶναι».

Καὶ τότε δὴ θάρσησε καὶ ηῦδα μάντις ἀμύμων·
«οὕτ' ἄρ' ὁ γ' εὐχωλῆς ἐπιμέμφεται οὐθ' ἐκατόμβης,
ἀλλ' ἔνεκ' ἀρητῆρος, δν ἡτίμησ' 'Αγαμέμνων
95 οὐδ' ἀπέλυσε θύγατρα καὶ οὐκ ἀπεδέξατ' ἄποινα,
τούνεκ' ἄρ' ἄλγε' ἔδωκεν ἐκηβόλος ἥδ' ἔτι δώσει.
οὐδ' ὁ γε πρὶν Δαναοῖσιν ἀεικέα λοιγὸν ἀπώσει,
πρὶν γ' ἀπὸ πατρὶ φίλω δόμεναι ἐλικώπιδα κούρην
100 ἀπριάτην ἀνάποινον, ἄγειν θ' ιερὴν ἐκατόμβην
ἔς Χρύσην· τότε κέν μιν ἴλασσάμενοι πεπίθοιμεν».

Fabulae Aesopicae

15. ΑΛΩΠΗΣ ΚΑΙ ΒΟΤΡΥΣ

'Αλώπηξ λιμώττουσα ὡς ἔθεάσατο ἀπό τινος ἀναδενδράδους
βότρυνας κρεμαμένους, ἡβούοντας αὐτῶν περιγενέσθαι καὶ οὐκ
ἡδύνατο. 'Απαλλαττομένη δὲ πρὸς ἔαυτὴν εἶπεν «'Ομφακές είσιν'.
Οὕτω καὶ τῶν ἀνθρώπων ἔνιοι τῶν πραγμάτων ἐφικέσθαι μῆ
δυνάμενοι δι' ἀσθένειαν τοὺς καιροὺς αἰτιῶνται.

44. ΒΑΤΡΑΧΟΙ ΑΙΤΟΥΝΤΕΣ ΒΑΣΙΛΕΑ

Βάτραχοι λυπούμενοι ἐπὶ τῇ ἔαυτῶν ἀναρχίᾳ πρέσβεις ἔπει-
ψαν πρὸς τὸν Δία δεόμενοι βασιλέα αὐτοῖς παρασχεῖν. 'Ο δὲ
συνιδὼν αὐτῶν τὴν εὐήθειαν ἔνδυσαν, ὕστερον δέ, ὡς ἀκίνητον ἦν τὸ ἔνδυλον,
10 ἀναδύντες εἰς τοσοῦτο καταφρονήσεως ἥλθον ὡς καὶ ἐπι-
βαίνοντες αὐτῷ ἐπικαθέζεσθαι. 'Αναξιοπαθοῦντες δὲ τοιοῦτον
ἔχειν βασιλέα ἥκον ἐκ δευτέρου πρὸς τὸν Δία καὶ τοῦτον πα-

ρεκάλουν ἀλλάξαι αὐτοῖς τὸν ἄρχοντα. Τὸν γὰρ πρῶτον λίαν
εἶναι νωχελῆ. Καὶ ὁ Ζεὺς ἀγανακτήσας κατ' αὐτῶν ὕδραν αὐ-
τοῖς ἔπειμψεν, ὑφ' ἣς συλλαμβανόμενοι κατησθίοντο.
'Ο λόγος δηλοῖ, ὅτι ἄμεινόν ἐστι νωθεῖς ἔχειν ἄρχοντας ἢ τα-
ρακτικούς.

126. ΚΟΡΑΞ ΚΑΙ ΑΛΩΠΗΣ

Κόραξ κρέας ἀρπάσας ἐπὶ τινος δένδρου ἐκάθισεν. 'Αλώπηξ
δὲ τοῦτον θεασαμένη καὶ βουλομένη τοῦ κρέως περιγενέσθαι
στᾶσα ἐπήνει αὐτὸν ὡς εὐμεγέθη τε καὶ καλόν, λέγουσα καὶ ὅτι
πρέπει αὐτὸν μάλιστα ὀρνέων βασιλεύειν, καὶ τοῦτο πάντως ὃν
γένοιτο, εἰ φωνὴν εἶχεν. 'Ο δὲ παραστῆσαι αὐτῇ θέλων, ὅτι καὶ
φωνὴν ἔχει, ἀποβαλὼν τὸ κρέας μεγάλα ἐκεκράγει. 'Εκείνη δὲ
προσδραμοῦσα καὶ τὸ κρέας ἀρπάσασα ἔφη· «'Ω κόραξ, καὶ
φρένας εἰ εἶχες, οὐδὲν ἀν ἐδέησας εἰς τὸ πάντων βασιλεῦσαι».

Πρὸς ἄνδρα ἀνόητον ὁ λόγος εὕκαιρος.

160. ΛΥΚΟΣ ΚΑΙ ΑΡΗΝ

Λύκος θεασάμενος ἄρνα ἀπό τινος ποταμοῦ πίνοντα τοῦτον
ἐβούλήθη μετ' εὐλόγου αἵτιας καταθοινήσασθαι. Διόπερ στὰς ἀνω-
τέρω ἡτιάτο αὐτὸν ὡς θολοῦντα τὸ ὕδωρ καὶ πίνειν αὐτὸν μὴ
έῶντα. Τοῦ δὲ λέγοντος, ὡς ἄκροις τοῖς χείλεσι πίνει καὶ ἄλλως
οὐ δυνατὸν αὐτῷ ἐστῶτι κατωτέρῳ ἐπάνω ταράσσειν τὸ ὕδωρ, ὁ
λύκος ἀποτυχών ταύτης τῆς αἵτιας ἔφη· «'Αλλὰ πέρυσι τὸν πα-
τέρα μου ἐλοιδόρησας». Εἰπόντος δὲ ἐκείνου μηδέπω τότε γεγε-
νῆσθαι ὁ λύκος ἔφη πρὸς αὐτόν· «'Εὰν οὖν σὺ ἀπολογιῶν
εὐπορῆς, ἐγώ σε οὐ κατέδομαι;»

‘Ο λόγος δηλοῖ, ὅτι οῖς ἡ πρόθεσίς ἐστιν ἀδικεῖν, παρ' αὐτοῖς
οὐδὲ δικαία ἀπολογία ἰσχύει.

Theognis

Fragm. A, 1-14

5 *Ω ἄνα, Λητοῦς νιέ, Διὸς τέκος, οὐποτε σεῖο
λήσομαι ἀρχόμενος οὐδ' ἀποπαυσόμενος,
ἀλλ' αἰεὶ πρῶτον τε καὶ ὕστατον ἔν τε μέσοισιν
ἀείσω· σὺ δέ μοι κλῦθι καὶ ἐσθλὰ δίδου.
Φοῖβε ἄναξ, ὅτε μέν σε θεὰ τέκε πότνια Λήτω
10 φοίνικος ῥαδινῆς χερσὶν ἐφαψαμένη
ἀθανάτων κάλλιστον ἐπὶ τροχοειδέῃ λίμνῃ,
πᾶσα μὲν ἐπλήθη Δῆλος ἀπειρεσίη
δόμῆς ἀμβροσίης, ἐγέλασε δὲ Γαῖα πελώρη,
γῆθησεν δὲ βαθὺς πόντος ἀλὸς πολιῆς.

"Αρτεμι θηροφόνη, θύγατερ Διός, ἦν Ἀγαμέμνων
εἴσαθ', ὅτ' ἐς Τροίην ἔπλεε νηυσὶ θοῆς,
εὐχομένῳ μοι κλῦθι, κακὰς δ' ἀπὸ κῆρας ἄλασκε·
σοὶ μὲν τοῦτο, θεά, σμικρόν, ἐμοὶ δὲ μέγα.

Fragm. 39–42

40 Κύρνε, κύει πόλις ἥδε, δέδοικα δὲ μὴ τέκη ἄνδρα
εὐθυντῆρα κακῆς ὕβρεως ἡμετέρης.
ἀστοὶ μὲν γὰρ ἔθ' οἶδε σαόφρονες, ἡγεμόνες δέ
τετράφαται πολλὴν εἰς κακότητα πεσεῖν.

Fragm. 87–92

90 Μή μ' ἔπεισιν μὲν στέργε, νόον δ' ἔχε καὶ φρένας ἄλλῃ,
εἴ με φιλεῖς καὶ σοι πιστὸς ἔνεστι νόος.
ἢ με φίλει καθαρὸν θέμενος νόον, ἢ μ' ἀποιειών
ἔχθαιρ' ἀμφαδίην νεῖκος ἀειράμενος.
δὲς δὲ μιῇ γλώσσῃ δίχ' ἔχει νόον, οὗτος ἐταῖρος
δεινός, Κύρν' ἔχθρος βέλτερος ἢ φίλος ὁν.

Fragm. 237–250

240 Σοὶ μὲν ἐγὼ πτέρ' ἔδωκα, σὺν οἷσ' ἐπ' ἀπείρονα πόντον
πωτήσῃ, κατὰ γῆν πᾶσαν ἀειρόμενος
ρήγδίως· θοίνης δὲ καὶ εἰλαπίνησι παρέσσῃ
ἐν πάσαις πολλῶν κείμενος ἐν στόμασιν,
καὶ σε σὺν αὐλίσκοισι λιγυφθόγγοις νέοι ἄνδρες
εὐκόσμως ἐρατοὶ καλά τε καὶ λιγέα
ἄσονται. καὶ ὅταν δνοφερῆς ὑπὸ κεύθεσι γαίης
βῆς πολυκωκύτους εἰς Ἀίδαο δόμους,
245 οὐδέποτ' οὐδὲ θανὼν ἀπολεῖς κλέος, ἄλλὰ μελήσεις
ἄφθιτον ἀνθρώποισ' αἱὲν ἔχων ὄνομα,
Κύρνε, καθ' Ἐλλάδα γῆν στρωφάμενος, ἥδ' ἀνὰ νήσους
ἰχθύόντα περῶν πόντον ἐπ' ἀτρύγετον,
250 οὐχ ἵππων νώτοισιν ἐφήμενος· ἄλλὰ σε πέμψει
ἀγλαὰ Μουσάων δῶρα ιστεφάνων.

Herodoti lib. I, cap. 8–12

8 Οὗτος δὴ ὧν ὁ Κανδαύλης ἡράσθη τῆς ἑωυτοῦ γυναικός,
ἐρασθεὶς δὲ ἐνόμιζε οἱ εἶναι γυναῖκα πολλὸν πασέων καλλίστην.
"Ωστε δὲ ταῦτα νομίζων, ἦν γάρ οἱ τῶν αἰχμοφόρων Γύγης ὁ
Δασκύλεω ἀρεσκόμενος μάλιστα, τούτῳ τῷ Γύγη καὶ τὰ σπου-
δαιέστερα τῶν πραγμάτων ὑπερετίθετο ὁ Κανδαύλης καὶ δὴ καὶ
τὸ εἶδος τῆς γυναικὸς ὑπερεπαινέων. χρόνου δὲ οὐ πολλοῦ

διελθόντος (χρῆν γὰρ Κανδαύλῃ γενέσθαι κακῶς) ἔλεγε πρὸς τὸν
Γύγην τοιάδε· Γύγη, οὐ γάρ σε δοκέω πείθεσθαι μοι λέγοντι περὶ
τοῦ εἰδεος τῆς γυναικός (ῶτα γὰρ τυγχάνει ἀνθρώποισι ἀπισ-
τότερα ὀφθαλμῶν), ποίεε ὅκως ἐκείνην θηῆσει γυμνήν. 'Ο δὲ μέ-
γα ἀμβώσας εἶπε· Δέσποτα, τίνα λέγεις λόγον οὐκ ὄντια, κε-
λεύων με δέσποιναν τὴν ἐμὴν θηῆσασθαι γυμνήν; ὅμα δὲ κιθῶνι
ἐκδυομένῳ συνεκδύνεται καὶ τὴν αἰδῶ γυνή. πάλαι δὲ τὰ καλὰ
ἀνθρώποισι ἔξενρηται, ἐκ τῶν μανθάνειν δεῖ· ἐν τοῖσι ἐν τόδε
ἐστι, σκοπέειν τινὰ τὰ ἑωυτοῦ. ἐγὼ δὲ πείθομαι ἐκείνην εἶναι
πασέων γυναικῶν καλλίστην, καὶ σε δέομαι μηδεέσασθαι
ἀνόμων. 9 'Ο μὲν δὴ λέγων τοιαῦτα ἀπεμάχετο, ἀρρωδέων, μηδί
οἱ ἔξ αὐτῶν γένηται κακόν. ὁ δὲ ἀμείβετο τοισίδε· Θάρσεε, Γύγη,
καὶ μὴ φοβέο μήτε ἐμέ, ὃς σε πειρώμενος λέγω λόγον τόνδε,
μήτε γυναῖκα τὴν ἐμήν, μηδί τι τοι ἔξ αὐτῆς γένηται βλάβος·
ἀρχὴν γὰρ ἐγὼ μηχανήσομαι οὕτω, ὥστε μηδὲν μαθεῖν μιν ὀφ-
θεῖσαν ὑπό σευ. ἐγὼ γάρ σε εἰς τὸ οἰκημα, ἐν τῷ κοιμεόμεθα,
ὅπισθε τῆς ἀνοιγομένης θύρας στήσω· μετὰ δ' ἐμὲ ἐσελθόντα πα-
ρέσται καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἐμὴ ἐξ κοιτον. κέεται δὲ ἀγχοῦ τῆς ἐσόδου
θρόνος· ἐπὶ τοῦτον τῶν ἴματίων κατ' ἐν ἔκαστον ἐκδύνοντα
θήσει· καὶ κατ' ἡσυχίην πολλὴν παρέξει τοι θηῆσασθαι. ἐπεὰν δὲ
ἀπὸ τοῦ θρόνου στείχῃ ἐπὶ τὴν εὐνὴν κατὰ νάτου τε αὐτῆς γένη,
σοὶ μελέτω τὸ ἐνθεῦτεν, δπως μή σε ὅψεται ίόντα διὰ θυρέων.
10 'Ο μὲν δὴ ὃς οὐκ ἐδύνατο διαφυγεῖν, ἦν ἐτοίμος· ὁ δὲ
Κανδαύλης, ἐπεὶ ἐδόκεε ὥρη τῆς κοίτης εἶναι, ἤγαγε τὸν Γύγην
ἐξ τὸ οἰκημα, καὶ μετὰ ταῦτα αὐτίκα παρῆν καὶ ἡ γυνὴ·
ἐσελθοῦσαν δὲ καὶ τιθεῖσαν τὰ εἴματα ἐθήετο ὁ Γύγης. ὃς δὲ
κατὰ νάτου ἐγένετο ιούστης τῆς γυναικὸς ἐξ τὴν κοίτην, ὑπεκδὺς
ἐχώρεε ἔξω. καὶ ἡ γυνὴ ἐπορᾷ μιν ἐξιόντα. μαθοῦσα δὲ τὸ
ποιηθὲν ἐκ τοῦ ἀνδρὸς οὔτε ἀνέβωσε αἰσχυνθεῖσα οὔτε ἐδοξε
μαθεῖν, ἐν νόῳ ἔχοντα τίσεσθαι τὸν Κανδαύλην. παρὰ γὰρ τοῖσι
Λυδοῖσι, σχεδὸν δὲ καὶ παρὰ τοῖσι ἄλλοισι βαρβάροισι, καὶ
ἄνδρα ὀφθῆναι γυμνὸν ἐξ αἰσχύνην μεγάλην φέρει. 11 Τότε μὲν
δὲ οὕτω οὐδὲν δηλώσασα ἡσυχίην εἶχε· ὃς δὲ ἡμέρη τάχιστα
ἐγεγόνεε, τῶν οἰκετέων τοὺς μάλιστα ὥρα πιστοὺς ἐόντας ἑωτῆ,
ἐτοίμους ποιησαμένη ἐκάλεε τὸν Γύγην. ὁ δὲ οὐδὲν δοκέων
αὐτὴν τῶν πρηγθέντων ἐπίστασθαι ἥλθε καλεόμενος· ἐώθεε γὰρ
καὶ πρόσθε, ὅκως ἡ βασιλεια καλέοι, φοιτᾶν. ὃς δὲ ὁ Γύγης
ἀπίκετο, ἔλεγε ἡ γυνὴ τάδε· Νῦν τοι δυοῖν ὁδοῖν παρεουσέων,
Γύγη, δίδωμι αἵρεσιν, ὁκοτέρην βούλεαι τραπέσθαι· ἦ γὰρ
Κανδαύλην ἀποκτείνας ἐμέ τε καὶ βασιλήν ἔχε τὴν Λυδῶν, ἦ
αὐτὸν σε αὐτίκα οὕτω ἀποθηῆσκειν δεῖ, ὃς ἂν μηδί πάντα
πειθόμενος Κανδαύλῃ τὸν λοιπὸν ἵδης τὰ μηδί σε δεῖ. ἀλλ' ἦτοι
ἐκείνόν γε τὸν ταῦτα βούλευσαντα δεῖ ἀπόλλυσθαι, ἦ σε τὸν
ἐμε γυμνὴν θηῆσάμενον καὶ ποιήσαντα οὐ νομιζόμενα. 'Ο δὲ
Γύγης τέως μὲν ἀπεθώμαζε τὰ λεγόμενα, μετὰ δὲ ἱκέτευε μηδί μιν
ἀναγκαίη ἐνδεῖν διακρίναι τοιαῦτην αἵρεσιν. οὐκ ὧν δὴ ἔπειθε,

ἀλλ’ ὥρα ἀναγκαίην ἀληθέως προκειμένην ἡ τὸν δεσπότην ἀπολύναι ἡ αὐτὸν ὑπὸ ἄλλων ἀπόλλυσθαι· αἱρέεται αὐτὸς περιεῖναι. ἐπειρώτα δὴ λέγων τάδε· Ἐπεὶ με ἀναγκάζεις δεσπότην τὸν ἐμὸν κτείνειν οὐκ ἐθέλοντα, φέρε ἀκούσω, τέω καὶ τρόπῳ ἐπιχειρήσομεν αὐτῷ. Ἡ δὲ ὑπολαβοῦσα ἔφη· Ἐκ τοῦ αὐτοῦ μὲν χωρίου ἡ ὄρμὴ ἔσται, ὅθεν περ καὶ ἐκεῖνος ἐμὲ ἐπεδέξατο γυμνήν, ὑπνωμένῳ δὲ ἡ ἐπιχείρησις ἔσται. 12 Ὡς δὲ ἡρτυσαν τὴν ἐπιβουλὴν, νυκτὸς γενομένης (οὐ γὰρ μετίετο ὁ Γύγης, οὐδέ οἱ ἦν ἀπαλλαγὴ οὐδεμίᾳ, ἀλλὰ ἔδεε ἡ αὐτὸν ἀπολωλέναι ἡ Κανδαύλην) εἶπετο ἐξ τὸν θάλαμον τῇ γυναικὶ. καὶ μιν ἐκείνη ἐγχειρίδιον δοῦσα κατακρύπτει ὑπὸ τὴν αὐτὴν θύρην. καὶ μετὰ ταῦτα ἀναπαυομένου Κανδαύλεω ὑπεκδύσ· τε καὶ ἀποκτείνας αὐτὸν ἔσχε καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὴν βασιληίην Γύγης.

Xenophontis Memorabilia, lib. I, cap. II, 31–38

Ἐξ ὧν δὴ καὶ ἐμίσει τὸν Σωκράτη ὁ Κριτίας, ὥστε καί, ὅτε τῶν τριάκοντα ὧν νομοθέτης μετὰ Χαρικλέους ἐγένετο, ἀπεμνημόνευσεν αὐτῷ καὶ ἐν τοῖς νόμοις ἔγραψε λόγων τέχνην μὴ διδάσκειν ἐπηρεάζων ἐκείνῳ καὶ οὐκ ἔχων ὅπῃ ἐπιλάβοιτο, ἀλλὰ κοινῇ τοῖς φιλοσόφοις ὑπὸ τῶν πολλῶν ἐπιτιμωμένων ἐπιφέρων αὐτῷ καὶ διαβάλλων πρὸς τὸν πολλούν. οὐδὲ γὰρ ἔγωγε οὕτ’ αὐτὸς τοῦτο πώποτε Σωκράτους ἡκουσα, οὕτ’ ἄλλου του φάσκοντος ἀκηκοέναι ἡσθόμην. 32 ἐδήλωσε δῆ· ἐπεὶ γὰρ οἱ τριάκοντα πολλοὺς μὲν τῶν πολιτῶν καὶ οὐ τοὺς χειρίστους ἀπέκτεινον, πολλοὺς δὲ προυτρέποντο ἀδικεῖν, εἶπέ που ὁ Σωκράτης, ὅτι θαυμαστόν οἱ δοκοί εἶναι, εἴ τις γενόμενος βιῶν ἀγέλης νομεὺς καὶ τὰς βοῦς ἐλάττους τε καὶ χείρους ποιῶν μὴ ὅμοιογίη κακὸς βουκόλος εἶναι, ἔτι δὲ θαυμαστότερον, εἴ τις προστάτης γενόμενος πόλεως καὶ ποιῶν τοὺς πολίτας ἐλάττους τε καὶ χείρους μὴ αἰσχύνεται μηδ’ οἴεται κακὸς εἶναι προστάτης τῆς πόλεως. 33 ἀπαγγελθέντος δὲ αὐτοῖς τούτου, καλέσαντε ὁ τε Κριτίας καὶ ὁ Χαρικλῆς τὸν Σωκράτη τὸν τε νόμον ἐδεικνύτην αὐτῷ καὶ τοῖς νέοις ἀπειπέτην μὴ διαλέγεσθαι. ὁ δὲ Σωκράτης ἐπήρετο αὐτῷ, εἰ ἔξειν πυνθάνεσθαι, εἰ τι ἀγνοοῦτο τῶν πραγμάτων. 34 τὼ δ’ ἐφάτην. «Ἐγὼ τοίνυν, — ἔφη, — παρεσκεύασμαὶ μὲν πείθεσθαι τοῖς νόμοις· ὅμως δὲ μὴ δι’ ἄγνοιαν λάθω τι παρανομήσας, τοῦτο βούλομαι σαφῶς μαθεῖν παρ’ ὑμῶν, πότερον τὴν τῶν λόγων τέχνην σὺν τοῖς ὄρθως λεγομένοις εἶναι νομίζοντες ἢ σὺν τοῖς μὴ ὄρθως ἀπέχεσθαι κελεύετε αὐτῆς. εἰ μὲν γὰρ σὺν τοῖς ὄρθως, δῆλον ὅτι ἀφεκτέον εἴτη ὄρθως λέγειν· εἰ δὲ σὺν τοῖς μὴ ὄρθως, δῆλον ὅτι πειρατέον ὄρθως λέγειν». 35 καὶ ὁ Χαρικλῆς ὄργισθεις αὐτῷ, «Ἐπειδή, — ἔφη, — ὁ Σωκράτης, ἀγνοεῖς, τάδε σοι εὐμαθέστερα ὅντα προαγορεύομεν, τοῖς νέοις

ὅλως μὴ διαλέγεσθαι». καὶ ὁ Σωκράτης, «Ἴνα τοίνυν, — ἔφη, — μὴ ἀμφίβολον ἦ, ὁρίσατε μοι, μέχρι πόσων ἐτῶν δεῖ νομίζειν νέους εἶναι τοὺς ἀνθρώπους». καὶ ὁ Χαρικλῆς, «Οσουπερ, — εἶπε, — χρόνου βουλεύειν οὐκ ἔξεστιν, ως οὕπω φρονίμοις οὖσι· μηδὲ σὺ διαλέγου νεωτέροις τριάκοντα ἐτῶν». 36 «Μηδ’ ἂν τι ὠνόμαι, — ἔφη, — ἦν πωλῆι νεωτέρος τριάκοντα ἐτῶν, ἔρωμαι ὄπόσου πωλεῖ;» — «Ναὶ τά γε τοιαῦτα, — ἔφη ὁ Χαρικλῆς· — ἀλλά τοι σύγε, ὁ Σωκράτης, εἰώθας εἰδώς, πῶς ἔχει, τὰ πλεῖστα ἐρωτᾶν. ταῦτα οὖν μὴ ἔρωτα». — «Μηδ’ ἀποκρίνωμαι οὖν, — ἔφη, — ἂν τίς με ἐρωτᾷ νέος, ἐὰν εἰδῶ; οἶν, ποῦ οἰκεῖ Χαρικλῆς; ἢ ποῦ ἔστι Κριτίας;» — «Ναὶ τά γε τοιαῦτα», — ἔφη ὁ Χαρικλῆς. 37 ὁ δὲ Κριτίας, «Αλλὰ τῶνδε τοί σε ἀπέχεσθαι, — ἔφη, — δεήσει, ὁ Σωκράτης, τῶν σκυτέων καὶ τῶν τεκτόνων καὶ τῶν χαλκέων· καὶ γὰρ οἶμαι αὐτοὺς ἥδη κατατετριφθαι διαθρυλούμενους ὑπό σου». — «Οὐκοῦν, — ἔφη ὁ Σωκράτης, — καὶ τῶν ἐπομένων τούτοις;» — «Ναὶ μὰ Δι’, — ἔφη ὁ Χαρικλῆς, — καὶ τῶν βουκόλων γε· εἰ δὲ μή, φυλάττους, δόπις μὴ καὶ σὺ ἐλάττους τὰς βοῦς ποιήσεις». 38 ἔνθα καὶ δῆλον ἐγένετο, ὅτι ἀπαγγελθέντος αὐτοῖς τοῦ περὶ τῶν βιῶν λόγου ὡργίζοντο τῷ Σωκράτει.

Pater noster

Πάτερ ἡμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου. Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου. Γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον. Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν. Καὶ μὴ εἰσενέγκης ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. "Αμην.

Novum Testamentum

Τὸ κατὰ Λοῦκαν ἱερὸν εὐαγγέλιον, I, 1–45

1 Ὁπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, 2 καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπὸ ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου, 3 ἔδοξεν κάμοὶ παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, 4 ἵνα ἐπιγνῶς περὶ ὧν κατηχήθηστο λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

5 Ὁγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου βασιλέως τῆς Ἰουδαίας ἱερεύς τις ὀνόματι Ζαχαρίας ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά, καὶ γυνὴ αὐτῷ ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρὼν, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ. 6 ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐναντίον τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασιν τοῦ κυρίου ἀμεμπτοι. 7 καὶ οὐκ

ἥν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἥν Ἐλισάβετ στεῖρα, καὶ ἀμφότεροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν. 8 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἵερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἑφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ θεοῦ, 9 κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχε τοῦ θυμιάσαι εἰσελθῶν εἰς τὸν ναὸν τοῦ κυρίου, 10 καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἥν τοῦ λαοῦ προσευχόμενον ἔξω τῇ ὁρᾳ τοῦ θυμιάματος. 11 ὥφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος κυρίου ἐστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος. 12 καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἵδων καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ’ αὐτόν. 13 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος, Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία, διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεννήσει νίον σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην. 14 καὶ ἔσται χαρά σοι καὶ ἀγαλλίασις καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γενέσει αὐτοῦ χαρήσονται. 15 ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον [τοῦ] κυρίου, καὶ οὗνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίῃ, καὶ πνεύματος ἀγίου πλησθήσεται ἕτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, 16 καὶ πολλοὺς τῶν νιῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν. 17 καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἡλίου, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἐτοιμάσαι κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον. 18 καὶ εἶπεν Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον, Κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἴμι πρεσβύτης καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. 19 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ, Ἔγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρός σε καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα. 20 καὶ ἴδοὺ ἔσῃ σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι ἄχρι ἣς ἡμέρας γένηται ταῦτα, ὅνθ' ὃν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν.

21 Καὶ ἥν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν ἐν τῷ ναῷ αὐτόν. 22 ἐξελθῶν δὲ οὐκ ἐδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς, καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἔώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἥν διανεύων αὐτοῖς καὶ διέμενεν κωφός. 23 καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 24 μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνή αὐτοῦ, καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε λέγουσα 25 ὅτι Οὕτως μοι πεποίηκεν ὁ κύριος ἐν ἡμέραις αἵς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.

26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἔκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας ἥ ὄνομα Ναζαρὲθ 27 πρὸς παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ ὁ ὄνομα Ἰωσὴφ ἐξ οἴκου Δαυὶδ καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. 28 καὶ εἰσελθῶν πρὸς αὐτὴν εἶπεν, Χαῖρε, κεχαριτούμενη, ὁ κύριος μετὰ σοῦ. 29 ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος. 30 καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ, Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ, εὑρες γάρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. 31 καὶ ἴδοὺ συλλήμψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ νιὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. 32 οὗτος ἔσται μέγας καὶ νιὸς ὑψίστου κληθήσεται καὶ δώσει

αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, 33 καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. 34 εἶπεν δὲ Μαριάμ πρὸς τὸν ἄγγελον, Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; 35 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ, Πνεῦμα ἀγίον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἀγίον κληθήσεται νιὸς θεοῦ. 36 καὶ ἴδοὺ Ἐλισάβετ ἡ συγγενής σου καὶ αὐτὴ συνείληφεν νιὸν ἐν γήρει αὐτῆς καὶ οὗτος μὴν ἔκτος ἔστιν αὐτῇ τῇ καλούμενῃ στείρᾳ· 37 ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τοῦ θεοῦ πᾶν ρῆμα. 38 εἶπεν δὲ Μαριάμ, Ἰδού, ἡ δούλη κυρίου γένοιτο μοι κατὰ τὸ ρῆμά σου. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ’ αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

39 Ἀναστᾶσα δὲ Μαριάμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς τὴν ὄρεινὴν μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν Ἰούδα, 40 καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου καὶ ἡσπάσαστο τὴν Ἐλισάβετ. 41 καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας ἡ Ἐλισάβετ, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς, καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἀγίου ἡ Ἐλισάβετ, 42 καὶ ἀνεφώνησεν κραυγῇ μεγάλῃ καὶ εἶπεν, Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξὶν καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. 43 καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου πρὸς ἐμέ; 44 ἴδού γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ δια μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλίασει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. 45 καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ κυρίου.

СПРАВОЧНЫЕ ГРАММАТИЧЕСКИЕ МАТЕРИАЛЫ

Склонение артикля						
	Singularis			Pluralis		
	m	f	n	m	f	n
N.	ό	ή	τό	οἱ	αἱ	τά
G.	τοῦ	τῆς	τοῦ	τῶν	τῶν	τῶν
D.	τῷ	τῇ	τῷ	τοῖς	ταῖς	τοῖς
Acc.	τόν	τήν	τό	τούς	τάς	τά

Падежные окончания третьего склонения				
	Singularis		Pluralis	
	masc.-fem.	neutr.	masc.-fem.	neutr.
N.	-ς или нулевое окончание	нулевое окончание	-ες	-α
G.	-ος	-ος	-ων	-ων
D.	-ι	-ι	-σι(ν)	-σι(ν)
Acc.	-α или -ν	= nom.	-ας	-α
V.	= nom. или нулевое окончание	= nom.		

Некоторые существительные третьего склонения, отступающие от нормы

ἀνήρ, ἀνδρός, ὁ – ‘мужчина, муж’		γυνή, γυναικός, ἡ – ‘женщина, жена’		
S.	Pl.	S.	Pl.	
N.	ἀνήρ	ἄνδρες	γυνή	γυναῖκες
G.	ἀνδρός	ἀνδρῶν	γυναικός	γυναικῶν
D.	ἀνδρί	ἀνδράσι(ν)	γυναικί	γυναιξί(ν)
Acc.	ἀνδρα	ἀνδρας	γυναικα	γυναικας
V.	ἄνερ		γύναι	

πατέρ, πατρός, ὁ – ‘отец’		μήτηρ, μητρός, ἡ – ‘матерь’		
S.	Pl.	S.	Pl.	
N.	πατέρ	πατέρες	μήτηρ	μητέρες
G.	πατρός	πατέρων	μητρός	μητέρων
D.	πατρί	πατράσι(ν)	μητρί	μητράσι(ν)
Acc.	πατέρα	πατέρας	μητέρα	μητέρας
V.	πάτερ		μῆτερ	

Аналогично склоняются существительные ή θυγάτηρ – ‘дочь’ и ή γαστήρ – ‘живот’.

παῖς, παιδός, δ, ἡ – ‘ребенок’		ὕδωρ, ὕδατος, τό – ‘вода’		
S.	Pl.	S.	Pl.	
N.	παῖς	παιδες	ὕδωρ	ὕδατα
G.	παιδός	παιδῶν	ὕδατος	ὕδάτων
D.	παιδί	παισι(ν)	ὕδατι	ὕδασι(ν)
Acc.	παιδα	παιδας	ὕδωρ	ὕδατα
V.	παῖ			

οὖς, ὡτός, τό – ‘ухо’		κύων, κυνός, δ – ‘собака’		
S.	Pl.	S.	Pl.	
N.	οὖς	ῶτα	κύων	κύνες
G.	ῶτός	ῶτων	κυνός	κυνῶν
D.	ῶτι	ώσι(ν)	κυνί	κυσί(ν)
Acc.	οὖς	ῶτα	κύνα	κύνας
V.			κύον	

ναῦς, νεώς, ἥ – ‘корабль’		Ζεύς, Διός, δ – ‘Зевс’		Δημήτηρ, Δήμητρος, ἥ – ‘Деметра’	
S.	Pl.				
N.	ναῦς	νῆες	Ζεύς	Δημήτηρ	
G.	νεώς	νεῶν	Διός	Δήμητρος	
D.	νηί	ναυσί(ν)	Διί	Δήμητρι	
Acc.	ναῦν	ναῦς	Δία	Δήμητρα	
V.	ναῦ		Ζεῦ	Δήμητερ	

Склонение некоторых прилагательных

πᾶς, πᾶσα, πᾶν – ‘весь, вся, все’			πολύς, πολλή, πολύ – ‘многочисленный, -ая, -ое’			
Sing.	m	f	n	m	f	n
N.	πᾶς	πᾶσα	πᾶν	πολύς	πολλή	πολύ
G.	παντός	πάσης	παντός	πολλοῦ	πολλῆς	πολλοῦ
D.	παντί	πάσῃ	παντί	πολλῷ	πολλῇ	πολλῷ
Acc.	πάντα	πᾶσαν	πᾶν	πολύν	πολλήν	πολύν
Plur.	m	f	n	m	f	n
N.	πάντες	πᾶσαι	πάντα	πολλοί	πολλαί	πολλά
G.	πάντων	πασῶν	πάντων	πολλῶν	πολλῶν	πολλῶν
D.	πᾶσι(ν)	πάσαις	πᾶσι(ν)	πολλοῖς	πολλαῖς	πολλοῖς
Acc.	πάντας	πᾶσας	πάντα	πολλούς	πολλάς	πολλά

μέγας, μεγάλη, μέγα – ‘большой, ая, ое’			
Sing.	m	f	n
N.	μέγας	μεγάλη	μέγα
G.	μεγάλου	μεγάλης	μεγάλου
D.	μεγάλῳ	μεγάλῃ	μεγάλῳ
Acc.	μέγαν	μεγάλην	μέγα
Plur.	m	f	n
N.	μεγάλοι	μεγάλαι	μεγάλα
G.	μεγάλων	μεγάλων	μεγάλων
D.	μεγάλοις	μεγάλαις	μεγάλαις
Acc.	μεγάλους	μεγάλας	μεγάла

Спряжение правильного глагола на -ω

Praesens et Imperfectum			
Praesens Indicativi			
S.		Activi	Medii–Passivi
	1.	παιδεύ-ω	παιδεύ-ο-μαι
	2.	παιδεύ-εις	παιδεύ-η
Pl.	3.	παιδεύ-ει	παιδεύ-ε-ται
	1.	παιδεύ-ο-μεν	παιδευ-ό-μεθα
	2.	παιδεύ-ε-τε	παιδεύ-ε-σθε
	3.	παιδεύ-ουσι(ν)	παιδεύ-ο-νται
Coniunctivus			
S.	1.	παιδεύ-ω	παιδεύ-ω-μαι
	2.	παιδεύ-ης	παιδεύ-η
	3.	παιδεύ-η	παιδεύ-η-ται
Pl.	1.	παιδεύ-ω-μεν	παιδευ-ώ-μεθα
	2.	παιδεύ-η-τε	παιδεύ-η-σθε
	3.	παιδεύ-ωσι(ν)	παιδεύ-ω-νται

Activi		Medii-Passivi	
Optativus			
S.	1.	παιδεύ-οι-μι	παιδευ-οί-μην
	2.	παιδεύ-οι-ς	παιδεύ-οι-ο
	3.	παιδεύ-οι	παιδεύ-οι-το
Pl.	1.	παιδεύ-οι-μεν	παιδευ-οί-μεθα
	2.	παιδεύ-οι-τε	παιδεύ-οι-σθε
	3.	παιδεύ-οι-εν	παιδεύ-οι-ντο
Imperativus			
S.	2.	παιδευ-ε	παιδεύ-ου
	3.	παιδευ-έ-τω	παιδευ-έ-σθω
Pl.	2.	παιδεύ-ε-τε	παιδευ-ε-σθε
	3.	παιδευ-ό-ντων	παιδευ-έ-σθων
Imperfectum Indicativi			
S.	1.	ἐ-παίδευ-ο-ν	ἐ-παίδευ-ό-μην
	2.	ἐ-παίδευ-ε-ς	ἐ-παίδευ-ον
	3.	ἐ-παίδευ-ε(ν)	ἐ-παίδευ-ε-το
Pl.	1.	ἐ-παίδευ-ο-μεν	ἐ-παίδευ-ό-μεθα
	2.	ἐ-παίδευ-ε-τε	ἐ-παίδευ-ε-σθε
	3.	ἐ-παίδευ-ο-ν	ἐ-παίδευ-ο-ντο
Infinitivus et Participium			
Infinit.		παιδεύ-ειν	παιδεύ-ε-σθαι
Part.	m	παιδεύ-ων, οντος	παιδευ-ό-μενος
	f	παιδεύ-ουσα, ης	παιδευ-ο-μένη
	n	παιδεύ-ον, οντος	παιδευ-ό-μενον
Futurum			
Indicativus			
Activi		Medii	Passivi
S.	1.	παιδεύ-σ-ω	παιδεύ-σ-ο-μαι
	2.	παιδεύ-σ-εις	παιδεύ-σ-η
	3.	παιδεύ-σ-ει	παιδεύ-σ-ε-ται
Pl.	1.	παιδεύ-σ-ο-μεν	παιδευ-σ-ό-μεθα
	2.	παιδεύ-σ-ε-τε	παιδεύ-σ-ε-σθε
	3.	παιδεύ-σ-ουσι(ν)	παιδεύ-σ-ο-νται

Optativus			
Activi		Medii	Passivi
S.	1.	παιδεύ-σ-οι-μι	παιδευ-σ-οί-μην
	2.	παιδεύ-σ-οι-ς	παιδευ-σ-οι-ο
	3.	παιδεύ-σ-οι	παιδευ-σ-οι-το
Pl.	1.	παιδεύ-σ-οι-μεν	παιδευ-σ-οί-μεθα
	2.	παιδεύ-σ-οι-τε	παιδευ-σ-οι-σθε
	3.	παιδεύ-σ-οι-εν	παιδευ-σ-οι-ντο
Infinitivus et Participium			
Infinit.	παιδεύ-σ-ειν	παιδεύ-σ-ε-σθαι	παιδευ-θή-σ-ε-σθαι
Part.	m παιδεύ-σ-ων, οντος	παιδευ-σ-ό-μενος	παιδευ-θή-σ-ό-μενος
	f παιδεύ-σ-ουσα, ης	παιδευ-σ-ο-μένη	παιδευ-θή-σ-ο-μένη
	n παιδεύ-σ-ον, οντος	παιδευ-σ-ό-μενον	παιδευ-θή-σ-ό-μενον
Aoristus			
Indicativus			
S.	1.	ἐ-παίδευ-σα	ἐ-παίδευ-σά-μην
	2.	ἐ-παίδευ-σα-ς	ἐ-παίδευ-σω
	3.	ἐ-παίδευ-σε(ν)	ἐ-παίδευ-σα-το
Pl.	1.	ἐ-παίδευ-σα-μεν	ἐ-παίδευ-σά-μεθα
	2.	ἐ-παίδευ-σα-τε	ἐ-παίδευ-σα-σθε
	3.	ἐ-παίδευ-σα-ν	ἐ-παίδευ-σα-ντο
Coniunctivus			
S.	1.	παιδεύ-σ-ω	παιδεύ-σ-ω-μαι
	2.	παιδεύ-σ-ης	παιδεύ-σ-η
	3.	παιδεύ-σ-η	παιδεύ-σ-η-ται
Pl.	1.	παιδεύ-σ-ω-μεν	παιδευ-σ-ώ-μεθα
	2.	παιδεύ-σ-η-τε	παιδεύ-σ-η-σθε
	3.	παιδεύ-σ-ωσι(ν)	παιδεύ-σ-ω-νται
Optativus			
S.	1.	παιδεύ-σ-αι-μι	παιδευ-σ-αί-μην
	2.	παιδεύ-σ-αι-ς, -σειας	παιδευ-σ-αι-ο
	3.	παιδεύ-σ-αι, -σειε(ν)	παιδευ-σ-α-το
Pl.	1.	παιδεύ-σ-αι-μεν	παιδευ-σ-αί-μεθα
	2.	παιδεύ-σ-αι-τε	παιδευ-σ-αι-σθε
	3.	παιδεύ-σ-αι-εν, -σειαν	παιδευ-σ-αι-ντο

Imperativus								
Activi			Medii		Passivi			
S.	2.	παιδευ-σον	παιδευ-σαι	παιδεύ-θη-τι				
	3.	παιδευ-σά-τω	παιδευ-σά-σθω	παιδευ-θή-τω				
Pl.	2.	παιδεύ-σα-τε	παιδεύ-σα-σθε	παιδεύ-θη-τε				
	3.	παιδευ-σά-ντων	παιδευ-σά-σθων	παιδευ-θέ-ντων				

Infinitivus et Participium

Infinit.	παιδεῦ-σαι	παιδεύ-σα-σθαι	παιδευ-θή-ναι
Part.	m παιδεύ-σας, αντος	παιδευ-σά-μενος	παιδευ-θείς, έντος
	f παιδεύ-σασα, ης	παιδευ-σα-μένη	παιδευ-θεῖσα, ης
	n παιδεῦ-σαν, αντος	παιδευ-σά-μενον	παιδευ-θέν, έντος

Perfectum et Plusquamperfectum

Perfectum Indicativi

		Activi	Medii-Passivi
S.	1.	πε-παίδευ-κα	πε-παίδευ-μαι
	2.	πε-παίδευ-κα-ς	πε-παίδευ-σαι
	3.	πε-παίδευ-κε(v)	πε-παίδευ-ται
Pl.	1.	πε-παίδευ-κα-μεν	πε-παίδευ-μεθα
	2.	πε-παίδευ-κα-τε	πε-παίδευ-σθε
	3.	πε-παίδευ-κα-σι(v)	πε-παίδευ-νται

Coniunctivus

		Activi	Medii-Passivi
S.	1.	πε-παίδευ-κ-ω, πεπαιδευκώς ώ	πεπαιδευμένος ώ
	2.	πε-παίδευ-κ-ης, πεπαιδευκώς ής	πεπαιδευμένος ής
	3.	πε-παίδευ-κ-η, πεπαιδευκώς ή	πεπαιδευμένος ή
Pl.	1.	πε-παίδευ-κ-ω-μεν, πεπαιδευκότες ώμεν	πεπαιδευμένοι ώμεν
	2.	πε-παίδευ-κ-η-τε, πεπαιδευκότες ήτε	πεπαιδευμένοι ήτε
	3.	πε-παίδευ-κ-ωσι(v), πεπαιδευκότες ώσι(v)	πεπαιδευμένοι ώσι(v)

Optativus			
		Activi	Medii-Passivi
S.	1.	πε-παίδευ-κ-οι-μι, πεπαιδευκώς είην	πεπαιδευμένος είην
	2.	πε-παίδευ-κ-οι-ς, πεπαιδευκώς είης	πεπαιδευμένος είης
	3.	πε-παίδευ-κ-οι, πεπαιδευκώς είη	πεπαιδευμένος είη
Pl.	1.	πε-παίδευ-κ-οι-μεν, πεπαιδευκότες είημεν	πεπαιδευμένοι είημεν
	2.	πε-παίδευ-κ-οι-τε, πεπαιδευκότες είητε	πεπαιδευμένοι είητε
	3.	πε-παίδευ-κ-οι-εν, πεπαιδευκότες είησαν	πεπαιδευμένοι είησαν

Imperativus Medii

S.	2	πε-παίδευ-σο
	3	πε-παίδευ-σθω
Pl.	2	πε-παίδευ-σθε
	3	πε-παίδευ-σθων

Plusquamperfectum Indicativi

S.	1.	ἐ-πε-παίδευ-κει-ν	ἐ-πε-παίδευ-μην
	2.	ἐ-πε-παίδευ-κει-ς	ἐ-πε-παίδευ-σο
	3.	ἐ-πε-παίδευ-κει	ἐ-πε-παίδευ-το
Pl.	1.	ἐ-πε-παίδευ-κε-μεν	ἐ-πε-παίδευ-μεθα
	2.	ἐ-πε-παίδευ-κε-τε	ἐ-πε-παίδευ-σθε
	3.	ἐ-πε-παίδευ-κε-σαν	ἐ-πε-παίδευ-ντο

Infinitivus et Participium

Infinit.	πε-παίδευ-κέ-ναι	πε-παίδευ-σθαι
Part.	m πε-παίδευ-κώς, ότος	πε-παίδευ-μένος
	f πε-παίδευ-κυνία, ας	πε-παίδευ-μένη
	n πε-παίδευ-κός, ότος	πε-παίδευ-μένον

**Спряжение глаголов на -μι с удвоением
в praesens: τίθημι ‘класть’, ἴημι ‘посылать’,
δίδωμι ‘давать’, ἵστημι ‘ставить’**

Praesens et Imperfectum					
		τιθη-/τιθε-	ἱη-/ἰε-	διδω-/διδο-	ἱστη-/ἱστα-
Praesens Indicativi					
Activi	S.	1. τί-θη-μι	ἴ-η-μι	δί-δω-μι	ἴ-στη-μι
		2. τί-θη-ς	ἴ-η-ς	δί-δω-ς	ἴ-στη-ς
		3. τί-θη-σι(ν)	ἴ-η-σι(ν)	δί-δω-σι(ν)	ἴ-στη-σι(ν)
	Pl.	1. τί-θε-μεν	ἴ-ε-μεν	δί-δο-μεν	ἴ-στα-μεν
		2. τί-θε-τε	ἴ-ε-τε	δί-δο-τε	ἴ-στα-τε
		3. τί-θέ-ασι(ν)	ἴ-ά-σι(ν)	δί-δό-ασι(ν)	ἴ-στά-σι(ν)
Medii- Passivi	S.	1. τί-θε-μαι	ἴ-ε-μαι	δί-δο-μαι	ἴ-στα-μαι
		2. τί-θε-σαι	ἴ-ε-σαι	δί-δο-σαι	ἴ-στα-σαι
		3. τί-θε-ται	ἴ-ε-ται	δί-δο-ται	ἴ-στα-ται
	Pl.	1. τί-θέ-μεθα	ἴ-έ-μεθα	δί-δό-μεθα	ἴ-στά-μεθα
		2. τί-θε-σθε	ἴ-ε-σθε	δί-δο-σθε	ἴ-στα-σθε
		3. τί-θε-νται	ἴ-ε-νται	δί-δο-νται	ἴ-στα-νται
Coniunctivus					
Activi	S.	1. τι-θῶ	ἴ-ῶ	δι-δῶ	ἴ-στῶ
		2. τι-θῆς	ἴ-ῆς	δι-δῶς	ἴ-στῆς
		3. τι-θῆ	ἴ-ῆ	δι-δῶ	ἴ-στῆ
	Pl.	1. τι-θῶμεν	ἴ-ῶμεν	δι-δῶμεν	ἴ-στῶμεν
		2. τι-θῆτε	ἴ-ῆτε	δι-δῶτε	ἴ-στῆτε
		3. τι-θῶσι(ν)	ἴ-ῶσι(ν)	δι-δῶσι(ν)	ἴ-στῶσι(ν)
Medii- Passivi	S.	1. τι-θῶμαι	ἴ-ῶμαι	δι-δῶμαι	ἴ-στῶμαι
		2. τι-θῆ	ἴ-ῆ	δι-δῶ	ἴ-στῆ
		3. τι-θῆται	ἴ-ῆται	δι-δῶται	ἴ-στῆται
	Pl.	1. τι-θώμεθα	ἴ-ῶμεθα	δι-δῶμεθα	ἴ-στῶμεθα
		2. τι-θῆσθε	ἴ-ῆσθε	δι-δῶσθε	ἴ-στῆσθε
		3. τι-θῶνται	ἴ-ῶνται	δι-δῶνται	ἴ-στῶνται

		τιθη-/τιθε-	ἱη-/ἰε-	διδω-/διδο-	ἱστη-/ἱστα-
Optativus					
Activi	S.	1. τι-θείην	ἴ-είην	δι-δοίην	ἴ-σταίην
		2. τι-θείης	ἴ-είης	δι-δοίης	ἴ-σταίης
		3. τι-θείη	ἴ-είη	δι-δοίη	ἴ-σταίη
	Pl.	1. τι-θεῖμεν	ἴ-είμεν	δι-δοίμεν	ἴ-σταίμεν
		2. τι-θεῖτε	ἴ-είτε	δι-δοίτε	ἴ-σταίτε
		3. τι-θεῖεν	ἴ-είεν	δι-δοίεν	ἴ-σταίεν
Medii- Passivi	S.	1. τι-θείμην	ἴ-είμην	δι-δοίμην	ἴ-σταίμην
		2. τι-θεῖο	ἴ-είο	δι-δοίο	ἴ-σταίο
		3. τι-θεῖτο	ἴ-είτο	δι-δοίτο	ἴ-σταίτο
	Pl.	1. τι-θείμεθα	ἴ-είμεθα	δι-δοίμεθα	ἴ-σταίμεθα
		2. τι-θεῖσθε	ἴ-είσθε	δι-δοίσθε	ἴ-σταίσθε
		3. τι-θεῖντο	ἴ-είντο	δι-δοίντο	ἴ-σταίντο
Imperativus					
Activi	S.	2. τί-θει	ἴ-ει	δί-δου	ἴ-στη
		3. τι-θέ-τω	ἴ-έ-τω	δι-δό-το	ἴ-στά-τω
		2. τί-θε-τε	ἴ-ε-τε	δι-δό-τε	ἴ-στα-τε
	Pl.	2. τι-θέ-ντων	ἴ-έ-ντων	δι-δό-ντων	ἴ-στά-ντων
		2. τί-θε-σο	ἴ-ε-σο	δι-δό-σο	ἴ-στα-σο
		3. τι-θέ-σθω	ἴ-έ-σθω	δι-δό-σθω	ἴ-στα-σθω
Medii- Passivi	S.	2. τί-θε-σθε	ἴ-ε-σθε	δι-δό-σθε	ἴ-στα-σθε
		3. τι-θέ-σθων	ἴ-έ-σθων	δι-δό-σθων	ἴ-στα-σθων
		2. τί-θε-σθων	ἴ-έ-σθων	δι-δό-σθων	ἴ-στα-σθων
Imperfectum Indicativi					
Activi	S.	1. ἐ-τί-θη-ν	ἴ-ει-ν	ἐ-δί-δου-ν	ἴ-στη-ν
		2. ἐ-τί-θει-ς	ἴ-ει-ς	ἐ-δί-δου-ς	ἴ-στη-ς
		3. ἐ-τί-θει	ἴ-ει	ἐ-δί-δου	ἴ-στη
	Pl.	1. ἐ-τί-θε-μεν	ἴ-ε-μεν	ἐ-δί-δο-μεν	ἴ-στα-μεν
		2. ἐ-τί-θε-τε	ἴ-ε-τε	ἐ-δί-δο-τε	ἴ-στα-τε
		3. ἐ-τί-θε-σαν	ἴ-ε-σαν	ἐ-δί-δο-σαν	ἴ-στα-σαν
Medii- Passivi	S.	1. ἐ-τί-θε-μην	ἴ-έ-μην	ἐ-δί-δο-μην	ἴ-στα-μην
		2. ἐ-τί-θε-σο	ἴ-ε-σο	ἐ-δί-δο-σο	ἴ-στα-σο
		3. ἐ-τί-θε-το	ἴ-ε-το	ἐ-δί-δο-το	ἴ-στα-το
	Pl.	1. ἐ-τί-θε-μεθα	ἴ-έ-μεθα	ἐ-δί-δο-μεθα	ἴ-στα-μεθα
		2. ἐ-τί-θε-σθε	ἴ-ε-σθε	ἐ-δί-δο-σθε	ἴ-στα-σθε
		3. ἐ-τί-θε-ντο	ἴ-ε-ντο	ἐ-δί-δο-ντο	ἴ-στα-ντο

	τιθη-/τιθε-	ιη-/ιε-	διδω-/διδο-	ιστη-/ιστα-
Infinitivus Activi	τιθέναι	ιέναι	διδόναι	ιστάναι
Participium Activi	μ τιθείς, έντος	μ ιείς, έντος	μ διδούς, όντος	μ ιστάς, άντος
	f τιθεῖσα, ης	f ιεῖσα, ης	f διδοῦσα, ης	f ιστάσα, ης
	η τιθέν, έντος	η ιέν, έντος	η διδόν, όντος	η ιστάν, άντος
Medii-Passivi	τίθεσθαι	ἴεσθαι	δίδοσθαι	ἴστασθαι
Medii-Passivi	τιθέμενος, η, ον	ιέμενος, η, ον	διδόμενος, η, ον	ιστάμενος, η, ον

Aoristus Activi et Medii					
	θη-/θε-	ή-/έ-	δω-/δο-	στη-/στα-	¹
Indicativus					
Activi	S.	1. ἔ-θη-κα	ή-κα	ἔ-δω-κα	ἔ-στη-ν
		2. ἔ-θη-κας	ή-κας	ἔ-δω-κας	ἔ-στη-ς
		3. ἔ-θη-κε(ν)	ή-κε(ν)	ἔ-δω-κε(ν)	ἔ-στη
	Pl.	1. ἔ-θε-μεν	εῖ-μεν	ἔ-δο-μεν	ἔ-στη-μεν
		2. ἔ-θε-τε	εῖ-τε	ἔ-δο-τε	ἔ-στη-τε
		3. ἔ-θε-σαν	εῖ-σαν	ἔ-δο-σαν	ἔ-στη-σαν
Medii	S.	1. ἐ-θέ-μην	εῖ-μην	ἐ-δό-μην	
		2. ἐ-θου	εῖ-σο	ἐ-δου	
		3. ἐ-θε-το	εῖ-το	ἐ-δο-το	
	Pl.	1. ἐ-θέ-μεθα	εῖ-μεθα	ἐ-δό-μεθα	
		2. ἐ-θε-σθε	εῖ-σθε	ἐ-δο-σθε	
		3. ἐ-θε-ντο	εῖ-ντο	ἐ-δο-ντο	

	θη-/θε-	ή-/έ-	δω-/δο-	στη-/στα-
Coniunctivus				
Activi	S.	1. θῶ	ώ	δῶ
		2. θῆται	ῆται	δῶται
		3. θῆται	ῆται	δῶται
	Pl.	1. θῶμεν	ώμεν	δῶμεν
		2. θῆτε	ῆτε	δῶτε
		3. θῶσι(ν)	ώσι(ν)	δῶσι(ν)
Medii	S.	1. θῶμαι	ώμαι	δῶμαι
		2. θῆται	ῆται	δῶται
		3. θῆται	ῆται	δῶται
	Pl.	1. θώμεθα	ώμεθα	δώμεθα
		2. θῆσθε	ῆσθε	δῶσθε
		3. θῶνται	ώνται	δῶνται
Optativus				
Activi	S.	1. θείην	εῖην	δοίην
		2. θείης	εῖης	δοίης
		3. θείη	εῖη	δοίη
	Pl.	1. θείμεν	εῖμεν	δοίμεν
		2. θείτε	εῖτε	δοίτε
		3. θείεν	εῖεν	δοίεν
Medii	S.	1. θείμην	εῖμην	δοίμην
		2. θείο	εῖο	δοίο
		3. θείτο	εῖτο	δοίτο
	Pl.	1. θείμεθα	εῖμεθα	δοίμεθα
		2. θείσθε	εῖσθε	δοίσθε
		3. θείντο	εῖντο	δοίντο

¹ В таблице приводятся только формы корневого непереходного аориста глагола ίστημι.

Imperativus						
Activi	S.	2.	θές	ἔς	δός	στή-θι
		3.	θέ-τω	ἔ-τω	δό-τω	στή-τω
	Pl.	2.	θέ-τε	ἔ-τε	δό-τε	στή-τε
		3.	θέ-ντων	ἔ-ντων	δό-ντων	στά-ντων
Medii	S.	2.	θοῦ	οῦ	δοῦ	
		3.	θέ-σθω	ἔ-σθω	δό-σθω	
	Pl.	2.	θέ-σθε	ἔ-σθε	δό-σθε	
		3.	θέ-σθων	ἔ-σθων	δό-σθων	
Infinitivus Activi		θεῖναι	εῖναι	δοῦναι	στήναι	
Medii		θέσθαι	ἔσθαι	δόσθαι		
Participium Activi	m θείς, θέντος	m εῖς, ἔντος	m δούς, δόντος	m στάς, στάντος		
	f θεῖσα, ης	f εῖσα, ης	f δούσα, ης	f στάσα, ης		
	n θέν, θέντος	n ἔν, ἔντος	n δόν, δόντος	n στάν, στάντος		
Medii	θέμενος, η, ον	ἔμενος, η, ον	δόμενος, η, ον			

Другие времена				
Futurum Activi	θή-σω	ῆ-σω	δώ-σω	στή-σω
Perfectum Activi	τέ-θη-κα	εῖ-κα	δέ-δω-κα	ἔ-στη-κα
Perf. Med.-Pass.	[κείματι]	εῖ-ματι	δέ-δο-ματι	
Aoristus Passivi	ἐ-τέ-θην	εῖ-θην	ἐ-δό-θην	ἐ-στά-θην

Perfectum глагола ἴστημι	
Indicativus	
Sing.	Plur.
1. ἔ-στη-κα	ἔ-στᾶ-μεν
2. ἔ-στη-κας	ἔ-στᾶ-τε
3. ἔ-στη-κε(ν)	ἔ-στᾶ-σι(ν)
Infinitivus	ἔ-στά-ναι
Participium	m ἔστώς, ὥτος f ἔστῶσα, ης n ἔστώς, ὥτος

Спряжение глаголов с чередованием в корне

εἰμί ‘быть’, основа ἐσ-/σ-				
Praesens				Imperfectum
S.	1. εἰ-μί	ὦ	εἴη-ν	ἥ, ἦν
	2. εἰ	ἥς	εἴη-ς	ἥσθα
	3. ἐσ-τί(ν)	ῇ	εἴη	ἥ-τω
Pl.	1. ἐσ-μέν	ὦ-μεν	εἴ-μεν	ἥ-μεν
	2. ἐσ-τέ	ἥ-τε	εἴ-τε	ἥ-τε, ἥσ-τε
	3. εἰσί(ν)	ὦσι(ν)	εἴ-εν	ἥ-των, ὅντων
Infinitivus: εῖναι				
Participium: ὄν, οὖσα, ὄν (gen. ὄντος, οὔσης, ὄντος)				
Futurum				
Indic.		Opt.	Infinit.	Particip.
S.	1. ἐσ-ο-ματι	ἐσ-οι-μι	ἐσ-ε-σθαι	ἐσ-ό-μενος
	2. ἐσ-η, ἐσει	ἐσ-οι-ο		ἐσ-ο-μένη
	3. ἐσ-ται	ἐσ-οι-το		ἐσ-ό-μενον
Pl.	1. ἐσ-ό-μεθα	ἐσ-οι-μεθα		
	2. ἐσ-ε-σθε	ἐσ-οι-σθε		
	3. ἐσ-ο-νται	ἐσ-οι-ντο		
εἶμι ‘идти’, основа εἰ-/ἱ-				
Praesens				Imperfectum
S.	1. εἰ-μι	ἱ-ω	ἱ-οι-μι	ἥα, ἥ-ειν
	2. εἰ	ἱ-ης	ἱ-οι-ς	ἥιεισθα, ἥ-εις
	3. εἰ-σι(ν)	ἱ-η	ἱ-οι	ἥ-ει(ν), ἥει
Pl.	1. ἱ-μεν	ἱ-ω-μεν	ἱ-οι-μεν	ἥ-μεν
	2. ἱ-τε	ἱ-η-τε	ἱ-οι-τε	ἥ-τε
	3. ἱ-ασι(ν)	ἱ-ωσι(ν)	ἱ-οι-εν	ἥ-σαν, ἥεσαν
Infinitivus: εῖναι				
Participium: ιών, ιοῦσα, ιόν (gen. ιόντος, ιούσης, ιόντος)				

φημί ‘говорить’, основа φη-/φα-					
Praesens					Imperfectum
	Indic.	Coniunct.	Opt.	Imperat.	
S.	1. φη-μί	φ-ῶ	φαίη-ν		ἔ-φη-ν
	2. φής (φῆς)	φ-ῆς	φαίη-ς	φά-θι	ἔ-φη-σθα, ἔ-φη-ς
	3. φη-σί(ν)	φ-ῆ	φαίη	φά-τω	ἔ-φη
Pl.	1. φα-μέν	φ-ῶ-μεν	φαῖ-μεν		ἔ-φα-μεν
	2. φα-τέ	φ-ῆ-τε	φαῖ-τε	φά-τε	ἔ-φα-τε
	3. φασί(ν)	φ-ῶσι(ν)	φαῖ-εν	φά-ντων	ἔ-φα-σαν
Infinitivus: φάναι					
Futurum: φήσω					

οἶδα ‘знать’, основа οἰδ-/εἰδ-/ἰδ-					
Perfectum					Plusquamperfectum
	Indic.	Coniunct.	Opt.	Imperat.	
S.	1. οἶδ-α	εἰδ-ῶ	εἰδείη-ν		ἴδ-η, ἤδ-ει-ν
	2. οἶσ-θα	εἰδ-ῆς	εἰδείη-ς	ἴσ-θι	ἥδ-η-σθα, ἥδ-ει-ς
	3. οἶδ-ε(ν)	εἰδ-ῆ	εἰδείη	ἴσ-τω	ἥδ-ει(ν), ἥδ-ει
Pl.	1. ιδ-μεν	εἰδ-ῶ-μεν	εἰδεῖ-μεν		ἥσ-μεν, ἥδ-ε-μεν
	2. ισ-τε	εἰδ-ῆ-τε	εἰδεῖ-τε	ἴσ-τε	ἥσ-τε, ἥδ-ε-τε
	3. ισ-ασι(ν)	εἰδ-ῶσι(ν)	εἰδεῖ-εν	ἴσ-των	ἥσαν, ἥδ-ε-σαν
Infinitivus: εἰδέναι					
Participium: εἰδώς, εἰδυῖα, εἰδός (gen. εἰδότος, εἰδυῖας, εἰδότος)					
Futurum: εἴσομαι					

Двойственное число Имя

артиклъ	I склонение	II склонение	III склонение
Независимо от рода			
Nom., Acc., Voc.	τώ	-α	-ω
Gen., Dat.	τοῦν	-αιν	-οιν

Главные времена		Исторические времена		Imperativus		
	Act.	Med.	Act.	Med.	Act.	Med.
2 л.	-τον	-σθον	-τον	-σθον	-τον	-σθον
3 л.	-τον	-σθοн	-την	-σθηн	-των	-σθωн

ГРЕЧЕСКО-РУССКИЙ И РУССКО-ГРЕЧЕСКИЙ СЛОВАРИ

Общие замечания

- За исключением особо оговоренных случаев, в словарях даются формы аттического диалекта.
- Глагольное управление указывается в случае отличия от русского.
- Основные формы глагола приведены в греческо-русском словаре.
- Имена собственные объясняются, если они не ясны из контекста.
- Даты до Р. Х. даются без указания на эру.

Греческий алфавит

Начертание	Латинская транскрипция	Начертание	Латинская транскрипция
Α α	a	Ν ν	n
Β β	b	Ξ ξ	x
Γ γ	g	Ο ο	o
Δ δ	d	Π π	p
Ε ε	e	Ρ ρ	r
Ζ ζ	z	Σ σ, ζ	s
Η η	ē	Τ τ	t
Θ θ	th	Υ υ	y
Ι ι	i	Φ φ	ph
Κ κ	k, c	Χ χ	ch
Λ λ	l	Ψ ψ	ps
Μ μ	m	Ω ω	ō

Греческо-русский словарь

А

ἀβάτος, 2 — непроходимый
 'Αβροκόμας, α, ὁ — Аброком, фи-
 никийский сатрап
 ἀγαθός, 3 — хороший
 ἀγαλμα, ατος, τό — статуя
 'Αγαμέμνων, ονος, ὁ — Агамем-
 нон, царь Микен, предводитель
 похода против Трои
 ἀγαν-ακτέω — сердиться
 ἀγαμαι — восхищаться
 'Αγασή, ης, ή — Агава
 ἀγγέλλω — возвещать
 ἀγγελος, ον, ὁ — вестник
 'Αγησίλαος, ον, ὁ (дор. 'Αγησί-
 λας) — Агесилай, спартанский
 царь (IV в.)
 ἄγκυρα, ας, ή — якорь
 ἀγορά, άς, ή — площадь, рынок,
 агора
 ἀγορεύω (ἐρώ, εἶπον, εἴρητα, εἴ-
 ρημαι, ἐρρήθην) — говорить
 ἄγριος, 3 — дикий
 ἀγρός, ον, ὁ — поле
 ἄγχω — душить
 ἄγω (aor. ἤγαγον, perf. ἤχα) —
 вести; соблюдать
 ἀγών, ώνος, ὁ — состязание, борь-
 ба, спорт
 ἀγωνίζομαι — состязаться, сра-
 жаться
 ἀδελφή, ης, ή — сестра
 ἀδελφός, ον, ὁ — брат
 ἀδεῶς — безбоязненно

ἀδηλος, 2 — неизвестный, недо-
 стоверный
 ἀδικέω (c. acc.) — поступать не-
 справедливо, быть неправым
 ἀδικία, ας, ή — несправедливость
 ἀδικος, 2 — несправедливый
 ἀδύνατος, 2 — невозможный, не
 могущий
 ἄδω — петь
 ἀεί — всегда
 ἀετός, ον, ὁ — орел
 ἀηδών, ώνος, ή — соловей
 ἀήρ, ἀέρος, ὁ — воздух
 ἀθάνατος, 2 — бессмертный
 'Αθηνᾶ, άς, ή — Афина
 'Αθήναζε — в Афины
 'Αθῆναι, ών, αί — Афины
 'Αθηναῖος, ον, ὁ — афинянин
 ἀθλιος, 3 — несчастный
 ἀθλον, ον, τό — награда
 ἀθλος, ον, ὁ — труд
 Αἰάκτης, ονς, ὁ — Эак
 Αἴας, Αἴαντος, ὁ — Аякс, герой
 троянской войны
 Αἴγενς, έως, ὁ — Эгей, афинский
 царь
 Αίγυπτιος, ον, ὁ — египтянин
 Αίγυπτος, ον, ή — Египет
 Αίγυπτος, ον, ὁ — Египт, брат Даная
 αἰδέομαι (αἰδέσομαι, ήδέσθην) —
 стыдиться
 αἰδώς, άος, ή — стыд, почтение
 "Αιδης, ον, ὁ — Аид, владыка цар-
 ства мертвых; "Αιδου — цар-
 ство Аида

Αίήτης, ου, ὁ — Ээт, колхидский царь
 αἰθér, ἥρος, ὁ — воздух (верхний, чистый слой)
 αἵμα, ατος, τό — кровь
 αἴνιγμα, ατοс, тó — загадка
 αἴξ, αἰγός, ἡ — коза
 αἱρέω (*aor.* εἷλον, ἥρεθην) — брать; *med.* выбирать
 αἱρω (*ἀρῶ*, ἥρα, ἥρθην) — поднимать
 αἴσα, ης, ἡ — судьба
 αἰσθάνομαι (*αἰσθήσομαι*, ἥσθόμην, ἥσθημαι) (c. *gen.*) — чувствовать; понимать
 αἰσχρός, 3 — позорный
 Αἰσχύλος, ου, ὁ — Эсхил, афинский драматург (IV–V вв.)
 αἰσχύνομαι — стыдиться, совеститься
 αἰσχύνη, ης, ἡ — стыд
 Αἴσων, ονος, ὁ — Эсон
 Αἴσωπος, οу, ὁ — Эзоп, греческий баснописец (VI в.)
 αἰτέω (c. *acc. pers. et rei*) — просить
 αἰτία, ας, ἡ — причина; вина
 αἰτιάομαι — обвинять
 αἴτιος, 3 — виновный; являющийся причиной
 αἰχμάλωτος, οу, ὁ — пленник
 αἰώνιος, 2, 3 — вечный
 ἀκοντίω — бросать копье, поражать копьем
 ἀκόντιον, οу, τό — копье
 ἀκούω (*ἀκούσομαι*, ἥκουσα, ἀκήкоα) (c. *gen. aut acc.*) — слышать, слушать
 'Ακραγαντῖνος, οу, ὁ — житель Агригента, сицилийского города
 ἀκρατος, 2 — несмешанный
 ἀκρίβης, ἔс — точный, тщательный
 ἀκρόπολις, εωс, ἡ — крепость, акрополь
 ἄκρον, οу, τό — вершина

ἄκων, ουσα, οв — невольный, делающий что- либо против воли (*часто переводится наречием*)
 ἀλεκτρυών, ὄνος, ὁ — петух
 ἀλέκω (*также med.*) — отражать
 'Αλέξανδρος, οу, ὁ — Александр: 1. царь Македонии (IV в.); 2. = Парис
 ἀλήθεια, αс, ἡ — правда
 ἀληθεύω — говорить правду
 ἀληθής, έс — истинный
 ἀληθινός, 3 — истинный, настоящий
 ἀλιεύς, έωс, ὁ — рыбак
 ἀλίσκομαι (*ἀλώσομαι*, ἔάλων, ἔάλωκα) — быть пойманым
 'Αλκιβιάδης, οу, ὁ — Алкивиад, афинский политический деятель (V в.)
 ἀλλά — но
 ἀλλήλων — друг друга
 ἀλλος, η, ο — другой; ο ἀλλος — остальной
 ἀλλότριος, 3 — чужой
 ἄλς, ἀλός, ὁ — соль; ή ἄλς — море
 ἄλυπος, 2 — беспечальный
 "Αλυς, ιнос, ὁ — Галис, река, отделяющая Лидию от Персии
 ἀλώπηξ, εкоς, ἡ — лиса
 ἀλωσίς, εωс, ἡ — взятие
 ἄμα *praep. c. dat.* — вместе с; *adv.* вместе с тем
 'Αμαζών, ὄνος, ἡ — амазонка
 ἀμαθής, έс — невежественный
 ἄμαξα, ηс, ἡ — повозка, колесница
 ἀμάρτημα, αтос, τό — ошибка; грех
 "Αμασις, ιдос, ὁ — Амасис
 ἀμβροσία, αс, ἡ — амбрисия, пища богов
 ἀμελέω (c. *gen.*) — пренебрегать, не заботиться
 ἄμπτελος, οу, ἡ — виноградная лоза

'Αμυμώνη, ηс, ἡ — Амимона, источник около Лерны
 ἀμύνω — отражать; *med.* — защищаться
 ἀμφί *praep.: c. gen.* — относительно; *c. acc.* — вокруг, около
 ἀμφίβολος, 2 — двусмысленный
 ἀμφι-έννυμι (*ἀμφιώ*, *ἡμφίεσα*, *ἡμφίεσμα*) — надевать
 'Αμφίπολις, εωс, ἡ — Амфиполь, греческий город во Фракии
 ἀμφίστομος, 2 — зд. имеющий два входа
 ἀμφότερος, 3 — тот и другой
 ἄμφω — оба
 ἄν — частца: не переводится. Выполняет синтаксические функции: *modus futuralis c. coniunct.*; *modus potentialis c. optat.*; *modus unrealis c. indic.*
 ἄνα *praep. c. acc.* — по, вверх по
 ἄνα-βαίνω — восходить, подниматься
 ἄνάβασις, εωс, ἡ — поход (от моря вглубь страны)
 ἄναγκάζω — вынуждать
 ἄναγκαίος, 3 — необходимый, неизбежный
 ἄναγκη, ηс, ἡ — необходимость, неизбежность
 ἄνα-γράφω — записывать
 ἄν-άγω — выводить; *pass.* отпывать
 ἄνάθημα, αтос, τό — посвящение, пожертвование; статуя
 ἄναίδεια, αс, ἡ — бесстыдство
 ἄνα-κτρύττω — объявлять, провозглашать
 ἄνα-κρίνω — расспрашивать
 ἄν-αλισκω (*fut. ἄναλώσω*) — тратить, издерживать
 ἄνα-μένω — ждать
 ἄνα-νεύω — отказывать
 'Αναξαγόρας, οу, ὁ — Анаксагор, греческий философ (V в.)

ἀνάξιος, 2 — не заслуживающий
 ἀνα-πτηδάω — вскакивать
 ἀναρίθμητος, 2 *et* ἀνάριθμος, 2 — бесчисленный
 ἀνα-ρρίπτω — кидать (вверх)
 ἀνα-στρέφω — поворачивать на зад
 ἀνα-σχίζω — раскалывать, разрезать
 ἀνα-τείνω — протягивать вверх; растягивать
 ἀνα-τίθημι — посвящать
 ἀνατολή, ηс, ἡ — восход; начало
 ἀνα-φύομαι — вырастать
 'Ανάχαρσις, εωс, ὁ — Анахарсис, скиф (VI в.)
 ἀνα-χωρέω — возвращаться, отступать
 ἀνδράποδον, οу, τό — раб
 ἀνδρεία, αс, ἡ — мужество
 ἀνδρεῖος, 3 — мужественный
 ἀνδριάς, ἄντος, ὁ — статуя
 ἄν-ειμι (*εἶμι*) — восходить
 ἄν-έλκω — вытаскивать
 ἄνεμος, οу, ὁ — ветер
 ἄνευ *praep. c. gen.* — без
 ἄνήρ, ἀνδρός, ὁ — мужчина, муж
 ἀνθ-ίσταμαι (*med.*) — противостоять
 ἀνθρώπινος, 3 — человеческий
 ἀνθρωπος, οу, ὁ — человек
 ἀν-ίημι — ослаблять, отпускать; производить (о почве)
 ἀν-οίγνυμι (*ἀνοίξω*, *ἀνέῳξα*, *ἀν-έφυμαι*, *ἀνεώχθην*) — открывать
 ἀνόλβιος, 2 — несчастный
 ἀνομία, αс, ἡ — беззаконие
 ἄνους, 2 — безумный
 'Ανταλκίδας, οу, ὁ — Анталкид, спартанский политический деятель (IV в.)
 "Αντεια, αс, ἡ — Антея
 ἀντί *praep. c. gen.* — вместо
 ἀντι-δίδωμι — давать взамен

ἀντι-δράω (*c. acc.* — кому) — воздавать
 'Αντιγόνη, ης, ἡ — Антигона
 ἀντι-λέγω — возражать
 ἀντι-τάττω — строить против
 ἀντρον, ου, τό — пещера
 ἀνύω — совершать, достигать
 ἄξιος, 3 — достойный, стоящий
 ἄξιόω — считать достойным; же-
 лать; решаться
 ἀοιδός, οῦ, ὁ — певец
 ἀπ-αγγέλλω — возвещать
 ἀπ-αγορεύω — отказывать(ся), зап-
 рещать
 ἀπ-άγω — душить; *med.* вешаться
 ἀπ-άγω — уводить
 ἀπαθής, ἔς — не испытывающий
 ἀπαίδευτος, 2 — невоспитанный,
 невежественный
 ἀπ-αιτέω — требовать (обратно)
 ἀπαλλαγή, ἡς, ἡ — избавление,
 спасение
 ἀπ-аллάττω (*perf. pass.* ἀπίλλαγ-
 μαι, *aor. pass.* ἀπηλλάγην) —
 освобождать, избавлять
 ἀπ-αντά (c. *dat.*) — встречаться
 ἀπας, ἀποσα, ἀπαν — весь, вся-
 кий
 ἀπατάω — обманывать
 ἀπ-ειμι (*εἰμι*) — уходить
 ἀπ-ειμι (*εἰμί*) — отсутствовать
 ἀπειρος, 2 (*c. gen.*) — неопытный,
 несведущий
 ἀπ-ελαύνω — уходить
 ἀπ-εργάζομαι — отделять, дово-
 дить до конца
 ἀπ-έρχομαι — уходить
 ἀπ-έχω — удерживать(ся), нахо-
 диться на расстоянии
 ἀππρος, 2 (*ион.*) — неувечный
 ἀπιστος, 2 — неверный, ненадеж-
 ный; не верящий
 ἀπλοῦς, 3 — простой
 ἀπό *praep.* c. *gen.* — от, с (*отку-
 да*); посредством

ἀπο-βαίνω — уходить, сходить;
перен. выходить
 ἀπο-βάλλω — сбрасывать, терять
 ἀπο-βλέπω — обращать внимание
 ἀπο-δημέω — уезжать (в чужую
 страну), путешествовать
 ἀπο-διδρόσκω (*ἀποδράσομαι*, ἀπέδ-
 ρων, *ἀποδέδρακα*) — убегать
 ἀπο-δίδωμι — отдавать; ~ χάριν —
 благодарить; *med.* — продавать
 ἀπο-θνήσκω (*ἀποθανοῦμαι*, ἀπέθα-
 νον, *τέθνηκα*) — умирать, по-
 гибать
 ἀποικία, ας, ἡ — поселение, коло-
 ния
 ἀπο-κηρύττω — зд. запрещать
 ἀπο-κόπτω — отрубать
 ἀπο-κρίνομαι — отвечать
 ἀπο-κρύπτω — скрывать
 ἀπο-κτείνω (*perf. απέκτονα*) —
 убивать
 ἀπο-λείπω — оставлять
 ἀπ-όλλυμι (*ἀπολῶ*, ἀπώλεσα, ἀπο-
 λώλεκα) — губить; *med.* ἀπόλ-
 λυμαι (*ἀπολοῦμαι*, ἀπωλόμην,
 ἀπόλωλα) — гибнуть
 'Απόλλων, ωνος, ὁ — Аполлон
 ἀπόλλυσις, εως, ἡ — избавление,
 освобождение
 ἀπο-λύω — отвязывать, освобож-
 дать
 ἀπο-νέμω — уделять, выдавать
 ἀπο-πέμπω — отсыпать
 ἀπο-πλέω (*fut. ἀποπλεύσομαι*, *aor.*
 ἀπέπλευσα) — отплывать
 ἀ-πορέω (*c. gen.*) — нуждаться в
 чем-то, быть в затруднении
 ἀπορία, ας, ἡ — трудность, затруд-
 нительное положение, нужда
 ἀπόρρητος, 2 — запрещенный, тай-
 ный
 ἀπο-ρρίπτω — отбрасывать
 ἀπο-στέλλω — отсылать
 ἀπο-στέρεω — лишать
 ἀπο-τίθημι — слагать, снимать

ἀπότομος, 2 — крутой, обрывистый
 ἀπο-трέπω — отворачивать
 ἀπο-φαίνω — объявлять, высказы-
 вать; *med.* — показывать, выс-
 казывать (что-то свое)
 ἀπο-φεύγω — убегать
 ἀπόφθεγμα, ατος, τό — изречение
 ἀπο-χωρέω — отступать, отходить
 ἀπτω — прицеплять
 ἄρα — конечно
 ἄρα — вопросит. част. ли; = ἄρα
 'Αργεία, ας, ἡ — аргивянка (жи-
 тельница Аргоса)
 'Αργεῖος, ου, ὁ — аргивянин
 'Αργοναῦται, ών, οι — аргонавты
 "Αργος, εος, τό — Аргос, город в
 Пелопоннесе
 "Αργος, ου, ὁ — Аргос, строитель
 Арго
 ἀργύρεος, 3 *et* ἀργυροῦς, 3 — се-
 ребряный
 ἀργύριον, ου, τό — серебряная
 монета, деньги
 'Αργώ, οδς, ἡ — Арго
 'Αρεοπαγίτης, ου, ὁ — ареопагит,
 член Ареопага
 ἀρέσκω (*ἀρέσω*, *ἡρεσα*, *ἡρέσθην*) —
 нравиться, угодять
 ἀρετή, ἡς, ἡ — добродетель, доб-
 лесть
 "Αρης, "Αρεως, ὁ — Арес
 'Αριαΐος, ου, ὁ — знатный перс,
 полководец Кира Младшего
 ἀριθμέω — считать
 'Αρισταγόρας, ου, ὁ — Аристагор,
 тиран Милета (VI-V в.)
 ἀριστάω — завтракать
 'Αριστείδης, ου, ὁ — Аристид,
 афинский политический дея-
 тель (V в.)
 'Αρίστιππος, ου, ὁ — Аристипп,
 греческий философ, ученик Со-
 крата (IV в.)
 'Αριστοτέλης, ους, ὁ — Аристотель
 ἄρμα, ατος, τό — колесница

'Αρμονία, ας, ἡ — Гармония
 ἀρνέομαι — отрицать, отказываться
 ἀρνυμαι — приобретать себе
 ἀρπάζω — похищать; хватать
 'Αρτάβαζος, ου, ὁ — Артабаз, пер-
 сидский полководец (V в.)
 'Αρταξέρξης, ου, ὁ — Артаксеркс,
 персидский царь (V-IV в.)
 "Αρτεμις, ιδος, ἡ — Артемида
 ἄρτιος — только что
 ἀρχαῖος, 3 — древний
 ἀρχή, ἡς, ἡ — власть; начало; дер-
 жава
 ἄρχω (*c. gen.*) — править; начинать
 ἄρχων, οντος, ὁ — правитель, ар-
 хонт (государственная долж-
 ность)
 ἀσεβής, ἔς — нечестивый
 ἀσθεβής, ἔς — слабый
 'Ασία, ας, ἡ — Азия
 ἄσμενος, 3 — радующийся, до-
 вольный (*часто переводится*
наречием: радостно, охотно)
 ἀσπίς, ιδος, ἡ — щит
 'Ασσύριος, 3 — ассирийский
 ἄσταχυς, νος, ὁ — колос
 ἀστός, ου, ὁ — горожанин, граж-
 данин
 ἀστραπή, ἡς, ἡ — молния
 ἀστρον, ου, τό — звезда
 ἄστυ, εως, τό — город
 ἀσφαλής, ἔς — безопасный, на-
 дежный
 ἀτιμάζω *et* ἀτιμάω — не уважать,
 пренебрегать
 "Ατλας, ντος, ὁ — Атлант
 'Ατρείδης, ου, ὁ — Атрид (сын
 Атрея)
 ἄτρωτος, 2 — неуязвимый
 ἄττα = ἄτινα
 'Αττική, ἡς, ἡ — Аттика, область в
 Греции
 'Αττικός, 3 — аттический
 ἀτυχέω (*c. gen.*) — не получать,
 терпеть неудачу

ἀτυχής, ἔς — несчастливый
 ἀτυχία, ας, ḥ — несчастье
 αὐθίς — опять
 Αὐλίς, ίδος ḥ — Авлида, порто-
 вый город в Беотии
 αὐξάνω (*fut.* αὐξέντω) — увеличи-
 вать
 αὐτίκα — тотчас
 αὐτόματος, 2 — сам собой случа-
 ющийся
 αὐτόμολος, ου, ḥ — перебежчик
 Αὐτονόη, ης, ḥ — Автоноя
 αὐτόνομος, 2 — независимый
 αὐτός, ḥ, ḥ — сам; *в косв. паде-*
 жах — он; ḥ αὐτός — он же,
 тот же
 αὐτού — там же, там
 αὐτόχθονες, ων, οι — коренные
 жители
 ἀφ-αιρέω — отнимать
 ἀφανίζω — уничтожать
 ἀφθονος, 2 — обильный
 ἀφ-ίημι — отпускать, уступать,
 пускать
 ἀφ-ικνέομαι (*ἀφίξομαι*, ἀφικόμην,
 ἀφῆμαι) — прибывать
 ἀφ-ίστημι — отставлять; склонять
 к отпадению; *med.* — отпадать
 ἀформή, ής, ḥ — побуждение, при-
 чина
 ἀφ-օρμίζομαι — отчаливать
 'Αφροδίτη, ης, ḥ — Афродита
 ἀφρός, οῦ, ḥ — pena
 ἀφρων, ον — неразумный
 'Αχαιοί, ών, οι — ахейцы, гречес-
 кое племя; общее название гре-
 ков у Гомера
 'Αχιλλεύς, έως, ḥ — Ахилл, герой
 тroyянской войны

B

Βαβυλών, ώνος, ḥ — Вавилон
 βάθος, εος, τό — глубина
 βαίνω (*βήσομαι*, ἔβην, βέβηκα) —
 идти

βακτηρία, ας, ḥ — посох
 βάλλω (*βαλῶ*, ἔβαλον, βέβληκα,
 βέβλημαι, ἔβλήθην) — бросать
 βάπτω — погружать
 βάραθρον, ου, τό — пропасть
 βάρβαρος, ου, ḥ — варвар (не грек)
 βαρύς, εῖα, ύ — тяжелый
 βασιλεία, ας, ḥ — царская власть,
 царство
 βασιλεία, ας, ḥ — царица
 βασιλεία, ων, τά — царский дво-
 рец
 βασιλειος, 2, 3 — царский
 βασιλεύω (*c. gen.*) — царствовать
 βασιλεύς, έως, ḥ — царь
 βασιλικός, 3 — царский
 Веллерофόнтыς, ου, ḥ — Беллеро-
 фонт
 βέλος, εος, τό — стрела
 βιάζομαι — принуждать
 βίβλος, ου, ḥ — книга
 βίος, ον, ḥ — жизнь
 βιοτεύω — жить
 Βίτων, ωνος, ḥ — Битон
 βλάβη, ής, ḥ — вред
 βλάπτω (*c. acc.*) — вредить
 βλέπω — смотреть, видеть
 βοή, ής, ḥ — крик
 βοηθέω — помогать
 βοηθός, οῦ, ḥ — помощник
 Βοιωτία, ας, ḥ — Беотия, область
 в Греции
 βορρᾶς, οῦ, ḥ — север
 βόσκημα, ατος, τό — скот
 βουλεύω — советовать; *med.* сове-
 товаться, решать
 βουλή, ής, ḥ — совет
 βούλομαι — хотеть
 βοῦς, βοός, ḥ, ḥ — бык, корова
 βραδύς, εῖα, ύ — медленный
 βραχύς, εῖα, ύ — короткий, скорый
 βρέφος, εος, τό — младенец
 βροντή, ής, ḥ — гром
 βροτός, 3 — смертный
 βρωτός, 3 — съедобный

βύρσα, ας, ḥ — шкура
 βωμός, οῦ, ḥ — алтарь

Г

γάμος, ου, ḥ — брак
 γάρ — ибо
 γαστήρ, τρός, ḥ — желудок
 γε — (*ограничительная частица*)
 по крайней мере
 γείτων, ονος, ḥ — сосед
 γελάω — смеяться
 γελοῖος, 3 — смешной
 γέμω — быть полным
 γένεσις, εως, ḥ — рождение
 γενναῖος, 3 — благородный
 γεννάω — рождать
 γένος, εος, τό — род
 γέρων, οντος, ḥ — старик
 γεύομαι (*c. gen.*) — отведывать
 γέφυρα, ας, ḥ — мост
 γεωργέω — обрабатывать (землю)
 γεωργία, ας, ḥ — земледелие
 γεωργός, οῦ, ḥ — земледелец
 γῆ, γῆς, ḥ — земля
 γῆρας, ως, τό — старость
 γίγνομαι (*γενήσομαι*, ἐγενόμην, γέ-
 γονα, γεγένημαι) — рождать-
 ся; происходить; случаться;
 быть
 γιγνώσκω (*γνώσομαι*, ἔγνων, ἔγνω-
 κα, ἔγνωσμαι, ἐγνώσθην) — уз-
 навать, знать, понимать
 Γλαῦκος, ου, ḥ — Главк
 γλαῦξ, γλαυκός, ḥ — сова
 γλυκύς, εῖα, ύ — сладкий
 γλώττα, ής, ḥ — язык
 γνώμη, ής, ḥ — мысль, мнение
 γνώριμος, 3 — знатный, знаменитый
 γονεύς, έως, ḥ — родитель
 Γοργώ, οὖς, ḥ — Горго: 1) Медуза
 Горгона; 2) дочь спартанского
 царя Клеомена, жена царя Лео-
 нида
 γράμμα, ατος, τό — буква; *pl.* —
 сочинение, грамота, литература

γράφω (*perf.* γέγραφα) — писать
 γυμνάζω — упражнять
 γυμνός, 3 — обнаженный; незащи-
 щенный
 γυνή, γυναικός, ḥ — женщина, жена
 γύψ, γυπός, ḥ — коршун

Δ

δαιμων, ονος, ḥ — божество
 δάκνω (*δήξομαι*, ἔδακον, δέδηχα,
 δέδηγμαι, ἔδήχθην) — кусать
 δακρύω — плакать
 δαλός, οῦ, ḥ — головня
 Δαμοκλῆς, έονς, ḥ — Дамокл
 Δάμων, ωνος, ḥ — Дамон
 Δαναός, οῦ, ḥ — Данай
 δαπανάω — расходовать
 Δαρεῖος, ου, ḥ — Дарий, имя не-
 скольких персидских царей
 δασμός, οῦ, ḥ — подать
 δέ — (*частица*) же, а, но
 δεῖ (*δεήσει*, ἔδέησε, δεδέηκε) —
 должно
 δείδω *perf.* δέδια *et* δέδοικα — бо-
 яться
 δείκνυμι (*δείξω*, ἔδειξα, δέδειχα,
 δέδειγμαι, ἔδείχθην) — пока-
 зывать
 δειλία, ας, ḥ — трусость
 δειλός, 3 — трусливый
 δειμάίνω (*c. acc.*) — бояться
 δεινός, 3 — ужасный; искусный
 δειπνέω — обедать
 δεῖπνον, ου, τό — обед, пир
 δέκα — десять
 δέκατος, 3 — десятый
 Δελφοί, ών, οι — Дельфы
 δένδρον, ου, τό — дерево
 δεξιός, 3 — правый
 δέομαι (*δεήσομαι*, δεδέημαι, ἔδεή-
 θην) (*c. gen.*) — нуждаться,
 просить
 δέρμα, ατος, τό — шкура
 δέρω (*perf.* δέδαρκα, δέδαρμαι, *aor.*
 pass. ἔδάρην) — сдирать

δεσμωτήριον, ου, τό — тюрьма
 δέσποινα, ης, ἡ — госпожа
 δεσπότης, ου, ὁ — господин, хозяин
 Δευκαλίων, ωνος, ὁ — Девкалион
 δεῦρο — сюда
 δεύτερος, 3 — второй
 δέχομαι — принимать
 δέω — связывать
 δή — (утвердительная частица)
 конечно, так вот, итак; καὶ δὴ
 кои — в частности
 δῆλος, 3 — ясный
 δηλώω — делать явным, объявлять
 Δημήτηρ, Δήμητρος, ἡ — Деметра
 δημократία, ας, ἡ — демократия
 δημократикός, 3 — демократический
 δῆμος, ου, ὁ — народ
 Δημοσθένης, ους, ὁ — Демосфен,
 афинский оратор и политический
 деятель (IV в.)
 δημόσιος, 3 — государственный;
 δημοσία — за государственный
 счет
 Δημῶναξ, ακτος, ὁ — Демонакт,
 философ (I в. от Р. Х.)
 δηϊώω — опустошать
 διά *praep.*: с. gen. — через, сквозь, в
 течение; посредством; с. acc. —
 вследствие, благодаря, из-за
 δια·βαίνω — переходить
 δια·βάλλω — клеветать
 δια·βιβάζω — переправлять
 δι·άγω — переводить; проводить
 (жизнь)
 δια·κρίνω — различать
 δια·λέγομαι (διαλέξομαι, διείλεγ-
 μαι, διειλέχθην) — беседовать
 (c. dat. — с кем)
 δια·λύω — уничтожать, растор-
 гать; примирять; платить
 δια·νέμω — разделять, раздавать
 διάνοια, ας, ἡ — разум
 δια·πράττω — совершать, оканчи-
 вать

δι·αρπάζω — разграблять
 δια·σκεδάννυμι — раскидывать,
 разбивать
 δια·σώζω — спасать
 δια·τίθημι — располагать, устраи-
 вать; pass. — быть расположенным
 διατριβή, ἥς, ἡ — время препро-
 вождение
 δια·τρίβω — проводить время
 δια·φέρω — отличаться, превосход-
 дить
 δια·φθείρω — губить, разворачивать
 διαφθορά, ἀς, ἡ — гибель, развра-
 щение
 διδασκάλειον, ου, τό — школа
 διδάσκαλος, ου, ὁ — учитель
 διδάσκω (διδάξω, ἐδίδαξα, δεδίδα-
 χα, δεδίδαγμαι) — учить
 δίδωμι — давать; δίκην δίδωμι —
 нести наказание по суду
 δι·έχω — отделять; отстоять
 δι·ηγέομαι — рассказывать
 δι·ίσταμαι (*med.*) — расходиться,
 разделяться
 δικάζω — судить
 δίκαιος, 3 — справедливый
 δικαιοσύνη, ης, ἡ — справедли-
 вость
 δικαστήριον, ου, τό — суд
 δικαστής, οῦ, ὁ — судья
 δίκη, ης, ἡ — справедливость, пра-
 восудие, суд; наказание
 διό — поэтому
 Διογένης, ους, ὁ — Диоген, гре-
 ческий философ-киник (IV в.)
 δι·οικέω — устраивать, управлять
 Διονύσιος, ου, ὁ — Дионисий (Стар-
 ший), тиран Сиракуз (V-IV в.)
 Διόνυσος, ου, ὁ — Дионис
 Διόσκουροι, ων, οἱ — Диоскуры,
 близнецы, сыновья Зевса и Леды
 διότι — потому что
 διπονς, δίποδος — двуногий
 δίς — дважды

δίψα, ης, ἡ — жажда
 διψάω — испытывать жажду
 διώκω — преследовать
 δοκέω (δόξω, ἔδοξα, δέδοκται) —
 казаться; решать
 δόκησις, εως, ἡ — слава
 δόξα, ης, ἡ — слава; мнение
 δορά, ἀς, ἡ — шкура
 δόρυ, δόρατος, τό — копье
 δορυφόρος, ου, ὁ — копьеносец
 δουλεύω — быть рабом, подчи-
 няться
 δούλος, ου, ὁ — раб
 δουλόω — порабощать
 Δράκων, οντος, ὁ — Дракон(t),
 афинский законодатель (VII в.)
 δράκων, οντος, ὁ — дракон, змей
 δραχμή, ἥς, ἡ — драхма, серебря-
 ная монета
 δράω — делать, действовать
 δύναμαι (δυνήσομαι, δεδύνημαι,
 ἐδύνηθην) — мочь, быть в со-
 стоянии
 δύναμις, εως, ἡ — сила; войско
 δυνάστης, ου, ὁ — царь
 δυνατός, 3 — могущий; возмож-
 ный
 δύνω = δύομαι
 δύο — два
 δυσκλεής, ἔς — бесславный
 δυσμαί, ών, αἱ — закат
 δυσμενής, ἔς — враждебный
 δυσνομία, ας, ἡ — беззаконие
 δυστεβής, ἔς — нечестивый
 δυστυχέω — быть несчастным
 δύω — погружать; *med.* δύομαι
 (δύσομαι, ἔδυν, δέδυκα) — по-
 гружаться, тонуть, заходить
 (о солнце)
 δώδεκα — двенадцать
 δωρέομαι — дарить
 Δωριακός, 3 — дорийский
 Δωριεύς, έως, ὁ — Дорией, спар-
 танский полководец (VI в.)
 δώρον, ου, τό — дар

E

έάν = εἰ ἄν
 έαρ, έαρος, τό — весна
 έαυτοῦ, ἧς, οὐ — себя самого
 έάω (*imperf.* εῖων, *aor.* εἴασσα) —
 позволять
 έβδομήκοντα — семьдесят
 έβδομηκοστός, 3 — семидесятый
 έβδομος, 3 — седьмой
 έγγυητής, οῦ, ὁ — поручитель
 έγγύς — рядом
 έγκρατής, ἔς — воздержный
 έγώ — я
 έδρα, ας, ἡ — сиденье
 έθέλω (*fut.* ἐθελήσω) — хотеть
 έθίζω — приучать
 έθνος, εος, τό — народ, племя
 εἰ — если; ли
 εἶδον ν. ὄραω
 εἴδωλον, ου, τό — изображение
 εἴθε — о если бы!
 εἰκάζω — уподоблять
 εἰκός, οτος *et* έοικός, οτος, τό (*part.*
 к єοικα) — вероятное, подоба-
 ющее
 εἴκοσι(*v.*) — двадцать
 εἴκω — уступать
 εἰκών, όνος, ἡ — изображение
 εἴλον ν. αἵρεω
 εἰμί — быть
 εῖμι — идти
 εἴπερ — если только
 εἴπον ν. ἀγορεύω
 εἴργω — запирать, препятствовать
 εἰρήνη, ης, ἡ — мир (*lat. rax*)
 εἰς *praep.* с. acc. — в, на (куда?)
 εῖς, μία, ἕν — один
 εἰσ·άγω — вводить
 εἰσ·βαίνω — входить
 εἰσ·βάλλω — вбрасывать, поме-
 щать
 εἰσ·ειμι (εῖμι) — входить
 εἰσ·έρχομαι — входить
 εἰσ·κομίζω — ввозить, вводить

εἴσοδος, οὐ, ἡ — вход
 εἰσ-πράττω (c. acc. pers. et rei) —
 взыскивать, собирать
 εἰσ-φέρω — вносить, вводить
 εἶτα — затем; итак
 εἴτε... εἴτε — ли... или
 εἴωθα (perf.) — иметь обыкновение
 ἐκ (ἐξ) *praep. c. gen.* — из
 ἔκαστος, 3 — каждый
 ἔκάτερος, 3 — каждый из двух
 ἔκατόν — сто
 ἔκατοςτος, 3 — сотый
 ἐκ-βαίνω — сходить, выходить
 ἔκγονος, οὐ, ὁ — потомок
 ἐκ-δέρω — снимать шкуру
 ἐκ-δύω — снимать; *med.* — выны-
 ривать, выскакивать
 ἐκεῖ — там
 ἐκεῖθεν — оттуда
 ἐκεῖνος, η, ο — тот; он
 ἐκ-καθαίρω — вычищать
 ἐκ-καλύπτω — открывать
 ἐκκλησία, ας, ἡ — народное собрание
 ἐκ-κομίζω — вывозить
 ἐκ-κόπτω — вырубать
 ἐκ-λείπω — оставлять; умирать
 ἐκ-λύω — освобождать
 ἐκ-πηδάω — спрыгивать
 ἐκ-πλήρω — наполнять
 ἐκ-πλήττω (*aor. pass.* ἐξεπλάγην) —
 изумлять; поражать
 ἔκπωμα, ατος, τό — чаша
 ἐκ-τείνω — растягивать; уклады-
 вать (также мертвым)
 ἐκτος, 3 — шестой
 "Ектар, орос, ὁ — Гектор
 ἐκ-τρέφω — вскармливать, воспи-
 тывать
 ἐκ-φεύγω — выбегать, избегать
 ἐκ-χωρέω — выходить, уступать
 ἐκών, οὖσα, ὁν — добровольный
 (часто переводится наречием)
 ἔλαια, ας, ἡ — олива (дерево и плод)
 'Ελαιοῦς, οὖντος, ὁ — Элеунт, го-
 род во Фракии

ἐλαύνω (ἐλῶ, ἥλασσα, ἐλήλακα, ἐλή-
 λαμαι, ἥλαθην) — идти; гнать
 ἐλαφος, ου, ἡ — лань
 ἐλέγχω — испытывать, уличать
 'Ελένη, ης, ἡ — Елена
 ἐλεος, εος, τό — жалость
 ἐλευθερία, ας, ἡ — свобода
 ἐλεύθερος, 3 — свободный
 ἐλευθερόω — освобождать
 ἐλεφάντινος, 3 — слоновый, из
 слоновой кости
 ἐλέφας, ανтоς, ὁ — слон
 ἐλκω — тащить
 'Ελλάς, ἄδος, ἡ — Эллада, Греция
 "Ελλην, ηνος, ὁ — эллин, грек
 'Ελληνικός, 3 — эллинский, гре-
 ческий
 'Ελλήσποντος, ου, ὁ — Геллеспонт
 (Дарданеллы)
 ἐλος, εοс, τό — болото
 ἐλπίζω — надеяться
 ἐλπίς, ιδοс, ἡ — надежда
 ἐμαυτοῦ, ης — меня самого
 ἐμ-βαίνω — входить
 ἐμ-βάλλω — вбрасывать, бросать
 (в кого-либо — *dat.*)
 ἐμός, 3 — мой
 ἐμ-пεδόω — соблюдать
 ἐμ-πίμπλημι — наполнять
 ἐμ-πίμπρημι — жечь
 ἐμ-ποιέω — внушать
 ἐμπορος, οу, ὁ — купец
 ἐμπροσθεν — впереди; прежде
 ἐν *praep. c. dat.* — в, на (где?),
 среди; при (о месте битвы)
 ἐν-αγίζω — приносить (в) жертву
 (героям или умершим)
 ἐναντίομαι — противодействовать
 ἐναντίος, 3 — противоположный;
 враждебный; ἐναντίον — на-
 против, прямо
 ἐνδηλος, 2 = δῆλος
 ἐνδοξος, 2 — славный
 ἐν-ειμι (είμι) — быть в чем-то,
 где-либо

ἐνεκα *praep. c. gen.* — ради (*ста-
 вится в постпозиции*)
 ἐνενηκοστός, 3 — девяностый
 ἐν-έχω — заключать в чем-то;
 pass. — зацепляться
 ἐνθάδε — сюда
 ἐνθένδε — отсюда
 ἐν-θυμέομαι — иметь на душе,
 обдумывать
 ἐνιαυτός, οὐ, ὁ — год
 ἐνιοι, 3 — некоторые
 ἐνίοτε — иногда
 ἐννέα — девять
 ἐν-οικέω — населять
 ἐν-οικοδομέω — строить в чем-
 либо, застраивать
 ἐν-ράπτομαι — вшивать
 ἐνταῦθα — там; тогда
 ἐν-τείνω — натягивать; наносить
 ἐν-τίθημι — вкладывать, налагать
 ἐντός *adv. c. gen.* — по эту сторону
 ἐξ ν. ἐκ
 ἐξ — шесть
 ἐξ-αγγέλλω — извещать; *med.* —
 обещать
 ἐξ-άγω — выводить
 ἐξαίφνης — внезапно
 ἐξακόσιοι, 3 — шестьсот
 ἐξαμηνιαῖος, 3 — шестимесячный
 ἐξ-απατάω — обманывать
 ἐξ-ειμι (είμι) — выходить
 ἐξ-έλκω *et* ἐξ-ελκύω — вытаски-
 вать
 ἐξ-έρχομαι — выходить
 ἐξ-εστι (*impers.*) — возможно
 ἐξ-ηγέομαι — излагать
 ἐξηκοστός, 3 — шестидесятый
 ἐξουσία, ας, ἡ — возможность,
 право
 ἐξω — вне
 ἐρπτή, ης, ἡ — праздник
 ἐπ-αγγέλλομαι — обещать
 ἐπ-αινέω (*fut. -αινέσω, aor. -ήνε-
 σα*) — хвалить
 ἐπαινος, οу, ὁ — похвала

'Επαμεινώνδας, ου, ὁ — Эпами-
 нond, фиванский политический
 деятель (IV в.)
 ἐπ-άν-ειμι *et* ἐπ-αν-έρχομαι —
 восходить, возвращаться
 ἐπεάν = ἐπεὶ ἀν
 ἐπεὶ *et* ἐπειδή — когда
 ἐπειδάν = ἐπειδή ἀν
 ἐπ-ειμι (είμι) — приходить, подхо-
 дить, наступать (о времени)
 ἐπ-εισ-έρχομαι — входить, подходить
 ἐπειτα — затем
 ἐπ-έρχομαι — приходить, подхо-
 дить; проходить
 ἐπ-έχω — медлить, ждать
 ἐπί *praep.: c. gen.* — на чем-либо;
 c. dat. — при, на (где?), для,
 из-за, за что-либо; *acc.* — на
 что-либо, против кого-либо
 ἐπι-βάλλω (*также med.*) — на-
 брасывать; нападать
 ἐπιβάτης, οу, ὁ — путешественник
 (на корабле)
 ἐπι-βοηθέω — помогать
 ἐπι-βουλεύω (*c. dat.*) — злоумыш-
 лять
 ἐπι-γράφω — надписывать
 ἐπι-δείκνυμι — показывать
 ἐπι-δικάζω — присуждать
 ἐπι-καίω — поджигать
 ἐπι-καλέω — призывать, называть
 ἐπικίνδυνος, 2 — опасный
 ἐπι-λαμβάνω — занимать, захваты-
 вать, нападать
 ἐπι-λανθάνομαι (*ἐπιλήσσομαι, ἐπε-
 λαθόμην, ἐπιλέλησμαι*) (*c.
 gen.*) — забывать
 ἐπι-λέγομαι (*med.* (ион.) — читать
 ἐπι-λείπω (*c. acc.*) — недоставать
 (у кого)
 ἐπιμέλεια, ας, ἡ — забота
 ἐπι-μελέομαι *et* ἐπι-μέλομαι (*c.
 gen.*) — заботиться
 'Επιμηθεύς, έως, ὁ — Эпиметей,
 брать Прометея

ἐπι-ορκέω — должно клясться, нарушать клятву
 ἐπι-ρρόννυμι — укреплять, одобрять
 ἐπίστημος, 2 — чеканенный
 ἐπίσταμαι (ἐπιστήμαι, ἡπίστημαι, ἡπιστάθην) — знать
 ἐπι-στέλλω — посыпать, приказывать
 ἐπιστήμη, ης, ἡ — знание
 ἐπιστήμων, ον — знающий
 ἐπιστολή, ης, ἡ — письмо
 ἐπι-таттω — приказывать
 ἐπιτήδειος, 2, 3 — удобный, неоходимый; ἐπιτήδεια, αν, τά — продовольствие
 ἐπι-тίθημι — налагать; *med.* — нападать
 ἐπι-тиμάω — порицать
 ἐπι-тропεύω — управлять (*c. acc.*)
 ἐπιφανής, έс — явный; знаменитый
 ἐπи-фёроюмай (*med.*) — нападать
 ἐπи-χεирέω (*c. dat.*) — пытаться; нападать
 ἐпомаи (ἐψомοι, ἐσπόμην, *imperf.* εἰπόμην) (*c. dat.*) — следовать
 єпос, еос, тó — слово, стих
 єпта — семья
 єптакіс — семь раз
 єрѡв (aor. ἥρασθην) (*c. gen.*) — любить
 'Ератостенъ, ους, ό — Эратосфен, греческий географ (III в.)
 єргаçомаи — работать, обрабатывать; делать
 єргон, ον, τό — дело, труд
 єртмоs, 2, 3 — пустынnyй, пустой; лишенный
 єріçω — спорить, состязаться
 'Ериниç, ύοс, ή — Эриния, богиня мщения
 єриç, идос, ή — вражда
 єрмненç, ύωс, ό — переводчик, толкователь

'Ермῆς, οῦ, ό — Гермес
 ἐρρωμένος, 3 (*part. perf. med. от ρώννυμι*) — сильный, крепкий
 ἐρχομαι (ἐλεύσομαι, ἥλθον, ἐλήλυθα) — идти, приходить
 ἐρωτάω — спрашивать
 έс = εις
 ἐσθής, ηтоς, ή — одежда
 ἐσθίω (ἐδομοι, ἔφαγον, ἐδήδοκα, ἐδήδεσμαι, ἔβρωσθην) — есть
 ἐσθλός, 3 — превосходный
 ἐσπέρα, αс, ή — вечер
 єсте — пока (не)
 єтасироç, οу, ό — товарищ
 єтероç, 3 — другой
 єти — еще; более
 єтоç, εос, τó — год
 εῦ — хорошо
 Еնагорас, ου, ό — Эвагор, царь Кипра (V—IV вв.)
 Енбоia, αс, ή — Евбейя, остров в Греции
 εὐγενής, έс — благородный
 εὐδαιμонίа, αс, ή — счастье
 εὐδαιμονίçω — считать счастливым
 εὐδаимѡn, οн — счастливый
 εувергетéо (*c. acc.*) — благодетельствовать, оказывать услугу
 εувергетиç, οу, ό — благодетель
 Енθдмомоç, οу, ό — Евтидем, ученик Сократа
 εувтнс — прямо, тотчас
 εунклеиç, έс — славный
 εунмевиç, έс — благожелательный, милостивый
 εундниç, 3 — разделяющий ложе
 εунноia, αс, ή — благосклонность
 εуннуoс, 2 — благосклонный
 Енхеиноç Понтоç, οу, ό — Понт Евксинский (Черное море)
 εўпaиç, εўпaидoс — имеющий хороших детей
 εўпoroç, 2 — состоятельный

εύρετής, οῦ, ό — изобретатель
 Енрипид, οу, ό — Еврипид, афинский трагический поэт (V в.)
 εунріскo — (εύρήσω, ηύρον, ηύρηκα, ηύρημαι, ηύρεθην) — находить, изобретать
 εύрос, εос, τó — ширина
 Енрұпшөөз, έв, ό — Еврисфей
 Енрѡпти, ηс, ή — Европа
 εунсебеиа, αс, ή — благочестие
 εунсебиç, έс — благочестивый
 εунтэлелиа, αс, ή — умеренность
 εунтолмия, αс, ή — отвага
 εунтухéо — быть счастливым, иметь удачу
 εунтухиç, έс — удачливый
 εунтухиа, αс, ή — счастье, удача
 εунфракину — радовать
 εунфросунη, ηс, ή — радость
 εунх, ηс, ή — молитва
 εунхомаi (*c. dat. pers. et acc. rei*) — желать; умолять; молиться
 εунднумоç, 2 — левый
 'Ефесиоç, 3 — эфесский
 єфi imperf. 3 sing. от феми
 'Ефиалтес, οу, ό — Эфиальт, спартанец
 єф-ицми — позволять; *med.* — стремиться
 єф-икненоiai (*c. gen.*) — достигать
 єф-истеми — приставлять
 єфодион, οу, τó — запас
 єфороç, οу, ό — эфор, высшее должностное лицо в Спарте
 єхтадиро — ненавидеть
 єхтра, αс, ή — вражда
 єхтродс, 3 — враждебный; ό єх-тродс — враг
 єхв (єхв et σχήσω, єхсон, єхлка, єхтмаi; *imperf.* εїхон) — иметь; εñ єхв — находиться в хорошем состоянии, хорошо обстоять
 єψω (ἐψήσω, ἡψησα) — варить
 євс — пока (не)

Z

ζáω (βιώσομαι, ἑβίων, βεβίωκα) — жить
 ζεунгунмi (ζεунх, έζεунха, έζεунг-маi) — запрягать
 Ζеун, Διόс (поэт. Ζηνός), ό — Зевс
 ζηлóв (*c. acc.*) — завидовать; добиваться
 ζηмíа, αс, ή — наказание
 ζηмíо — наказывать
 ζηтeо — искать, исследовать
 ζуgón, οу, τó — ярмо
 ζáон, οу, τó — животное

H

һ — ли (*в прямом вопросе*); конечно
 һ — или; чем
 һ — где; как (*соотносительное наречие*)
 ήγемониа, αс, ή — господство, предводительство
 ήгемáн, όноç, ό — вождь
 ήгéомаi (*c. gen.*) — предводительствовать; рассказывать; думать, полагать
 һdη — уже
 һdомаi — радоваться
 һdонh, ηс, ή — наслаждение, удовольствие
 һdнc, εїа, ύ — сладкий, приятный
 һhоs, εос, τó — нрав, обычай
 һкв — прийти
 һлиоç, οу, ό — солнце
 һmеiс — мы
 һмéra, αс, ή — день
 һмéтероç, 3 — наш
 һмibрвтоç, 2 — полуисведенный
 һмionоç, οу, ό — мул
 һмиси, εос, τó — половина
 һn — єáн
 һneгокон v. фéрв
 һnivа, αс, ή — вожжи; власть

ἡνίκα — когда
ἡνιοχέω — править (колесницей)
ἡπειρος, ου, ἡ — материк
Ἡρα, ας, ἡ — Гера
Ἡρακλῆς, ἔους, ὁ — Геракл
Ἡρόδοτος, ου, ὁ — Геродот, греческий историк (V в.)
Ἡρόστρατος, ου, ὁ — Герострат
ἥρως, ως, ὁ — герой
Ἡσιόδος, ου, ὁ — Гесиод
ἡσυχία, ας, ἡ — спокойствие
ἡσυχος, 2 — спокойный
ἥττα, ης, ἡ — поражение
ἥττάμαι (*c. gen.*) — терпеть поражение
Ἡφαιστος, ου, ὁ — Гефест

Θ

θάλαμος, ου, ὁ — спальня
θάλαττα, ης, ἡ — море
θαλαττοκρατία, ας, ἡ — господство на море
θάνατος, ου, ὁ — смерть
θάπτω (θάψω, ἔθαψα, τέταφα, τέθαψμαι, ἐτάφην) — хоронить
θάτερον = τὸ ἔτερον
θαυμάζω (*c. acc.*) — удивляться, восхищаться
θαυμάσιος, 3 *et* θαυμαστός, 3 — удивительный
θεά, ἀς, ἡ — богиня
θέαμα, ατος, τό — зрелище
θεάομαι — смотреть
θεῖος, 3 — божественный
θέλω — хотеть
θέμις, ιδος, ἡ — право, справедливость
θεμιστοκλῆς, ἔους, ὁ — Фемистокл, афинский политический деятель (V в.)
θεός, οῦ, ὁ — бог; ἡ θεός — богиня
θεράπαινα, ης, ἡ — служанка
θεραπέω — служить, почитать
θεράπων, οντος, ὁ — слуга

θερμοπύλαι, ών, αἱ — Фермопилы, горный проход из Фессалии в центр Греции
θεσμός, οῦ, ὁ — постановление, закон
θέτις, ιδος, ἡ — Фетида, морская богиня, мать Ахилла
θετταλία, ας, ἡ — Фессалия, область в Греции
θῆβαι, ών, αἱ — Фивы, город в Греции
θηβαῖος, ου, ὁ — фиванец
θήρ, θηρός, ὁ — зверь
θήρα, ας, ἡ — охота
θηράω *eι* θηρεύω — охотиться
θηρίον, ου, τό — зверь
θησαυρός, οῦ, ὁ — сокровище
θησεύς, έως, ὁ — Тесей, афинский царь
θιγγάνω (*fut.* θίξομαι, *aor.* ἔθιγον) (*c. gen.*) — касаться
θνήσκω = ἀπο-θνήσκω
θνητός, 3 — смертный
θόας, αντος, ὁ — Тоант
θορυβέω — шуметь
θρᾶξ, Θρακός, ὁ — фракиец
θράσος, εος, τό — смелость
θρασύθουλος, ου, ὁ — Фрасибул, милетский тиран (VI в.)
θρίξ, τριχός, ἡ — волос
θρόνος, ου, ὁ — кресло; престол
θυγάτηρ, τρός, ἡ — дочь
θυμόω — сердить
θυμός, οῦ, ὁ — дух
θύρα, ας, ἡ — дверь
θυσία, ας, ἡ — жертва
θύω — приносить (в) жертву

I

ἰάομαι — лечить
Ἰάσων, ονος, ὁ — Ясон
ἰατρική, ης, ἡ — врачебное искусство
ἰατρός, οῦ, ὁ — врач
ἴδιος, 3 — собственный

ἰδιώτης, ου, ὁ — частное лицо
ἰδρύω — сооружать
ἱέρεια, ας, ἡ — жрица
ἱερεῖον, ου, τό — жертвенноe животное
ἱερεύς, έως, ὁ — жрец
ἱερόν, οῦ, τό — святилище
ἱερός, 3 — священный, посвященный
ἵημι — (от)пускать
ἴκανός, 3 — достаточный; способный
ἴλεως, 2 — милостивый
Ἰλιάς, ἄδος, ἡ — Илиада
Ἰλιος, ου, ἡ — Илион (= Троя)
ἱμάτιον, ου, τό — гиматий, плащ
ἴνα — чтобы; *c. indic.* — где
Ἴνδοι, ών, οἱ — индийцы
Ἴνώ, οῦς, ἡ — Ино
Ἰοβάτης, ου, ὁ — Иобат
Ἰοκάστη, ης, ἡ — Иокаста
Ἴόλαιος, ου, ὁ — Иолай, друг Геракла
ἴππεύω — ездить верхом
Ἴππιας, ου, ὁ — Гиппий, сын Пицистрата, афинский тиран (VI-V вв.)
ἴππος, ου, ὁ — конь
Ἴσθμός, οῦ, ὁ — Истм, коринфский перешеек
ἴσος, 3 — равный; ισως — может быть
ἴστημι — ставить; *med.* — стоять
ἴστιον, ου, τό — парус
ἴστορία, ας, ἡ — история
ἰσχυρός, 3 — сильный
ἰσχύς, θός, ἡ — сила
Ἴταλία, ας, ἡ — Италия
Ἴφιγένεια, ας, ἡ — Ифигения
ἰχθύς, θός, ὁ — рыба
ἴχνος, εος, τό — след
Ἴωλκός, οῦ, ἡ — Иолк, город в Фессалии
Ἴωνες, ον, οἱ — ионийцы, одно из крупнейших греческих племен

Ἰωνία, ας, ἡ — Иония, населенная греками территория Малой Азии и часть прилегающих островов

K

Κάδμος, ου, ὁ — Кадм, основатель Фив
καθαίρω (καθαρῶ, ἐκάθητρα, κεκάθαρμαι, ἐκαθάρθην) — очищать
καθ-εύδω — спать
καθ-ήκω доходить, наступать; ὁ καθήκων χρόνος — подходящее время; καθήκει (*impers.*) — следует
καθ-ηλόω — прибывать
κάθ-ημαι (*perf.*) — сидеть
καθ-ίζω — сажать; садиться
καθ-ίστημι — постановлять, устанавливать, назначать
καί — и; καὶ δὴ καί — в том числе
καίνος, 3 — новый
καίπερ — хотя
καιρός, οῦ, ὁ — надлежащее время
Καΐσαρ, αρος, ὁ — Цезарь
καίω (καύσω, ἐκαύσα, κέκαυκα, κέκαυμαι, ἐκαύθην) — жечь
κακόνους, 2 — злонамеренный
κακός, 3 — плохой; τὸ κακόν — зло, беда
κακούργος, ου, ὁ — злодей
καλέω (καλῶ, ἐκάλεσα, κέκληκα, κέκλημαι, ἐκλήθην) — звать
Καλλιόπη, ης, ἡ — Каллиопа, муз эпической поэзии
κάλλος, εος, τό — красота
καλός, 3 — прекрасный
Κάλχας, αντος, ὁ — Калхас
καπνός, ου, ὁ — дым
καρκίνος, ου, ὁ — рак
καρπός, οῦ, ὁ — плод
καρπόομαι — собирать плоды, получать выгоду
Καρχηδών, θόνος, ἡ — Карфаген
κασίγνητος, ου, ὁ — брат

катá *praep.*: с. *gen.* по поводу, относительно; с. *acc.* — по, вдоль по, вниз по; согласно, в соответствии
 ката-βαίνω — сходить (вниз)
 ката-βάλλω — сбрасывать
 ката-γελάω — высмеивать
 ката-γυγνώσκω — осуждать (кого — *gen.*, на что — *acc.*)
 кат-άγω — возвращать
 ката-δικάζω — осуждать (кого — *gen.*, на что — *acc.*)
 ката-δύω — погружать, топить
 ката-θύω — приносить в жертву, закалывать
 ката-καίω (*aor.* катέκауса) — сжигать
 катá-κειμαι — лежать (внизу, на земле)
 ката-κλίνω — наклонять; *med.* — возлагать
 ката-κλύζω — затоплять
 ката-κόπτω — изрубать, убивать
 ката-κτείνω — убивать
 ката-λαμβάνω — заставать
 ката-λείπω — оставлять
 ката-λύω — разрушать
 кат-αναλίσκω — употреблять, уничтожать
 ката-νεύω — кивать; соглашаться
 ката-νοέω — замечать, обдумывать
 ката-πλέω — плыть обратно, вниз по
 ката-πολεμέω — побеждать на войне
 ката-ρρέπω — низвергать
 кат-αριθμέω — пересчитывать
 ката-σκέπτομαι — смотреть, обращать внимание
 ката-σκευάζω — приготовлять, снаряжать
 ката-στρέφομαι (*perf. pass.* катέστραμμαι, *aor. pass.* катесτράφην) — покорять

ката-σφάζω — закалывать
 ката-τίθημι — вкладывать; *med.* — откладывать (для себя)
 ката-τοξεύω — убивать из лука
 ката-φεύγω — убегать
 ката-φρονέω (*c. gen.*) — презирать
 катафυγή, ἥς, ἡ — убежище
 ката-χέω — заливать
 кат-έρχομαι — сходить; возвращаться
 кат-εσθίω — съедать
 кат-εύχομαι — молиться; желать
 кат-έχω — держать крепко; сдерживать
 катήγορος, ου, ό — обвинитель
 кат-οικέω — населять; обитать, жить
 катоптров, ου, τό — зеркало
 кат-ορύττω — зарывать
 Кάτων, ωνος, ό — Катон (Старший), римский политический деятель (III в.)
 κεῖμαι — лежать, находиться; *perf. med* к τίθημι
 κείνος (*ион.*) = ἐκεῖνος
 κελεύω — приказывать
 κενός, 3 — пустой
 κεράννυμι (κερώ, ἐκέρασα, κέκραμαι, ἐκράθην *et* ἐκεράσθην) — смешивать
 κέρας, κέρως *et* κέρατος, τό — рог; фланг
 κεραунός, οῦ, ό — громовой удар
 κέρδος, εος, τό — выгода
 κεφαλή, ἥς, ἡ — голова
 κῆρυξ, υνος, ό — вестник, глашатай
 κηρύττω — объявлять
 Кιθαιρών, ωνος, ό — Киферон, гора
 κιθαιριστής, οῦ, ό — кифарист
 κιθαρῳδός, οῦ, ό — кифаред
 Кιкέрон, ωνος, ό — Цицерон
 Киликия, ας, ἡ — Киликия, страна в Малой Азии

κινδυνεύω — рисковать
 κίνδυνος, ου, ό — опасность
 κινέω — двигать
 Клаζомένιος, 3 — клазоменский (из г. Клазомены)
 Клеархος, ου, ό — Клеарх, участник похода Кира Младшего
 κλεινός, 3 — знаменитый
 Клеобиц, ιος, ό — Клеобис
 Клеόμβροτος, ου ό — Клеомброт, спартанский царь (IV в.)
 Клеоменет, ους, ό — Клеомен
 κλέπτης, ου, ό — вор
 κλέπτω (*perf.* κέκλοφα, *aor. pass.* ἐκλάπτην) — воровать
 Клеонави, ών, αι — Клеоны, город в Арголиде
 κλίνη, ης, ἡ — ложе
 κλίνω (*perf.* κέκλικα, κέκλιμαι, *aor. pass.* ἐκλίθην) — наклоняться
 κλοπή, ἥς, ἡ — кража
 κλώψ, κλωπός, ό — вор
 κοινός, 3 — общий
 колάζω — наказывать
 κόλαξ, ακος, ό — льстец
 κολούω — обрубать
 Колхис, ίδος, ἡ — Колхида
 Колонавός, οῦ, ό — Колон, город вблизи Афин
 комίζω — доставлять, приносить, привозить; *med.* — получать
 Кόνων, ωνος, ό — Конон, афинский полководец (V—IV в.)
 κόπτω (*aor. pass.* ἐκόπτην) — рубить
 κόραξ, ακοс, ό — ворон
 κόρη, ης, ἡ — девушка; дочь
 Коринθиос, ου, ό — коринфянин
 Кόριнθος, ου, ἡ — Коринф, город в Пелопоннесе
 κοσμέω — украшать
 κόσμος, ου, ό — украшение; порядок
 κούφος, 3 — легкий
 кратéω (*c. gen.*) — одолевать, овладевать, господствовать

кратíρ, προς, ό — кратéр (сосуд для смешивания вина с водой)
 кréас, κréатος *et* κréως, τό — мясо
 κρεμáннуми (κρεμώ, ἐκρέμασα, ἐκρεμάσθην) — вешать
 κρήнη, ης, ἡ — источник
 Крήт, Κρητός, ό — критянин
 Крήтη, ης, ἡ — Крит
 κρίνω (*perf.* κέκρικα, κέκριμαι, *aor. pass.* ἐκρίθην) — судить, считать, выбирать
 κριτής, οῦ, ό — судья
 Кроíσос, ου, ό — Крез, царь Лидии
 κρόμμυον, ου, τό — лук (растение)
 κρύπτω (*perf.* κέκρυφα) — скрывать (*от кого — acc.*)
 κρύфа — тайно
 κτáомαι — приобретать; *perf.* — владеть
 κτeίνω — убивать
 κτήμα, ατος, τό — имущество, приобретение
 κτíζω — основывать
 κυβερнήτης, ου, ό — кормчий
 κύбос, ου, ό — игральная кость
 κυκλóω — окружать
 Кýклωψ, ωпос, ό — киклоп
 Куллήнη, ης, ἡ — Киллена, гора
 Кýприc, ιδοс, ἡ — Киприда
 Күпргөенήс, οûс, ἡ — рожденная на Кипре (Афродита)
 κύριος, 3 — имеющий власть; κύριος, ου, ό — господин
 Кýрос, οу, ό — Кир: 1. персидский царь (VI в.); 2. брат персидского царя Артаксеркса (V—IV в.)
 κύтос, εοс, τό — выпуклость
 κύων, κυνός, ό — собака
 κωλúω — препятствовать; удерживать

Λ

λάϊος, ου, ό — Лай
 Λακεδαιμόνιος, ου, ό — лакедемонянин, спартанец

Лакεδαίμων, ονος, ἡ — Лакедемон, Спарта
Лάκων, ωνος, ὁ — лаконянин, спартанец
λαμβάνω (λήψομαι, ἔλαβον, εἴληφα, εἴλημμαι, ἐλήφθην) — брать, хватать
λαμπτός, 3 — блестящий, знаменный
λανθάνω (λήσω, ἔλαθον, λέληθα) (c. acc.) — быть скрытым (от кого)
λάρναξ, ακος, ἡ — ящик
λατρεύω — служить
Λαύρειον, ον, τό — Лаврий, гора в Аттике
 лέгω — говорить, называть
λείπω (aor. ἔλιπον, perf. λέλοιπα) — оставлять
Λερναῖος, 3 — лернейский
Λέρνη, ης, ἡ — Лерна, болотистое озеро и город в Арголиде
λευκός, 3 — белый
Λεῦκτρα, ων, τά — Левкты, город в Беотии
 лέων, онтоς, ὁ — лев
Λεωνίδας, ον, ὁ — Леонид, спартанский царь (V в.)
λεώς, ώ, ὁ — народ
Λεωτυχίδης, ον, ὁ — Леотихид, спартанский царь (V в.)
λήϊον, ον, τό — посев
ληστής, οῦ, ὁ — разбойник
Λιβύη, ης, ἡ — Ливия, т. е. Африка (северная)
λίθινος, 3 — каменный
λίθος, ον, ὁ — камень
λιμήν, ένος, ὁ — гавань
λογίζομαι — обдумывать, считать
λόγος, ον, ὁ — слово, речь, рассказ
λόγχη, ης, ἡ — копье
λοιμός, οῦ, ὁ — зараза, язва
λοιπός, 3 — остальной
Λοκρός, οῦ, ὁ — локриец
λούω — мыть

λόφος, ον, ὁ — холм
λοχαγός, οῦ, ὁ — лохаг, командир отряда
Λυκία, ας, ἡ — Ликия, страна в Малой Азии
λύκιος, ον, ὁ — ликиец
λύκος, ον, ὁ — волк
Λυκούργος, ον, ὁ — Ликург, спартанский законодатель (между IX и VII вв.)
λυπέω — печалить; *med.* — печалиться
λύπη, ης, ἡ — горе
λύρα, ας, ἡ — лира
Λύσανδρος, ον, ὁ — Лисандр, спартанский полководец (V–IV вв.)
Λυσίας, ον, ὁ — Лисий, афинский логограф (V–IV вв.)
Λυσίμαχος, ον, ὁ — Лисимах, македонский полководец (IV–III вв.)
λύχνος, ον, ὁ — светильник
λύω — развязывать, освобождать, разрушать

M

μαθητής, οῦ, ὁ — ученик
Μοίρα, ας, ἡ — Майя, дочь Атланта
μαίνομαι (aor. ἐμάνην) — безумствовать
μάκαρ, αρος — блаженный
μακαρίζω — считать счастливым
Μακεδονία, ας, ἡ — Македония
Μακεδών, όνος, ὁ — македонянин
μακρός, 3 — большой
μάλα — очень
μάλιστα — больше всего
μᾶλλον — больше
μανθάνω (μαθήσομαι, ἐμάθον, μεμάθηκα) — понимать, изучать
μαντεύομαι — предсказывать; воропшать оракул
Μαντίνεια, ας, ἡ — Мантинея, город в Аркадии
μαντική, ης, ἡ — искусство прорицания

μάντις, εως, ὁ — прорицатель
Μαραθών, ώνος, ὁ — Марафон, селение в Аттике
Μαρδόνιος, ον, ὁ — Мардоний, персидский полководец (V в.)
Μαρσύας, ον, ὁ — Марсий, сатир
μάστιξ, ιγος, ἡ — бич
μάτην — тщетно
Μαχάων, ονος, ὁ — Махаон, участник троянской войны, врач
μάχη, ης, ἡ — битва
μάχομαι (μαχούμαι, ἐμάχεσάμην, μεμάχημαι) — сражаться
Μεγακλῆς, έονς, ὁ — Мегакл
Μέγαρα, ων, τά — Мегары, город в Греции
μέγας, μεγάλη, μέγα — большой; μέγα — весьма
μεθ-ί-όμι — упускать; предоставлять; кидать, вонзать
μεθ-ί-στημι — переставлять, перемещать; менять
μεθύω — быть пьяным
μείγνυμι (μείξω, ἐμειξα, ἐμίγην) — смешивать
μέλας, μέλαινα, μέλαν — черный
μέλλω (μελλήσω, ἐμέλλησα) — намереваться, предстоять; медлить
Μέμνων, ονος, ὁ — Мемнон
μέμφομαι (c. dat.) — бранить, упрекать
μέν... δέ — (парная противительная частица) 1. μέν не переводится, δέ — а, но, же; 2. с одной стороны... с другой стороны
Μενεκράτης, ους, ὁ — Менекрат, врач из Сиракуз (IV в.)
μέντοι — конечно; однако
Μενέλαιος, ον, ὁ — Менелай
μένω (perf. μέμηνα) — оставаться
Μένων, ωνος, ὁ — Менон, участник похода Кира Младшего
μέριμνα, ης, ἡ — забота
μέρος, εος, τό — часть

μεσημβρία, ας, ἡ — полдень
μέσον, ον, τό — середина
μεστός, 3 — полный
μετά praep.: c. gen. — с кем-либо;
c. acc. — после
μετα-δίδωμι (c. dat. pers. et gen. rei) — уделять, давать участие
μέταλλον, ον, τό — рудник
μετα-μορφόω — превращать
μεταξύ praep. c. gen. — между
μετα-πέμπομαι (c. acc.) — посыпать за (кем-либо)

μετα-τίθημι — переставлять, менять
μετ-έχω (c. gen.) — участвовать
μέτριος, 3 — умеренный
μέτωπον, ον, τό — передняя часть
μέχρι (οῦ) — до тех пор, пока (не); *praep. c. gen.* — вплоть до
μή — не; чтобы не
μηδέ — и не
Μήδεια, ας, ἡ — Медея
μηδείς, μηδεμία, μηδέν — никто,ничто
μηδέποτε — никогда
Μηδία, ας, ἡ — Мидия, страна в Малой Азии
Μηδικά, ών, τά — греко-персидские войны
Μῆδος, ον, ὁ — мидянин; перс
μηκέτι — более не
μῆκος, εος, τό — длина
μήν, μηνός, ὁ — месяц
μηνύω — сообщать
μήποτε — никогда
μηρός, οῦ, ὁ — бедро
μήτε... μήτε — ни... ни
μήτηρ, τρός, ἡ — мать
μικρός, 3 — маленький
Μίλητος, ον, ἡ — Милет, греческий город в Малой Азии
μιμέομαι (c. acc.) — подражать
μιμητσκω (μνήσω, ἐμνησα) — напоминать; *med.* — вспоминать
 (perf. μέμνημαι — помнить)

Μίνως, ω, ὁ — Минос
 Μινώταυρος, ου, ὁ — Минотавр
 μισέω — ненавидеть
 μισθός, οῦ, ὁ — плата
 μισθώ — давать внаем; *med.* —
 нанимать
 μῖσος, εος, τό — ненависть; пред-
 мет ненависти
 μνᾶ, μνᾶς, ἡ — мина, денежная
 единица
 μνημεῖον, ου, τό — памятник
 μνημονεύω (*c. gen.*) — помнить,
 вспоминать
 μνήμων, ον — памятливый
 μνηστεύω (*c. acc.*) — свататься
 Μόλορχος, ου, ὁ — Молорх
 μόνος, 3 — один (единственный);
 μόνον — только
 μονοσάνδαλος, 2 — в одной сан-
 далии
 μόρος, ου, ὁ — судьба; смерть
 μορφή, ης, ἡ — облик, наружность
 Μούσα, ης, ἡ — Муза
 Μυκάλη, ης, ἡ — Микала, мыс на
 побережье Малой Азии
 Μυκῆναι, ὧν, αἱ — Микены, город
 в Греции
 μυριάς, ἀδος, ἡ — десять тысяч
 μύριοι, 3 — десять тысяч
 Μυρμιδόνες, ων, οἱ — мирмидоня-
 не, греческое племя
 Μυτιληναῖος, ου, ὁ — митиленинин,
 житель Митилиены (на Лесбосе)
 μῷρός, 3 *et* μῷρος, 3 — глупый

N

Νάξιος, 3 — наксосский (*c o-va*
 Наксос)
 ναύαρχος, ου, ὁ — начальник фло-
 та, наварх
 ναυμαχία, ας, ἡ — морское сражение
 ναῦς, νεώς, ἡ — корабль
 ναύτης, ου, ὁ — моряк
 ναυτικός, 3 — корабельный, мор-
 ской; ναυτικόν, οῦ, τό — флот

νεανίας, ου, ὁ — юноша
 Νεῦλος, ου, ὁ — Нил
 νεκρός, 3 — мертвый
 νέκταρ, αρος, τό — нектар, напи-
 ток богов
 Νεμέα, ας, ἡ — Немея, место в
 Пелопоннесе
 Νέμειος, 3 — немейский
 νέμω (*perf.* νενέμηκα, νενέμημαι,
 pass. ἐνεμήθην) — уделять;
 пасты
 νέος, 3 — новый, молодой
 νεότης, ητος, ἡ — молодость
 νεφέλη, ης, ἡ — облако
 νεώς, ώ, ὁ — храм
 νεώτερος, 3 — младший
 νηνεμία, ας, ἡ — безветрие
 νησιώτης, ου, ὁ — островитянин
 νῆσος, ου, ἡ — остров
 νικάω — побеждать
 νίκη, ης, ἡ — победа
 Νικίας, ου, ὁ — Никий, афинский
 политический деятель (V в.)
 Νιόβη, ης, ἡ — Ниоба
 νομάς, ἀδος, ὁ — кочевник
 νομεύς, έως, ὁ — пастух
 νομίζω — считать, полагать
 νόμισμα, ατος, τό — монета
 νομοθέτης, ου, ὁ — законодатель
 νόμος, ου, ὁ — закон
 νόσος, ου, ἡ — болезнь
 νόστος, ου, ὁ — возвращение
 νοῦς, οῦ, ὁ — разум
 νύμφη, ης, ἡ — нимфа; новобрач-
 ная
 νύμφιος, ου, ὁ — жених
 νῦν *et* νῦνί — теперь
 νῦν — итак
 νύξ, νυκτός, ἡ — ночь
 Νύσα, ης, ἡ — Ниса, гора

Ξ

ξεῖνος (*ιοн.*) = ξένος
 ξενηλασία, ας, ἡ — изгнание чу-
 жеземцев

ξενία, ας, ἡ — гостеприимство,
 дружба
 Ξενίας, ου, ὁ — Ксений, участник
 похода Кира Младшего
 ξενίζω — принимать (в гостях)
 ξενικός, 3 — чужеземный; госте-
 приимный
 ξένος, ου, ὁ — чужеземец; гость
 (хозяин); друг; наемник
 Ξενοφῶν, ὥντος, ὁ — Ксенофонт,
 афинский историк (V—IV вв.)
 Ξέρξης, ου, ὁ — Ксеркс, персид-
 ский царь (V в.)
 ξίφος, εος, τό — меч
 ξύλινος, 3 — деревянный
 ξύλον, ου, τό — полено

O

ὄβολός, οῦ, ὁ — обол, самая мел-
 кая афинская монета
 ὄγδοοκοστός, 3 — восьмидесятый
 ὅδε, ἥδε, τόδε — этот; он
 ὅδεύω — путешествовать
 ὅδός, οῦ, ἡ — дорога
 ὅδούς, ὥντος, ὁ — зуб
 ὅδύρομαι — оплакивать
 Οδυσσεύς, ἔως, ὁ — Одиссей
 οἴδα *perf.* — знать
 οἴδημα, ατος, τό — опухоль
 Οἰδίπους, οδος, ὁ — Эдип
 οἴκαδε — домой
 οἰκεῖος, 3 — домашний, близкий
 οἰκέω — обитать, жить
 οἰκία, ας, ἡ — дом
 οἰκίζω — основывать (город), засе-
 лять
 οἰκοδομέω — заселять, строить
 οἶκος, ου, ὁ — дом; οἴκοι — дома
 οἰκτίρω — жалеть
 οἴμοι — увы!
 οἶνος, ου, ὁ — вино
 οἴομαι — думать
 οἶος, 3 — какой (*lat. qualis*); οἶος
 τ' εἰμί — быть способным)
 οἰστός, οῦ, ὁ — стрела

οἴχομαι — идти
 ὄκτω — восемь
 ὄλβιος, 3 — счастливый, богатый
 ὄλβος, ου, ὁ — счастье
 ὄλιγος, 3 — немногий
 ὄλλυμι = ἀπ-όλλυμι
 ὄλος, 3 — весь, целый
 Ολυμπία, ας, ἡ — Олимпия, го-
 род и область в Пелопоннесе
 Ολυμπιάς, ἀδος, ἡ — Олимпиада
 (промежуток между Олимпий-
 кими играми)
 Ολύμπιος, 3 — олимпийский;
 Ολύμπια, ών, τά — Олимпий-
 ские игры
 Ολυμπος, ου, ὁ — Олимп, гора в
 Фессалии, обитель богов
 ὄμβρος, ου, ὁ — дождь
 Ομηρος, ου, ὁ — Гомер
 ομιλέω (*c. dat.*) — общаться; обра-
 щаться
 ομμα, ατος, τό — глаз
 ομνυμι (όμοιμαι, ώμοσα, ομώμο-
 κα) — клясться
 ομοιος, 3 — подобный
 ομολογέω — соглашаться
 ομονοέω — быть в согласии
 ομόνοια, ας, ἡ — согласие, едино-
 мыслие
 ομοῦ — вместе
 ομως — однако
 ονειδίζω — упрекать
 ονίνημι (όνησω, ώνησα) — помо-
 гать
 ονομα, ατος, τό — имя
 ονομάζω — называть
 ονος, ου, ὁ — осел
 οντως — действительно
 ονυξ, υχος, ὁ — коготь
 οξύς, εῖα, ύ — резкий, терпкий
 οπη — куда
 οπισθεν — сзади
 οπισθοφυλακέω — быть в арьер-
 гарде
 οπλίζω — вооружать

ὀπλίτης, οὐ, ὁ — тяжеловооружен-
 ный воин, гоплит
 ὅπλον, οὐ, τό (обычно *pl.*) — ору-
 жие, доспехи
 ὅποι — куда
 ὅποιος, 3 — какой (*лат. qualis*)
 ὅπόταν = ὅπότε ἄν
 ὅπότε — (всякий раз), когда
 ὅπου — где
 ὅπτός, 3 — жареный; обожженный
 ὅπως — как; чтобы; что
 ὅράω (ὅψομαι, εἶδον, ἔωρακα *et*
 ὅπωπα, ἔώραμαι *et* ὕμμαι,
 ὅφθην, *imperf.* ἔώρων) — видеть
 ὅργη, ἥς, ἡ — гнев
 ὅργίζω — гневать; *med.* гневаться
 ὅργυιά, ἄς, ἡ — сажень
 'Ορέστης, οὐ, ὁ — Орест, сын Ага-
 мемнона и Клитемнестры
 ὅρθος, 3 — прямой, правильный,
 истинный
 ὅρθω — выправлять
 ὅρίζω — разграничивать
 ὅριον, οὐ, τό — граница
 ὅρκιον, οὐ, τό *et* ὅρκος, οὐ, ὁ —
 клятва
 ὅρμάω — двигаться, устремляться
 ὅρμος, οὐ, ὁ — ожерелье
 ὅρνις, ιθος, ὁ, ἡ — птица
 'Ορόντας, α, ὁ — Оронт, перс, уча-
 стник похода Кира Младшего
 ὅρος, εος, τό — гора
 'Ορφεύς, ἑώς, ὁ — Орфей
 ὅς, ᾧ, ὅ — который
 ὅσος, 3 — какой (*лат. quantus*)
 ὅσπερ, ἥπερ, ὅπερ — тот именно,
 который
 ὅστις, ἥτις, ὁ τι — который; вся-
 кий, кто
 ὅταν = ὅτε ἄν
 ὅτε — когда
 ὅτι — так как; что
 οὐ (οὐκ, οὐχ) — не, нет
 οὐδαμοῦ — нигде
 οὐδέ — и не, даже не

οὐδείς, οὐδεμία, οὐδέν — никто,
 ничто
 οὐδέποτε — никогда
 οὐδέτερος, 3 — ни тот, ни другой
 οὐκέτι — еще не
 οὖν — итак
 οὐποτε — никогда
 οὕπω — еще не
 οὐράνιος, 3 — небесный
 οὐρανός, οὐ, ὁ — небо
 οὖς, ώτός, τό — ухо
 οὐσία, ας, ἡ — имущество
 οὔτε... οὔτε — ни... ни
 οὔτοι — совсем не
 οὗτος, αὗτη, τοῦτο — этот; он
 οὔτως *et* οὔτω — так
 ὅφθαλμός, οὐ, ὁ — глаз
 ὅφλισκάνω — быть виновным
 (в чем — *acc.*)
 ὅψε — поздно
 ὅψίζω — опаздывать

Π

πάγος, οὐ, ὁ — холм; "Αρειος πά-
 γος — Ареопаг
 πάθος, εος, τό — страдание;
 страсть
 παιδαγωγός, οὐ, ὁ — раб, веду-
 щий ребенка в школу, педагог
 παιδεία, ας, ἡ — воспитание, уче-
 ние
 παιδεύω — воспитывать
 παιδίον, οὐ, τό — дитя
 παις, παιδός, ὁ, ἡ — ребенок; раб
 παίω — бить, ударять
 παλαιός, 3 — древний
 πάλιν — снова
 Πάν, Πανός, ὁ — Пан, пастушес-
 кий бог
 Πανδώρα, ας, ἡ — Пандора
 πανουργία, ας, ἡ — хитрость
 πανταχῇ *et* πανταχοῦ — везде
 παντοῖος, 3 — всяческий
 πάντως — всячески, совершенно
 πάνυ — очень

παρά *praep.*: *c. gen.* — от; *c. dat.* —
 у; *c. acc.* — к, около, мимо;
 вопреки
 παρα-βαίνω — переступать, нару-
 шать; проходить мимо
 παρ-αγγέλλω — объявлять, прика-
 зывать
 παρα-γίγνομαι — присутствовать;
 являться
 παράδειγμα, ατος, τό — образец
 παράδεισος οὐ, ὁ — парк, сад
 παρα-δίδωμι — передавать, преда-
 вать
 παρα-καλέω — призывать
 παρα-λαμβάνω — принимать, пе-
 ренимать
 παρ-αμελέω (*c. gen.*) — пренебре-
 гать
 παραπλήσιος, 3 — близкий, подоб-
 ный
 παρασάγγης, οὐ, ὁ — парасанг,
 мера длины (ок. 5,5 км)
 παρα-σκευάζω — готовить
 παρασκευή, ἥς, ἡ — приготовление
 παρα-τίθμι — ставить возле, пред-
 лагать; *med.* — ставить перед
 собой
 παραχρῆμα — тотчас
 πάρ-ειμι (εἰμί) — присутствовать;
 быть в наличии
 παρ-έρχομαι — проходить (мимо);
 превосходить
 παρ-έχω — предоставлять; ~ πράγ-
 ματα — доставлять хлопоты
 παρθένος, οὐ, ἡ — дева
 Παρθενών, ὑνος, ὁ — Парфенон,
 храм Афины
 παρ-ίημι — опускать, пропускать
 Πάρις, ιδος, ὁ — Парис, сын тро-
 янского царя Приама
 παρ-ίστημι — стоять (ставить) ря-
 дом; *med.* — являться
 Παρνασσός, οὐ, ὁ — Парнас, гора
 πάροδος, οὐ, ἡ — проход
 παροιμία, ας, ἡ — пословица

πᾶς, πᾶσα, πᾶν — весь, всякий
 Πασίων, ωνος, ὁ — Пасион, участ-
 ник похода Кира Младшего
 πάσχω (πείσομαι, ἔπαθον, πέπον-
 θα) — терпеть, страдать
 πατέρ, πατρός, ὁ — отец
 πάτριος, 3 — отцовский
 πατρίς, ιδος, ἡ — отчизна
 παῦλα, ης, ἡ — остановка
 παύω (*c. acc.*) — полагать конец,
 заставлять прекращать; *med.* (*c.*
 part.) — прекращать (*делать*
 что-либо); (*c. gen.*) — прекра-
 щать (что-либо)

Παυσανίας, οὐ, ὁ — Павсаний,
 спартанский царь (V в.)

Παφλαγονία, ας, ἡ — Пафлагония,
 область в Малой Азии

πεδίον, οὐ, τό — равнина
 πειθώ, οὖς, ἡ — убеждение, убеди-
 тельность

πείθω (*perf.* πέπεικα) — убеждать;
 med. πείθομαι (*perf.* πέποιθα) —
 верить; подчиняться

πεῖρα, ας, ἡ — попытка, испыта-
 ние

Πειραιεύς, ἑώς, ὁ — Пирей, афин-
 ский порт

πειράομαι (*c. gen.*) — пытаться;
 нападать

Πεισίστρατος, οὐ, ὁ — Писистрат,
 афинский тиран (VI в.)

Πελίας, οὐ, ὁ — Пелий

Πελοπόννησος, οὐ, ἡ — Пелопон-
 нес (южная часть Балканского
 п-ова)

Πελοποννησιακός, 3 — пелопон-
 несский

Πελοποννησιοι, ον, οί — жители
 Пелопоннеса

πέμπτος, 3 — пятый

πέμπω (*perf.* πέπομφα) — посы-
 пать

πένης, πένητος — бедный

πενία, ας, ἡ — бедность

πεντακόσιοι, ου — пятьсот
πέντε — пять
πεντήκοντα — пятьдесят
πεντηκόντορος, ου, ἡ — пятидеся-
тивесельный корабль
πέπλος, ου, ὁ — пеплос, одежда
πέρα — дальше, больше
περαίνω — совершать, достигать
περί *praep.*: *c. gen.* — о; *c. acc.* —
относительно; около
περι-άγω — обводить, водить (по
чему-либо)
Περίανδρος, ου, ὁ — Периандр,
коринфский тиран (VII–VI вв.)
περι-βάλλω — накидывать
περι-γύγνομαι (*c. gen.*) — превос-
ходить, побеждать (кого)
περί-ειμι (εἰμι) — ходить кругом,
обходить
περι-έχω — окружать
Περικλῆς, ἑονς, ὁ — Перикл, афин-
ский политический деятель (V в.)
περι-μένω — оставаться, ждать
περι-πατέω — гулять
περι-πλέκω (*aor.* περιεπλάκην) —
обивать
περι-στέλλω — одевать
περι-τίθημι — налагать, надевать
περι-φέρω — носить повсюду
Πέρσης, ου, ὁ — перс
Персикός, 3 — персидский
πέτρα, ας, ἡ — скала, камень
Πήγασος, ου, ὁ — Пегас
πηγή, ἥς, ἡ — источник
πήγνυμι (πήξω, ἔπηξα, πέπηγμα,
ἐπάγην) — сколачивать, строить
Πηλεύς, ἑως, ὁ — Пелей
πήρα, ας, ἡ — сума
πτηρόω — повреждать
πιέζω — мучить, испытывать
Πιερία, ας, ἡ — Пиерия, мест-
ность недалеко от Олимпа
πικρός, 3 — горький
πίνω (πίομαι, ἔπιον, πέπωκα, πέπο-
μαι, ἐπόθην) — пить

πίπτω (πεσοῦμαι, ἔπεσον, πέπτω-
κα) — падать
Πισίδαι, ὥν, οἱ — писиды, племя
в Малой Азии
πιστεύω — верить
πίστις, εως, ἡ — вера; доверие
πιστός, 3 — верный
Πιττакός, οὐ, ὁ — Питрак, тиран
Митилены (VII–VI вв.)
πλανάομαι — скитаться
Πλαταιαί, ὥν, αἱ — Платеи, город
в Беотии
Πλαταιεύς, ἑως, ὁ — платеец
πλάττω (πλάσω, ἔπλασα) — созда-
вать, изображать
Πλάτων, ωνος, ὁ — Платон, афин-
ский философ (V–IV вв.)
πλέθρον, ου, ὁ — плетр, мера дли-
ны (ок. 30 м)
πλέω (πλεύσομαι, ἔπλευσα, πέπλευ-
κα) — плыть
πληγή, ἥς, ἡ — удар
πλῆθος, εος, τό — множество, тол-
па, народ
πλῆκτρον, ου, τό — плектр (палоч-
ка для игры на струнном инст-
рументе)
πλήν *praep.* *c. gen.* — кроме
πλήρης, ες — полный
πληρώ — наполнять
πλησιάζω — приближаться
πλήσιος, 3 — близкий
πλίνθος, ου, ἡ — кирпич
πλοῖον, ου, τό — судно
πλοῦς, οὐ, ὁ — плавание
πλούσιος, 3 — богатый
πλουτέω — быть богатым
πλούτος, ου, ὁ — богатство
πνεῦμα, ατος, τό — дуновение
πνέω — дуть
πνίγω — душить
πόθεν — откуда?
ποῖ — куда?
ποιέω — делать; πολλοῦ ποιέομαι —
придавать большое значение

ποιητής, οὐ, ὁ — поэт
ποιμήν, ἑνος, ὁ — пастух
ποῖος, 3 — какой? (*lat. qualis?*)
πολεμέω — воевать
πολεμικός, 3 — военный
πολέμιος, 3 — враждебный; ὁ πο-
λέμιος — враг
πόλεμος, ου, ὁ — война
πολιορκέω — осаждать
πόλις, εως, ἡ — город, государство
πολιτεία, ας, ἡ — государство; го-
сударственное устройство
πολιτεύω — управлять государ-
ством
πολίτης, ου, ὁ — гражданин
πολλάκις — часто
πολλοί, 3 — многие
Πόλυψος, ου, ὁ — Полиб
Πολύδωρος, ου, ὁ — Полидор
Πολυκράτης, ους, ὁ — Поликрат,
тиран о-ва Самос (VI в.)
πολύς, πολλή, πολύ — многочис-
ленный, большой
πονέω — трудиться
πονηρός, 3 — скверный
πόνος, ου, ὁ — труд
πόντος, ου, ὁ — море
πορεία, ας, ἡ — поход
πορεύομαι — отправляться
πορίζω — доставлять, приготовлять
Ποσειδῶν, ωνος, ὁ — Посейдон
πόσος, 3 — сколький? (*lat. quan-
tus?*)
ποταμός, οὐ, ὁ — река
ποτέ — некогда (= когда-то)
Ποτείδαια, ας, ἡ — Потидея, го-
род на Халкидике
πότερος, 3 — который (из двух)?
(*lat. uter?*); πότερον... ἢ —
ли... или
ποτόν, οὖ, τό — напиток
ποῦ — где?
πούς, ποδός, ὁ — нога; фут (мера
длины)
πρόγυμα, ατος, τό — дело

πρᾶξις, εως, ἡ — действие, дело
πρᾶος, 2 — мягкий (о человеке)
πράττω (*perf.* πέπραχα *et* πέπρα-
γα) — делать; εὖ πράττω —
быть в хорошем положении
πρέσβυς, εως, ὁ — посол
πρεσβύτερος, 3 — старший
Πρίαμος, ου, ὁ — Приам, царь
Трои
πρίασθαι (*inf. aor.*) — купить
πρίν — прежде чем
πρό *praep.* *c. gen.* — перед, прежде
πρόβατον, ου, τό (*ob. pl.*) — мел-
кий скот
προ-γιγνώσκω — предвидеть
πρόγονος, ου, ὁ — предок
προ-δίδωμι — предавать
προδοσία, ας, ἡ — предательство
προδότης, ου, ὁ — предатель
πρόθυμος, 2 — усердный, ревност-
ный
προ-ίημι — освобождать; *med.* —
предавать
προ-ίστημι — ставить (стоять) впе-
реди, во главе
Προΐτος, ου, ὁ — Прет, мифичес-
кий царь Аргоса и Тиринфа
Προμηθέύς, ἑως, ὁ — Прометей
Πρόξενος, ου, ὁ — Проксен, участ-
ник похода Кира Младшего
προπάτορες, ων, οἱ — предки
Пропύλαια, ων, τά — Пропилеи,
вход на Акрополь
πρός *praep.*: *c. gen.* — от; ради; *c.*
dat. — сверх, в придачу; у, при;
c. acc. — к; против; в сравне-
нии
προσ-άγω — приносить; нападать
προσ-δοκάω — ждать
πρόσ-ειμι (εἰμι) — подходить, при-
бывать
προσ-έρχομαι — приходить, при-
ближаться
προσ-ήκει (*impers.*) — подобает;
προσήκων — близкий, родной

πρόσθεν — прежде
 προσ-ίημι — допускать
 προσ-ίσχω — приставать, причали-
 вать
 προσ-λαμβάνω — брать (в прида-
 чу), присоединять
 προσ-τάττω — приказывать
 προσ-τίθημι — прибавлять, при-
 кладывать
 πρόσω — вперед
 προ-τείνω — протягивать, предла-
 гать
 πρότερος, 3 — прежний
 προ-тίθημι — предлагать
 πρωτεύω — первенствовать
 πρώτον — сперва
 πρώτος, 3 — первый
 πτέρυξ, υγος, ἡ — крыло
 πτηνός, 3 — крылатый
 Πιφαγόρας, ου, ὁ — Пифагор, гре-
 ческий философ (VI в.)
 Πιφία, ας, ἡ — Пифия, дельфийс-
 кая прорицательница
 πύλη, ης, ἡ (об. pl.) — ворота
 Πύλος, ου, ὁ — Пилос, город в
 Пелопоннесе
 πυνθάνομαι (πεύσομαι, ἐπυθόμην,
 πέπιυσμαι) (c. gen.) — спраши-
 вать; понимать
 πῦρ, πυρός, ὁ — огонь
 πυραμίς, ίδος, ἡ — пирамида
 πυρίπονυς, 2 — огнедышащий
 πυρός, οὐ, ὁ (часто pl.) — пше-
 ница
 πυρώ — жечь
 Πύρρα, ας, ἡ — Пирра
 πω — частица с отрицанием еще
 Πώρος, ου, ὁ — Пор
 πῶς — как?

P

ράβδος, ου, ἡ — жезл
 ράδιος, 3 — легкий
 ράμμα, ατος, τό — шов
 ρέω — течь

ρῆμα, ατος, τό — слово
 ρήτωρ, ορος, ὁ — оратор
 ρίζα, ης, ἡ — корень
 ρίπτω — бросать
 ρόπαλον, ου, τό — палица
 ‘Ρωμαῖος, ου, ὁ — римлянин
 ‘Ρώμη, ης, ἡ — Рим
 ρώμη, ης, ἡ — сила
 ρώνυμι (ρώσω, ἔρρωσα, ἔρρωμαι,
 ἔρρωσθην) — делать сильным;
 med. — быть сильным, здорово-
 ым

Σ

Σαλαμίς, ίνος, ἡ — Саламин, о-в в
 Эгейском море, недалеко от
 Афин
 Σάμος, ου, ἡ — Самос, о-в в Ио-
 нийском море
 σάνδαλον, ου, τό — сандалия
 Σαπφώ, οὖς, ἡ — Сапфо, лесбос-
 ская поэтесса (VII-VI вв.)
 Σάρδεις, εων, αἱ — Сарды, столи-
 ца Лидии
 σαφής, ἔς — ясный; σάφα — ясно
 σεαυτοῦ, ἡς et σαυτοῦ, ἡς — тебя
 самого
 σελήνη, ἡ — луна
 Σεμέλη, ης, ἡ — Семела
 Σεμίραμις, ιδος, ἡ — Семирамида
 σῆμα, ατος, τό — могила
 σημαίνω — означать, обозначать
 σημεῖον, ου, τό — знак; значок
 (военный)
 σιγάω — молчать
 σιγή, ής, ἡ — молчание
 σιδήρεος, 3 et σιδηροῦς, 3 — же-
 лезный
 σίδηρος, ου, ὁ — железо
 Σίσυφος, ου, ὁ — Сизиф
 σιτίον, ου, τό — хлеб, пища
 σῖτος, ου, ὁ — хлеб
 σιωπάω — молчать
 σκέπτομαι — рассматривать
 σκῆπτρον, ου, τό — посох, жезл

σκιά, ḍις, ἡ — тень
 σκόρδον, ου, τό — чеснок
 σκότος ου, ὁ — мрак; ὑπὸ σκό-
 του — тайно
 Σκύθης, ου, ὁ — скиф
 Σκύλλη, ης, ἡ — Сцилла
 σκύλον, ου, τό (ob. pl.) — доспе-
 хи, снятые с врага
 Σκυθικός, 3 — скифский
 σκώπτω — шутить, насмехаться
 σμάραγδος, ου, ἡ — смарагд
 σμικρός = μικρός
 Σόλων, ωνος, ὁ — Солон, афинс-
 кий законодатель и поэт (VII-
 VI вв.)
 σός, 3 — твой
 Σούνιον, ου, τό — Суний, мыс в
 Аттике
 σοφία, ας, ἡ — мудрость
 σοφιστής, οὐ, ὁ — софист
 Σοφοκλῆς, έονς, ὁ — Софокл, афин-
 ский трагический поэт (V в.)
 σοφός, 3 — мудрый; ὁ σοφός —
 мудрец
 σπάργανα, ων, τά — пеленки
 Σπάρτη, ης, ἡ — Спарта
 Σπαρτιάτης, ου, ὁ — спартанец
 σπείρω (perf. ἐσπάρκα, ἐσπαρμαι,
 aor. pass. ἐσπάρην) — сеять
 σπένδω (σπείσω, ἐσπεισα, ἐσπεισ-
 μαι, ἐσπείσθην) — совершать
 возлияние; med. — заключать
 договор
 σπεύδω — спешить, стараться
 σπήλαιον, ου, τό — пещера
 σπουδάι, ḍων, αἱ — договор
 σπουδαῖος, 3 — усердный, серьез-
 ный
 στάδιον, ου, τό — стадий, мера
 длины (ок. 180 м)
 σταθμός, οὐ, ὁ — стоянка; днев-
 ной переход
 στασιάζω — восставать, бунтовать
 στάσις, εως, ἡ — смута
 στέργω — любить

στερέω (c. gen.) — лишать
 στέφανος, ου, ὁ — венок
 στεφανόω — увенчивать
 στήλη, ης, ἡ — столб, колонна (с
 надписью), стела
 στολή, ḍης, ἡ — одежда
 στόλος, ου, ὁ — войско
 στόμα, ατος, τό — рот; устье
 στρατεία, ας, ἡ — поход (военный)
 στράτευμα, ατος, τό — войско
 στρατεύω (также med.) — отправ-
 ляться в поход
 στρατηγός, οὐ, ὁ — полководец;
 стратег (государственная долж-
 ность в Афинах)
 στρατιά, ḍᾶς, ἡ — войско
 στρατιώτης, ου, ὁ — воин
 Στρατόνικος, ου, ὁ — Стратоник
 στρατόπεδον, ου, τό — лагерь
 στρατός, οὐ, ὁ — войско
 Στρυμών, όνος, ὁ — Струмона, река
 во Фракии
 στρωνυμι (στρώσω, ἐστρωσα,
 ἐστρωμαι, ἐστρώθην) — стелить
 Στωϊκός, οὐ, ὁ — стоик
 σύ — ты
 Συβαρίτης, ου, ὁ — житель г. Си-
 бариса
 συγγενής, ἔς — родственный
 συγ-γιγνώσκω — прощать
 συγγνώμη, ης, ἡ — прощение
 συγγραφέύς, έως, ὁ — историк
 συγ-γράφω — описывать
 συγ-καλέω — созывать
 συγ-χωρέω — соглашаться, усту-
 пать
 Συέννεσις, ιος, ὁ — Сиеннесий,
 царь Киликии
 συλ-λαμβάνω — хватать
 συλ-λέγω (perf. συνείλοχα, συνεί-
 λεγμαι, aor. pass. συνελέγην) —
 собирать
 συμ-βαίνω (c. dat.) — идти вместе;
 соглашаться; соответствовать;
 случаться

συμβουλεύω — советовать; *med.* —
 советоваться (*с кем* — *dat.*)
 σύμμαχος, ου, ὁ — союзник
 συμμείγνυμι — зд. вступать в бой
 συμπολεμέω — воевать вместе
 συμπράττω — содействовать
 συμφέρω —носить; быть полез-
 ным; συμφέρει (*impers.*) — слу-
 чаться
 συμφέύγω — сбегаться
 συμφορά, ἄς, ἡ — случай; несчас-
 тие
 σύν *praep. c. dat.* — с
 συναγέρω — собирать
 συνάγω — сводить, собирать
 συνάπτω — завязывать (бой)
 σύνειμι (εἰμί) — общаться
 συνέρχομαι — сходиться, соби-
 раться
 συνεунάζομαι — делить ложе
 συн-éхθω — вместе ненавидеть
 συн-θáптв — хоронить вместе
 συн-íтим — понимать
 συн-íтим — ставить вместе; зна-
 комить, представлять
 σуn-оida — осознавать
 σуnоптoс, 2 — видимый
 σуn-тиtим — складывать; *med.* —
 договариваться
 σуn-трéхω — сбегаться
 σуn-тунхáнω (*c. dat.*) — встречать-
 ся; случаться
 Συρακόσιος, 3 — сиракузянин
 σύριγξ, ιγγος, ἡ — свирель
 συρίζω — играть на свирели
 Σύριοι, ον, οι — сирийцы
 συρμαίη, ης, ἡ (*ион.*) — редька
 σφагή, ης, ἡ — убийство (жерт-
 воприношение)
 σφалерός, 3 — ненадежный, не-
 верный
 σφáллω (*aor. pass.* ἐσφάλλην) —
 ошибаться, обманываться
 σφáттω (*aor. pass.* ἐσφάγην) — за-
 калывать (в жертву)

Σφίγξ, Σφιγγός, ἡ — Сфинкс
 σφόδρα — сильно
 σφοδρός, 3 — сильный
 σφραγίς, ἴδος, ἡ — печать
 σφῶν αὐτῶν — их самих
 σχεδόν — близко; почти
 σώζω — спасать; благополучно до-
 ставлять; сблюдать
 Σωκράτης, ους, ὁ — Сократ, афин-
 ский философ (V—IV вв.)
 σῶμα, ατος, τό — тело
 σῶος, 3 — целый, невредимый
 σωτήρ, ἥρος, ὁ — спаситель
 σωτηρία, ας, ἡ — спасение
 σωφροσύνη, ης, ἡ — благородумие
 σώφρων, ον — разумный; целомуд-
 ренний

Т

τάλαντον, ου, τό — талант, круп-
 ная денежная единица
 Τάνταλος, ου, ὁ — Тантал
 τάξις, εως, ἡ — строй; разряд (со-
 словие)
 ταπεινός, 3 — низкий
 ταπεινόω — смирять
 ταράттв — беспокоить
 τарахή, ης, ἡ — волнение, тревога
 тáттв — строить, выстраивать, на-
 значать
 Ταυρικός, 3 — таврический
 Ταῦροι, ων, οι — тавры, скифское
 племя
 ταῦρος, ου, ὁ — бык
 τάφος, ον, ὁ — могила
 ταχύς, εῖα, ύ — быстрый
 τε... κοί — и... и
 τείνω (*perf. тéтака, тéтаи, aor.*
pass. ἐτάθην) — натягивать
 Τειρεσίας, ου, ὁ — Тиресий
 τειχίζω — обносить стеной
 Τειχιούσσα, ης, ἡ — Тихиусса, кре-
 пость на территории Милета
 τείχος, εος, τό — стена
 τέκνον, ου, τό — дитя

τέκτων, ονος, ὁ — строитель
 τελευταῖος, 3 — последний
 τελευτάω — заканчивать; умирать
 τελευτή, ης, ἡ — конец; исполне-
 ние
 τελέω (τελῶ, ἐτέλεσα, τετέλεκα, τε-
 τέλεσμαι, ἐτελέσθην) — исполн-
 ять, совершать
 Τέλλος, ου, ὁ — Телл
 τέλος, εος, τό — конец; *adv.* —
 наконец
 τέμνω (τεμῶ, ἔτεμον, τέτμηκα, τέ-
 τμημαι, ἐτμήθην) — резать
 τέρας, ατος, τό — чудо
 τερπνός, 3 — приятный
 τέταρτος, 3 — четвертый
 τετράπονς, οδος — четвероногий
 τεттарáконтa — сорок
 τέттарес, α — четыре
 τέχνη, ης, ἡ — ремесло, искусство
 τεχνίτης, ου, ὁ — ремесленник
 τῆδε — здесь
 τηρέω — хранить; наблюдать
 τίθημι — класть; полагать; назна-
 чать; делать, приготовлять
 τίκτω (τέξομαι, ἔτεκον, τέτοκα) —
 рождать
 Τιμασίων, ωνος, ὁ — Тимасион,
 участник похода Кира Млад-
 шего
 τιμάω — почитать
 τιμή, ης, ἡ — честь, почесть
 τίμιος, 3 — ценный, уважаемый
 τιμωρία, ας, ἡ — наказание, мщение
 Τίρυνς, υνθος, η — Тиринф, город
 в Пелопоннесе
 τίς; τί; — кто? что?
 τις, τι — кто-то, что-то
 Τισσαφέρνης, ους, ὁ — Тиссаферн,
 персидский сатрап (V—IV вв.)
 τιτρώσκω (τρώσω, ἔτρωσα, τέτρω-
 μαι, ἐτρώθην) — ранить
 τλήμων, ον — несчастный
 τοί — (утвердительная частица)
 конечно

τοῖος, 3 *et τοιόσδε*, 3 — таковой
 (*лат. talis*)
 τοιούτος, τοιαύτη, τοιούτο — тако-
 вой (*лат. talis*)
 τολμάω — осмеливаться
 τόξευμα, ατοс, τό — стрела
 τοξεύω — стрелять из лука
 τόξον, ου, τό — лук
 τοξότης, ου, ὁ — лучник
 τόπος, ου, ὁ — место
 τοσούτος, τοσαύτη, τοσούтο — та-
 ковой (*лат. tantus*)
 τότε — тогда
 τραῦμα, αтoс, τό — рана
 τράχηλος, ου, ὁ — шея
 τραχός, εῖα, ύ — жестокий
 τρεῖς, τρία — три
 τρέπω (τρέψω, ἔτρεψα, *aor. med.*
 ἐτρεψάμην *et* ἐτραπόμην, τέτ-
 рофа, τέτραμμαι, *aor. pass.*
 ἐτρέφθην *et* ἐτράπην) — пово-
 рачивать
 τρέφω (θρέψω, ἔθρεψα, τέτροφα,
 τέθραμμαι, *aor. pass.* ἐθρέφθην
 et ἐτράφην) — питать, воспи-
 тывать
 τρίαιна, ης, ἡ — трезубец
 τριакόσιοι, 3 — триста
 τριакостóс, 3 — трехсотый
 τρíбω (*aor. pass.* ἐτρíбην) — тереть;
 pass. — постоянно заниматься
 τριάртης, ους, ἡ — триера, военный
 корабль
 τρíплóнс, 2 — тройной
 τρíпонс, οδοс — трехногий
 τríс — трижды
 τrítos, 3 — третий
 Тро(и)зн, ηνοс, ἡ — Трезен, город
 в Пелопоннесе
 Троίа, αс, ἡ — Троя
 τрóпaiоn, οу, τό *et* тропаîон, οу,
 τό — трофеи (памятник побе-
 ды — доспехи врага, сложен-
 ные вместе)
 τρóпoс, οу, ὁ — способ; нрав

Τρωϊκός, 3 — троянский
 Τρώς, Τρωός (*gen. pl.* Τρώων), ὁ —
 тroyнец
 τυγχάνω (*c. gen.*) — (τεύξομαι,
 ἔτυχον, τετύχηκα) — попадать
 (в цель); получать, достигать;
 оказываться, случаться
 τυραννεύω — быть тираном
 τυραννικός, 3 — тиранический
 τυραννίς, ἰδος, ἡ — тирания
 τύραννος, ου, ὁ — тиран (прави-
 тель, получивший власть путем
 узурпации); царь
 Τυρταῖος, ου, ὁ — Тиртей, спар-
 танский поэт (VII в.)
 τυφλόω — ослеплять
 Τυφῶν, ὄνος, ὁ — Тифон, чудовище
 τύχη, ης, ἡ — судьба

Τ

ὑβρίζω — оскорблять, вести себя
 дерзко
 ὕβρις, εως, ἡ — наглость, гор-
 дыня
 ὕγιής, ἔς — здоровый
 ὕδρα, ας, ἡ — гидра
 ὕδωρ, ὕδατος, τό — вода
 ὕετός, οῦ, ὁ — дождь
 υἱός, οῦ, ὁ — сын
 ὕλη, ης, ἡ — лес
 ὕμετις — вы
 ὕμέτερος, 3 — ваш
 ὑπ-αν-ισταμαι — вставать (перед
 кем-либо)
 ὑπ-άρχω — начинать; помогать;
 быть
 ὑπέρ *praep.*: *c. gen. et dat.* — над,
 выше, через; за, в защиту; *c.*
 acc. — выше, сверх, больше
 ὑπερ-βάλλω — превосходить
 ὑπερβολή, ης, ἡ — избыток
 ὑπερ-έχω — возвышаться, превос-
 ходить
 ὑπερμεγέθης, ες — огромный
 ὑπ-έχω (*λόγον*) — давать отчет

ὑπ-ισχνέομαι (*ὑποσχήσομαι, ὑπεσ-*
 χόμην, ὑπέσχημαι) — обещать
 ὑπό *praep.*: *c. gen.*: указывает на
 субъект действия при страда-
 тельном залоге; *c. dat.* — под
 (где?); *c. acc.* — под (куда? где?)
 ὑπο-δέχομαι — обещать
 ὑπόδημα, ατος, τό — обувь (подо-
 швы, подвязываемые к ступням)
 ὑπο-δύομαι (*med.*) — подлезать
 ὑπο-λείπω — оставлять (после себя)
 ὑπο-μένω — переносить
 ὑπ-οπτεύω — подозревать
 ὑποχθόνιος, 2 — подземный
 ὑπο-χωρέω — отступать, уступать
 ὑποψία, ας, ἡ — подозрение
 ὕστερος, 3 — более поздний; ὕστε-
 ров — позднее
 ὕφαίνω — ткать
 ὕφ-ίημι — уступать
 ὕψηλός, 3 — высокий
 ὕψος, εος, τό — высота
 ὕψω — возвышать

Φ

φαίνω (*perf. πέφηνα*) — показы-
 вать; *med.* — φαίνομαι (*aor.*
 ἔφάνην, *perf. πέφασμαι*) — по-
 казываться, казаться, являться
 φάλαγξ, σγγος, ἡ — фаланга
 φανερός, 3 — явный
 φάρμακον, ου, τό — зелье
 φάσκω — утверждать
 Φειδίας, ου ὁ, — Фидий, скульп-
 тор и архитектор (V в.)
 φείδομαι (*c. gen.*) — щадить
 φέρω (*οἴσω, ἥνεγκον, ἐνήνοχα,*
 ἐνήνεγμαι, ἡνέχθην) — нести
 φεύγω (*φεύξομαι, ἔφυγον, πέφευ-*
 γα) — бежать, избегать, быть в
 изгнании; отвечать по суду
 φήμη, ης, ἡ — молва
 φημί — говорить
 φθείρω (*perf. ἔφθαρκα, ἔφθαρμαι,*
 aor. pass. ἔφθάρην) — губить

Φθία, ας, ἡ — Фтия, город в Фес-
 салии
 φθίνω — гибнуть
 φθονέρος, 3 — завистливый
 φθονέω — завидовать
 φθόνος, ου, ὁ — зависть
 φιλέω — любить
 φιλία, ας, ἡ — дружба
 Φίλιππος, ου, ὁ — Филипп, маке-
 донский царь (IV в.)
 φίλος, 3 — дружественный, ми-
 лый; φίλος, ου, ὁ — друг
 φιλοσοφία, ας, ἡ — философия
 φιλόσοφος, ου, ὁ — философ
 φιλότης, ητος, ἡ — дружба
 φιλοτιμία, ας, ἡ — честолюбие
 Φινεύς, έως, ὁ — Финей
 Φιντίας, ου, ὁ — Финтий
 φλέγω — жечь
 φοβερός, 3 — страшный
 φοβέω — пугать; *med.* — бояться
 φόβος, ου, ὁ — страх
 Φοινίκη, ης, ἡ — Финикия
 Φοῖνιξ, ικος, ὁ — финикиец
 φονεύω — убивать
 φόνος, ου, ὁ — убийство
 φόρος, ου, ὁ — подать, дань
 φράζω — сообщать
 φρήν, φρενός — ум, дух
 φρονέω — думать; μέγα φρονέω —
 гордиться
 φρόνιμος, 2 — разумный
 φροντίζω (*c. gen.*) — заботиться
 φροντίς, ίδος, ἡ — забота
 φυγαδεύω — изгонять
 φυγή, ης, ἡ — бегство, изгнание
 φύλαξ, ακος, ὁ — страж
 φυλάττω — сторожить; *med.* —
 остерегаться
 φύλλον, ου, τό — лист
 Φύξιος, 2 — обращающий в бег-
 ство
 φύσις, εως, ἡ — природа
 φυτεύω — насаждать
 φυτόν, ου, τό — растение

φύω — рождать; *med.* φύομαι (*aor.*
 ἔφυν, *perf. πέφυκα*) — рождать-
 ся; происходить; быть
 Φωκεύς, έως, ὁ — фокеец
 Φωκίς, ίδος, ἡ — Фокида, область
 в Греции
 Φωκίων, ωνος, ὁ — Фокион, афин-
 ский политический деятель (IV в.)
 φωλεός, ου, ὁ — нора
 φωνή, ης, ἡ — голос
 φωράω — ловить

Χ

χαίρω — радовать
 χαλεπός, 3 — тяжелый, трудный;
 сердитый
 χαλκόπους, οδος — медноногий
 χαλκούς, 3 — медный
 χαρακτήρ, ήρος, ὁ — характер
 χαρίζομαι — делать приятное
 χάρις, ιτος, ἡ — расположение;
 благодарность; прелест; χάριν
 praep.: *c. gen.* — ради (*ста-*
 вится в постпозиции)
 Χαρύβδις, εως, ἡ — Харида
 Χάρων, ωνος, ὁ — Харон, перевоз-
 чик в царстве мертвых
 χειμών, ώνος, ὁ — зима; буря
 χείρ, χειρός, η — рука
 Χειρίσοφος, ου, ὁ — Хирисоф,
 спартанец, участник похода Ки-
 ра Младшего
 χελιδών, όνος, ἡ — ласточка
 χερρόνησος, ου, ἡ — полуостров
 Χέοψ, οπος, ὁ — Хеопс, египет-
 ский фараон
 χελώνη, ης, ἡ — черепаха
 χερνήτης, ου, ὁ — бедняк
 χήν, χηνός, ὁ — гусь
 χθών, χθονός, ἡ — земля
 χιτών, ώνος, ὁ — хитон, одежда
 χίλιοι, 3 — тысяча
 Χίμαιρα, ας, ἡ — Химера
 χιών, χιόνος, ἡ — снег
 χολή, ης, ἡ — желчь

χορδή, ἡς, ἡ — струна
χράομαι (*c. dat.*) — пользоваться,

обращаться

χρέος, εος, τό — долг

χρή (imperf. ἐχρήν) — должно

χρῆμα, ατος, τό — вещь, дело;

pl. — имущество, деньги

χρήσιμος, 3 — полезный

χρησμός, οῦ, ὁ — предсказание

χρηστός, 3 — достойный, хороший

χρίω — намазывать

χρόνος, ου, ὁ — время

χρυσόδετος, 2 — оправленный в золото

χρυσόμαλλος, 2 — златорунный

χρυσός, οῦ, ὁ — золото

χρυσοῦς, 3 — золотой

χωλός, 3 — хромой

χώρα, ας, ἡ — страна, земля

Ψ

ψεῦδος, εος, τό — ложь

ψεύδομαι (*med.*) — обманывать

ψεύστης, ου, ὁ — лжец

ψηφίζομαι — голосовать, постановлять

ψῆφος, ου, ἡ — камешек для голосования

ψόγος, ου, ὁ — порицание

ψυχή, ἡς, ἡ — душа

ψυχρός, 3 — холодный

Ω

ὦ — о (*междометие*)

ὦδε — так

Ὦκεανός, οῦ, ὁ — Океан, река, обтекающая землю

ὦμος, ου, τό — плечо

ὦν, οῦ, τό — яйцо

ὦρα, ας, ἡ — час, время

Ὦρωπός, οῦ, ὁ — Ороп, город в

Беотии

ὦς — (*подчинительный союз*) как; что; чтобы; когда; так как; так что; *praep. c. acc.* — к

ὦσπερ — как

ὦστε — так что, поэтому

ὦφελέω (*c. acc.*) — помогать

ὦφέλιμος, 2, 3 — полезный

Русско-греческий словарь

А

а — δέ

Агамемнон — Ἀγαμέμνων, ονος, ὁ

Азия — Ἀσία, ας, ἡ

Аид — Ἄιδης, ου, ὁ; царство — — Аἰδου

Александр — Ἀλέξανδρος, ου, ὁ

Алкмена — Ἀλκμήνη, ης, ἡ

алтарь — βωμός, οῦ, ὁ

Антигона — Ἀντιγόνη, ης, ἡ

Аполлон — Ἀπόλλων, ωνος, ὁ

Арион — Ἀρίων, ονος, ὁ

Аристид — Ἀριστείδης, ου, ὁ

Артемида — Ἀρτεμίς, ιδος, ἡ

Артемисий — Ἀρτεμίσιον, ου, τό

Афина — Ἀθηνᾶ, ἀς, ἡ

афинянин — Ἀθηναῖος, ου, ὁ

Афины — Ἀθῆναι, ὧν, αἱ

Африка — Λιβύη, ης, ἡ

Ахилл — Ἀχιλλεύς, έως, ὁ

Б

бегство — φυγή, ἡς, ἡ

бедный — πένης, πένητος

бедствие — κακόν, οῦ, τό; συμφρά, ἀς, ἡ; ἀτυχία, ας, ἡ

бежать — φεύγω

без — ἄνευ (*c. gen.*)

беззаконие — ἀνομία, ας, ἡ

безопасность — ἀσφάλεια, ας, ἡ

берег — ἀκτή, ἡς, ἡ

беседовать — δια-λέγομαι (*vd; c kem — dat.*)

бессмертный — ὀθάνατος, 2

бесчестный — ἀτιμος, 2

битва — μάχη, ης, ἡ; ~ морская — ναυμαχία, ας, ἡ

благородный — ἐσθλός, 3; εὐγενίς, ές

благочестивый — εὐσεβής, ές

благочестие — εὐσέβεια, ας, ἡ

блуждать — πλανάομαι (*med.*)

бог — θεός, οῦ, ὁ

богатство — πλούτος, ου, ὁ

болезнь — νόσος, ου, ἡ

больной — *part. praes. act. om νοσέω*

больше — μᾶλλον

больше всего — μάλιστα

большой — μέγας, μεγάλη, μέγα

бояться — δείδω (*c. acc.*); φοβέομαι (*med.; c. acc.*)

брат — ἀδελφός, οῦ, ὁ

брать — λαμβάνω; ~ город — αἱρέω

бросать — ἐμ-βάλλω (*в кого — dat.*)

буря — χειμών, ωνος, ὁ

бык — ταῦρος, ου, ὁ; βοῦς, βοός, ὁ

быстрый — ταχύς, εῖα, ὁ

быть — εἰμί

В

в — εἰς (*куда?*); ἐν (*где?*)

ававилонянин — Βαβυλώνιος, ου, ὁ

варвар — βάρβαρος, ου, ὁ

ваш — ύμετερος, 3

везде — πανταχού

великий — μέγας, μεγάλη, μέγα;

πολύς, πολλή, πολύ

великолепный — λαμπρός, 3

верить — πιστεύω
 весна — ἥση, ἥσης, τό
 вести — ἄγω
 вестник — ἀγγελος, ου, ό; κῆρυξ,
 υκος, ό
 весь — ὅλος, 3; πᾶς, πᾶσα, πᾶν;
 ἄπας, ἄπασα, ἄπαν
 ветер — ἄνεμος, ου, ό
 вешать — κρεμάννυμι (*на что* —
 έκ + gen.)
 вино — οἶνος, ου, ό
 виноград — ἄμπελος, ου, ή
 владеть — ἄρχω (*c. gen.*); κρατέω
 (*c. gen.*)
 власть — ἄρχή, ής, ή
 вместе — ὅμοιο
 вовремя — ἐν καιρῷ
 военный лагерь — στρατόπεδον,
 ου, τό
 вождь — ἡγεμών, όνος, ό
 вожжи — ἡνίαι, ών, αί
 возвещать — μηνύω; ἀγγέλλω; κη-
 ρύττω
 возвращать — κατ-άγω; ἀπο-δί-
 δωμι
 возвращаться — ἐπ-αν-έρχομαι
 (vd); ἐπ-άν-ειμι
 воздвигать — ιδρύω
 возлияние — σπονδή, ής, ή
 воин — στρατιώτης, ου, ό
 война — πόλεμος, ου, ό; ~ вес-
 ти — πολεμέω (*c. dat.*)
 войско — στρατιά, ας, ή; στρά-
 τευμα, ατος, τό
 вор — κλέπτης, ου, ό
 ворота — πύλαι, ών, αί
 воспитывать — παιδεύω; ~ вмес-
 те — συμ-παιδεύω (*c. dat.*),
 συν-τρέφω (*c. dat.*)
 впускать — εἰσ-ίημι
 враг — πολέμιος, ου, ό; ἔχθρος,
 οῦ, ό
 вражда — ἔχθρα, ας, ή
 враждебный — πολέμιος, 3; ἔχθρος, 3
 врач — ἰατρός, ου, ό
 время — χρόνος, ου, ό

всевозможный — παντοῖος, 3
 всегда — ἀεί
 вскармливать — τρέφω
 вследствие — διά (*c. acc.*)
 встречаться — ἀπ-αντάω (*c. dat.*)
 всякий — ἕκαστος, 3; πᾶς, πᾶσα,
 πᾶν; ἄπας, ἄπασα, ἄπαν
 вы — ύμεις
 выпускать — ἀφ-ίημι
 выступать (в поход) — στρατεύο-
 μαι (*med.*)
 выступать против — ἀντι-τάττομαι
 (*med.*)

Г

гавань — λιμήν, ένος, ό
 Гектор — Ἔκτωρ, ορος, ό
 Гелиос — Ἡλιος, ου, ό
 Гера — Ἡρα, ας, ή
 Геракл — Ἡρακλῆς, έους, ό
 Гермес — Ἐρμῆς, οῦ, ό
 гнев — δργή, ής, ή
 говорить — λέγω; ἀγορεύω
 год — ἑνιαυτός, οῦ, ό; ἔτος, εος, τό
 голос — φωνή, ής, ή
 Гомер — Ὁμηρος, ου, ό
 гоплит — ὀπλίτης, ου, ό
 гордость — ὕβρις, εως, ή
 гордый — ὑπέρφρων, 2; быть гор-
 дым — μέγα φρονέω
 город — πόλις, εως, ή; ἄστυ,
 εως, τό
 горожанин — ἀστός, οῦ, ό
 господство — ἄρχη, ής, ή
 господствовать — ἄρχω (*c. gen.*);
 κρατέω (*c. gen.*)
 государственное устройство — πολι-
 τεία, ας, ή
 государство — πολιτεία, ας, ή; πό-
 λις, εως, ή
 готовить — παρα-σκευάζω
 гражданин — πολίτης, ου, ό
 грек — Ἑλλην, ηνος, ό
 Греция — Ἑλλάς, ἀδος, ή
 греческий — Ἑλληνικός, 3
 губить — δια-φθείρω; ἀπ-όλλυμι

Д

дар — δῶρον, ου, τό; ~ священ-
 ный — ἀνάθημα, ατος, τό
 Дарий — Δαρεῖος, ου, ό
 два — δύο
 двадцать — εἴκοσι(ν)
 двигаться — ὄρμάω; ὄρμαομαι
 (*med.*)
 девятый — ἔνατος, 3
 делать — πράττω; ποιέω
 дело — ἔργον, ου, τό; πρᾶγμα,
 ατος, τό
 Дельфы — Δελφοί, ών, οι
 Демосфен — Δημοσθένης, ους, ό
 день — ἡμέρα, ας, ή
 деньги — χρήματα, ών, τά
 дерево — δένδρον, ου, τό
 десять — δέκα
 десять тысяч — μύριοι, 3
 детство: с ~ — ἀπὸ παιδῶν
 действие — ἔργον, ου, τό; πρᾶξις,
 εως, ή
 дикий — ἄγριος, 3
 Диомед — Διομήδης, ους, ό
 Дионис — Διόνυσος, ου, ό
 до — μέχρι (*c. gen.*)
 добродетель — ἀρετή, ής, ή
 добрый — ἀγαθός, 3
 доверие — πίστις, εως, ή
 доверять — πιστεύω
 должно — δεῖ
 дом — οἶκος, ου, ό; οἰκία, ας, ή
 домой — οἴκαιε
 дорога — δόδος, οῦ, ό
 дорогой — φίλος, 3
 доставлять — παρ-έχω; παρα-σκευ-
 άζω
 достойный — ἄξιος, 3
 dochь — θυγάτηρ, τρός, ή
 дракон — δράκων, οντος, ό
 древний — παλαιός, 3
 друг — φίλος, ου, ό
 друг друга — ἀλλήλων
 другой — ἄλλος, 3
 дружба — φιλία, ας, ή

дурной — κακός, 3; πονηρός, 3
 душа — ψυχή, ής, ή

Е

Еврипид — Εὐριπίδης, ου, ό
 египтянин — Αἰγύπτιος, ου, ό
 Елена — Ἐλένη, ης, ή
 если — εἰ
 еще — ἔτι

Ж

ждать — μένω; ἀνα-μένω
 же — δέ
 железный — σιδηροῦς, 3
 жизнь — βίος, ου, ό
 жрец — ιερεύς, έως, ό

З

за (= из-за, по поводу) — περί (*c. gen.*); (= из-за, вследствие) —
 διά (*c. acc.*)
 заботиться — φροντίζω (*c. gen.*)
 забывать — ἐπι-λανθάνομαι (*c. gen.*)
 завидовать — φθονέω
 закон — νόμος, ου, ό
 законодатель — νομοθέτης, ου, ό
 засада — ἐνέδρα, ας, ή; устраи-
 вать ~ — ἐπι-βουλεύω
 заставлять — ὀνοματάζω
 зачем? — τί; τίνος (τοῦ) ἔνεκα
 (χάριν); πᾶς;
 защищать — ἀμύνω; φυλάττω
 Зевс — Ζεύς, Διός, ό
 земля — γῆ, γῆς, ή; χώρα, ας, ή;
 χθών, χθονός, ή;
 зло — κακόν, οῦ, τό; κακία, ας, ή
 злой — κακός, 3
 знаменитый — ἔνδοξος, 2; εὐκ-
 λεής, ές
 знание — ἐπιστήμη, ης, ή
 знать — γιγνώσκω; ἐπίσταμαι
 (vd); οἶδα
 золото — χρυσός, οῦ, ό
 золотой — χρυσοῦς, 3

И

и — *καί*
 и... и — *τε...* *καί*
 и не — *οὐδέ*, *μηδέ*
 ибо — *γάρ*
 идти — *βαίνω*; *ἔρχομαι* (*νd*); *εἶμι*;
 ~ войной — *στρατεύω*, *στρατεύ-*
ομαι (*ἐπί τινα*) (*νd*)
 из — *ἐξ*, *ἐκ* (*c. gen.*)
 избавлять — *ἀπ-αλλάττω* (*c. gen.*)
 избегать — *φεύγω*, *ἐκ-φεύγω*
 изгнание: быть в ~ — *φεύγω*
 издававший (законы) — *τίθημι*
 изменник — *προδότης*, *ου*, *ό*
 или — *ἢ*
 иметь — *ἔχω*
 иметь силу — *ἰσχύω*
 Индия — *'Ινδική*, *ἡς*, *ἡ*
 искать — *ζητέω*
 искусство — *τέχνη*, *ης*, *ἡ*
 Исаократ — *'Ισοκράτης*, *ους*, *ό*
 исполнять — *ποιέω*; *πράττω*; *πε-*
ραίνω; *δια-πράττω*
 испытывать — *ἐξ-επάζω*
 истинный — *ἀληθῆς*, *ές*
 Италия — *'Ιταλία*, *ας*, *ἡ*
 Ифигения — *'Ιφιγένεια*, *ας*, *ἡ*

К

к (*о направлении*) — *πρός* (*c. acc.*)
 каждый — *ἕκαστος*, *3*
 казаться — *φαίνομαι* (*med.*)
 как — *ώς*; *ὡσπερ*
 камень — *λίθος*, *ου*, *ό*
 караул — *φυλακή*, *ἡς*, *ἡ*; ~ днев-
 ной — *ήμεροφύλακες*, *ων*, *οί*; ~
 ночной — *νυκτοφύλακες*, *ων*, *οί*
 Кербер — *Κέρβερος*, *ου*, *ό*
 Кир — *Κύρος*, *ου*, *ό*
 Клеарх — *Κλέαρχος*, *ου*, *ό*
 ключ — *κλείς*, *κλειδός*, *ἡ*
 книга — *βιβλος*, *ου*, *ή*; *βιβλίον*, *ου*, *τό*
 когда — *ἐπει*; *ἐπειδή*; *ὅτε*; *όποτε*
 коза — *αἴξ*, *αἴγος*, *ἡ*
 колх — *Κόλχος*, *ου*, *ό*

Колхида — *Κολχίς*, *ίδος*, *ἡ*
 конец — *τελευτή*, *ἡς*, *ἡ*; *τέλος*,
εος, *τό*
 конь — *ἵππος*, *ου*, *ό*
 корабль — *ναῦς*, *νεώς*, *ἡ*
 кость — *όστεον*, *ου*, *τό*
 который — *ὅς*, *ἥ*, *ὅ*; *ὅστις*, *ἥπις*, *ὅ τι*
 красть — *κλέπτω*
 Крез — *Κροῖσος*, *ου*, *ό*
 критянин — *Κρής*, *Κρητός*, *ὁ*
 Ксенофонт — *Ξενοφῶν*, *ώντος*, *ό*
 кто (*вопросит*) — *τίς*; (*относит*) —
 ὅς, *ἥ*, *ὅ*; *ὅστις*, *ἥπις*, *ὅ τι*
 кубок — *κύπελλον*, *ου*, *τό*
 куда — *ὅποι*

Л

лагерь — *στρατόπεδον*, *ου*, *τό*
 Лай — *Λάϊος*, *ου*, *ό*
 лев — *λέων*, *οντος*, *ό*
 легкий — *ράδιος*, *3*
 Леонид — *Λεωνίδας*, *ου*, *ό*
 ли — *ει*
 лидянин — *Λυδός*, *οῦ*, *ό*
 лист — *φύλλον*, *ου*, *τό*
 луна — *σελήνη*, *ης*, *ἡ*
 любить — *στέργω*; *φιλέω*; *ἀγαπάω*

М

Македония — *Μακεδονία*, *ας*, *ἡ*
 Марафон — *Μαραθών*, *ώνος*, *ό*
 мать — *μήτηρ*, *τρός*, *ἥ*
 Медея — *Μήδεια*, *ας*, *ἡ*
 мертвый — *νεκρός*, *3*
 месяц — *μήν*, *μηνός*, *ό*
 Милет — *Μίλητος*, *ου*, *ή*
 милостивый — *ἴλεως*, *2* (*c. dat.*);
 εὐμενής, *ές*
 младший — *νεώτερος*, *3*
 многий — *πολύς*, *πολλή*, *πολύ*;
 многие — *πολλοί*, *3*
 могила — *τάφος*, *ου*, *ό*
 мой — *ἐμός*, *3*
 молчание — *σιγή*, *ης*, *ἡ*
 молчать — *σιγάω*; *σιωπάω*

море — *θάλαττα*, *ης*, *ἥ*; *ἄλς*, *άλός*, *ἡ*
 моряк — *ναύτης*, *ου*, *ό*
 мост — *γέφυρα*, *ας*, *ἥ*
 мудрый — *σοφός*, *3*
 муж — *ἀνήρ*, *ἀνδρός*, *ό*
 мчаться — *ἀφ-ίεμαι* (*med.*)
 мы — *ἡμεῖς*

Н

на (*куда?*) — *εἰς* (*c. acc.*); (*где?*) — *ἐν*
 (*c. dat.*); (*против*) — *ἐπί* (*c. acc.*)
 наводить (мост) — (*γέφυραν*) *ζεύγ-*
νυμι
 навсегда — *εἰς ἀεί*
 наемник — *ξένος*, *ου*, *ό*
 назначать — *ἐπι-τάττω*
 называть — *ὄνομάζω*; *λέγω*; *καλέω*
 наказывать — *κολάζω*; *ζημιόω*
 нападать — *προσ-βάλλω*; *ἐπ-έρχο-*
μαι (*νd*); *ἐπι-τίθεμαι* (*med.*)
 народ — *δῆμος*, *ου*, *ό*; *λαός*, *οῦ*, *ό*;
 ἔθνος, *εος*, *τό*
 находить — *εὑρίσκω*
 начало — *ἀρχή*, *ἡς*, *ἡ*
 начинать — *ἀρχω*
 наш — *ἡμέτερος*, *3*
 не — *οὐ* (*οὐκ*, *οὐχ*)
 не только... но и — *οὐ μόνον...*
 ἀλλὰ καί
 невозможный — *ἀδύνατος*, *2*
 некогда (= когда-то) — *ποτέ*
 немногий — *όλιγος*, *3*
 ненавидеть — *μισέω*
 необходимый — *ἀναγκαῖος*, *3*;
 необходимо — *ἀναγκαῖον* *ἐστί*
 неприятель — *πολέμιος*, *ου*, *ό*
 несправедливость — *ἀδικία*, *ας*, *ἡ*
 нести — *φέρω*
 несчастный — *ἀτυχής*, *ές*; *δυσ-*
τυχής, *ές*
 несчастье — *ἀτυχία*, *ας*, *ἥ*; *συμφο-*
ρά, *άς*, *ἥ*
 нечестивец — *ἀσεβής*, *ές*
 ни... ни — *οὐτε... οὐτε*
 никогда — *οὐποτε*; *μήποτε*

О

о (*предл.*) — *περί* (*c. gen.*)
 о (*междометие*) — *ὦ*
 о если бы — *εἴθε*
 обещать — *ἐπ-αγγέλλομαι* (*med.*);
 ὑπ-ισχνέομαι (*νd*)
 обманывать — *σφάλλω*; *ψεύδομαι*
 (*med.*); *ἀπατάω*
 обнаруживать — *δηλώω*; *ἐκ-κα-*
λύπτω
 обращаться в бегство — *φεύγω*;
 τρέπομαι εἰς φυγὴν (*med.*)
 общество — *δημιλία*, *ας*, *ἡ*
 обыкновенно — *part. от* *ἔθω* с
 εἰωθα с *инфinitивом*)
 один — *εἷς*, *μία*, *ἕν*; единствен-
 ный — *μόνος*, *3*
 одинаковый — *ὅμοιος*, *3*; *ἴσος*, *3*
 Одиссей — *'Οδυσσεύς*, *έως*, *ό*
 одновременно — *ἅμα*; *όμον*
 оканчивать — *τελευτάω*; *τελέω*;
 περαίνω
 окружать — *περι-ίσταμαι* (*med.*)
 олигархия — *ολιγαρχία*, *ας*, *ἡ*
 опасность — *κίνδυνος*, *ου*, *ό*
 оратор — *ρήτωρ*, *ορος*, *ό*
 Орест — *'Ορέστης*, *ου*, *ό*
 оружие — *ὅπλα*, *ων*, *τά*
 осаждать — *πολιορκέω*
 оснащать — *παρα-σκευάζω*
 оставлять — *λείπω*; *κατα-λείπω*
 остальной — *λοιπός*, *3*; *ό* (*ἥ*, *τό*)
 ἄλλος, *η*, *ο*
 остров — *νῆσος*, *ου*, *ή*
 от — *ἀπό* (*c. gen.*)
 отвечать — *ἀπο-κρίνομαι* (*med.*)
 отдавать — *ἀπο-δίδωμι*

отец — πατέρ, πατρός, ὁ
отечество — πατρίς, ἴδος, ἡ
отпадать — ἀφ-ίσταμαι (*med.*)
отплывать — ἀπο-πλέω
отправляться — πορεύομαι (*med.*)
охотиться — θηρεύω
отпускать — ἀφ-ίημι
охранять — φυλάττω
очищать — καθαίρω

Π

Павсаний — Παυσανίας, ου, ὁ
памятник — μνημεῖον, ου, τό
Пан — Πάν, Πανός, ὁ
панцирь — θώραξ, ακος, ὁ
пастырь — ποιμήν, ἔνος, ὁ
Патрокл — Πάτροκλος, ου, ὁ
Пелей — Πηλεύς, ἑως, ὁ
Пелопоннес — Πελοπόννησος, ου, ἡ
пелопонесский — Πελοποννησιακός, 3
перед — πρό (*c. gen.*)
перекресток — τρίοδος, ου, ἡ
Перикл — Περικλῆς, έους, ὁ
перс — Πέρσης, ου, ὁ
пещера — ἄντρον, ου, τό
Пирр — Πύρρος, ου, ὁ
писать — γράφω
пища — τροφή, ης, ἡ
Платеи — Πλαταιάι, ὧν, αἱ
Платон — Πλάτων, ωνος, ὁ
пленный — αἰχμάλωτος, ου, ὁ
площадь — ἀγορά, ἀς, ἡ
по — κατά (*c. acc.*)
победа — νίκη, ης, ἡ
побеждать — νικάω; κρατέω
повиноваться — πείθομαι (*med.*)
погибать — ἀπ-όλλυμαι (*med.*)
подарок — δῶρον, ου, τό
подвергаться несправедливости —
ἀδικέομαι (*pass.*)
подниматься — ἀνα-βαίνω; (*с мес-*
та) — ἐπ-αν-ίσταμαι (*med.*)
подобает — πρέπει; προσ-ήκει
подобный — ὁμοιος, 3

подозревать — ὑπ-οπτεύω
позволять — ἔάω
познавать — γιγνώσκω
позорный — αἰσχρός, 3
пока (не) — ἔως; μέχρι (οὗ)
показывать — δείκνυμι
покорять — κατα-στρέφομαι (*med.*);
νικάω; δουλώω
полезный — χρήσιμος, 3; ὡφέλιμος, 2, 3
Полиник — Πολυνείκης, ους, ὁ
полководец — στρατηγός, οῦ, ὁ;
ἡγεμών, ὄνος, ὁ
положение (дел в государстве) —
πολιτικά, ὧν, τά
получать — λαμβάνω
помогать — βοηθέω
понимать — συν-ίημι
поножь — κνημίς, ἴδος, ἡ
портить — φθείρω
Посейдон — Ποσειδῶν, ὧνος, ὁ
после — μετά (*c. acc.*); нареч.
ὑστερον
поступать несправедливо — ἀδικέω
постыдный — αἰσχρός, 3
посыпать — πέμπω; στέλλω
похищать — ἀρπάζω
поход — στρατεία, ας, ἡ
похожий — ὁμοιος, 3
почесть — τιμή, ης, ἡ
почитать — θεραπεύω; τιμάω
поэт — ποιητής, οῦ, ὁ
правда — ἀλήθεια, ας, ἡ; говорить
~ — ἀληθεύω
предводительствовать — ἡγεμονεύω
(*c. gen.*); ἡγέομαι (*vd. c. gen.*)
представлять — ἐπι-τρέπω
предпочитать — προ-κρίνω (*чему —*
gen.)
предсказание — χρησμός, οῦ, ὁ
предсказатель — μάντις, εως, ὁ
прежде чем — πρίν
прекрасный — καλός, 3; λαμπρός, 3
преследовать — διώκω
при (о месте битвы) — ἐν (*c. dat.*)

признак — σημεῖον, ου, τό
приказывать — κελεύω
принижать — τατεινόω
принимать — δέχομαι (*vd.*)
приносить — φέρω; κομίζω
принести (в) жертву — θύω
приношение — ἀνάθημα, ατος, τό
принуждать — ἀναγκάζω
приобретать — κτάομαι (*vd.*)
приходить — ἐπ-έρχομαι (*vd.*);
ἥκω

приятный — ἡδύς, εῖα, ὑ;
проводить (время) — δια-τρίβω
прогонять — φυγαδεύω
продавать — ἀπο-δίδομαι (*med.*)
пропускать — παρ-ίημι
против — ἐπί (*c. acc.*); πρός (*c. acc.*)
противоположный — ἐναντίος, 3
противостоять — ἀνθ-ίσταμαι (*med.*)
проходить — παρ-έρχομαι (*vd.*)
пустынный — ἔρημος, 2, 3

Ρ

работать — ἐργάζομαι (*vd.*)
ради — ἔνεκα (*c. gen.*; *ставится в постпозиции*)
разграблять — δι-αρπάζω
различный (разный) — παντοῖος, 3
расспрашивать — ἀνα-κρίνω
река — ποταμός, οῦ, ὁ
речь — λόγος, ου, ὁ
римлянин — ‘Ρωμαῖος, ου, ὁ
род — γένος, εος, τό
рождать — τίκτω; φύω; γεννάω
рот — στόμα, ατος, τό
рука — χείρ, χειρός, ἡ

С

с (из) — ἐξ (*c. gen.*); (*вместе с*) —
μετά (*c. gen.*)
садиться — καθ-έζομαι (*vd.*)
Саламин — Σαλαμίς, ἵνος, ἡ
сам — αὐτός, ἡ, ὁ
самих себя — ἑαυτῶν
Самос — Σάμος, ου, ἡ

сатрап — σατράπης, ου, ὁ
свидетель — μάρτυς, υρος, ὁ
свобода — ἐλευθερία, ας, ἡ
свободный — ἐλεύθερος, 3
священный — ιερός, 3
себя — ἑαυτοῦ, ης, οὐ
сегодня — τίμερον
семь — ἑπτά
серебро — ἀργυρος, ου, ὁ
серебряный — ἀργύρεος, 3 = ἀργυροῦς, 3
скжигать — κατα-καίω
сильный — ἰσχυρός, 3
скиф — Σκύθης, ου, ὁ
скоро — ταχέως
скрывать — κρύπτω; καλύπτω
слава — δόξα, ης, ἡ
славный — ἔνδοξος, 2; κλεινός, 3
сладкий — γλυκύς, εῖα, ὑ
следовать — ἐπομαι (*vd. c. dat.*)
следует — δεῖ; χρή (*acc. c. inf.*)
слепой — τυφλός, 3
слишком — ἄγαν; πάνυ
слово — λόγος, ου, ὁ; ἔπος, εος, τό
слон — ἐλέφας, αντος, ὁ
слуга — θεράπων, οντος, ὁ
служить — θεραπεύω (*acc.*)
слушать — ἀκούω
слушаться — πείθομαι (*med.*)
слышать — ἀκούω
смерть — θάνατος, ου, ὁ
смотреть — βλέπω
смущаться — ταράττομαι (*med.*)
собирать — συλ-λέγω
соблюдать тишину — ἡσυχίαν ἄγω
собрание (народное) — ἐκκλησία,
ας, ἡ

совершать — πράττω
совет — βουλή, ης, ἡ
совещаться — βουλεύομαι (*med.*);
συμ-βουλεύομαι (*med.*)
согласие — ὁμόνοια, ας, ἡ
Сократ — Σωκράτης, ους, ὁ
солнце — ἥλιος, ου, ὁ
Солон — Σόλων, ωνος, ὁ

сообщать — μηνύω
 Софокл — Σοφοκλῆς, έους, ὁ
 союзник — σύμμαχος, ου, ὁ
 Спарта — Σπάρτη, ης, ἡ; Λακεδαιμόνιος, ου, ὁ
 спартанец — Σπαρτιάτης, ου, ὁ;
 Λακεδαιμόνιος, ου, ὁ
 спасать — σώζω
 спаситель — σωτήρ, προς, ὁ
 спать — καθ-εύδω
 спокойствие — ήσυχία, ας, ἡ
 спорить — ἐρίζω
 справедливость — δικαιοσύνη,
 ης, ἡ
 справедливый — δίκαιος, 3
 спрашивать — ἐρωτάω
 спускаться — κατα-βαίνω
 сравнивать — δόμοιώ (c. dat.)
 сражаться — μάχομαι (vd)
 срывать — κατα-σκάπτω
 ставить — καθ-ίστημι; τίθημι; ~
 дары — ἀνα-τίθημι
 становиться — γίγνομαι (vd)
 становиться (стоять) во главе —
 про-ίσταμαι (med., c. gen.)
 становиться лагерем — στρατο-
 πεδεύω
 старец, старик — γέρων, οντος, ὁ
 старший — πρεσβύτερος, 3
 стена — τείχος, εος, τό
 сторож — φύλαξ, ακος, ὁ
 страна — χώρα, ας, ἡ
 страшный — δεινός, 3; φοβερός, 3
 стрела — βέλος, εος, τό
 стремиться — ἐφ-ίεμαι (med.)
 судить — κρίνω (о чем — acc.);
 δικάζω
 судно — πλοῖον, ου, τό
 судья — δικαστής, οῦ, ὁ
 Сфинкс — Σφίγξ, Σφιγγός, ἡ
 счастливый — εὐδαίμων, ον; εὔτυ-
 χης, ές
 считать — νομίζω; οἴομαι (vd);
 ηγέομαι (vd)
 сын — νιός, οῦ, ὁ

Τ

тайно — κρύφα
 так же... как — ώσαύτως... καὶ
 такой — τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιοῦτο
 талант — τάλαντον, ου, τό
 твой — σός, 3
 театр — θέατρον, ου, τό
 Телл — Τέλλος, ου, ὁ
 тело — σῶμα, ατος, τό
 теперь — νῦν
 терпеть несправедливость — ὀδικέο-
 μαι (pass.)
 терять — ἀπο-βάλλω; ἀπ-όλλυμι
 Тигр (река) — Τίγρης, ητος et
 Τίγρις, ιδος, ὁ
 Тиссаферн — Τισσαφέρνης, ους, ὁ
 товарищ — ἑταῖρος, ου, ὁ
 только — μόνον
 тот — ἕκεῖνος, η, ο
 трагедия — τραγῳδία, ας, ἡ
 треножник — τρίπονς, οδος, ὁ
 третий — τρίτος, 3
 три — τρεῖς, τρία
 тридцать — τριάκοντα
 тринацатый — τρίτος καὶ δέκα-
 τος, η, ον
 тринацать — τρεῖς (τρία) καὶ δέκα
 триста — τριακόσιοι, 3
 трофеи — τρόπαιον, ου, τό
 Троя — Τροία, ας, ἡ
 труд — πόνος, ου, ὁ
 трудный — χαλεπός, 3
 ты — σύ
 тюрьма — δεσμωτήριον, ου, τό

Υ

убегать — φεύγω
 убеждать — πείθω
 убивать — φονεύω; ἀπο-κτείνω
 убийца — φονέός, έως, ὁ; ~ мате-
 ри — μητροκτόνος, ου, ὁ
 удача — εὐτυχία, ας, ἡ
 удивление — θαῦμα, ατος, τό
 удивляться — θαυμάζω

удовольствие — ήδονή, ης, ἡ
 уже — ἥδη
 узнавать — γιγνώσκω
 украшать — κοσμέω; ~ венком —
 στεφανόω
 украшение — κόσμος, ου, ὁ
 ум — νοῦς, οῦ, ὁ
 умерший — part. perf. act. om
 ἀπο-θνήσκω
 умирать — ἀπο-θνήσκω; τελευτάω
 уничтожать — κατα-λύω; δια-φείρω
 управлять — ἄρχω (c. gen.)
 устанавливать — καθ-ίστημι
 устраивать засаду — ἐπι-βουλεύω
 ухо — οὖς, ὠτός, τό
 уходить — ἀπ-ειμι (εἰμι);

Φ

Фаэтон — Φαέθων, οντος, ὁ
 Фемистокл — Θεμιστοκλῆς, έους, ὁ
 Фермопилы — Θερμοπύλαι, ὧν, αἱ
 Фивы — Θῆβαι, ὧν, αἱ
 Филипп — Φίλιππος, ου, ὁ
 флот — ναυτικόν, οῦ, τό
 фракиец — Θρᾷξ, Θρακός, ὁ

Χ

хвалить — ἐπ-αινέω
 Херонея — Χαιρώνεια, ας, ἡ
 Хирон — Χείρων, ωνος, ὁ
 хоронить — θάπτω
 хороший — ἀγαθός, 3; καλός, 3;
 χρηστός, 3
 хорошо — εὖ
 хотеть — βούλομαι (vd); ἐθέλω
 хотя — καίτοι
 храбрость — ἀνδρεία, ας, ἡ
 храбрый — ἀνδρεῖος, 3

Π

царство Аида — "Αίδου
 царствовать — βασιλεύω
 царь — βασιλεύς, έως, ὁ
 цветок — ἄνθος, εος, τό

Ч

часто — πολλάκις
 чаша — κρατήρ, προς, ὁ
 человек — ἄνθρωπος, ου, ὁ
 чем — ἣ
 через — διά (c. gen.)
 черный — μέλας, μέλαινα, μέλαν
 четыре — τέτταρες, α
 что? (вопросит. мест.) — ὅ τι
 что? (вопросит. мест.) — τί;
 что (сюз) — ὅτι; ώς
 чтобы — ἵνα; ὅπως; ώς
 чтобы не — μή
 что-либо — τι
 чужеземец — ξένος, ου, ὁ
 чужой — ξένος, 3; ἀλλότριος, 3

III, III

шлем — κόρυς, υθος, ἡ
 щит — δοσπίς, ιδος, ἡ

Э

Эак — Αἰακός, οῦ, ὁ
 Эгейское море — Αἰγαῖον, ου, τό
 Эдип — Οἰδίπους, οδος, ὁ
 Эрехтей — Ἐρεχθεύς, έως, ὁ
 Эринии — Ἐρινύες, ων, αἱ
 Этеокл — Ἐτεοκλῆς, έους, ὁ
 этот — ὅδε, ἥδε, τόδε; οὗτος, αὕτη,
 τοῦτο
 эфиоп — Αἰθίοψ, οπος, ὁ

Ю

юноша — νεανίας, ου, ὁ

Я

я — ἔγω
 являться = быть — εἰμί¹
 язык — γλῶττα, ης, ἡ
 ясный — δῆλος, 3
 Ясон — Ιάσων, ονος, ὁ

Содержание

Предисловие	3
Список сокращений	5
Упражнения	6
1. Чтение и постановка ударения	6
2. I спряжение. Praesens indicativi activi. Imperativus praesentis activi	6
3. II склонение существительных	7
4. I склонение существительных	7
5. Прилагательные I-II склонения. Притяжательные местоимения	8
6. Praesens medii et passivi: indicativus, imperativus. Verba deponentia	8
7. Accusativus cum infinitivo	9
8. Imperfectum activi et medii-passivi	10
9. Ртотомина: αὐτός, ἄλλος, ἐκεῖνος, ὅδε, ὅς	10
10. Слитные существительные I-II склонения. II аттическое склонение. Adiectiva verbalia. Pronomen: οὗτος	11
11. Futurum activi et medii. Participia praesentis medii et passivi; futuri medii	12
12. III склонение, основы на плавные. Futurum activi et medii слитных глаголов	12
13. III склонение, основы на -п: существительные и прилагательные. Вопросительное местоимение τίς	13
14. Личные и возвратные местоимения	14
15. Aoristus I activi et medii	14
Ο περὶ τοῦ ὄνου σκιάς λόγος	15
16. III склонение, основы на смычные	15
17. Coniunctivus praesentis et aoristi. Употребление конъюнктива в независимых предложениях. Περὶ Ἰάσονος (Pars I)	16
18. Modus futuralis	17
Περὶ Ἰάσονος (Pars II)	18
19. III склонение, основы на -nt. Participium praesentis, futuri et aoristi activi	18
Περὶ Ἰάσονος (Pars III)	19
20. Genetivus absolutus. Accusativus cum participio	19
21. III склонение, основы на -т с количественным чередованием. Nominativus cum infinitivo. Nominativus cum participio	20
Περὶ Οἰδίποδος (Pars I)	21
22. Optativus praesentis et futuri. Optativus obliquus. Περὶ Οἰδίποδος (Pars II)	22

23. Optativus aoristi. Modus potentialis	23
Περὶ Οἰδίποδος (Pars III)	24
24. Consecutio modorum. Придаточные предложения цели. Придаточные предложения, зависящие от глаголов боязни	24
25. III склонение, основы на -s	25
Περὶ Οἰδίποδος (Pars IV)	26
26. III склонение, основы на -и, -у	26
Περὶ Περιάνδρου καὶ Θρασυβούλου	27
27. III склонение, основы на -ει, -αι, -ο	27
Ἴφιγένεια ἡ ἐν Αὐλίδι	28
28. Aoristus II activi et medii	28
Περὶ Δευκαλίωνος καὶ Πύρρας	29
29. Степени сравнения прилагательных и наречий	30
Περὶ Κροίσου καὶ Σόλωνος (Pars I)	31
30. Супплетивные степени сравнения	31
31. Слитные глаголы на -άο: praesens et imperfectum	32
Περὶ Κροίσου καὶ Σόλωνος (Pars II)	33
32. Слитные глаголы на -έω: praesens et imperfectum	34
Περὶ Κροίσου καὶ Σόλωνος (Pars III)	35
33. Слитные глаголы на -όω: praesens et imperfectum	35
Περὶ Ποσειδῶνος καὶ Ἀθηνᾶς ὁγώνος	36
34. Futurum et aoristus passivi	37
Περὶ Ξέρξου	37
35. Perfectum et plusquamperfectum activi	38
Περὶ Πολυκράτους (Pars I)	39
36. Perfectum et plusquamperfectum medii et passivi	39
Περὶ Θεμιστοκλέους	40
37. Глаголы с основами на плавные и -п: futurum et aoristus activi et medii. Futurum Atticum	41
Περὶ Πολυκράτους (Pars II)	42
38. Числительные количественные и порядковые	42
Περὶ πυραμίδων	43
Περὶ Ἡρακλέους καὶ λέοντος	43
39. Корневой атематический аорист. Особенности в образовании форм глаголов	44
Περὶ Βελλεροφόντου	45
40. II спряжение, глаголы δίδωμι, τίθημι, ἵημι, ἴστημι: praesens et imperfectum activi	45
Περὶ Ἡρακλέους καὶ υδρας	46
41. II спряжение, глаголы δίδωμι, τίθημι, ἵημι, ἴστημι: praesens et imperfectum medii-passivi	47
42. II спряжение, глаголы δίδωμι, τίθημι, ἵημι, ἴστημι: aoristus activi et medii ..	48
Περὶ Διονύσου γενέσεως	49
43. II спряжение, глаголы δίδωμι, τίθημι, ἵημι, ἴστημι: futurum activi, aoristus et futurum passivi, perfectum et plusquamperfectum activi et medii-passivi. Perfectum τέθνηκα	49
Περὶ Σόλωνος	50
44. Глаголы οὖθα, δέδοικα, κάθημαι	51
Περὶ Δάμωνος καὶ Φιντίου	52

45. II спряжение, глаголы, спрягаемые по образцу ἴστημι. Глаголы на -νυμι, -ννυμι	52
Περὶ Ἐρμοῦ τοῦ τῆς λύρας εὑρετοῦ	53
46. II спряжение, глаголы φημι, εῖμι	54
47. Dualis. Futurum perfecti (exactum)	55
48. Условные предложения	56
ХРЕСТОМАТИЯ	58
Homeri Ilias, A, 1–100	58
Fabulae Aesopicae	60
Theognis	61
Herodoti lib. I, cap. 8–12	62
Xenophontis Memorabilia, lib. I, cap. II, 31–38	64
Pater noster	65
Novum Testamentum. Τὸ κατὰ Λούκαν ἱερὸν εὐαγγέλιον, I, 1–45	65
Справочные грамматические материалы	68
Некоторые существительные третьего склонения, отступающие от нормы	69
Склонение некоторых прилагательных	70
Спряжение правильного глагола на –ω	71
Спряжение глаголов на -μι с удвоением в praesens: τίθημι ‘класть’, ἴημι ‘посыпать’, δίδωμι ‘давать’, ἴστημι ‘ставить’	76
Спряжение глаголов с чередованием в корне	81
Двойственное число. Имя	82
Глагол	83
Греческо-русский и русско-греческий словари	84
Общие замечания	84
Греческий алфавит	84
Греческо-русский словарь	85
Русско-греческий словарь	117